

การศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านในเขาคอหงส์ จังหวัดสงขลา
Ethnobotanical Study in Ko Hong Hill, Songkhla Province

หทัยรัตน์ อูเส
Hathairatn Use

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพฤกษศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Science in Botany
Prince of Songkla University**

2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ การศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านในเขาคอหงส์ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน นางสาวหทัยรัตน์ อุเส
สาขาวิชา พฤกษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	คณะกรรมการสอบ
..... (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัล ลีรัตวงศ์)ประธานกรรมการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา อินตา)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม กรรมการ
..... (ดร.เกศริน มณีหนู)	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหัช จันทนาอรพินท์)
..... (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทพ.ประกาศ สว่างโชติ) กรรมการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหัช จันทนาอรพินท์)
 กรรมการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทพ.ประกาศ สว่างโชติ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพฤกษศาสตร์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัส ลีรัตวิวงศ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ.....

(ดร.เกศรินทร์ มณีนน)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทพ.ประกาศ สว่างโชติ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ลงชื่อ.....

(นางสาวหทัยรัตน์ อูเส)

นักศึกษา

(4)

ขอรับรองว่า ผลงานนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และไม่ได้ถูก
ใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นางสาวหทัยรัตน์ อูเส)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	การศึกษพฤกษศาสตร์พื้นบ้านในเขาคอหงส์ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นางสาวหทัยรัตน์ อุเส
สาขาวิชา	พฤกษศาสตร์
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การศึกษพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของพืชในเขาคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2557 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2558 โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างกับคนในชุมชน และหมอสุมไพโรที่มาจากพื้นที่อื่น บันทึกภาพพร้อมเก็บตัวอย่างพืชที่ระบุมีการใช้มาตรวจสอบชื่อวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้อง จากการศึกษาพบพืชที่มีการนำมาใช้ประโยชน์ทั้งหมด 159 ชนิด 139 สกุล และ 64 วงศ์ ประกอบด้วยพืชกลุ่มเฟิน 4 ชนิด พืชเมล็ดเปลือย 1 ชนิด พืชดอกใบเลี้ยงคู่ 120 ชนิด และพืชดอกใบเลี้ยงเดี่ยว 34 ชนิด โดยพืชวงศ์ถั่ว (Fabaceae) วงศ์เข็ม (Rubiaceae) และวงศ์เป็ล้า (Euphorbiaceae) พบมากที่สุดจำนวน 11 ชนิด 9 ชนิด และ 8 ชนิด ตามลำดับ สามารถจัดกลุ่มการใช้ประโยชน์ได้ 5 ประเภทคือ พืชสมุนไพร 96 ชนิด รองลงมาเป็นพืชอาหาร 51 ชนิด พืชที่ใช้ก่อสร้างและทำเครื่องมือเครื่องใช้ 42 ชนิด พืชที่ใช้เป็นไม้ประดับ 13 ชนิด และพืชที่ใช้ในพิธีกรรมและความเชื่อ 3 ชนิด พืชที่มีค่าดัชนีความสำคัญของพืช (CI) สูงที่สุดคือ กล้วยป่า (*Musa acuminata*) ลูกชิ่ง (*Ficus fistulosa*) สะตอ (*Parkia speciosa*) เนียง (*Archidendron jiringa*) และมังตาล (*Schima wallichii*) ตามลำดับ จากการศึกษาพบว่าเพศชายมีความรู้ในการใช้ประโยชน์จากพืชมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผู้ให้ข้อมูลที่อายุมากกว่าจะมีความรู้ในการใช้ประโยชน์จากพืชมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่อายุน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบพืชที่ไม่เคยมีรายงานการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ภาคใต้มาก่อน คือ ลิ้นกระบือ (*Galearia fulva*) หนูดตัน (*Prunus grisea*) รังบวบ (*Metadina trichotoma*) สุ่มตัน (*Pittosporum ferrugineum*) และตับเต่า (*Pericampylus glaucus*)

Thesis Title	Ethnobotanical Study in Ko Hong Hill, Songkhla province.
Author	Miss Hathairatn Use
Major Program	Botany
Academic Year	2015

ABSTRACT

An ethnobotanical study in Ko Hong Hill, Hat Yai district, Songkhla province was provided from August 2014 to January 2015. The plant utilizations were studied based on Semi-Structure interviews with the villagers and herbalist from outside. Voucher specimens and photography were taken. One hundred and fifty-nine species, 139 genera and 65 families are utilized, including 4 species of Pterophytes, 1 species of Gymnosperm, 120 species of Dicotyledon and 34 species of Monocotyledon. The Fabaceae, Rubiaceae and Euphorbiaceae are the most diverse families with 11 species, 9 species and 8 species, respectively. The utilizations are divided into 5 categories; medicinal plants (96 species) food plants (51 species) plants for constructing and materials (42 species) ornamental plants (13 species) and plants for ceremonial or ritual purposes (3 species). The highly Cultural importance Index (CI) were found in *Musa acuminata* *Ficus fistulosa* *Parkia speciosa* *Archidendron jiringa* and *Schima wallichii* respectively. The older informant had significant knowledge plant utilization more than younger and the man had significant knowledge plant utilization more than women. *Galearia fulva*, *Prunus grisea*, *Metadina trichotoma*, *Pittosporum ferrugineum* and *Pericampylus glaucus* were new report for utilization in Southern Thailand.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทางผู้เขียนต้องขอขอบพระคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัส ลีร์ติวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม ดร.เกศริน มณีหนู และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทพ.ประกาศ สว่างโชติ ที่ช่วยให้คำปรึกษา คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วยดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา อินตา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประธานกรรมการสอบและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหัช จันทนาอรพินท์ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กรรมการสอบ ในการให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่สนับสนุนเงินทุนในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่อำนวยความสะดวกในการใช้ห้องปฏิบัติการ

ขอขอบคุณพิพิธภัณฑ์พืชมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (PSU herbarium) ที่อนุญาตให้ใช้พิพิธภัณฑ์พืชเพื่อเปรียบเทียบตัวอย่าง

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทั้งในพื้นที่และที่มาจากพื้นที่อื่นทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ และให้ข้อมูลที่สำคัญในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัว และเพื่อนๆ ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจ ห่วงใยและให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้จนสำเร็จ

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
2. ทบทวนเอกสาร	4
ความหลากหลายและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพืช	4
ข้อมูลทั่วไปของเขาคอหงส์	4
การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืช	6
การศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน	7
การศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านในประเทศไทย	7
3. วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย	13
วัสดุ อุปกรณ์	13
วิธีการดำเนินงานวิจัย	13
4. ผลการศึกษา	18
ความหลากหลายของพืชบนเขาคอหงส์ที่มีการใช้ประโยชน์โดยคนในชุมชน	18
ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชของคนในพื้นที่	21
ความสำคัญทางวัฒนธรรมของพืช (CI)	21
5. สรุปและอภิปรายผล	199
ความหลากหลายของพืชบนเขาคอหงส์ที่มีการใช้ประโยชน์	199
รูปแบบการใช้ประโยชน์จากพืชบนเขาคอหงส์	200
ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชของคนในพื้นที่	207

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ความสำคัญทางวัฒนธรรมของพืช	209
บรรณานุกรม	214
ภาคผนวก	223
ประวัติผู้เขียน	242

สารบัญญัตินำ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงกลุ่มพืช จำนวนวงศ์ สกุล และชนิดของพืชที่มีการใช้ประโยชน์	19
2	แสดงจำนวนชนิดของพืชที่นำมาใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท	19
3	ส่วนของพืชที่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในทุกประเภท	19
4	รายชื่อพืชที่มีการใช้ประโยชน์บนเขาคอหงส์ จังหวัดสงขลา	23
5	จำนวนชนิดพืชที่ใช้รักษาโรคและอาการต่างๆ ของหมอสสมุนไพรร ในพื้นที่และที่มาจากพื้นที่อื่น	202
6	แสดงค่าความสำคัญทางวัฒนธรรม (CI) ของพืชแต่ละชนิด	224
7-8	วิเคราะห์ความแตกต่างในการนำพืชมาใช้ประโยชน์ระหว่างเพศชาย และหญิงโดยใช้ T-Test	235
9-13	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุกับจำนวนพืชที่มีการใช้ประโยชน์ โดยใช้ One-way ANOVA	236
14-18	หาขนาดความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุกับจำนวนพืชที่มีการนำมาใช้ ประโยชน์โดยใช้ Kruskal-Wallis Test	238

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ที่ตั้งและขอบเขตของพื้นที่ศึกษา	15
2	แสดงร้อยละของจำนวนชนิดพืชที่มีการใช้ประโยชน์ที่พบในแต่ละวงศ์	20
3	แสดงร้อยละของลักษณะวิสัยของพืชที่มีการใช้ประโยชน์	20
4	เปรียบเทียบความแตกต่างของจำนวนพืชที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ระหว่าง เพศชายและเพศหญิง	22
5	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุของผู้ให้ข้อมูลกับจำนวนพืชที่มีการ นำมาใช้ประโยชน์	22
6	สภาพทั่วไปในพื้นที่ศึกษา	211
7	พืชบนพื้นที่เขาคอหงส์ที่มีการนำไปใช้ประโยชน์โดยคนในชุมชน	212

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตมนุษย์ต้องอาศัยปัจจัยจากธรรมชาติที่มีอยู่รอบตัวเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ การใช้ประโยชน์จากพืชนั้นเป็นประสบการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่น ซึ่งทรัพยากรพืชเป็นแหล่งปัจจัยที่สำคัญของมนุษย์ทั้งที่เป็นอาหาร ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย และ เครื่องนุ่งห่ม พืชจึงเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญสำหรับมนุษย์ชนิดหนึ่ง นอกจากนี้ทรัพยากรพืชยังช่วยบรรเทาสภาวะโลกร้อน (global warming) และยังเป็นแหล่งฟอกอากาศเสียให้บริสุทธิ์อีกด้วย แต่ปัจจุบันมีการใช้ทรัพยากรเหล่านี้อย่างไม่ระมัดระวังส่งผลให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรไปอย่างมหาศาล ความสูญเสียดังกล่าวล้วนเกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการนำทรัพยากรพืชมาใช้มากเกินไปจนเกินความจำเป็น การทำลายสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างสิ่งก่อสร้าง และเพื่อการเกษตร เป็นต้น ปัจจุบันมนุษย์เราตระหนักถึงการสูญเสียนี้ จึงได้พยายามที่จะร่วมมือกันในการอนุรักษ์ความหลากหลายของทรัพยากรที่ยังเหลืออยู่ เพื่อมิให้เกิดการสูญเสียมากไปกว่านี้ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องเร่งศึกษา และหาแนวทางในการนำทรัพยากรพืชมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก้ปัญหา การนำเอาทรัพยากรมาใช้มากเกินไปจนเกินความจำเป็น ซึ่งอาจทำได้โดยการสำรวจเพื่อรวบรวมข้อมูลการใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ที่เรียกว่า พฤกษศาสตร์พื้นบ้าน (Ethnobotany) หรือศึกษาการใช้ประโยชน์พืชทางชีวเคมี (Biochemistry) (อัครสิทธิ์ และคณะ 2553) ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง เนื่องจากอยู่ในพื้นที่เขตร้อน เป็นที่รวมของกลุ่มพรรณพืช คือ กลุ่มพรรณพฤกษชาติภูมิภาคอินโด-พม่า (Indo- Burmese elements) กลุ่มพรรณพฤกษชาติภูมิภาคอินโดจีน (Indo- Chinese elements) และ พรรณพฤกษชาติภูมิภาคมาเลย์เซีย (Malaysian elements) (ธวัชชัย 2532)

จากการสำรวจพื้นที่ป่าของภาคใต้ในปี 2552 พบว่าเหลืออยู่ 20,832 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 27.03 โดยมีป่าไม้ลดลงคิดเป็นร้อยละ 14.3 ของพื้นที่ภาค (มูลนิธิสืบนาคะเสถียร 2554) สาเหตุการลดลงของพื้นที่ป่า คือ การปลูกยางพาราและปาล์ม น้ำมันในเชิงพาณิชย์ มีการลักลอบเข้าไปปลูกยางในเขตป่าจึงทำให้พื้นที่ป่าลดลงมาก จังหวัด

สงขลาเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าน้อย (สงขลาสร้างสุข 2550) เขาคอหงส์พื้นที่สีเขียวผืนสุดท้ายคู่เมืองหาดใหญ่ มีพื้นที่ครอบคลุมตำบลคอหงส์และตำบลทุ่งใหญ่ ของอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาซึ่งเป็นป่าที่ใกล้กับหาดใหญ่มากที่สุด (เสาวลักษณ์ และคณะ 2554) แม้จะไม่ใช่วิทยาเขตใหญ่ แต่เขาคอหงส์ก็มีความสำคัญและจำเป็นโดยตรงต่อประชากรในหาดใหญ่กว่า 1.5 แสนคน และคุณค่าทางอ้อมต่อนิเวศวิทยาของโลกอย่างประเมินค่าไม่ได้ ทั้งในด้านเป็นแหล่งต้นน้ำ เป็นพื้นที่ซับน้ำ เป็นแหล่งอากาศบริสุทธิ์ และยังเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของพืชและสัตว์ (ประกาศ และคณะ 2556) ปัจจุบันพื้นที่เขาคอหงส์ประสบปัญหาการถูกบุกรุกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อและเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตที่มีความหลากหลาย จากการศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับพื้นที่เขาคอหงส์มีรายงานเฉพาะการสำรวจสังคมพืช (Bumrungsri *et al* 2006) การสำรวจความหลากหลายของพรรณพืช (Maxwell 1986) และการศึกษาความหลากหลายของพืชสมุนไพรในพื้นที่ศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์ (วารญา และคณะ 2555) ซึ่งยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของเขาคอหงส์และยังขาดข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืชในพื้นที่อีกหลายด้าน ดังนั้นการศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากพืชในเขาคอหงส์ของคนในชุมชนที่อาศัยอยู่โดยรอบ เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของป่าไม้ ตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรพืชที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ทำให้เห็นคุณค่า ปลูกจิตสำนึกให้เกิดความรู้สึกรักหวงแหน และนำไปสู่การอนุรักษ์อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาการใช้ประโยชน์จากพืชในเขาคอหงส์ของคนในชุมชน หมอสมุนไพรในพื้นที่และที่มาจากพื้นที่อื่น
2. วิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชในเขาคอหงส์ของคนในชุมชน หมอสมุนไพรในพื้นที่ และที่มาจากพื้นที่อื่น

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบชนิดพรรณพืชบนเขาคอหงส์ที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ของคนในชุมชน หมอสมุนไพรในพื้นที่ และที่มาจากพื้นที่อื่น
2. สามารถวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชในเขาคอหงส์ของคนในชุมชน หมอสมุนไพรในพื้นที่ และที่มาจากพื้นที่อื่น
3. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปสู่แนวทางในการอนุรักษ์พรรณพืชที่มีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป

บทที่ 2

ทบทวนเอกสาร

ความหลากหลายและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพืช

ประเทศไทยมีความหลากหลายของพันธุ์พืชสูง พืชมีต่อลำเลียงในประเทศไทยมีประมาณ 10,000 ชนิด (ธวัชชัย, 2532) จากความหลากหลายที่มีอยู่มากมาย จึงได้มีการนำเอาทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพของพืชดังกล่าวมาใช้ประโยชน์กันอย่างกว้างขวางเพื่อเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิต ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นทรัพยากรพืชจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการดำรงชีวิต ยกตัวอย่างเช่น ทางด้าน เกษตรกรรม ได้แก่ การปลูกพืชสายพันธุ์ที่ดีที่ให้ผลผลิตสูง คุณภาพดี การใช้สายพันธุ์ที่ดีมีความต้านทานต่อโรคและแมลง ในด้านสิ่งแวดล้อมทรัพยากรพืชช่วยควบคุมสภาวะแวดล้อม ลดความรุนแรงจากภัยธรรมชาติของท้องถิ่นและโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประโยชน์ของต้นไม้ที่ช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นแนวทางการบรรเทาปัญหาโลกร้อน (Global warming) ซึ่งเป็นเรื่องที่ได้รับการสนใจมากในปัจจุบัน (อัครสิทธิ์ และคณะ, 2553) และจากความหลากหลายดังกล่าวส่งผลให้ชุมชนที่อาศัยบริเวณโดยรอบพื้นที่ป่าได้รับประโยชน์จากทรัพยากรที่มีในพื้นที่ป่าทำให้เกิดความคิดในการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาทางธรรมชาติและด้านวัฒนธรรมของมนุษย์ โดยแนวคิดดังกล่าวเกิดจากการสังเกต ลองผิดลองถูก การทดลอง หรือใช้วิธีการอย่างอื่นจากประสบการณ์หลายๆครั้งแล้วสรุปเป็นบทเรียน ภายใต้กรอบความคิดความเชื่อของบุคคลในสังคม เรียกว่า ภูมิปัญญาพื้นบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ลักษณะของภูมิปัญญาพื้นบ้านที่แสดงออกในรูปธรรมย่อมมีแนวความคิดและความเชื่อที่เป็นนามธรรมสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง (สมศรี และคณะ, 2554)

ข้อมูลทั่วไปของเขาคอหงส์

พื้นที่ป่าส่วนใหญ่ในภาคใต้ของประเทศไทยเป็นป่าดิบชื้น (Tropical rain forest) เป็นป่าที่มีความหลากหลายทางด้านโครงสร้าง และความหลากหลายทางด้านชีวภาพสูง โดยเฉพาะความหลากหลายทางด้านชนิดพันธุ์ (Species diversity) และทางพันธุกรรม

(Genetic diversity) เนื่องจากพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้มีลักษณะเย็นลงไปทะเล ทำให้สภาพคล้ายเกาะและมีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น และได้รับความชื้นตลอดปี เหมาะสมต่อการเจริญของพรรณพืชตามธรรมชาติ มีเทือกเขาที่สำคัญ คือ เทือกเขาสันกาลาคีรี โดยมีความสำคัญเป็นแนวแบ่งเขตของภาคใต้ตอนล่างกับประเทศมาเลเซีย เป็นแหล่งปัจจัย 4 ของชุมชนโดยรอบ (มูฮำหมัดตายุดดีน และฉันทนา 2554) สำหรับเขาคอหงส์ซึ่งเป็นภูเขาที่มีพื้นที่ครอบคลุมตำบลคอหงส์และตำบลทุ่งเขาใหญ่ของอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เขาคอหงส์มีพื้นที่ทั้งหมดโดยประมาณ 13 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,577.60 ไร่ (Maxwell 2006) สามารถแบ่งประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินบนเขาคอหงส์ได้ดังนี้ คือ พื้นที่ป่าดั้งเดิม พื้นที่ป่าทดแทน พื้นที่ยางพารา พื้นที่เปิดโล่ง และเขตอาคารสถานที่ (น้ำฝน 2555) เขาคอหงส์เป็นพื้นที่ป่าขนาดใหญ่ผืนสุดท้ายที่อยู่ใกล้หาดใหญ่มากที่สุด ซึ่งเป็นป่าไม่ผลัดใบและเป็นป่าไม่ผลัดใบเสื่อมสภาพ เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของพืชและสัตว์ (ประกาศ และคณะ 2556) เนื่องจากสภาพภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้นมีฝนทิ้งช่วง ป่าจึงเป็นป่ากึ่งดิบแล้งและดิบชื้นที่มีไม้ผลัดใบผสมอยู่หลากหลายชนิด เช่น ก่อเขี้ยวหมู (*Castanopsis schefferiana*) กะอาม (*Crypteronia paniculata*) ส้าน (*Dillenia obovata*) กะทัง (*Litsea grandis*) มะค่าแต้ (*Sindora siamensis*) ไทร (*Ficus* ssp.) บางชนิด (เช่น ไทรพัน (strangling fig) ขนาดใหญ่) และ โมก (*Wrightia cf tomentosa*) ซึ่งลักษณะภูมิประเทศนั้นมีอิทธิพลอย่างสูงต่อลักษณะอากาศทั้งในระดับกว้างและระดับเฉพาะถิ่น และยังมีผลต่อลักษณะของดินทั้งทางกายภาพและทางเคมี ด้วยเหตุนี้เขาคอหงส์ที่แม้จะมีอาณาเขตไม่กว้างใหญ่มากนักจึงมีสังคมพืชที่หลากหลาย (ประกาศ 2556)

จากการสำรวจและเก็บตัวอย่างพรรณพฤกษชาติบนเขาคอหงส์ โดย Maxwell (1986) ผลการสำรวจพบพรรณไม้ทั้งสิ้น 637 ชนิด ใน 130 วงศ์ โดยจำแนกเป็นเฟินและพืชใกล้เคียงกลุ่มเฟิน 19 วงศ์ พืชเมล็ดเปลือย 2 วงศ์ พืชดอกใบเลี้ยงคู่ 90 วงศ์ และพืชดอกใบเลี้ยงเดี่ยว 19 วงศ์ และ การศึกษาสังคมพืชเชิงปริมาณ (Bumrungsri et al., 2006) พบว่า วงศ์ที่เด่น คือวงศ์ชมพู่ (Myrtaceae) วงศ์ชา (Theaceae) วงศ์มังคุด (Clusiaceae) วงศ์ก่อ (Fagaceae) และ วงศ์เข็ม (Rubiaceae) จากการศึกษาพบว่าสังคมพืชของเขาคอหงส์เป็นสังคมพืชตามสันเขาที่มีดินตื้นและมีหินโผล่อยู่ทั่วไปและสังคมพืชตามไหล่เขาใกล้ทางน้ำ (ซึ่งจะแห้งในหน้าแล้ง) ประกอบด้วย ไม้ยืนต้นในเรือนยอดชั้นบน เช่น ดินเบ็ดเขา (*Alstonia rostrata*) และ ไม้กฤษณา (*Aquilaria malaccensis*) เป็นต้น สำหรับไม้ยืนต้นชั้นถัดลงมาได้แก่

พิกุลป่า (*Adinandra integerrima*) และ มะไฟฝรั่ง (*Baccaurea motleyana*) เป็นต้น ไม้พื้นล่าง ประกอบด้วย เข็มพระราม (*Chassalia curviflora*) และหญ้าหนูตัน (*Dianella ensifolia*) บริเวณลำธารประกอบพรรณไม้จำพวกเฟินหลายชนิดและไม้วงศ์บอน รวมทั้งพรรณไม้ที่พบได้น้อย เช่น *Thismia arachnites* Ridl. และ วาน้ำ (*Cryptocoryne cordata*) นอกจากนี้ยังมีไม้เถาเนื้อแข็งหลายชนิด ตัวอย่างเช่น ทองเครือ (*Butea superba*) กำแพงเจ็ดชั้น (*Fibraurea tinctoria*) *Dalbergia rostrata* และพรรณไม้สกุลมะเมื่อย (*Gnetum* spp.)

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืช

สำหรับการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืชในด้านต่างๆ สามารถทำได้โดยการสืบค้นจากแหล่งข้อมูลของการใช้ประโยชน์จากพืช ประกอบกับการสัมภาษณ์โดยตรงกับผู้รู้หรือสมาชิกในชุมชนถึงการใช้ประโยชน์จากพืชในด้านต่าง ส่วนของพืชที่นำไปใช้ประโยชน์ และวิธีการใช้ เป็นต้น ประเภทของการสัมภาษณ์มีดังนี้

1. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ซึ่งผู้สัมภาษณ์ได้ตั้งคำถามต่างๆ ไว้ในแบบสัมภาษณ์โดยไม่สามารถเปลี่ยนเป็นคำถามอื่นได้ เป็นการสร้างมาตรฐานเดียวกัน เพื่อช่วยลดอคติในการสัมภาษณ์ของแต่ละบุคคล

2. การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่มีขอบเขตในการถามคำถาม มีเพียงแนวทางกว้างๆ (interview guide) ที่สร้างขึ้นเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ ผู้สัมภาษณ์จะกำหนดหัวข้อย่อยหรือประเด็นคำถาม เช่น สมาชิกในหมู่บ้าน อาชีพ ซึ่งแต่ละประเด็นคำถามจะมีการแจกแจงคำถามย่อยๆ ผู้สัมภาษณ์จะพูดคุยและถามคำถามที่ได้เตรียมไว้โดยใช้คำถามหลักๆ คือ ใคร อะไร ที่ไหน อย่างไร เท่าไร และทำไม

3. การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ประกอบด้วยคำถามต่างๆ ในแบบสอบถาม แต่สามารถปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนในคำตอบได้ (Erlandson *et al* 1993)

การศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน

Martin (1995) ได้ให้ความหมายของคำว่า พฤกษศาสตร์พื้นบ้าน (Ethnobotany) คือการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนหนึ่งของวิชานิเวศวิทยาพื้นบ้าน (Ethnoecolog) รวมไปถึงศึกษาการใช้ประโยชน์จากที่ดินและป่าไม้ เช่นเดียวกับ เต็ม และวีระชัย (2534) ได้ให้ความหมายของคำว่า พฤกษศาสตร์พื้นบ้าน ว่าเป็น การศึกษาการใช้ประโยชน์จากพืชในด้านต่างๆ ที่มีการสืบทอดกันมา ไม่ว่าจะเป็นอาหาร ยา รักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย รวมทั้งสัญลักษณ์และความเชื่อต่างๆ ประเทศไทยได้มีการใช้คำว่า พฤกษศาสตร์พื้นบ้านเป็นครั้งแรกโดยสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ ในการประชุมระดับนานาชาติ เมื่อ พ.ศ. 2534 (ชูศรี, 2544) พฤกษศาสตร์เป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพืช ซึ่งส่วนใหญ่จะศึกษาการใช้ประโยชน์จากพืชของคนในท้องถิ่น (Diksha and Amla 2011) และภูมิปัญญาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพืชในด้านต่างๆ ของมนุษย์โดยเกิดจากการลองผิดลองถูกจนได้วิธีการที่ถูกต้อง และมีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษอาจจะไม่มีใครเห็นความสำคัญหากไม่มีการบันทึกข้อมูลเหล่านั้นหรือขาดการศึกษาผ่านขั้นตอนทางวิทยาศาสตร์มารับรอง ดังนั้นในการศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านสามารถรวบรวมองค์ความรู้ของการใช้ประโยชน์จากพืชของคนในชุมชน เพื่อประเมินในเชิงคุณภาพถึงการจัดการทรัพยากรพืชและการใช้ประโยชน์จากพืชของคนในชุมชนได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ความรู้ที่ได้จากการการศึกษายังสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงการใช้ประโยชน์จากพืชอย่างถูกต้องเพื่อประโยชน์ที่ยั่งยืนของคนในชุมชน

การศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยมีหลายงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพืชและการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชในด้านต่าง ๆ เนื่องจากคนไทยได้อาศัยพึ่งพาพรรณไม้ในการดำรงชีวิตในด้านของปัจจัยสี่ การศึกษาดังกล่าวมีทั่วทุกภาคในประเทศไทยโดยเฉพาะทางภาคเหนือเนื่องจากพื้นที่ทางภาคเหนือมีชาวเขาและชนเผ่าต่าง ๆ อาศัยอยู่หลายกลุ่ม ซึ่งมีรายงานดังต่อไปนี้ ตรีทิพย์ (2551) สำนวณสมุนไพรของชาวกะเหรี่ยงในตำบลบ้านจันทร์และแจ่มหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยการสอบถามจากหมอยาพื้นบ้าน ผู้รู้ และชาวบ้านทั่วไปที่มีความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรต่างๆ จากการสำรวจพบพืชสมุนไพร

ที่ชาวกะเหรี่ยงนำมาใช้ในการรักษาโรคทั้งหมด 183 ชนิด จัดอยู่ใน 71 สกุล 141 ชนิด พืชสมุนไพรที่น่าสนใจ คือ ว่านน้ำ (*Acorus calamus* L.) ใบขี้ทาที่ขมับ คอ หน้าอก หรือต้มน้ำดื่มแก้หวัดและแก้ไข้

กวีศิลป์ (2552) ศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่สวรรค์ และบ้านห้วยปลิง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จากการสำรวจพบพืชที่ชาวกะเหรี่ยงนำไปใช้ประโยชน์จำนวนทั้งสิ้น 370 ชนิด จัดอยู่ใน 107 วงศ์ และ 250 สกุล โดยแบ่งเป็นพืชสมุนไพร 206 ชนิด พืชอาหาร 176 ชนิด พืชที่ใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มและสีย้อมธรรมชาติ 25 ชนิด พืชที่ใช้ก่อสร้างที่อยู่อาศัย และเครื่องใช้ไม้สอยต่างๆ 74 ชนิด พืชในวัฒนธรรมความเชื่อ 52 ชนิด พืชที่ใช้เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง 28 ชนิด พืชเชื้อเพลิง 22 ชนิด พืชมีพิษ 10 ชนิด และพืชที่ใช้ประโยชน์อื่นๆ 21 ชนิด

คมกริช และดวงใจ (2552) ศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวมูเซอตำบลบ้านห้วยปลาหลด ตำบลด่านแม่ละเมา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จากการศึกษพบว่าชาวมูเซอตำบลมีการใช้ประโยชน์จากพรรณพืชจำนวนทั้งหมด 193 ชนิด 79 วงศ์ จำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ พืชสมุนไพร 103 ชนิด พืชอาหาร 60 ชนิด พืชที่ใช้ในการก่อสร้าง 14 ชนิด ไม้พินและถ่าน 6 ชนิด พืชใช้สอยในลักษณะอื่น 19 ชนิด และพืชปลูกเพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อม 4 ชนิด

ขวัญฤทัย และคณะ (2553) ศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงตำบลบ้านจันทร์และแจ่มหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จากการสำรวจพบพืชที่มีการนำมาใช้ประโยชน์ทั้งหมด 216 ชนิด ใน 81 วงศ์ แบ่งพืชออกเป็นหมวดหมู่ตามการใช้ประโยชน์เป็น 6 ประเภท คือ พืชที่ใช้เป็นอาหาร 153 ชนิด พืชที่ใช้ทำเครื่องนุ่งห่มและสีย้อม 30 ชนิด พืชที่ใช้ทำที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ 26 ชนิด พืชที่ใช้ในพิธีกรรมตามความเชื่อต่างๆ 9 ชนิด พืชมีพิษ 9 ชนิด และพืชที่ใช้ประโยชน์อื่นๆ 51 ชนิด

อัครสิทธิ์ และคณะ (2553) ศึกษาการใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืชแหล่งอาหารชุมชนในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่สะลองอำเภอแม่แตง และอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษพบว่ามีการใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืช จำนวน 235 ชนิด สามารถจำแนกได้ 92 วงศ์ โดยพบเป็นพืชวงศ์ Euphorbiaceae มากที่สุด จำนวน 17 ชนิด รองลงมาเป็นวงศ์ Asteraceae จำนวน 15 ชนิด และวงศ์ Fabaceae จำนวน 14 ชนิด

นอกจากนี้ยังมีรายงานการศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านในบางพื้นที่ของภาคกลางและภาคตะวันออก ได้แก่ Prasitpuriprecha *et al* (2005) ศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านเพื่อสำรวจการใช้สมุนไพรเพื่อปรับภูมิคุ้มกันของร่างกายในจังหวัดอุบลราชธานี ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับหมอพื้นบ้านจำนวน 21 คน พบว่ามีการใช้สมุนไพรจำนวน 45 ชนิด จาก 24 วงศ์ เพื่อรักษาโรคที่เกี่ยวข้องกับระบบภูมิคุ้มกัน วงศ์ที่พบมากที่สุด คือ วงศ์ Fabaceae ส่วนของพืชที่นำมาใช้มากที่สุด คือ ลำต้น และการเตรียมสมุนไพรนิยมใช้วิธีต้มน้ำดื่ม โรคที่มักพบมีการใช้สมุนไพรรักษามากที่สุด คือ โรคตับ โรคมะเร็ง ใช้เป็นยาอายุวัฒนะ ตามลำดับ

Suksri (2005) ศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านใน บึงคองหลง จังหวัดหนองคาย รวบรวมพืชได้ทั้งหมด 203 ชนิด 128 สกุล 67 วงศ์ โดยจำแนกตามลักษณะของการใช้ประโยชน์ คือ พืชอาหาร 108 ชนิด พืชสมุนไพร 76 ชนิด พืชที่ใช้ในงานก่อสร้างและเครื่องมือ 14 ชนิด และพืชที่ใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ 40 ชนิด ซึ่งส่วนของใบมีการนำมาใช้ประโยชน์มากที่สุด และยาสมุนไพรส่วนใหญ่จะใช้วิธีการต้มน้ำดื่ม

บดินทร (2553) ศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านไร่ป่า ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบพืชที่ชาวกะเหรี่ยงนำไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด 181 ชนิด 152 สกุล 68 วงศ์ มีการใช้พืชเป็นอาหารจำนวน 105 ชนิด พืชสมุนไพร 86 ชนิด และอื่นๆอีก 29 ชนิด วงศ์ Fabaceae, Cucurbitaceae และ Euphorbiaceae เป็นวงศ์เด่นที่พบมีการนำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด และจากการสัมภาษณ์การใช้ประโยชน์จากพืชพบว่าเพศหญิงมีการใช้ประโยชน์จากพืชมากกว่าเพศชาย

สมหญิง และคณะ (2554) ศึกษาความหลากหลายชนิดของพรรณไม้และการใช้ประโยชน์ผลผลิตจากป่า ในป่าชุมชนโคกใหญ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยการวางแผนสำรวจ และศึกษาลักษณะการใช้ประโยชน์กับตัวแทนครัวเรือน จำนวน 260 ครัวเรือน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากการสัมภาษณ์ลักษณะการใช้ประโยชน์ผลผลิตจากป่าของชุมชน มีการนำเห็ดป่ามาใช้ประโยชน์ 42 ชนิด พืชผักป่า 23 ชนิด ผลไม้ป่า 27 ชนิด พืชกินหัว 5 ชนิด สมุนไพร 14 ชนิด

สำหรับในพื้นที่ทางภาคใต้ของไทยมีรายงานเกี่ยวกับการศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นและการใช้ประโยชน์จากพืชในหลายพื้นที่ ได้แก่ อรุณ (2543) ศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวมอแกน อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา โดยการสังเกตโดยตรงและการสอบถามข้อมูลพืชพันธุ์ของชนิดที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ ส่วนที่ใช้ประโยชน์

และวิธีการนำมาใช้ประโยชน์ พบว่า พืชที่มีการนำมาใช้ประโยชน์มี 150 ชนิด จาก 57 วงศ์ และพืชที่ไม่สามารถจำแนกระดับชนิดจำนวน 32 ชนิด ได้แบ่งกลุ่มพืชออกเป็น 4 ประเภท คือ พืชอาหาร 83 ชนิด พืชสมุนไพร 32 ชนิด ไม้สร้างที่อยู่อาศัย 45 ชนิด และพืชที่ใช้ประโยชน์อื่น ๆ 54 ชนิด นอกจากนี้มีการแยกเป็นพืชป่าดิบชื้น 128 ชนิด ป่าชายหาด 27 ชนิด และป่าชายเลน 4 ชนิด

เกศริน (2544) ศึกษาการนำพืชมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตของชนกลุ่มชาวกู้อีกที่มีวิถีการดำรงชีวิตแบบสังคมเมือง คือ หมู่บ้านชาวกู้อีก อำเภอธารโต จังหวัดยะลา และชาวกู้อีกที่มีวิถีชีวิตแบบที่เป็นกึ่งดั้งเดิม คือ บ้านท่าเขา อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง และกลุ่มที่มีการดำรงชีวิตแบบดั้งเดิมที่บ้านตระ อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง รวบรวมพืชได้ 69 วงศ์ 128 สกุล และ 171 ชนิด พืชที่นำมาใช้ประโยชน์มากเป็น 3 ลำดับแรกได้แก่ วงศ์ Annonaceae, Euphobiaceae และ Dioscoreaceae ตามลำดับ นำมาจัดกลุ่มพืชตามลักษณะการใช้ประโยชน์ได้ 4 กลุ่ม คือ พืชอาหาร 96 ชนิด พืชสมุนไพร 68 ชนิด พืชที่สร้างที่อยู่อาศัยและเครื่องมือ 12 ชนิด และพืชที่ใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ 15 ชนิด

อรทัย (2546) ศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวเผ่ากะเหรี่ยง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบพืชที่ชาวกะเหรี่ยงใช้ประโยชน์จำนวน 115 ชนิด จัดอยู่ใน 51 วงศ์ และ 95 สกุล โดยมีพืช 1 ชนิด ที่ไม่สามารถระบุชื่อวิทยาศาสตร์ ซึ่งพืชทั้งหมดสามารถนำมาจัดกลุ่มการใช้ประโยชน์และคุณสมบัติได้เป็น 5 กลุ่ม คือ พืชสมุนไพร 51 ชนิด พืชอาหาร 42 ชนิด พืชก่อสร้างและทำเครื่องใช้ 10 ชนิด พืชที่ใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ 20 ชนิด และพืชมีพิษ 3 ชนิด นอกจากนี้ยังพบพืชประจำถิ่นของประเทศที่มีเขตกระจายพันธุ์จำกัดอีก 1 ชนิด คือ *Sauropus thyrsoiflorus* Welzen

Upho (2005) ที่ศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวไทยพุทธและชาวมุสลิมในบางพื้นที่ตอนล่างของประเทศไทย รวบรวมพืชได้ 123 วงศ์ 349 สกุล และ 477 ชนิด ในจำนวนนี้มีพืชจำนวน 390 ชนิด ที่ใช้กันในหมู่ชาวไทยพุทธ และ จำนวน 372 ชนิด ที่ใช้กันในหมู่ชาวไทยมุสลิม พืชทั้งหมดนำมาจัดกลุ่มตามลักษณะการใช้ประโยชน์ได้ 6 กลุ่ม คือ พืชสมุนไพร 327 ชนิด พืชอาหาร 236 ชนิด พืชที่ใช้ในการก่อสร้าง 31 ชนิด พืชที่ใช้ในการทำเครื่องมือ เครื่องใช้ในครัวเรือนและการประกอบอาชีพ 21 ชนิด พืชที่ใช้ในพิธีกรรมตามความเชื่อ 39 ชนิด และใช้ประโยชน์อื่นๆ 39 ชนิด

มูฮำหมัดตายุดดีน และ ฉันทนา (2554) ศึกษาความหลากหลายของไม้ป่ากินได้ในพื้นที่หุบเขา ลำพะยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบไม้ป่ากินได้ที่เป็นพืชใบเลี้ยงคู่จำนวน 37 วงศ์ 52 สกุล และ 64 ชนิด วงศ์ที่พบมากที่สุดคือวงศ์ Anacardiaceae พบ 6 ชนิด รองลงมาคือ วงศ์ Euphorbiaceae และ วงศ์ Fabaceae พบวงศ์ละ 5 ชนิด

Pumtong & Neamsuvan (2012) ศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของพืชป่ากินได้ในเกาะพังงา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลจำนวน 11 คน พบว่ามีพืชป่ากินได้จำนวน 54 ชนิด จัดอยู่ใน 34 วงศ์ และ 49 สกุล ชนิดของพืชที่มีการนำมาใช้เป็นอาหารมากที่สุดอยู่ในวงศ์ Fabaceae (6 ชนิด) พืชป่ากินได้ส่วนใหญ่เป็นไม้ยืนต้น 26 ชนิด (48%) ส่วนของพืชที่นิยมนำมาใช้เป็นอาหารมากที่สุด คือ ผล 27 ชนิด (46%)

Neamsuvan *et al.*, (2012) ยังได้สำรวจตำรับยาสมุนไพรที่ใช้ในการรักษาโรคระบบทางเดินอาหารจากหมอพื้นบ้านในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสัมภาษณ์หมอพื้นบ้านจำนวน 9 คน พบว่ามี 39 ตำรับยาที่ได้จากพืชหลายชนิด และ 36 ตำรับยาที่ได้จากพืชชนิดเดียว วงศ์ที่พบชนิดมาก คือ วงศ์ Zingiberaceae วงศ์รองลงมา คือ Fabaceae และวงศ์ Euphorbiaceae

อรทัย และคณะ (2555) ได้ทำการสำรวจพืชสมุนไพรที่ใช้เพื่อบำรุงกำลัง จากป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ โดยทำการสำรวจพืชสมุนไพร ขณะเดินป่ากับหมอพื้นบ้าน โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างกับหมอพื้นบ้าน 8 ท่าน รวบรวมพืชสมุนไพรได้ 33 ชนิด จัดอยู่ใน 23 วงศ์ 32 สกุล วงศ์พืชที่พบชนิดพืชสมุนไพรมากที่สุด คือ วงศ์ Rubiaceae จำนวน 4 ชนิด และวงศ์ Fabaceae 3 ชนิด

อรทัย และคณะ (2555) ได้ศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของพืชกินได้จากป่าชายเลนและป่าชายหาดบริเวณคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา กับผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 คน โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างพบว่ามีพืชกินได้จำนวน 40 ชนิด จัดเป็นพืชป่าชายเลนอย่างเดียว 32.5% จัดเป็นพืชป่าชายหาดอย่างเดียว 50% และพืชที่พบได้ทั้งสองบริเวณ 17.5% วงศ์ที่พบชนิดมากที่สุด 3 คือ วงศ์ Myrtaceae 4 ชนิด รองลงมาได้แก่ วงศ์ Euphorbiaceae วงศ์ Fabaceae และวงศ์ Rhamnaceae วงศ์ละ 3 ชนิด

อรทัย และศรายุทธ (2558) ได้สำรวจพืชสมุนไพรที่ใช้ดูแลสุขภาพสตรีจากอุทยานแห่งชาติเขานมเบญจา จังหวัดกระบี่ โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างกับหมอพื้นบ้านถึงชนิดของพืชสมุนไพร ส่วนที่ใช้ วิธีการเตรียมและการใช้ยา ตลอดจนสรรพคุณ พบ

พืชสมุนไพรที่ใช้ในการดูแลสุขภาพของสตรี จำนวนทั้งหมด 90 ชนิด รากเป็นส่วนของพืชที่นิยมใช้ คิดเป็น (30%) การต้มเป็นที่นิยมในการเตรียมยา และการใช้ยาส่วนใหญ่จะใช้วิธีการต้ม โดยพืชสมุนไพรที่พบทั้งหมดสามารถจำแนกตามสรรพคุณเป็น 22 โรคต่ออาการ พบมากที่สุดคือ พืชสมุนไพรสำหรับบำรุงโลหิต (26.8%)

บทที่ 3

วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย

วัสดุ อุปกรณ์

1. อุปกรณ์สำหรับบันทึกข้อมูล
 - 1.1 สมุดบันทึกและอุปกรณ์จดบันทึก
 - 1.2 อุปกรณ์สำหรับบันทึกภาพ (กล้องถ่ายรูป)
 - 1.3 แบบสอบถามการใช้ประโยชน์จากพรรณพืช

2. อุปกรณ์สำหรับเตรียมและเก็บตัวอย่างพรรณไม้
 - 2.1 ถุงพลาสติก
 - 2.2 กรรไกรตัดกิ่ง
 - 2.3 แผงอัดพรรณไม้ เชือกมัดแผงไม้
 - 2.4 กระดาษลูกฟูก
 - 2.5 กระดาษหนังสือพิมพ์
 - 2.6 ขวดสำหรับดองตัวอย่างพรรณไม้

3. อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับตรวจสอบระบุชนิดพรรณไม้
 - 3.1 หนังสือรูปวิธานแยกระดับวงศ์ ระดับสกุลและชนิด
 - 3.2 หนังสือพรรณไม้ของประเทศไทย (Flora of Thailand) และหนังสือพรรณไม้ของภูมิภาคใกล้เคียง เช่น Flora of China, The Flora of The Malay Peninsula
 - 3.3 กล้องจุลทรรศน์ (Stereo microscope)

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

1. การสำรวจและเก็บตัวอย่างพืช

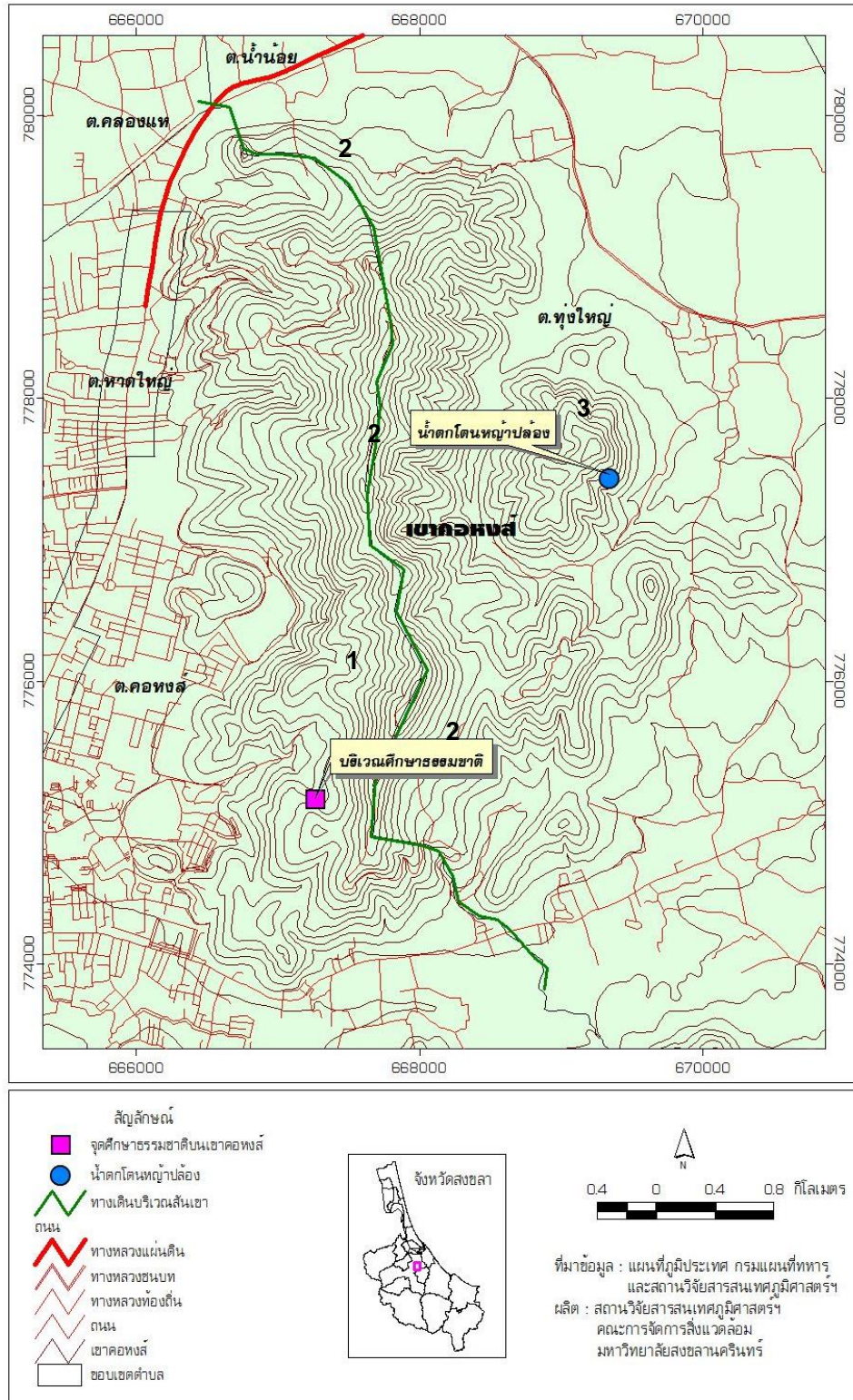
1.1 พื้นที่ศึกษา เป็นพื้นที่เขาคอหงส์ที่ทอดตัวในแนวเหนือ-ใต้ (ระหว่าง 07° N, 100° 30' E) มีความยาวประมาณ 5.6 กิโลเมตร จากปลายสุดทางทิศเหนือบริเวณจุดที่ห่างจากหลังโรงเรียนหาดใหญ่พิทยาคมไปประมาณ 800 เมตร ที่ระดับความสูงประมาณ 100 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง ถึงปลายสุดทางทิศใต้บริเวณโรงเรียน ม.อ.วิทยาคุณสรณ์ ติดกับถนนปูนกั้นท์ ที่ระดับความสูงประมาณ 40 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง มียอดสูงอยู่สองยอด ยอดที่สูงที่สุดเรียกว่าเขาคอหงส์ สูงประมาณ 371 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล และยอดที่เรียกว่าเขาซุ่มสัก สูงประมาณ 325 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล (Maxwell ,2006) และพื้นที่ทำเกษตรของชาวบ้านใน 6 หมู่บ้านที่อาศัยอยู่โดยรอบเขาคอหงส์ (ภาพที่ 1)

1.2 เก็บตัวอย่างพรรณพืช สํารวจและเก็บตัวอย่างพืชในพื้นที่ศึกษา โดยมีกำหนดเส้นทางหลักในการสำรวจและเก็บตัวอย่างพืชไว้ 3 เส้นทางคือ 1. เส้นทางศึกษาธรรมชาติในโครงปก ปักอนุรักษพันธุกรรมสิ่งมีชีวิตบนเขาคอหงส์ 2. เส้นทางที่เป็นทางขึ้นเขาคอหงส์ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ตลอดจนทางเดินบริเวณสันเขาทั้งหมด 3. พื้นที่ในส่วนของนำตกโดนหญ้าปล้องทั้งหมด และพื้นที่โดยรอบของเขาคอหงส์ซึ่งเป็นจุดที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ (ภาพที่ 1) ระยะเวลาในการเก็บตัวอย่างพืช 1 ปี การเก็บรวบรวมตัวอย่างแต่ละชนิดจะต้องเก็บให้มีส่วนประกอบที่สำคัญครบสมบูรณ์ เช่น กิ่งที่มีใบ ดอก ผล และเมล็ดของพืชชนิดละ 3 ตัวอย่างตามความเหมาะสมของจำนวนประชากรพืชที่พบ นำตัวอย่างที่รวบรวมได้มาจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้งตามลักษณะของตัวอย่างด้วยวิธีการที่ถูกต้อง (Bridson & Forman, 1988)

2.เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล

2.1 ประชาชนพื้นบ้านและชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในตำบลทุ่งใหญ่ ที่มีอายุระหว่าง 15-30, 31-45, 46-60 และอายุมากกว่า 60 ปี โดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง เพื่อให้ได้ข้อมูลหลัก คือ ชื่อพืช ส่วนที่ใช้ และวิธีการใช้

2.2 หมอสมุนไพรในพื้นที่จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความชำนาญประสบการณ์เรื่องการใช้พืชสมุนไพรสำหรับการรักษาอาการต่างๆมากกว่า 10 ปี และเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน และหมอสมุนไพรที่มาจากพื้นที่อื่น จำนวน 3 คน เพื่อเป็นข้อมูลเสริมและเปรียบเทียบการใช้ซ้ำกันของพืชสมุนไพรในการรักษา

ภาพที่ 1 ที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา (จัดแปลงมาจากแผนที่จังหวัดสงขลา)

3. การรวบรวมข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืช

รวบรวมข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชจากผู้ให้ข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างชาวบ้าน หมอสมุนไพรในพื้นที่และหมอสมุนไพรที่มาจากพื้นที่อื่น ในการสัมภาษณ์ปราชญ์พื้นบ้านและหมอสมุนไพรทั้งในและนอกพื้นที่จะสัมภาษณ์พร้อมกับการสำรวจและเก็บตัวอย่างพืชที่ระบุมีการใช้ประโยชน์ จากนั้นนำตัวอย่างพืชดังกล่าวมาใช้ในการสัมภาษณ์ชาวบ้านในพื้นที่ที่ไม่สามารถเดินสำรวจว่ารู้จักหรือได้ใช้ประโยชน์จากพืชดังกล่าวหรือไม่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลพรรณพืช โดยการศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยา ทากการจดบันทึก ถ่ายภาพ และวัดขนาด โครงสร้างส่วนต่างๆของพืชด้วยเครื่องมือชนิดต่างๆ และศึกษาโครงสร้างขนาดเล็กด้วยกล้องจุลทรรศน์แบบสเตอริโอ ตรวจสอบชื่อวิทยาศาสตร์ของตัวอย่างพืชแต่ละชนิดโดยการใช้หนังสือพรรณไม้ของประเทศไทย (Flora of Thailand) และหนังสือพรรณไม้ของภูมิภาคใกล้เคียง เช่น Flora of China, The Flora of The Malay Peninsula ฯลฯ รวมทั้งการเทียบตัวอย่างกับตัวอย่างแห้งซึ่งเก็บรักษาไว้ ณ พิพิธภัณฑ์พืชภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เอกสารอ้างอิง ฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ และจากการสอบถามจากผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญทางด้านพฤกษศาสตร์ จัดทำคำบรรยายลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพืชที่มีการใช้ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้

- ชื่อท้องถิ่นของพืชแต่ละชนิดใช้ตามที่บ้านเรียก
- ชื่ออื่นของพืชแต่ละชนิดใช้ตาม ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็มสมิติพันธ์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2557
- การกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยาใช้ตามหนังสือพรรณไม้ของประเทศไทย และหนังสือพรรณไม้ของภูมิภาคใกล้เคียง

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลการใช้ประโยชน์โดยการนำข้อมูลที่ได้เปรียบเทียบกับผลการศึกษาที่ใกล้เคียงในอดีต และหนังสือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของพืช รวมทั้งประเมินความสำคัญทางด้านวัฒนธรรมระดับของการใช้ประโยชน์ในแต่ละชนิดตามวิธีการของ Tardio & Pardo-de-Santayana (2008) ตามสูตร

$$CI = \sum_{i=1}^{i=NU} \frac{UR_i}{N}$$

CI = ดัชนีความสำคัญทางวัฒนธรรมของพืช (Cultural importance Index.)

UR = รายงานการใช้ประโยชน์ในกลุ่มการใช้ประโยชน์นั้น (Use reported in every use-category.)

I = จำนวนกลุ่มพืชที่แบ่งตามการใช้ประโยชน์ (Varying from only one to the CN.)

NU = จำนวนทั้งหมดที่มีการใช้ประโยชน์ (Total number of uses.)

N = จำนวนของผู้ให้ข้อมูล (Number of informants in the survey.)

ค่าความสำคัญของการใช้หรือค่าความสำคัญทางวัฒนธรรม (CI) เป็นค่าที่คำนวณถึงการใช้ประโยชน์จากพืชในแต่ละด้านกับจำนวนของผู้ให้ข้อมูลที่ระบุว่ามีการใช้ ตัวอย่างเช่น พะวา (*Garcinia hombroniana*) มีรายงานการใช้เป็นอาหาร 132 รายงาน รายงานการใช้เป็นยาสมุนไพร 58 รายงาน และมีรายงานการใช้ในการก่อสร้างหรือทำเครื่องใช้ 90 รายงาน โดยมีผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจำนวน 211 คน ซึ่งค่า CI ที่คำนวณได้คือ $132/211 + 58/211 + 90/211 = 1.32$ ค่าที่ได้เป็นการบอกถึงระดับการใช้ประโยชน์ของพืชในแต่ละชนิด ค่า CI มีค่าสูง แสดงให้เห็นว่าพืชชนิดนั้นถูกนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายประเภทและมีการใช้กันอย่างกว้างขวาง โดยในการศึกษาในครั้งนี้ค่า CI ของพืชแต่ละชนิดที่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในทุกประเภท สามารถมีค่าที่สูงที่สุดเท่ากับ 5

4.3 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชของสมาชิกในชุมชน สัดส่วนความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุกับความรู้ในการนำพืชไปใช้ประโยชน์ โดยหาค่า One way ANOVA และ T-test (Teklehaymanot, 2009)

5. สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา และจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

6. ตัวอย่างพืชที่ศึกษาจัดทำเป็นตัวอย่างพรรณไม้แห้ง เก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์พืชแห่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (PSU Herbarium) ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ความหลากหลายของพืชในเขาคอหงส์ที่มีการใช้ประโยชน์โดยคนในชุมชน

การศึกษาการใช้ประโยชน์จากพืชในเขาคอหงส์ของคนในชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบเขา จำนวน 6 หมู่บ้านในพื้นที่ ต.ทุ่งใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา และหมอสุมไพร ที่มาจากพื้นที่อื่น ตั้งแต่เดือนเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2557 – เดือนมกราคม พ.ศ. 2558 โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างกับชาวบ้านในพื้นที่และหมอสุมไพรที่มาจากพื้นที่อื่นจำนวน 211 คน (หญิง 114 คน ชาย 97 คน) พบพืชที่นำมาใช้ประโยชน์ทั้งหมด 159 ชนิด 139 สกุล และ 65 วงศ์ (ตารางที่ 4) วงศ์ที่พบมากที่สุด คือ วงศ์ถั่ว (Fabaceae) คิดเป็น 6.9% วงศ์เข็ม (Rubiaceae) คิดเป็น 5.6% และวงศ์เปล้า (Euphorbiaceae) คิดเป็น 5.0% (ภาพที่ 2) จัดเป็นพืชกลุ่มเฟิน 4 ชนิด พืชเมล็ดเปลือย 1 ชนิด พืชดอกใบเลี้ยงคู่ 120 ชนิด และพืชดอกใบเลี้ยงเดี่ยว 34 ชนิด (ตารางที่ 1) จัดกลุ่มพืชตามลักษณะวิสัยแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ ไม้ต้น 75 ชนิด (คิดเป็น 46.8%) ไม้ล้มลุก 35 ชนิด (คิดเป็น 22.1%) ไม้พุ่ม 24 ชนิด (คิดเป็น 15.1%) ไม้เถา 12 ชนิด (คิดเป็น 7.5%) ไม้เลื้อย 12 ชนิด (คิดเป็น 7.5%) และกล้วยไม้อิงอาศัย 1 ชนิด (คิดเป็น 0.6%) (ภาพที่ 3) สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 กลุ่ม คือ พืชที่มีการนำไปใช้เป็นยาสมุนไพร พืชอาหาร พืชที่ใช้ก่อสร้างและทำเครื่องมือเครื่องใช้ พืชที่ใช้เป็นไม้ประดับ และพืชที่ใช้ในพิธีกรรมความเชื่ออื่นๆ (ตารางที่ 2 และ 4) ส่วนของพืชที่มีการนำมาใช้มากที่สุด คือ ส่วนของราก ลำต้น และใบ ตามลำดับ (ตารางที่ 3) จากการศึกษาครั้งนี้พบพืชที่มีรายงานการใช้ประโยชน์ครั้งแรกในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยจำนวน 5 ชนิด คือ ลิ้นกระบือ (*Galearia fulva*) นูดต้น (*Prunus grisea*) รังบวบ (*Metadina trichotoma*) สุ่มต้น (*Pittosporum ferrugineum*) และตับเต่า (*Pericampylus glaucus*)

ตารางที่ 1 แสดงกลุ่มพืช จำนวนวงศ์ สกุล และชนิดของพืชที่มีการใช้ประโยชน์

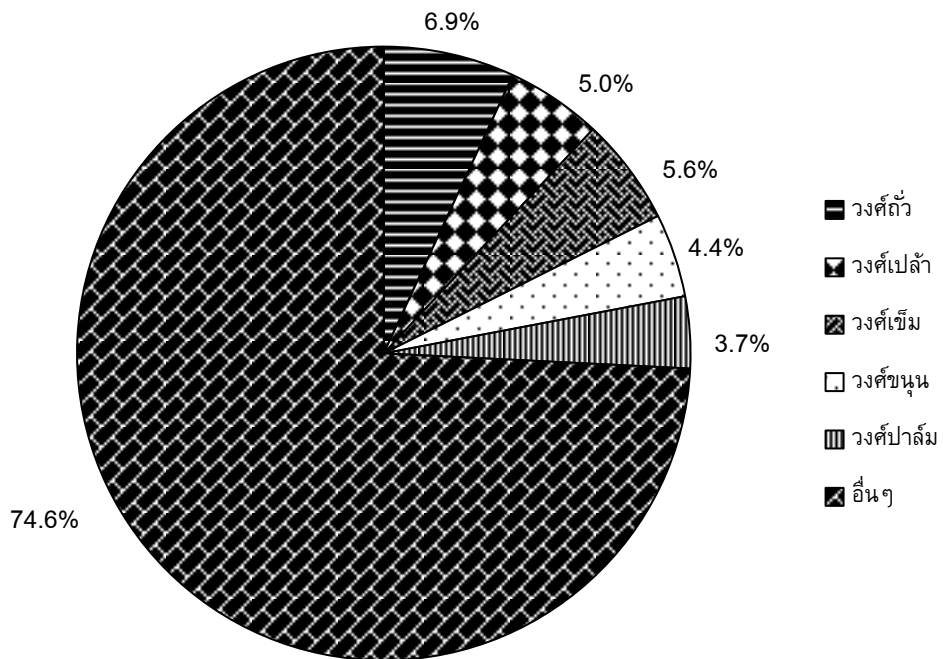
	วงศ์	สกุล	ชนิด
เฟิน	4	4	4
พืชเมล็ดเปลือย	1	1	1
พืชใบเลี้ยงคู่	45	101	120
พืชใบเลี้ยงเดี่ยว	15	33	34
รวม	65	139	159

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนชนิดของพืชที่นำมาใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท

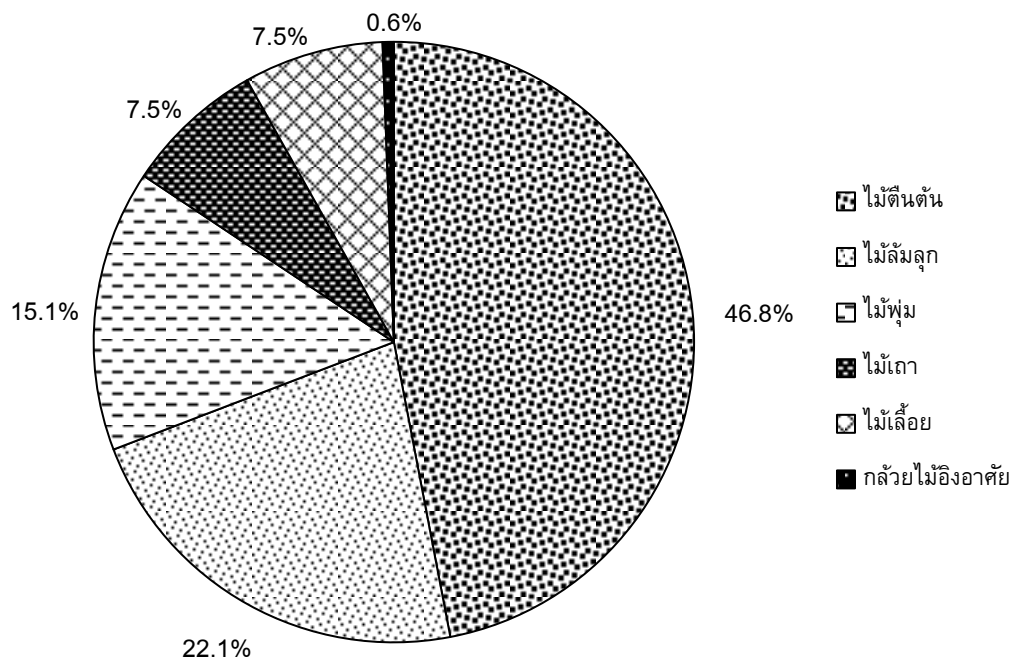
การใช้ประโยชน์	จำนวนชนิดพืช
พืชสมุนไพร	96
พืชอาหาร	51
พืชที่ใช้ก่อสร้างและเครื่องมือเครื่องใช้	42
พืชไม้ประดับ	13
พืชที่ใช้ในพิธีกรรมและความเชื่อ	3

ตารางที่ 3 ส่วนของพืชที่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในทุกประเภท

ส่วนของพืช	จำนวนชนิดพืช
ราก	36
ลำต้น	43
ใบ	41
ดอก	6
ผล	38
ทั้งต้น	25
เนื้อไม้	39
เหง้า	4

ภาพที่ 2 แสดงร้อยละของจำนวนชนิดพืชที่มีการใช้ประโยชน์ที่พบในแต่ละวงศักรัด

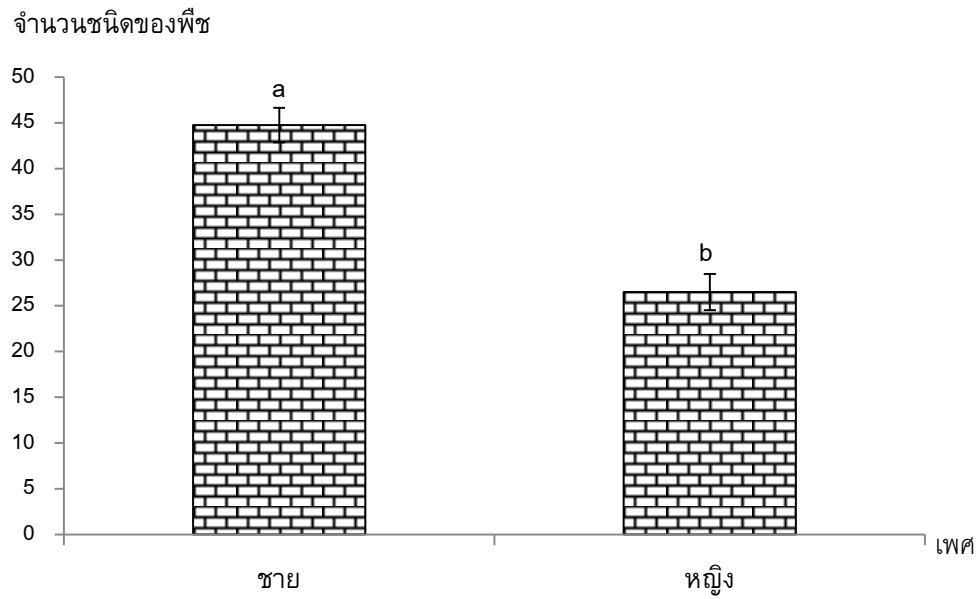
ภาพที่ 3 แสดงร้อยละของลักษณะวิสัยของพืชที่มีการใช้ประโยชน์

ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชของคนในพื้นที่

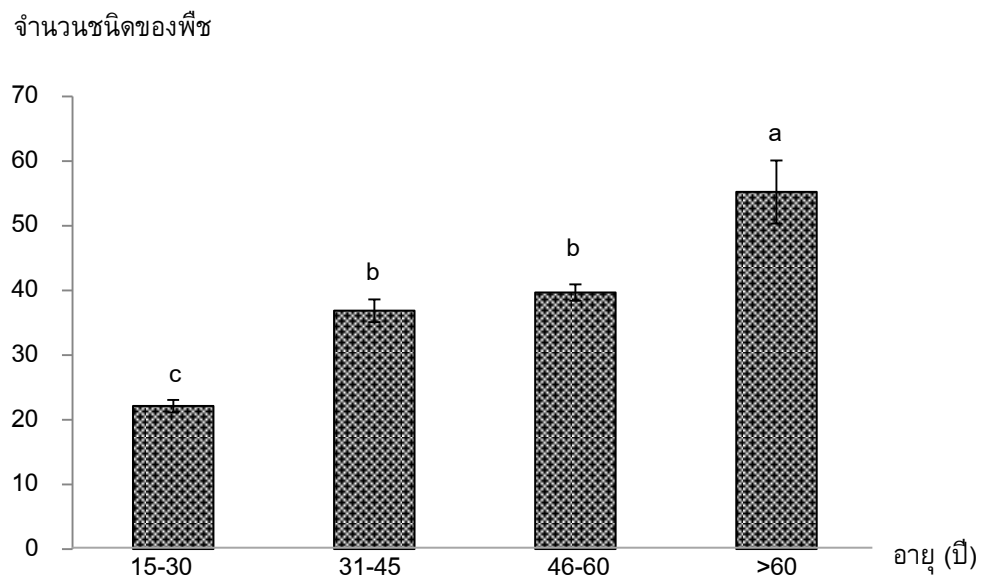
จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านในพื้นที่ จำนวน 6 หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่โดยรอบเขาคอหงส์ และเปรียบเทียบจำนวนชนิดของพืชที่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง พบว่าเพศชายมีความรู้เรื่องการนำพืชมาใช้ประโยชน์มากกว่าเพศหญิง จำนวนโดยเฉลี่ยของพืชที่มีการนำมาใช้ประโยชน์ของเพศชายและเพศหญิงคือ 44.7 ชนิด คิดเป็น 25.1% และ 26.5 ชนิด คิดเป็น 14.8% ตามลำดับ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (ภาพที่ 4) และพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมากมีแนวโน้มความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุน้อย เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุของผู้ให้ข้อมูลกับความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชพบว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.635$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (ภาพที่ 5)

ความสำคัญทางวัฒนธรรมของพืช (CI)

ค่าดัชนีความสำคัญทางวัฒนธรรมของพืช (CI) เป็นค่าที่คำนวณถึงความถี่และความหลากหลายของการใช้ประโยชน์จากพืชในแต่ละด้านของผู้ให้ข้อมูล เมื่อวิเคราะห์ถึงความสำคัญทางวัฒนธรรมของพืชบนเขาคอหงส์จากการนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูล (ตารางที่ 4 และ 6) พบพืชจำนวน 16 ชนิด ที่มีค่า CI มากกว่า 1 พืชที่มีค่า CI สูงที่สุดเป็น 5 อันดับแรกคือ กล้วยป่า (*Musa acuminata*) ลูกชิ่ง (*Ficus fistulosa*) สะตอ (*Parkia speciosa*) เนียง (*Archidendron jiringa*) และมังตาล (*Schima wallichii*) ที่มีค่า CI เท่ากับ 1.65 1.55 1.51 1.46 และ 1.41 ตามลำดับ

ภาพที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของจำนวนพืชที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ($F=27.496$; Sig of $F=0.000$)

ภาพที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุของผู้ให้ข้อมูลกับจำนวนพืชที่มีการนำมาใช้ประโยชน์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ($F = 46.51$; Sig of $F = 0.00$; $r = 0.635$)

ตารางที่ 4 รายชื่อพืชที่มีการใช้ประโยชน์บนเขาคอหงส์ จังหวัดสงขลา

ชื่อวงศ์	ชื่อท้องถิ่น (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ส่วนที่ใช้/การใช้ประโยชน์	ค่า CI
เฟิน			
วงศ์ผักกูด (Athyriaceae)	ผักกูด (<i>Diplazium esulentum</i> (Retz.) Sw.)	-ยอดอ่อน รับประทาน (♣) -ใบ รับประทาน แก้วไข่ตัวร้อน ถอนพิษไข้แก้พิษอักเสบ (1)	0.90
วงศ์ลิเกาหางไก่ (Lygodiaceae)	ลิเกาหางไก่ (<i>Lygodium polystachyum</i> Wall.)	-ใบ ใช้ตอนที่เริ่มสปอร์เต็มเป็นน้ำชาผสมกับหม้อข้าวหม้อแกงลิง และต้นตุ๊กแก รักษาโรคต่อมลูกหมากโต รักษาระบบทางเดินปัสสาวะ (2)	0.21
วงศ์กิบแรด (Marattiaceae)	ว่านกิบแรด (<i>Angiopteris evecta</i> (G. Forst.) Hoffm.)	-เหง้า ดองเหล้าดื่มบำรุงโลหิต (1) -ราก ต้มน้ำดื่มช่วยบำรุงกระดูก (2) -ปลูกเป็นไม้ประดับ (♣)	0.24
วงศ์กระแตไต่ไม้ (Polypodiaceae)	กระแตไต่ไม้ (<i>Drynaria quercifolia</i> (L.) Sm.)	-เหง้า ต้มน้ำดื่ม แก้โรคเบาหวาน ขับปัสสาวะ (1) -ปลูกเป็นไม้ประดับ (♣)	0.54
พืชเมล็ดเปลือย			
วงศ์มะเมื่อย (Gnetaceae)	มะเมื่อย (<i>Gnetum tenuifolium</i> Ridl.)	-ยอดอ่อน รับประทาน (♣) -ลำต้น ต้มน้ำดื่มแก้ปวดเมื่อย (1) ตากแห้งแล้วเอาไปดองเหล้าดื่มบำรุงโลหิต (2)	0.24
พืชดอกใบเลี้ยงคู่			
วงศ์เหงือกปลาหมอ (Acanthaceae)	ฟ้าทะลายโจร (<i>Andrographis paniculata</i> (Burm.f.) Wall. ex Nees)	-ทั้งต้น ต้มน้ำดื่มแก้ไข้ แก้เจ็บคอ ช่วยให้เจริญอาหาร (1, 2)	0.22
	บาทยา (<i>Asystasia gangetica</i> (L.) T. Anderson)	-ทั้งต้น ต้มน้ำดื่มขับปัสสาวะ แก้ไข้ (2)	0.12
	เพ่าหลังลาย (<i>Pseuderanthemum graciliflorum</i> (Nees) Ridl.)	-ราก ต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง (1,2)	0.09
	รางจืด (<i>Thunbergia laurifolia</i> Lindl.)	-ใบ คั้นน้ำดื่มบำรุงร่างกาย (♣,1)	0.64
วงศ์มะม่วง (Anacardiaceae)	มะปริง (<i>Bouea oppositifolia</i> (Roxb.))	-ผลสุก รับประทาน (♣)	0.76
	พระเจ้าห้าพระองค์ (<i>Dracontomelon dao</i> (Blanco))	-ผลสุก รับประทาน (♣)	0.69
	เปรี๊ยะ (<i>Swintonia schwenkii</i> (T. & B.) T. & B.)	-ลำต้น เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้าง/เครื่องใช้ในครัวเรือน (♣)	0.45
วงศ์คันทมาแดง (Ancistrocladaceae)	คันทมาแดง (<i>Ancistrocladus tectorius</i> (Lour.) Merr.)	-ลำต้น เนื้อไม้ นำมาต้มน้ำแก้อริดสีดวงทวาร แก้ไข้ แก้ปวดเมื่อย (2)	0.08
วงศ์กระดังงา (Annonaceae)	ฤาษีผสม (<i>Artabotrys suaveolens</i> Blume)	-ทั้งต้น ต้มน้ำหรือดองเหล้าดื่มบำรุงกำลัง (2)	0.09
	กล้วยมูลสัง (<i>Uvaria grandiflora</i> Roxb.)	-ราก ต้มน้ำดื่มบำรุงเลือด (1) -เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องเรือน (♣)	0.44

ตารางที่ 4 รายชื่อพืชที่มีการใช้ประโยชน์บนเขาคอกหงส์ จังหวัดสงขลา (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อท้องถิ่น (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ส่วนที่ใช้/การใช้ประโยชน์	ค่า CI
วงศ์ตีนเป็ด (Apocynaceae)	เดียดิน (<i>Aganosma marginata</i> Brown)	-ลำต้น ต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง (2)	0.09
	พญาสัตบรรณ (<i>Alstonia rostrata</i> C. E. C. Fisch.)	-เปลือกลำต้น ต้มน้ำดื่มแก้หวัด (1)	0.14
	ส้มเย็น (<i>Parameria laevigata</i> (Juss.) Moldenke)	-ราก ลำต้น ต้มน้ำดื่มบำรุงร่างกาย (1)	0.09
วงศ์ไถ่ฟ้า (Aristolochiaceae)	ทูหมี่ (<i>Thottea parviflora</i> Ridl.)	-ทั้งต้น สกัดเป็นยาหอม (2)	0.08
วงศ์ทานตะวัน (Asteraceae)	โตไม่รู้ล้ม (<i>Elephantopus scaber</i> L.)	-ทั้งต้น ต้มน้ำดื่มเป็นยาบำรุงกำลัง (1,2)	0.24
	สาบเสือ (<i>Eupatorium odoratum</i> (L.) R.M. King & H. Rob.)	-ใบ ขยี้แล้วพอกที่ผิวหนังบริเวณที่เป็นแผล (1,2)	0.65
วงศ์มะตุ๊ก (Celastraceae)	ขอบนางขาว (<i>Salacia grandiflora</i> Kurz)	-ลำต้น ใช้เป็นส่วนประกอบในตำรับยารักษาโรคผิวหนัง (1)	0.22
วงศ์มังคุด (Clusiaceae)	ตังหน (<i>Calophyllum calaba</i> L.)	-เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้าง (♣)	0.35
	ชะมวง (<i>Garcinia cowa</i> Miq.)	-ยอดอ่อน รับประทานหรือประกอบอาหาร (♣) ช่วยถ่ายท้อง (1) แก้ไข้ตัวร้อน (2)	0.59
	มะพุด (<i>Garcinia nervosa</i> Miq.)	-ราก ต้มน้ำดื่มแก้ร้อนใน (1,2) -ผลสุก คั้นน้ำดื่มแก้ไอ แก้เจ็บคอ (1,2) -เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องใช้ (♣)	0.50
	วา (<i>Garcinia hombroniana</i> Wall.)	-ผลสุก รับประทาน (♣) หรือต้มน้ำดื่ม เป็นยาขับถ่าย ช่วยพอกเลือด (1,2) -เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้าง (♣)	1.32
	บุนนาค (<i>Mesua kunstleri</i> (King) Kosterm.)	-ดอก ใช้ประกอบในตำรับยาหอม แก้ลมวิงเวียน บำรุงหัวใจ แก้ร้อนใน (2) -เปลือก ต้มน้ำดื่มแก้เสมหะในลำคอ (2) -เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้าง (♣)	0.44
วงศ์กระทงลอย (Crypteroniaceae)	กะอาม (<i>Crypteronia paniculata</i> Blume)	-เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้าง (♣)	0.39
วงศ์ส้าน (Dilleniaceae)	พดแดง (<i>Tetracera indica</i> (Christm. & Panz.) Merr.)	-ลำต้น ดอกเหล้าดื่มช่วยรักษาโรคตับ (1,2)	0.11
วงศ์ยาง (Dipterocarpaceae)	ยางนา (<i>Dipterocarpus alatus</i> Roxb.)	-เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้าง ทำเครื่องมือเครื่องใช้ (♣)	0.44
	ไข่เขี้ยว (<i>Parashorea stellata</i> Kurz)	-เนื้อไม้ ลำต้น ใช้ทำเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน (♣)	0.53
	स्या (<i>Shorea assamica</i> Dyer)	-เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องเรือน วงกกประตู (♣)	0.43
	สักหิน (<i>Vatica harmandiana</i> Pierre)	-เนื้อไม้ ต้มน้ำดื่มแก้โรคพยาธิ (2)	0.70
วงศ์มะพลับ (Ebenaceae)	สังท่า (<i>Diospyros buxifolia</i> (Blume) Hiern)	-ปลูกเป็นไม้ประดับ (♣)	0.50

ตารางที่ 4 รายชื่อพืชที่มีการใช้ประโยชน์บนเขาคอหงส์ จังหวัดสงขลา (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อท้องถิ่น (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ส่วนที่ใช้/การใช้ประโยชน์	ค่า CI
วงศ์มะพลับ (Ebenaceae)	ไม้ไหม้ (<i>Diospyros wallichii</i> King & Gamble)	-ราก ต้มน้ำดื่มแก้พิษทำให้อาเจียน (1,2)	0.34
วงศ์เป่ล้า (Euphorbiaceae)	มะเเฒ่า (<i>Antidesma montanum</i> Blume)	-ผลสุก รับประทาน (1,2) -ลำต้น,เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้างหรือทำเครื่องใช้	1.31
	ขอบนาง (<i>Aporosa aurea</i> Hook.f.)	-ราก ลำต้น ต้มน้ำดื่มบำรุงกระดูก (1,2)	0.26
	มะไฟกา (<i>Baccaurea parviflora</i> Mull. Arg.)	-ผลสุก รับประทาน (♣)	0.39
	จำปูริง (<i>Baccaurea polyneura</i> Hook.f.)	-ผลสุก รับประทาน (♣) -เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้าง	1.06
	ซีหนอน (<i>Chaetocarpus castanocarpus</i> (Roxb.) Thwaites)	-ยอดอ่อน รับประทาน (♣)	0.62
	ลิ้นกระบือ (<i>Galearia fulva</i> (Tul.) Miq.)*	-ราก ต้มน้ำดื่มช่วยลดไข้ บำรุงกำลัง (2)	0.23
	มะขามป้อม (<i>Phyllanthus emblica</i> L.)	-ผลสุก รับประทานช่วยลดไข้ (♣,1) -ใบ ผสมน้ำอาบช่วยลดไข้ (♣,1) -ราก ต้มน้ำดื่มช่วยลดไข้และฟอกเลือด (2)	1.00
	ยายจูงหลาน (<i>Phyllanthus oxyphyllus</i> Miq.)	-เปลือกลำต้น ต้มน้ำดื่มแก้ท้องเสีย (2)	0.26
วงศ์ถั่ว (Fabaceae)	อ้อยช้าง (<i>Albizia myriophylla</i> Benth.)	-เปลือกลำต้น ต้มน้ำดื่มช่วยให้ชุ่มคอ (1,2)	0.23
	เนียง (<i>Archidendron jiringa</i> (Jack) I. C. Nielsen)	-เมล็ด รับประทาน ช่วยรักษาโรคเบาหวานได้ (1,2) -เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องใช้ (♣)	1.46
	แฉะ (<i>Callerya atropurpurea</i> Benth.)	-ยอดอ่อน รับประทาน (♣) -เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้างหรือทำเครื่องใช้ (♣)	0.79
	สะบ้า (<i>Entada spiralis</i> Ridl.)	-เมล็ด ฝนกับน้ำซาวข้าว ทาแก้โรคผิวหนัง ผื่นคัน กลาก เกาฬอน และฝี หรือใช้ในตำรับยาแก้โรคผิวหนัง แก้น้ำเหลืองเสีย (2) -เนื้อไม้ หั่นเป็นชิ้นผสมน้ำอาบสามารถดับกลิ่นสาบสตรีหลังคลอดได้ (2)	0.44
	หลุมพอง (<i>Intsia palembanica</i> Miq.)	-เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน (♣)	0.60
	กระถิน (<i>Leucaena leucocephala</i> (Lam.) de Wit)	-เมล็ด ฝักอ่อน รับประทานสดและนำมาผสมน้ำอาบช่วยลดไข้ (♣,1)	0.88
	ไมยราบ (<i>Mimosa pudica</i> L.)	-ทั้งต้น ต้มน้ำดื่มช่วยลดความดันโลหิต (1,2)	0.17

ตารางที่ 4 รายชื่อพืชที่มีการใช้ประโยชน์บนเขาคองหงส์ จังหวัดสงขลา (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อท้องถิ่น (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ส่วนที่ใช้/การใช้ประโยชน์	ค่า CI
วงศ์ถั่ว (Fabaceae)	สะตอ (<i>Parkia speciosa</i> Hassk.)	-เมล็ด รับประทานหรือประกอบอาหาร (♣) เป็นยาขับประจำเดือน ช่วยทำให้เจริญอาหาร ช่วยลดความดันโลหิต เป็นยาระบาย ช่วยใน การขับถ่าย(1,2) -เปลือกลำต้น เปลือกผล ต้มน้ำดื่มรักษา โรคเบาหวานได้ (1,2) -เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องใช้ (♣)	1.51
	เหรี๋ยง (<i>Parkia timoriana</i> (DC.) Merr.)	-เมล็ด รับประทาน (♣) -เปลือกลำต้น บดหรือทุบใช้เป็นยาสมานแผล (1)	0.71
	มะค่าแต้ (<i>Sindora echinocalyx</i> Prain)	-เมล็ด ใช้เป็นส่วนประกอบในตำรับยาโรค ผิวหนัง (1) -เปลือกลำต้น ต้มน้ำดื่มแก้โรคพยาธิ (1) -เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้างและทำเครื่องใช้ (♣)	0.46
	หางหมาจอก (<i>Uraria crinita</i> (L.) Desv. ex DC.)	-ทั้งต้น ฝนแล้วเอาน้ำหรือจะเอาไปเผาแล้ว เอาเอามาทาบริเวณที่เป็นแผล -ปลูกเป็นไม้ประดับ (♣)	0.50
วงศ์ก่อ (Fagaceae)	ก่อเขี้ยวหมู (<i>Castanopsis schefferiana</i> Hance)	-เมล็ด รับประทาน (♣)	0.34
	ก่อหนู (<i>Lithocarpus elegans</i> (Blume) Hatus. ex Soepadmo)	-เมล็ด รับประทาน (♣)	0.36
วงศ์ตีนเป็ด (Hypericaceae)	ตีน (<i>Cratoxylum cochinchinense</i> (Lour.) Blume)	-เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้าง ทำเครื่องมือ เครื่องใช้ (♣)	0.43
วงศ์กะเพรา (Lamiaceae)	ดอกขาว (<i>Callicarpa longifolia</i> Lam.)	-ราก ใช้เป็นส่วนผสมในตำรับยารักษา โรคมะเร็ง (1) -เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้างใช้ทำเครื่องมือเครื่องใช้ (♣)	0.40
	จิงจาย (<i>Gmelina elliptica</i> Sm.)	-เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องใช้ (♣)	0.44
	ตีนนก (<i>Vitex pinnata</i> L.)	-ยอดอ่อน รับประทาน (♣) -เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องมือเครื่องใช้ และยังนำไป เผาเป็นถ่านได้อย่างดี (1)	0.58
วงศ์อบเชย (Lauraceae)	เขี้ยยด (<i>Cinnamomum iners</i> Reinw. ex Blume)	-ราก ต้มน้ำดื่มบำรุงกำลังหรือใช้ดองเหล้า (1,2) -เปลือกลำต้น ต้มน้ำดื่มแก้ไข้ (2)	0.60
	ทั้งใบใหญ่ (<i>Litsea grandis</i> Hook.f.)	- เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้าง (♣)	0.36
วงศ์จิก (Lecythidaceae)	จิกนา (<i>Barringtonia acutangula</i> (L.) Gaertn.)	-ยอดอ่อน รับประทาน (♣) แก้อาการท้องร่วง (1,2) -เปลือกลำต้น ใช้เป็นยาเบื่อปลา (1,2)	0.91

ตารางที่ 4 รายชื่อพืชที่มีการใช้ประโยชน์บนเขาคลองหงส์ จังหวัดสงขลา (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อท้องถิ่น (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ส่วนที่ใช้/การใช้ประโยชน์	ค่า CI
วงศ์จิก (Lecythidaceae)	จิกนม (<i>Barringtonia macrostachya</i> (Jack) Kurz)	-เปลือกลำต้น ต้มน้ำดื่มบำรุงโลหิต ขับพยาธิ แก้ท้องเสีย (1) ฝนกบน้ำต้มสุกทาบริเวณที่ เป็นแผลจะช่วยสมานแผล (2)	0.23
วงศ์ชบา (Malvaceae)	ทุเรียน (<i>Durio zibethinus</i> Merr.)	-ผลสุก รับประทาน (♣)	1.26
	พลับพลา (<i>Microcos tomentosa</i> Sm.)	-ผลสุก รับประทาน (♣) -เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้าง (2)	0.68
	พลากรวง (<i>Pterospermum lanceafolium</i> Roxb.)	-เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้าง (1)	0.39
วงศ์โคลงเคลง (Melastomataceae)	เบรซัง (<i>Melastoma malabathricum</i> L.)	-ผลสุก รับประทาน (♣)	0.38
	โคลงเคลง (<i>Melastoma sanguineum</i> Sims)	-ราก นำมาต้มน้ำดื่มแก้ไข้ แก้ปวดเมื่อย (1,2)	0.19
	ไม้พลอง (<i>Memecylon edule</i> Roxb.)	-เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องเรือน (♣)	0.36
	ว่านกุมารทอง (<i>Sonerila obliqua</i> Korth.)	-ราก ฝนกบน้ำต้มสุกทาบริเวณผิวหนังที่เป็นลมพิษ ผื่นแพ้ (2)	0.18
วงศ์กระท้อน (Meliaceae)	กระท้อน (<i>Sandoricum koetjape</i> (Burm.f.) Merr.)	-ผลสุก รับประทาน (♣) -เปลือกผล ประกอบอาหาร (♣) -เนื้อไม้ ลำต้น ใช้ในงานก่อสร้างหรือเครื่องใช้ ไม้สอยในครัวเรือน (♣)	1.27
วงศ์บอระเพ็ด (Menispermaceae)	กรูงเขมา (<i>Cissampelos blumeana</i> Miers)	-ลำต้น ใช้เป็นส่วนผสมในตำรับยารักษา โรคมะเร็ง (1,2)	0.15
	ขมิ้นเครือ (<i>Fibraurea tinctoria</i> Lour.)	-ราก ลำต้น ต้มน้ำดื่มบำรุงเลือด รักษาไวรัสลง ตับ ใช้เป็นยาบำรุงสำหรับสตรี (1,2)	0.38
	ตับเต่า (<i>Pericampylus glaucus</i> (Lam.) Merr.)*	-ลำต้น ใช้ทำเชือกมัดของ (1)	0.30
	ย่านาง (<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels)	-ราก ต้มน้ำดื่มเพื่อแก้พิษเมาเบ้อ แก้ริดสีดวง (1,2)	0.33
วงศ์ขนุน (Moraceae)	กระออก (<i>Artocarpus elasticus</i> Rienw. ex Blume)	-ผลสุก รับประทาน (♣) -เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้าง (1,2)	0.82
	จำปาตะ (<i>Artocarpus integer</i> (Thunb.) Merr.)	-ผลสุก รับประทาน (♣)	0.86
	มะหาด (<i>Artocarpus lacucha</i> Roxb.)	-ราก ต้มน้ำดื่มแก้ไข้ (1,2) -เปลือกลำต้น ต้มน้ำดื่มแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ (1,2)	0.29
	ขนุนปาน (<i>Artocarpus rigidus</i> Blume)	-ใบ ขยี้ทาบริเวณที่มีอาการคันจะช่วยบรรเทา แก้อาการคันได้ (1) -เปลือกลำต้น ต้มน้ำดื่มถอนพิษในกระดุก (2)	0.30

ตารางที่ 4 รายชื่อพืชที่มีการใช้ประโยชน์บนเขาคองหงส์ จังหวัดสงขลา (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อท้องถิ่น (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ส่วนที่ใช้/การใช้ประโยชน์	ค่า CI
วงศ์ขมิ้น (Moraceae)	ลูกชิ่ง (<i>Ficus fistulosa</i> Reinw. ex Blume)	-เปลือกลำต้น ราก ต้มน้ำดื่มแก้ท้องเสีย (1,2) -ช่อดอก ประทาน (♣) ช่วยให้เจริญอาหาร (1,2)	1.55
	มะเดื่ออุทุมพร (<i>Ficus racemosa</i> L.)	-ดอก รับประทาน (1,2) -เปลือกลำต้น ต้มน้ำดื่มแก้ท้องร่วง (1,2) -ราก ต้มน้ำดื่มแก้ไข้ (1,2)	0.70
	ขี้แรด (<i>Streblus taxoides</i> (Roth) Kurz.)	-ผลสุก รับประทานใช้เป็นยาอายุวัฒนะ (♣,1)	0.11
วงศ์จันทน์ป่า (Myristicaceae)	เลือดแรด (<i>Knema globularia</i> (Lam.) Warb.)	-เมล็ด ทบแล้วเคี้ยวกับน้ำกะทิจนได้น้ำมันใส่ใช้ทาผิวหนังบริเวณที่เป็นกลาก, เกาต์, หิด (2)	0.29
วงศ์ขมิ้น (Myrtaceae)	โทะ (<i>Rhodomyrtus tomentosa</i> (Ait.) Hassk.)	-ผลสุก รับประทาน (♣) -เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องใช้ (1)	0.73
	เสม็ดแดง (<i>Syzygium gratum</i> (Wight) S.N. Mitra)	-ราก ต้มน้ำดื่มเป็นยาลดไข้ (1) นำมาใช้เป็นส่วนผสมในตำรับยารักษาโรคปอด (2) -ใบ รับประทาน (♣) -เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้างและทำเครื่องมือเครื่องใช้ (♣)	1.18
	ขवाद (<i>Syzygium lineatum</i> (DC.) Merr. & L. M. Perry)	-เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องเรือน (♣)	0.43
วงศ์บานเย็น (Nyctaginaceae)	ผักเบี้ยบ้าน (<i>Boerhavia diffusa</i> L.)	-ทั้งต้น นำมาต้มน้ำดื่มเป็นยาบำรุง (1,2)	0.17
วงศ์ผักหวาน (Opiliaceae)	หมากหมก (<i>Lepionurus sylvestris</i> Blume)	-ยอดอ่อน รับประทาน (♣) -ลำต้น ต้มน้ำดื่มหรือดองเหล้าเป็นยาบำรุงกำลัง (1)	0.65
วงศ์พริกไทย (Piperaceae)	กระสัง (<i>Peperomia pellucida</i> (L.) Humb.)	-ทั้งต้น รับประทาน (♣)	0.53
	สะค้าน (<i>Piper interruptum</i> Opiz.)	-ทั้งต้น ดากแห้งต้มน้ำดื่มเป็นยาหอม (1,2)	0.30
	สะค้านใบพริก (<i>Piper ribesoides</i> Wall.)	-ทั้งต้น ใช้ประกอบในตำรับยาแก้ลม บำรุงธาตุ แก้อาการพิการ (1,2)	0.18
วงศ์ส้มต้น (Pittosporaceae)	ส้มต้น (<i>Pittosporum ferrugineum</i> W.T. Ait.) [*]	-เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้างและใช้ทำถ่าน (♣)	0.41
วงศ์ข้าวสารหลวง (Primulaceae)	ตาเบ็ดตาไก่ (<i>Ardisia crenata</i> Sims)	-ราก ผสมกับน้ำมันหาวช่วยถอนพิษ (1,2)	0.26
	ข้าวสารหลวง (<i>Maesa ramentacea</i> (Roxb.) A. DC.)	-ทั้งต้น ต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง ใช้คู่กับปลาไหลเผือก (1,2)	0.23
วงศ์พุทรา (Rhamnaceae)	เล็บเหยี่ยว (<i>Zizyphus oenoplia</i> (L.) Mill.)	-ผลสุก รับประทาน (♣)	0.24

ตารางที่ 4 รายชื่อพืชที่มีการใช้ประโยชน์บนเขาคองหงส์ จังหวัดสงขลา (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อท้องถิ่น (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ส่วนที่ใช้/การใช้ประโยชน์	ค่า CI
วงศ์โก่งกวาง (Rhizophoraceae)	ลีพัน (<i>Carallia brachiata</i> (Lour.) Merr.)	-ดอก รับประทาน เป็นยาแก้โรคในปาก (1,2) -เปลือกลำต้น นำมาต้มน้ำดื่มใช้เป็นยาลดไข้ (1,2)	0.59
วงศ์กุหลาบ (Rosaceae)	หนูดตัน (<i>Prunus grisea</i> (C. Muell.) Kalkman)*	-เปลือกลำต้น ต้มน้ำดื่มแก้ไข้ บำรุงหัวใจ (1)	0.46
วงศ์เข็ม (Rubiaceae)	เข็มพระราม (<i>Chassalia chartacea</i> Craib)	-ราก ต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง ทำยาตอง (1,2)	0.11
	เข็มป่า (<i>Ixora javanica</i> (Blume) DC.)	-ราก ต้มน้ำดื่มแก้ไข้ บำรุงโลหิต 1 แก้ตาฝ้า ฟาง แก้โรคตาเบี่ยง ตาแฉะ (2)	0.08
	เข็มปลายสน (<i>Ixora nigricans</i> R. Br ex Wight & Arn.)	-ราก ต้มน้ำดื่มแก้ไข้ (1)	0.46
	ป่าวชน (<i>Lasianthus cyanocarpus</i> Jack)	-ใบ ชยแก้อาการคันตามผิวหนัง (2)	0.14
	รังบัว (<i>Metadina trichotoma</i> (Zoll. & Merr.) Bakh.f.)*	-ลำต้น ใช้ก่อสร้าง (1)	0.14
	ยอป่า (<i>Morinda elliptica</i> Ridl.)	-ผลสุก ตากแห้งต้มน้ำดื่มแก้ร้อนใน แก้ อาเจียน (1,2)	0.32
	ยอย่าน (<i>Morinda umbellate</i> L.)	-ใบ ต้มน้ำดื่มแก้ริดสีดวง (1,2)	0.25
	กระดุกไก่ (<i>Prismatomeris tetrandra</i> (Roxb.) K.)	-ทั้งต้น ใช้เป็นส่วนประกอบในตำรับยาแก้ปวดเมื่อย (2)	0.16
	แกงเลียง (<i>Psydrax dicocca</i> Gaertn.)	-เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้างและเครื่องมือเครื่องใช้ (♣)	0.36
วงศ์ส้ม (Rutaceae)	เขยตาย (<i>Glycosmis pentaphylla</i> (Blume) Miq.)	-ราก ผล ผสมกับน้ำและข้าวสาร แก้โรคเรื้อรัง แก้โรครูสวัด (2)	0.13
	หนามเกี้ยวไก่ (<i>Luvunga scandens</i> (Roxb.) Wight)	-ราก ฝนแล้วทาบริเวณผิวหนังแก้อาการคัน (2)	0.29
	หมุย (<i>Micromelum minutum</i> (G. Forst.) Wight & Arn.)	-ยอดอ่อน รับประทาน (♣)	0.54
	เล็บรอก (<i>Toddalia asiatica</i> L.)	-ใบ รับประทาน เป็นยาบำรุงร่างกาย (♣,1)	0.50
วงศ์ย่านตีเมีย (Santalaceae)	ตีเมียเปื้อยง (<i>Dendrotrophe buxifolia</i> (Blume) Miq.)	-ยอดอ่อน รับประทาน บำรุงกำลัง (♣,1) -ลำต้น ต้มน้ำดื่มแก้ปวดเมื่อย แก้โรคสตรี (1,2)	0.45
วงศ์ลำไย (Sapindaceae)	คางคกเตีอด (<i>Arfeuillea arborescens</i> Pierre)	-เนื้อไม้ ฝนเป็นยาฆ่าพยาธิ (2) -เปลือกลำต้น รับประทานเป็นยาแก้พิษร้อนใน กระหายน้ำ (2)	0.11
	มะหวด (<i>Lepisanthes rubiginosa</i> (Roxb.) Leenh.)	-ผลสุก รับประทาน (♣) สามารถแก้อาการท้องร่วง (2) -เมล็ด ต้มน้ำดื่มแก้ไอกรน (2)	0.90
	คอแลน (<i>Xerospermum noronhianum</i> (Blume) Blume)	-ผลสุก รับประทาน (♣)	0.40

ตารางที่ 4 รายชื่อพืชที่มีการใช้ประโยชน์บนเขาคลองส้ว จังหวัดสงขลา (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อท้องถิ่น (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ส่วนที่ใช้/การใช้ประโยชน์	ค่า CI
วงศ์ละมุด (Sapotaceae)	จิกนุ้ม (<i>Palaquium obovatum</i> (C.B. Clarke) King & Gamble)	-เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้าง (♣)	0.45
	งาไทร (<i>Pouteria obovata</i> (R.Br) Baehni)	-เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องเรือน (♣)	0.43
วงศ์ยมป่า (Simaroubaceae)	ปลาไหลเผือก (<i>Eurycoma longifolia</i> Jack)	-ราก ต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง แก้ไข้ ใช้เป็นส่วนประกอบในตำรับยาแก้ไข้ (1,2)	0.78
วงศ์ชา (Theaceae)	พิกุลป่า (<i>Adinandra integerrima</i> T. And. ex Dyer)	-เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องเรือน (♣)	0.11
	ม้งตาล (<i>Schima wallichii</i> (DC.) Korth.)	-ดอก ต้มน้ำดื่มบำรุงหัวใจ (1,2) -ยอดอ่อน รับประทาน (♣) -เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องเรือน (♣)	1.41
วงศ์กฤษณา (Thymelaeaceae)	กฤษณา (<i>Aquilaria malaccensis</i> Lam.)	-เนื้อไม้ ใช้ประกอบตำรับยาบำรุงหัวใจ ยาหอม แก้ลมวิงเวียน โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน (1) ต้มน้ำดื่มขับปัสสาวะ ลดอาการบวมเนื่องจากโรคไต (2) -เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องใช้ (♣)	0.70
	พาทมี (<i>Linostoma pauciflorum</i> Griff.)	-ลำต้น ขยี้ในน้ำใช้เป็นยาเบื่อปลาและโรคหนองในสัตว์เลี้ยง (♣,1) -ลำต้น ราก มีความเชื่อว่าเป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ ทำเป็นสร้อยคอใส่คอเด็กเล็กๆ ที่ป่วยเป็นไข้ (♣,1) ใช้ประกอบตำรับยาแก้ริดสีดวงจมูก แก้โรคคั้น รักษาอาการอัมพาต (2)	0.47
วงศ์องุ่น (Vitaceae)	ส้มเค้า (<i>Cissus hastata</i> Miq.)	-ใบ ลำต้น ประกอบอาหาร (♣)	0.89
	กระดังงา (<i>Leea indica</i> (Burm.f.) Merr.)	-ยอดอ่อน รับประทาน (♣)	0.79
พืชดอกใบเลี้ยงเดี่ยว			
วงศ์บอน (Araceae)	หม้ายขันหมาก (<i>Aglonema simplex</i> Blume)	-ผลสุก รับประทานเป็นยาอายุวัฒนะ (♣,1)	0.53
	เอะเนก (<i>Alocasia longiloba</i> Miq.)	-เหง้า ต้มน้ำดื่มรักษาโรคริดสีดวง (2)	0.08
	เอะลาย (<i>Alocasia macrorrhizos</i> (L.) G. Don)	-เหง้า ต้มน้ำดื่มรักษาโรคริดสีดวง ขับเมือกในลำไส้ (2)	0.05
	บุก (<i>Amorphophallus paeoniifolius</i> Nicolson)	-ใบอ่อน รับประทานหรือประกอบอาหาร (♣)	0.47
	บอนกระดาด (<i>Colocasia gigantea</i> Hook.f.)	-ก้านใบ ประกอบอาหาร (♣)	0.60
	บอนส้ม (<i>Homalomena griffithii</i> (Schott) Hook.f.)	-ใบ ประกอบอาหาร (♣)	0.31
	ผักหนาม (<i>Lasia spinosa</i> Thw.)	-ยอดอ่อน รับประทาน (♣)	0.63
วงศ์ปาล์ม (Arecaceae)	หวายข้อดำ (<i>Calamus viridispinus</i> Becc.)	-ราก ต้มน้ำดื่มแก้ไข้ตัวร้อน (1)	0.21

ตารางที่ 4 รายชื่อพืชที่มีการใช้ประโยชน์บนเขาคอกหงส์ จังหวัดสงขลา (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อท้องถิ่น (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ส่วนที่ใช้/การใช้ประโยชน์	ค่า CI
วงศ์ปาล์ม (Arecaceae)	เต่าร้าง (<i>Caryota mitis</i> Lour.)	-ยอดอ่อน ประกอบอาหาร (♣) -ราก นำมาต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง (1) -ปลูกเป็นไม้ประดับ (♣)	1.26
	หวายเคี่ยม (<i>Daemonorops sepal</i> Becc.)	-ราก ต้มน้ำดื่มแก้ไข้ตัวร้อน (1,2) -ก้านใบ ใช้ทำเชือกมัดสิ่งของ (♣)	0.53
	กะพ้อ (<i>Licuala spinosa</i> Thunb.)	-แกนยอดอ่อน รับประทาน (♣) -ใบอ่อน ห่อข้าวเหนียว (♣)	0.81
	ลิหรง (<i>Livistona speciosa</i> Kurz)	-ใบ ใช้ทำหลังคา (♣) -ลำต้น ใช้ทำเสาค (♣)	0.43
	หลาวชะโอน (<i>Oncosperma horridum</i> (Griff.) Scheff.)	-ยอดอ่อน รับประทาน (♣) -ลำต้น ใช้ทำเครื่องเรือน (♣)	1.25
วงศ์ศรนาราย (Asparagaceae)	กำลังหนูมาน (<i>Dracaena</i> sp.)	-ราก ต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง (1,2)	0.26
	เหล็กนึ่งยง (<i>Peliosanthes teta</i> Andrews)	-ราก ต้มน้ำดื่มรักษาอาการปวดเมื่อย บำรุงกำลัง (1,2)	0.32
วงศ์เอื้องหมายนา (Costaceae)	เอื้องหมายนา (<i>Costus speciosus</i> (J. Koen.) Sm.)	-ลำต้น คั้นน้ำดื่มรักษาอาการเป็นนิ่ว (1) -ปลูกเป็นไม้ประดับ (♣)	1.22
วงศ์กลอย (Dioscoreaceae)	มันนง (<i>Dioscorea glabra</i> Prain)	-ราก รับประทาน (♣)	0.36
	ว่านนางครวญ (<i>Tacca integrifolia</i> Ker Gawl.)	-ลำต้น ตากแห้งต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง (1,2)	0.37
วงศ์หญ้าดอกดำ (Hypoxidaceae)	มะพร้าวานกลุ่ม (<i>Molineria latifolia</i> Herb. Ex Kurz)	-ผลสุก รับประทาน (♣) -ปลูกเป็นไม้ประดับ (♣)	0.72
วงศ์คล้า (Marantaceae)	แรดหนู (<i>Stachyphrynium repens</i> (Korn.))	-ราก ต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง (1,2)	0.67
วงศ์กล้วย (Musaceae)	กล้วย (<i>Musa acuminata</i> colla)	-ผลสุก รับประทาน (♣, 1,2) -ผลดิบ รับประทาน (♣) -หัวปลี รับประทานหรือประกอบอาหาร (♣) -ลำต้นเทียม ประกอบอาหาร (♣) -ใบ ห่ออาหาร (♣) -ลำต้นเทียมและใบ ใช้ทำกระทง (♣)	1.65
วงศ์หม้อข้าวหม้อแกงลิง (Nepenthaceae)	หม้อข้าวหม้อแกงลิง (<i>Nepenthes mirabilis</i> (Lour.) Merr.)	-ใบ รับประทาน (♣) -ปลูกเป็นไม้ประดับ (♣)	0.86
วงศ์กล้วยไม้ (Orchidaceae)	กะเรกะรอน (<i>Cymbidium finlaysonianum</i> Wall.)	-ปลูกเป็นไม้ประดับ (♣)	0.54
วงศ์เตย (Pandanaceae)	เตยหนู (<i>Pandanus obovatus</i> (Gaudich.) Kurz)	-ราก ต้มน้ำดื่มขับปัสสาวะ (2)	0.11
วงศ์หญ้า (Poaceae)	หญ้าฮี้ยม (<i>Centotheca lappacea</i> (L.) Desv.)	-ทั้งต้น ตากแห้งต้มน้ำดื่มเป็นยาบำรุงสตรี (1,2)	0.31

ตารางที่ 4 รายชื่อพืชที่มีการใช้ประโยชน์บนเขาคอกหงส์ จังหวัดสงขลา (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อท้องถิ่น (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ส่วนที่ใช้/การใช้ประโยชน์	ค่า CI
วงศ์หญ้า (Poaceae)	ไผ่คลาน (<i>Dinochloa scandens</i> (Blume) Kuntze)	-ลำต้น ใช้ทำเครื่องมือ (♣) -ปลูกเป็นไม้ประดับ (♣)	0.83
	ไผ่ดำมพร้าว (<i>Gigantochloa ligulata</i> Gamble.)	-ลำต้น ใช้ก่อสร้างและทำเครื่องใช้ (♣) -มีความเชื่อว่า ปลูกต้นไผ่บริเวณบ้านช่วยป้องกันงู (♣) -ปลูกเป็นไม้ประดับ (♣)	1.33
	หญ้าไม้กวาด (<i>Thysanolaena maxima</i> Kuntze)	-ช่อดอก ใช้ทำไม้กวาด (♣)	0.79
วงศ์ขี้เหล็ก (Smilacaceae)	ส้มกุ้ง (<i>Smilax blumei</i> A. DC.)	-ลำต้น นำมาต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง (1) ช่วยฟอกเลือดแก้ริดสีดวงทวาร (2)	0.70
	คูละอา (<i>Smilax extensa</i> Wall. ex Hook.f.)	-ลำต้น นำมาต้มน้ำดื่มบำรุงกำลังในผู้หญิง (1,2)	0.29
วงศ์แตงกว (Xanthorrhoeaceae)	หญ้าหนุตัน (<i>Dianella ensifolia</i> (L.) DC.)	-ราก นำมาต้มน้ำดื่มรักษาโรคความดันโลหิตสูง (1)	0.25
วงศ์ขิงข่า (Zingiberaceae)	ปูดคางคก (<i>Etilingera littoralis</i> (J. Koenig ex Retz.) Giseke.)	-ลำต้นเคี้ยว ประกอบอาหาร (♣)	0.35
	ข่าลิง (<i>Globba fasciata</i> Ridl.)	-ปลูกเป็นไม้ประดับ (♣)	0.37
	กะทือ (<i>Zingiber zerumbet</i> (L.) Sm.)	-ปลูกเป็นไม้ประดับ (♣)	0.45

หมายเหตุ (♣) = ข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืชของชาวบ้านในพื้นที่

(1) = ข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืชของกลุ่มหมอสุนไพรมหาพรหมในพื้นที่

(2) = ข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืชของกลุ่มหมอสุนไพรมหาพรหมมาจากพื้นที่อื่น

* = พืชที่มีรายงานการใช้ประโยชน์ครั้งแรกในประเทศไทย

CI = ค่าความสำคัญทางวัฒนธรรมของพืช

กลุ่มเฟิน

Athyriaceae

Diplazium esculentum Koen. (Retz.) Sw., Schrad. J. Bot. 1801(2): 321. 1803; Tagawa & K. Iwats. in Smitinand & Larsen, Fl. Thailand 3(3): 466. 1988.

ชื่อท้องถิ่น ผักกูด

ชื่ออื่น กูดกิน, กูดขาว, กูดน้ำ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

เฟินขนาดใหญ่ มีเหง้าตั้งตรงสูงประมาณ 1 เมตร เหง้าถูกปกคลุมด้วยเกล็ดสีน้ำตาลเข้มถึงดำ ขอบเกล็ดหยักเป็นซี่ฟัน เกล็ดกว้าง 1 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก 2-3 ชั้น แผ่นใบมีขนาดแตกต่างกัน กว้างประมาณ 50 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1 เมตร ออกจากยอดเหง้า กลุ่มใบย่อยคู่ล่างๆ มักลดขนาด กว้างประมาณ 25 เซนติเมตร ยาวประมาณ 40 เซนติเมตร ปลายเรียวแหลมใบย่อยบางรูปขอบขนาน กว้างประมาณ 2.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 13 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบรูปกึ่งหัวใจหรือรูปติ่งหู ขอบใบหยักเว้าลึกเป็นแฉกเกือบถึงเส้นกลางใบ แฉกปลายมน ขอบหยักซี่ฟัน เส้นใบแยกสาขาแบบขนนกยื่นเข้าไปในแต่ละแฉก มีเส้นใบย่อย 10 คู่ สานกับเส้นใบที่อยู่ในแฉกติดกันเป็นร่างแห ก้านใบย่อยสั้นหรือไม่มี กลุ่มอับสปอร์รูปยาวขนานกับเส้นใบย่อย มักเชื่อมกับกลุ่มอับสปอร์ที่อยู่ในแฉกติดกันซึ่งมีเส้นใบมาสานกัน

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา การกระจายพันธุ์ในทวีปเอเชีย หมู่เกาะแปซิฟิก พบได้ทั่วไป โดยเฉพาะบริเวณที่ชื้นแฉะ หรือแหล่งต้นน้ำลำธาร

ระยะเวลาการสร้างสปอร์

-

การใช้ประโยชน์

ใบอ่อน ยอดอ่อน นำมาต้มหรือลวกรับประทานกับน้ำพริก ผัดน้ำมันหอย ยำสดๆใส่กะทิ ใบมีรสเย็น แก้ไข้ตัวร้อน ถอนพิษไข้ แก้พิษอักเสบ

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

U.Hathairatn 10 (PSU)

Lygodiaceae

Lygodium polystachyum Wall. ex Moore, Gard. Chron. 671: 1859; Tagawa & K. Iwats. in Smitinand & Larsen, Fl. Thailand 3(1): 59. 1979; Maxwell, Fl. Ko Hong: 393. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ลิเกาห่างไก

ชื่ออื่น กูดเครือ ลิเกาย่อง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

เฟิน เลื้อยพาดต้นไม้อื่น ยาวประมาณ 3 เมตร ลำต้นใต้ดิน มีขนสีน้ำตาลเข้มปกคลุมหนาแน่น ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น แกนกลางมีลักษณะเป็นเถาเลื้อย ยาว 20-35 เซนติเมตร ใบย่อยเรียงแบบสลับบนแกนกลางของใบ แผ่นใบย่อยรูปหอก กว้าง 0.5-1 เซนติเมตร ยาว 2-7 เซนติเมตร ปลายใบมนหรือแหลม โคนใบรูปหัวใจ ขอบใบหยักเว้าเป็นฟันปลา แผ่นใบบาง เส้นแขนงใบแต่ละข้างมีจำนวนมาก ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม มีขน ด้านล่างสีเขียวมีขนประปรายตามเส้นใบ ก้านใบยาว 1-3 มิลลิเมตร ใบย่อยที่สร้างสปอร์อยู่กลางเถาขึ้นไป กลุ่มสปอร์เรียงกันเป็นแถว 2 แถว เกิดที่ขอบใบย่อย กว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยาว 2-5 มิลลิเมตร สปอร์รูปไข่ มีจำนวนมาก

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 1 บริเวณทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในเมียนมา จีน อินโดจีน มาเลเซีย พบตามป่าเขาทั่วไป ป่าผลัดใบ หรือป่าดงดิบ ป่าเบญจพรรณ และป่าผลัดใบผสม

ระยะเวลาการสร้างสปอร์

ตลอดทั้งปี

การใช้ประโยชน์

ใบ ใช้ตอนที่สปอร์เต็มพร้อมกับหม้อข้าวหม้อแกงลิง และดินตุ๊กแกต้มเป็นน้ำชาช่วยรักษาโรคต่อมลูกหมากโต และรักษาระบบทางเดินปัสสาวะ

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

J.F. Maxwell 87-181, U.Hathairatn 26 (PSU)

Marattiaceae

Angiopteris evecta (G. Forst.) Hoffm., Comm. Soc. Reg. Gott. 12: 29. t. 5. 1796; Tagawa & K. Iwats. in Smitinand & Larsen, Fl. Thailand 3(1): 41. 1979; Maxwell, Fl. Ko Hong: 391. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ว่านกีดแรด

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

เฟินเจริญบนพื้นดิน ลำต้นตั้งตรงสูง 0.5–1 เมตร ใบประกอบแบบขนนก 2-3 ชั้น ยาว 2-5 เมตร ก้านใบยาว 1-1.5 เมตร โคนก้านบวม มีหูใบสีน้ำตาลขนาดใหญ่ 1 คู่ ก้านใบและแกนกลางใบประกอบมีสีเขียว มีรอยขีดตามยาวสีขาวสั้น ๆ อวบน้ำ มีขนและเกล็ดสีน้ำตาลประปราย แผ่นใบรูปไข่ กว้างประมาณ 2 เมตร ยาว 3 เมตร ใบย่อยชั้นที่หนึ่ง กว้าง 15-30 เซนติเมตร ยาว 15-80 เซนติเมตร มีใบย่อย 15-30 คู่ โคนแกนกลางใบประกอบชั้นที่สองบวม ใบย่อยรูปขอบขนานหรือรูปใบหอก กว้าง 2-5 เซนติเมตร ยาว 11-25 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบมนหรือรูปหัวใจตื้น เบี้ยว ขอบใบจักมนหรือจักฟันเลื่อย แผ่นใบหนา อวบน้ำ มีเกล็ดสีน้ำตาล แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม เป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอ่อน เส้นแขนงใบอิสระแยกสาขาเป็นคู่ จำนวนมาก กลุ่มอับสปอร์อยู่ห่างจากขอบใบประมาณ 1 มิลลิเมตร สีน้ำตาล รูปรี ประกอบด้วย 7-12 อับสปอร์ผนังเชื่อมติดกัน ไม่มีเยื่อคลุมกลุ่มอับสปอร์

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณทางขึ้นเขาคอหงส์ก่อนถึงสถานีโทรทัศน์และในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในออสเตรเลีย เกาะนิวกินี มาเลเซีย ไทย พบได้ในป่าทุติยภูมิ อาจพบได้บ้างบริเวณพื้นที่เปิดโล่งและในพื้นที่สวนยางพารา

ระยะเวลาการสร้างสปอร์ ตลอดทั้งปี

การใช้ประโยชน์ หูใบ นำไปดองเหล้าดื่มบำรุงโลหิต
ปลูกเป็นไม้ประดับ

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

Congden 960, U.Hathairatn 46 (PSU)

Polypodiaceae

Drynaria quercifolia (L.) J. Sm., J. Bot. 3: 398. 1841; Tagawa & K. Iwats. in Smitinand & Larsen, Fl. Thailand 3(4): 546. 1989; Maxwell, Fl. Ko Hong: 407. 2006.

ชื่อท้องถิ่น กระแตไต่ไม้

ชื่ออื่น กูดขาฮอก สะโบนาง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

เป็นอิงอาศัย เหง้าทอดยาว เส้นผ่านศูนย์กลาง 2-4 เซนติเมตร เลื้อยเกาะตามต้นไม้หรือก้อนหิน ลำต้นทอดนอนยาว 1 เมตร ปกคลุมด้วยเกล็ดสีน้ำตาลเข้มมีขนคล้ายกำมะหยี่ยาวสีน้ำตาลปกคลุม เนื้อในสีขาวและเขียว ปลายเรียวยแหลม รากสั้น มีรากขนอ่อนสีน้ำตาล ใบเดี่ยว มีรูปร่างสองแบบ คือ ใบที่ไม่สร้างสปอร์หรือใบประกบต้นตั้งเฉียงกับลำต้น รูปไข่ ไม่มีก้านใบ กว้าง 20 เซนติเมตร ยาว 32 เซนติเมตร ปลายใบมนหรือแหลม โคนใบรูปหัวใจ ขอบใบเว้าเป็นแฉกตื้นๆ เข้าหาเส้นกลางใบทั้งสองด้าน ใบชนิดนี้จะมีสีเขียวอยู่ระยะหนึ่ง ต่อมาจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลและแห้ง แต่ยังคงติดอยู่กับต้น จึงซ้อนกันหลายใบ และใบที่สร้างสปอร์ จะอยู่สูงกว่าใบที่ไม่สร้างสปอร์ ซึ่งขึ้นด้านบน เรียงตัวแบบขนนก ใบรูปขอบขนาน หรือรูปใบหอก กว้าง 50 เซนติเมตร ยาว 80 เซนติเมตร ปลายใบเรียวยแหลม โคนใบรูปลิ้ม ขอบใบเว้าลึกเกือบถึงเส้นกลางใบทั้งสองด้าน แต่ละแฉกลึกเกือบถึงเส้นกลางใบ แผ่นใบเหนียว สีเขียวเป็นมัน ก้านใบยาว 15-25 เซนติเมตร กลุ่มอับสปอร์รูปกลมหรือรูปขอบขนาน เรียงเป็นสองแถวอยู่ระหว่างเส้นใบย่อย

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 2 บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติบนเขาอหังส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในศรีลังกา อินเดีย จีน ภูมิภาคอินโดจีน มาเลเซีย ออสเตรเลีย สามารถพบได้ในป่าดิบชื้นและป่าทุติยภูมิ ขึ้นตามต้นไม้หรือก้อนหิน

ระยะเวลาสร้างสปอร์

ตลอดทั้งปี

การใช้ประโยชน์	แก๊โรคเบาหวาน ขับปัสสาวะ ปลูกเป็นไม้ประดับ
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 86-263, U.Hathairatn 78 (PSU)

กลุ่มพืชเมล็ดเปลือย

Gnetaceae

Gnetum tenuifolium Ridl., J. Straits Brch. R. Asiat. Soc. 59: 188. 1911; Ridl., Fl. Malay Penins. 5: 277. 1925; Phengkklai in Smitinand & Larsen, Fl. Thailand 2(3): 207. 1975; Maxwell, Fl. Ko Hong: 389. 2006.

ชื่อท้องถิ่น มะเมื่อย

ชื่ออื่น เมื่อยนก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เลื้อยขนาดเล็ก ลำต้นยาว 4-7 เมตร เปลือกลำต้นเรียบ หนาประมาณ 5 มิลลิเมตร ตรงข้อจะโป่งพอง ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามกัน รูปรีแกมรูปไข่กลับ กว้าง 6-8 เซนติเมตร ยาว 11-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบบาง มีเส้นแขนงใบข้างละ 8-10 เส้น เส้นใบย่อยเชื่อมติดกันเป็นร่างแหก่อนถึงขอบใบ ผิวใบเรียบ ด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 8-15 มิลลิเมตร โคนแยกเพศ โคนเดี่ยวหรือออกเป็นช่อเชิงลดบริเวณซอกใบ โคนเพศผู้ยาว 2.5-3 เซนติเมตร ก้านยาว 3-4 เซนติเมตร มีใบประดับ 2 ใบอยู่ตรงกลาง มีขนสั้นนุ่มล้อมรอบที่โคน โคนเพศเมียยาว 3-4 เซนติเมตร โคนย่อยในแต่ละช่อจะเรียงกันเป็นวงโดยแต่ละวงนั้นจะมีรอยต่อที่มีลักษณะคล้ายกับจานรองรับอยู่ และแต่ละวงจะมีอยู่ 6-8 โคน เมื่อดอกรวมกันคล้ายช่อดอกยาว 7-9 เซนติเมตร รูปทรงรี กว้าง 8-9 มิลลิเมตร ยาว 15-18 มิลลิเมตร ปลายแหลม ผิวเรียบ น้ำน้ำ สีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีแดง ก้านเมล็ดยาว 7-10 มิลลิเมตร

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 2 ทางเดินบริเวณสันเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย ไทย สามารถพบได้ทั่วไปในป่าและพื้นที่ป่าที่ถูกรบกวนที่มีอายุหลายปี

ระยะเวลาการสร้างโคน

กรกฎาคม – สิงหาคม

การใช้ประโยชน์ ยอดอ่อนนำมารับประทาน ถ่านมาตากแห้งแล้วเอาไปคองเหล้าดื่มบำรุงโลหิต แก้ปวดเมื่อย

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา J.F. Maxwell 85-961, U.Hathairatn 2 (PSU)

กลุ่มพืชใบเลี้ยงคู่

Acanthaceae

Andrographis paniculata (Burm.f.) Wall., Pl. Asiat. Rar. 3: 116. 1832; C.B. Clarke in Hook.f., Fl. Br. Ind. 4: 501. 1885; Backer & Bakhf., Fl. Java 2: 582. 1965; Maxwell, Fl. Ko Hong: 236. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ฟ้ายะลายโจร

ชื่ออื่น ฟ้ายะลาย หญ้าก้านงู

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก ลำต้นตั้งตรง สูง 30-60 เซนติเมตร ปลายกิ่งเป็นสีเหลี่ยมจะแตกกิ่งก้านออกทางด้านข้างเท่านั้น มีกิ่งก้านสีเขียว ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก รูปใบแกว กว้างประมาณ 1.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 10 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบค่อนข้างหนา เส้นแขนงใบข้างละ 3 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีจางกว่า ไม่มีขนทั้งสองด้าน ก้านใบยาว 4-6 มิลลิเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนงตามซอกใบและส่วนยอดของต้น ช่อดอกยาว 10-20 เซนติเมตร เริ่มบานจากโคนสู่ปลาย ก้านช่อดอกยาว 3-4 มิลลิเมตร มีขนประปราย ดอกสมบูรณ์เพศ มีจำนวนมาก ดอกรูปปากเปิด ยาวประมาณ 10 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ ยาว 3-4 มิลลิเมตร สีเขียว ผิวกลีบเลี้ยงด้านนอกมีขนปกคลุมหนาแน่น กลีบดอก โคนเชื่อมติดกันปลายแยกออกเป็น 5 กลีบ สีขาวหรืออมม่วงอ่อนๆ มีขน ดอกจะแบ่งออกเป็นสองปาก ที่ปากบนแยกเป็น 3 กลีบ ล่าง 2 กลีบ ด้านนอกมีขนประปราย ด้านในเกลี้ยง เกสรเพศผู้มี 2 อัน ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 7 มิลลิเมตร รั้งไข่อู่เหนือวงกลีบ มี 2 ช่อง แต่ละช่องมีอวุลจำนวนมาก ผลแบบแห้งแตก สีเขียว ยาว 15-20 มิลลิเมตร ตั้งมุมกับก้านดอก เมื่อผลแก่เต็มที่จะแตกออกเป็น 2 ซีก เมล็ดมีจำนวนมาก สีน้ำตาล รูปร่างแบน

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 1 บริเวณทางขึ้นที่เป็นเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในอินเดีย ศรีลังกา จีน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมา ไทย เวียดนาม และหมู่เกาะในทะเลแคริบเบียน พบได้ทั่วไปในป่าหรือพื้นที่รกร้าง

ระยะเวลาการออกดอกออกผล ตลอดทั้งปี

การใช้ประโยชน์ ทั้งต้น ต้มน้ำดื่มแก้ไข้ แก้เจ็บคอ ช่วยให้เจริญอาหาร

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา U.Hathairatn 85 (PSU)

***Asystasia gangetica* (L.) T. Anderson, Enum. Pl. Zeyl.: 235. 1860; Backer & Bakh.f., Fl. Java 2: 576. 1965. — *A. coromandeliana* C.B. Clarke in Hook.f., Fl. Br. Ind. 4: 493. 1884; Ridl., Fl. Malay Penins. 2: 586. 1967.**

ชื่อท้องถิ่น บายยา

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก ลำต้นเป็นสี่เหลี่ยมตั้งตรงสูงประมาณ 1 เมตร ใบเดี่ยว ออกตรงข้ามกัน รูปไข่ กว้าง 2.5- 3.5 เซนติเมตร ยาว 3-5 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเว้าเล็กน้อย ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เส้นกลางใบมีขน มีเส้นแขนงใบข้างละ 4 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวมีผลึกของแคลเซียมคาร์บอเนตสะสมอยู่ ก้านใบยาว 3-5 มิลลิเมตร มีขนนุ่มเล็กน้อย ดอกออกเป็นช่อแบบกระจับบริเวณซอกใบและปลายใบ ยาวประมาณ 16 เซนติเมตร โดยที่ดอกจะติดอยู่บนแกนของช่อดอก ก้านดอกย่อยยาว 2-3 เซนติเมตร ดอกเป็นรูปกรวย กลีบเลี้ยง มี 5 กลีบ วงกลีบยาวประมาณ 7 มิลลิเมตร แบ่งเป็นพู่รูปหอกแกมรูปเส้นตรง กว้าง 5-7 มิลลิเมตร ยาว 1-1.2 มิลลิเมตร ด้านนอกมีต่อมขน ที่ขอบมีขนอ่อนเล็กๆ มีใบประดับรูปสามเหลี่ยม 2 แผ่น กลีบดอก เชื่อมกันเป็นหลอดยาวโคนหลอด กว้างประมาณ 3 มิลลิเมตร ตรงปลายแยกเป็น 5 กลีบ รูปร่างค่อนข้างกลมแกมรูปไข่กลับ กว้าง 0.7-1.2 เซนติเมตร ยาว 0.8-1 เซนติเมตร กลีบกลางมีปากล่างสีม่วง ผิวด้านในเรียบ ด้านนอกมีขน เกสรเพศผู้มี 4 อัน สีขาว แยกเป็นอิสระ ก้านชูอับเรณูโค้งเข้าหากัน ติดอยู่บนหลอดกลีบดอก มี 2 คู่ ยาวไม่เท่ากัน เกสรเพศเมียมี 1 อัน ฝังไข้อยู่เหนือวงกลีบ รูปรี มีขน ก้านชูเกสร

เพศเมียยาวประมาณ 1.8 เซนติเมตร มีขนคล้ายกำมะหยี่ ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม 2 พู ผล เป็นแบบแห้งแตก รูปทรงกระบอก กว้างประมาณ 1.3 เซนติเมตร ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร มี ขนปกคลุม ผลแก่แตกออกเป็น 2 ซีก เมล็ดรูปร่างแบน สีน้ำตาล กว้าง 3-5 มิลลิเมตร ยาว 0.5- 3 มิลลิเมตร ภายในมีเมล็ดอยู่ 3-4 เมล็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 บริเวณทางขึ้นของเส้นทางศึกษา ธรรมชาติบนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในทวีปแอฟริกา อินเดีย ศรีลังกา ไทย และประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สามารถพบ ทั่วไปในป่า และตามที่รกร้างต่างๆ ริมน้ำ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	กันยายน – มีนาคม
การใช้ประโยชน์	ทั้งต้น ต้มน้ำดื่มขับปัสสาวะ แก้ไข้
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	H.soh 45, U.Hathairatn 86 (PSU)

Pseuderanthemum graciliflorum (Nees) Ridl., Fl. Malay. Penins. 2: 591. 1923; C.B. Clarke in Hook.f., Fl. Br. Ind. 4: 498. 1885; Handerson, Malayan Wild Fls. Dicots: 376, fig. 349. 1974; Maxwell, Fl. Ko Hong: 240. 2006.

ชื่อท้องถิ่น เฒ่าหลังลาย

ชื่ออื่น เฒ่าหลังลาย เข็มม่วง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม ลำต้นสูง 1-2 เมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปหอกถึงรูปขอบขนาน กว้าง 1.8-5 เซนติเมตร ยาว 9-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่น ใบบาง มีเส้นแขนงใบข้างละ 7-9 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม มีขนประปราย ด้านล่างสีเขียวอ่อนมีขนประปราย ก้านใบยาว 0.8-2 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบกระจับบริเวณปลายยอด ยาว 5-6 เซนติเมตร ดอกสมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว ประมาณ 2 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปแถบหรือรูปขอบขนาน ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร มีเส้นขนปกคลุมทั้งสองด้าน กลีบดอก โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว 3-3.5

เซนติเมตร ปลายแยกออกเป็น 4-5 แฉก สีม่วง ด้านในมีเส้นขนปกคลุม ด้านนอกผิวเรียบ เกสรเพศผู้มี 4 อัน ขนาดไม่เท่ากัน ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ติดบริเวณหลอดกลีบดอก มีฐานรองดอกรูปจานสูงประมาณ 0.5 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียมี 1 อัน ยาว 30-33 มิลลิเมตร ฝังไข้อยู่เหนือวงกลีบ มีขนปกคลุม มี 2 ช่อง แต่ละช่องมีอวูล 2 เม็ด ผลแบบแห้งแตก รูปร่างคล้ายกระบอง กว้างประมาณ 8 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 25 มิลลิเมตร ปลายมีติ่งแหลมอ่อน ผิวเรียบ สีเขียว เมื่อแก่ผลจะแตกออกเป็น 2 ซีก เมล็ดมีลักษณะกลมแบน เส้นผ่านศูนย์กลาง 3-4 มิลลิเมตร มี 4 เมล็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 บริเวณเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในไทย มาเลเซีย พบได้ทั่วไปในป่าบริเวณที่ชื้นแฉะ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ช่วงเดือนกุมภาพันธ์
การใช้ประโยชน์	ราก ต้มน้ำดื่มบำรุงร่างกาย
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	N.Sattawanitch 3, U.Hathairatn 87 (PSU)

Thunbergia laurifolia Lindl., Gard. Chron.: 260. 1856; Clarke in Hook.f., Fl. Br. Ind. 4: 392. 1884; Backer & Bakh.f., Fl. Java 2: 553. 1965; Ridl., Fl. Malay Penins 2: 556. 1967; Maxwell, Fl. Ko Hong: 242. 2006.

ชื่อท้องถิ่น รวงจีต

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก ลำต้นมีเนื้อไม้ เถาอ่อนสีเขียว กลม เป็นข้อปล้อง เถาแก่สีน้ำตาล ใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปไข่ปลายเรียวแหลม กว้าง 5-10 เซนติเมตร ยาว 7-18 เซนติเมตร ปลายใบแหลม หรือแหลมยาว โคนใบกลม รูปหัวใจหรือคล้ายลูกศร ขอบใบเรียบ จักซี่ฟันตื้นๆ แผ่นใบบาง เรียบ เส้นใบมี 5 เส้น ออกจากโคน ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาวประมาณ 6 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกออกตามซอกใบหรือปลายกิ่ง

ยาวประมาณ 30 เซนติเมตร ดอกรูปปากแตร สีม่วงอมฟ้า ในช่อหนึ่งมีดอกย่อย 3-4 ดอก ก้านดอกยาว 1-3 เซนติเมตร กลีบรองดอกเป็นรูปถ้วยสูงประมาณ 3 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปถ้วยขนาดเล็ก ขอบเกือบเรียบ มีต่อมตามขอบกลีบ มีใบประดับย่อยหุ้มกลีบเลี้ยง รูปขอบขนาน ยาวได้ประมาณ 3 เซนติเมตร กลีบดอกโคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดใหญ่ ยาว 3-5 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 5 กลีบรูปร่างกลมหรือรูปไข่กว้าง ภายในหลอดกลีบมีสีครีมหรือเหลือง ใบประดับมีสีเขียวประแดง เกสรเพศผู้มี 4 อัน ติดที่โคนหลอดกลีบ แยกเป็น 2 คู่ ไม่ยื่นเลยปากหลอดกลีบดอก ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 1 เซนติเมตร อับเรณูยาวเท่ากับก้านชูอับเรณู รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปกรวย เกี้ยง ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร มี 2 ช่อง แต่ละช่องมีออวูล 2 เม็ด เกสรเพศเมียรูปร่างเรียวยาว ยาวกว่าเกสรเพศผู้ ยอดเกสรแผ่ออกคล้ายรูปแตร ผลเป็นแบบแห้งแตก รูปทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ปลายผลมีจะงอยแหลมคล้ายหั่นทวน ยาว 1.5-3 เซนติเมตร ผลอ่อนสีเขียว พอแก่เป็นสีน้ำตาลเกือบดำแล้วแตก้าออกเป็น 2 ซีก เมล็ดมี 2 เมล็ดในแต่ละซีก

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในสวนยางพาราของชาวบ้านที่อยู่บริเวณโดยรอบเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในเมียนมา ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบแล้งและป่าเบญจพรรณ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	พฤศจิกายน – มกราคม
การใช้ประโยชน์	ใบ คั้นน้ำดื่มบำรุงร่างกาย
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	U. Hathairatn 23 (PSU)

Anacardiaceae

Bouea oppositifolia (Roxb.) Meisn., Pl. Vasc. Gen. Comment.: 55. 1837; Kochummern in Ng, Tree Fl. Malaya 4: 14. 1989; Maxwell, Fl. Kho Hong: 89. 2006; Chayamarit in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 10(3): 269. 2010. — *B. microphylla* Griff., Pl. Cantor 15. 1841; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 519. 1922.

ชื่อท้องถิ่น มะปริง

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ลำต้นสูง 8-20 เมตร เปลือกลำต้นเรียบสีน้ำตาลปนเทา ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามหรือตรงข้ามสลับตั้งฉาก รูปขอบขนานแกมรูปใบหอก กว้าง 2-6 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร ปลายใบเรียวและเป็นติ่งหุ้ๆ โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา เกลี้ยง เรียบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบเรียบ ยาว 1-1.5 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแยกแขนงออกตามซอกใบหรือปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 3-4 เซนติเมตร แกนช่อดอกมีขนนุ่ม มีทั้งดอกแยกเพศและสมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนกลีบเรียงเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย สีเขียว ยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร มีขนนุ่ม กลีบดอก 5 กลีบ รูปหอก กว้างประมาณ 2.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 0.75 มิลลิเมตร ปลายมน ด้านนอกมีขน ดอกเพศผู้มีเกสรเพศผู้ 4 อัน ติดอยู่ที่กลีบดอก ก้านชูอับเรณูมีลักษณะแบน อับเรณูรูปขอบขนาน เกสรเพศเมียสั้นกว่าก้านชูอับเรณู ดอกเพศเมียมีเกสรเพศผู้ 4 อัน เป็นหมัน ยอดเกสรเพศเมียเว้าเล็กน้อย รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 1 ช่อง มีออวุล 1 เม็ด ผลเป็นแบบมีเนื้อ รูปไข่ กว้าง 2-2.5 เซนติเมตร ยาว 3-4.5 เซนติเมตร เปลือกผิวเรียบ ผลอ่อนสีเขียว เมื่อสุกสีเหลือง เนื้อในสีส้ม ฉ่ำน้ำ เมล็ดสีม่วง มี 1 เมล็ด เยื่อหุ้มเมล็ดแข็งมีเส้นใยมาก

แหล่งที่พบ

ในสวนยางพาราของชาวบ้านที่อยู่บนเขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย เป็นพืชที่สามารถพบได้ทั่วไปในป่า

ระยะเวลาออกดอกออกผล

มกราคม – เมษายน

การใช้ประโยชน์

ผลสุกนำมารับประทาน

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

J.F. Maxwell 85-262, U.Hathairatn 153 (PSU)

Dracontomelon dao (Blanco) Merr. & Rolfe, Philip. J. Sc. Bot. 3: 108. 1908; Kochummern in Ng, Tree Fl. Malaya 4: 20. 1989; Chayamarit, Thai Forest Bull. (Bot.) 22: 24. 1994; Chayamarit in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 10(3): 282. 2010.

ชื่อท้องถิ่น

พระเจ้าห้าพระองค์

ชื่ออื่น ตะโก สะกวน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ลำต้นสูง 25-30 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลปนเทา เรียบหรือลอกออกเป็นแผ่นบางๆ ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงเวียนสลับ ใบย่อยรูปขอบขนานแกมรูปไข่ กว้าง 3-10 เซนติเมตร ยาว 4.5-20 เซนติเมตร ปลายใบเป็นติ่งแหลม โคนใบเบี้ยวขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา เรียบ เส้นใบแบบขนนก เส้นกลางใบเห็นชัดเจน มีเส้นแขนงใบข้างละ 8-10 เส้น ก้านใบย่อยยาว 2-3 มิลลิเมตร มีขน มีตุ่มหูดตามง่ามแขนงใบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอ่อน ใบอ่อนสีเขียว ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนงออกตามซอกใบและปลายกิ่ง ช่อดอกกว้าง 6-10 เซนติเมตร ยาว 15-25 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ กลีบดอก 5 กลีบ ช่อสั้นๆ ตรงปลายกลีบม้วนออกด้านนอก ไม่มีขน เกสรเพศผู้มี 10 อัน ติดที่ฐานรองดอก รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 5 ช่อง แต่ละช่องมีอวุล 5 เม็ด ผลแบบสดเปลือกแข็ง รูปร่างค่อนข้างกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง 2.5-3.8 เซนติเมตร ผิวเปลือกเรียบเนื้อในฉ่ำน้ำ มีรอยที่เป็นติ่ง 5 อัน อยู่ครึ่งบนของผล ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีเหลือง เมล็ดแข็งมีเมือกปกคลุมอยู่ทั่วเมล็ด

แหล่งที่พบ

ในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในอินเดีย หมู่เกาะอันดามัน เมียนมา กัมพูชา ลาว เวียดนาม จีน พบได้ในป่าดงดิบทั่วไปหรือพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเล 200-500 เมตร

ระยะเวลาออกดอกออกผล

มกราคม – ตุลาคม

การใช้ประโยชน์

ผลสุกนำมารับประทาน

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

J.F. Maxwell 85-42, U.Hathairatn 79 (PSU)

Swintonia schwalichii Teijsm. & Binn. [Cat. Bot.: 230. 1866. nom. nud.] ex Hooker.f., Fl. Br. Ind. 2: 26. 1876; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 533. 1922; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 353. 1926; Kochummen in Ng, Tree. Fl. Malaya 4: 20. 1989; Chayamarit, Thai Forest Bull. (Bot.) 22: 17. 1994; Maxwell, Fl. Ko Hong: 92. 2006; Chayamarit in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 10(3): 329. 2010.

ชื่อท้องถิ่น เปரியงแดง

ชื่ออื่น เปரியง ชั้นทอง ก้านทอง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น ลำต้นสูง 30-45 เมตร มีพอนสูงประมาณ 3 เมตร กว้างประมาณ 5 เมตร เปลือกสีน้ำตาลปนเทา เรียบหรือเป็นร่องลึก ใบเดี่ยว เรียงสลับเวียนรอบกิ่ง รูปรีแคบ กว้าง 3-4.5 เซนติเมตร ยาว 7-12 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมนหรือสอบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบบางหรือค่อนข้างหนา มีต่อมหนาแน่นมองเห็นไม่ชัด เส้นแขนงใบข้างละ 14-21 เส้น เส้นใบย่อยสานกันเป็นร่างแห บางครั้งพบเป็นเส้นชั้นบันไดแต่เห็นไม่ค่อยชัด ผิวใบมีขนทั้งสองด้าน ก้านใบยาว 3-6 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนง ตามซอกใบและปลายยอด ยาว 8-14 เซนติเมตร มีขนประปราย ดอกสมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก เป็นรูปสามเหลี่ยมหรือรูปไข่กลับ ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยงจะเจริญไปเป็นปีก 5 ปีก กลีบดอก 5 กลีบ สีขาว รูปรีถึงรูปหอก กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร มีขนค่อนข้างหนาแน่น เกสรเพศผู้มี 5 อัน อยู่บนฐานรองดอก อับเรณูเล็กมาก รูปขอบขนาน รั้งไข้อยู่เหนือวงกลีบ ค่อนข้างกลม มี 1 ช่อง มีออวุล 1 เม็ด เกสรเพศเมียยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่มกลม ผลรูปไข่มี กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาว 1.5-2 เซนติเมตร มีปีก รูปขอบขนานแคบ กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาว 5-7 เซนติเมตร ผลสีเขียวเมื่อแก่จะเปลี่ยนเป็นสีแดง มี 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณทางขึ้นก่อนถึงสถานีโทรทัศน์บนเขาและในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในเมียนมา กัมพูชา ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย สามารถพบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น ป่าปฐมภูมิ และบนภูเขา

ระยะเวลาการออกดอกออกผล -

การใช้ประโยชน์ เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้าง ทำเครื่องใช้ในครัวเรือน

ตัวอย่างพรรณไม้แห้ง J.F. Maxwell s.n., U.Hathairatn 18 (PSU)

Ancistrocladaceae

Ancistrocladus tectorius (Lour.) Merr., Lingnan Sci. J. 6(4): 329. 1928; Maxwell, Fl.

Ko Hong: 50. 2006. — *A. extensus*. Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 148. 1931.

ชื่อท้องถิ่น ค้อนตีหมา

ชื่ออื่น ค้อนตีหมา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เลื้อยขนาดใหญ่ ลำต้นสามารถเลื้อยได้ไกลถึง 15-20 เมตร ลำต้นสีดำเรียบ ส่วนปลายมีลักษณะโค้งงอและมีหนามบริเวณกิ่ง ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ออกกระจุกที่ปลายกิ่ง ใบรูปใบหอกแกมรูปไข่กลับ กว้าง 3-7 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเรียว ขอบใบเรียบเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบหนา เรียบ เส้นกลางใบด้านหลังเด่นชัด เส้นแขนงใบมีข้างละ 10-12 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอ่อน ไม่มีก้านใบ ไม่มีหูใบ ดอกออกเป็นช่อแยกแขนงบริเวณปลายยอด แกนช่อดอกไม่มีขน ช่อดอกยาว 6-9 เซนติเมตร ดอกมีจำนวนมาก กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นหลอดรูปขอบขนาน เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ปลายแยกออกเป็น 5 แฉก กว้าง 2.5-3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร มีขนเล็กน้อย กลีบดอกรูปไข่กลับยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ปลายแยกออกมา 5 กลีบ กว้าง 4-5 มิลลิเมตร ยาว 2-2.5 มิลลิเมตร เรียงซ้อนทับกัน ไม่มีขน สีแดงเข้ม เกสรเพศผู้มี 10 อัน ติดที่โคนกลีบดอก มี 1 อันที่มีขนาดเล็กกว่าทั้งหมด ก้านชูอับเรณูรูปร่างแบน ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร อับเรณูรูปร่างค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยอดเกสรเพศเมีย รูปกลมหรือรูปไต เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 มิลลิเมตร ฝังไข่อู่ใต้วงกลีบ รูปทรงกระบอก มี 1 ช่อง มีอวูล 1 เม็ด ผลแบบเปลือกแข็ง เส้นผ่านศูนย์กลาง 6-7 มิลลิเมตร มีกลีบเลี้ยง 5 กลีบ ลักษณะคล้ายปีกสีแดงเข้ม สั้น 2 ยาว 3 รองรับอยู่

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในจีน ภูฏาน เมียนมา ลาว เวียดนาม กัมพูชา ไทย มาเลเซีย พบทั่วไปบริเวณที่เป็นป่าดิบชื้น

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

กุมภาพันธ์ – เมษายน

การใช้ประโยชน์	เถา ต้มน้ำดื่มแก้ริดสีดวงทวาร แก้ไข้ แก้ปวดเมื่อย
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	C. Leeratiwong 2002-52, U.Hathairatn 130 (PSU)

Annonaceae

Artabotrys suaveolens Blume, Fl. Java, Anon, 62, tt. 30, 31 D. 1828; Hook.f., Fl. Br. Ind. 1: 55. 1875; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 35. 1931; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 42. 1967; Maxwell, Fl. Ko Hong: 29. 2006.

ชื่อท้องถิ่น สาวสะดุ้ง

ชื่ออื่น สาวสะดุ้ง ฤาษีผสม อากาไก่

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เลื้อย ลำต้นสีดำ มีหนามกระจายอยู่บริเวณลำต้น ใบประกอบแบบขนนก ใบย่อยรูปขอบขนานแกมรูปแถบ กว้าง 2-2.5 เซนติเมตร ยาว 10-17 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา ผิวใบเรียบ สีเขียวเป็นมัน เส้นกลางใบด้านหลังมีสีน้ำตาลแดงเห็นเด่นชัด เส้นแขนงใบบางมีข้างละ 10-12 เส้น เส้นใบย่อยสานกันเป็นร่างแห ก้านใบยาว 0.3-0.4 เซนติเมตร ไม่มีขน ดอกเป็นดอกสมบูรณ์เพศออกเป็นช่อตามตะขอและกิ่งอ่อน แกนช่อดอกมีขนนุ่มประปราย ก้านช่อดอกยาว 10-14 มิลลิเมตร สีเขียว มี 4-6 ดอก สีครีม ที่โคนกลีบมีสีม่วง มีกลิ่นหอม กลีบเลี้ยง 3 กลีบ สีเขียว รูปไข่ มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 2-3 มิลลิเมตร ปลายแหลม มีขนนุ่ม กลีบดอก 6 กลีบ ลักษณะเป็นเส้นกลม 2 ชั้น ชั้นละ 3 กลีบ รูปวงกลม มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 3.5 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก อยู่ติดกันอย่างหนาแน่น เกสรเพศเมียและยอดเกสรเพศเมียรูปร่างแบน ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร รังไข่มีจำนวนมาก ผิวเรียบ ผลเป็นผลกลุ่มขนาดเล็ก รูปรี กว้าง 10-12 มิลลิเมตร ยาว 7-8 มิลลิเมตร ผิวเรียบ สีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีเหลือง มี 2 เมล็ด

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ฟิลิปปินส์ ทวีปแอฟริกา สามารถพบทั่วไปในพื้นที่ป่าดงดิบ

ระยะเวลาการออกดอกออกผล ตุลาคม-พฤษภาคม

การใช้ประโยชน์ ใช้ทั้งต้นมาต้มน้ำดื่มบำรุงกำลังหรือดองเหล้า

ตัวอย่างพรรณไม้แห้ง J.F. Maxwell 85-1190, U.Hathairatn 155 (PSU)

Uvaria grandiflora Roxb., Fl. Ind. 2: 665. 1824; Moldenke & Moldenke in Dassan. & Fosberg, Rev. Handb. Fl. Ceyl. 4: 407. 1983; Maxwell, Fl. Ko Hong: 31. 2006.

ชื่อท้องถิ่น กล้วยหมูสัง

ชื่ออื่น นมควาย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเนื้อแข็ง ลำต้นเลื้อยพาดตามพุ่มไม้ได้ไกลประมาณ 30 เมตร สีน้ำตาล กิ่งอ่อนมีขนสีน้ำตาลเหลืองปกคลุมอย่างหนาแน่น ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนานแกมไข่กลับ กว้าง 4-8 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบมน ขอบใบเรียบเป็นคลื่น แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน มีขนประปรายตามเส้นกลางใบและเส้นแขนงใบ ด้านล่างสีเขียวจาง มีขนสั้นนุ่มทั่วไป ก้านใบยาว 3-8 มิลลิเมตร ดอกออกเป็นดอกเดี่ยวออกตามกิ่ง ใกล์ ปลายยอด ตรงข้ามหรือเยื้องกับใบเล็กน้อย สีแดงถึงแดงเข้ม เมื่อบานเต็มที่จะมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 6-11 เซนติเมตร กลิ่นหอมอ่อนๆ มีน้ำหวานจำนวนมากรอบฐานดอก กลีบเลี้ยง 3 กลีบ รูปสามเหลี่ยมสีเขียวอ่อน ขนาด 2-3 เซนติเมตร ค่อนข้างบาง ผิวด้านนอกมีขนสั้นประปราย ด้านในเกลี้ยง กลีบดอก 6 กลีบ เรียงสลับกัน 2 ชั้น ชั้นละ 3 กลีบ สีแดงเลือดนก โคนกลีบสีเหลืองอ่อน รูปขอบขนานถึงรูปไข่แคบ กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 1-2 เซนติเมตร ปลายสอบ ถึงเป็นติ่งแหลม กลีบหนา เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก สีเหลือง อยู่ชิดกันเป็นพุ่มกลม รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มีจำนวนมาก ยาวประมาณ 7 มิลลิเมตร มีขนสั้น มี 1 ช่อง มีออวุลจำนวนมาก เกสรเพศเมียตรงปลายแผ่ออกคล้ายรูปแตร มีเมือกเหนียวสีเหลือง แล้วเปลี่ยนเป็นส้มเข้ม ผลเป็นผลกลุ่ม มีผลย่อยจำนวนมาก อยู่บนแกนตุ้มกลม ก้านช่อผลยาว 4-6 เซนติเมตร ผลย่อยทรงกระบอกยาว 3-6 เซนติเมตร ปลายมน คอดเว้าเล็กน้อยบางตอน ตามผิวมีตุ่มเล็กๆกระจาย และมีขนประปราย ก้านผลยาว 1-4 เซนติเมตร มีเมล็ดจำนวนมาก

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ริมทางเดินบริเวณสันเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายในอินเดีย เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบได้ทั่วไปป่าดิบชื้นและพื้นที่เปิดโล่ง

ระยะเวลาออกดอกออกผล	พฤษภาคม-กรกฎาคม
การใช้ประโยชน์	รากต้มน้ำดื่มบำรุงเลือด เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องเรือน
ตัวอย่างพรรณไม้แห้ง	J.F. Maxwell 85-338, U.Hathairatn 142 (PSU)

Apocynaceae

Aganosma marginata (Roxb.) G.Don, Gen. Syst. 4: 77. 1837; Hook.f., Fl. Br. Ind. 3: 663. 1882; Ridl., Fl. Malay Penins. 2: 365. 1923; Craib, Fl. Sm. Enum. 2: 468. 1939; Backer & Bakh.f., Fl. Java 2: 237. 1965; Middleton in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 7(1): 106. 1999; Maxwell, Fl. Ko Hong: 203. 2006.

ชื่อท้องถิ่น เตื่อยดิน

ชื่ออื่น โมกเครือ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเนื้อแข็ง สูง 5-12 เมตร แตกกิ่งก้านน้อย เลื้อยพันต้นไม้อื่น ไม่มีมือเกาะ เถาอ่อนมีสีน้ำตาล เถาแก่มีสีเทา ลำต้นมีช่องอากาศกระจายทั่วไป ทุกส่วนมีน้ำยางสีขาวขุ่น ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนานหรือรูปรี กว้าง 1.5-3 เซนติเมตร ยาว 6-8 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเป็นคลื่น แผ่นใบเป็นคลื่น สีเขียวเข้มเป็นมัน เส้นใบชัดเจน เชื่อมปิดที่ขอบใบ เส้นแขนงใบมีข้างละ 7-15 เส้น หลังใบมีขนประปราย ใบแก่สีเขียวเข้มเป็นมัน ก้านใบเรียวเล็ก ยาวประมาณ 2.5 มิลลิเมตร ดอกออกเป็นช่อกระจุกที่ปลายกิ่ง ดอกย่อยสีขาว กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปรีหรือรูปหอก สีเขียวอ่อน โคนเชื่อมติดกัน กลีบดอก 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกัน เป็นรูปกรวย ปลายกลีบแยก เกสรตัวผู้เรียง เวียนกัน เกสรเพศผู้มี 5 อัน ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 0.75 มิลลิเมตร ติดกับอับเรณูด้านฐาน บริเวณโคนก้านมีกระจุกขน รั้งไขเหนียววงกลีบรูปร่างค่อนข้างกลม มี 2 ช่อง แยกกัน แต่ละช่องมีอวุลจำนวนมาก ผลเป็นฝักคู่ ทรงกลมยาว ปลายแหลม กว้าง 0.5-1.2 เซนติเมตร ยาว 25-50 เซนติเมตร เมื่อแห้งจะแตกตามยาวตะเข็บเดี่ยว เมล็ดจำนวนมากสีน้ำตาลรูปขอบขนาน แต่ละผลมี 35-62 เมล็ด มีขนสีขาวเป็นพู่ติดอยู่ที่ปลายเมล็ด ยาวประมาณ 2-5 เซนติเมตร

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในจีน อินเดีย เนปาล ภูฏาน บังกลาเทศ
เมียนมา ลาว เวียดนาม กัมพูชา ไทย มาเลเซีย
อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ พบได้ในป่าผลัดใบ ป่าเต็งรัง
ป่าดิบแล้ง หรือพื้นที่ที่มีความสูง 800 เมตร จาก
ระดับน้ำทะเล

ระยะเวลาออกดอกออกผล มีนาคม - พฤษภาคม

การใช้ประโยชน์ เถา ต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง

ตัวอย่างพรรณไม้แห้ง J.F. Maxwell 85-251, U.Hathairatn 17 (PSU)

Alstonia rostrata Fischer, Kew Bull. 1929: 315. 1929; Hook.f., Fl. Br. Ind. 3: 630. 1882;
Craib, Fl. Sm. Enum. 2: 439. 1939; Middleton in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 7(1):
44. 1999; Maxwell, Fl. Ko Hong: 204. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ตีนเป็ดขาว พญาสัตบรรณ

ชื่ออื่น พญาสัตบรรณ ตีนเป็ด

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น ลำต้นสูง 5-8 เมตร กิ่งมีช่องอากาศ ใบเดี่ยว เรียงเป็นวงรอบกิ่ง 4-5
ใบ ใบรูปขอบขนานหรือรูปใบหอก กว้าง 2-4.5 เซนติเมตร ยาว 12-28 เซนติเมตร ปลายใบ
แหลม โคนใบสอบแคบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนมีสีเขียว ด้านล่างมีสีขาวนวล ผิวเรียบทั้ง
สองด้าน เส้นแขนงใบตรงมีจำนวนมาก ก้านใบยาว 1-1.5 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบซี่ร่ม
เชิงประกอบขนาดใหญ่ ออกที่ซอกใบและปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 5-10 เซนติเมตร มีขนนุ่มสั้น
ดอกรวมกันเป็นกระจุกที่ปลายแขนง กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ
1 เซนติเมตร ตรงปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปรี ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร กลีบดอก 5 กลีบ โคน
เชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว 0.5-1 เซนติเมตร ตรงปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปรี ยาว 2-5 มิลลิเมตร
กลีบเรียงซ้อนกันทางด้านซ้าย เกสรเพศผู้มี 4-5 อัน ติดเหนือกึ่งกลางของหลอดกลีบดอก ก้านชู
อับเรณูยาว 1-2 มิลลิเมตร ฐานดอกมีขนาดเล็กมากเป็นวง เกสรเพศเมียยาว 3-5 มิลลิเมตร รัง
ไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 2 ช่อง แยกกัน มีขน ผลแห้งแตกเป็นฝักเรียว เกลี้ยง ทรงกระบอก ยาว

20-50 เซนติเมตร เมล็ดมีจำนวนมาก รูปขอบขนาน ปลายกลม ยาว 4-8 มิลลิเมตร มีขนยาว 1-2 มิลลิเมตร

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ทางเดินบริเวณสันเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในทวีปแอฟริกา อเมริกา ออสเตรเลีย จีน อินเดีย ศรีลังกา เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไทย มาเลเซีย พบได้ทั่วไปในพื้นที่ป่าที่ระดับความสูง 300 เมตร
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตุลาคม – กุมภาพันธ์
การใช้ประโยชน์	เปลือก ต้มน้ำดื่มแก้หวัด
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	A. Pattamapongsa 8, U.Hathairatn 11 (PSU)

Parameria laevigata (Juss.) Moldenke, Rev. Sudamer. Bot. 6: 176. 1940; Backer & Bakh.f., Fl. Java 2: 234. 1965; Craib, Fl. Sm. Enum. 2: 464. 1939; Hook.f., Fl. Br. Ind. 3: 660. 1882; Ridl., Fl. Malay Penins. 2: 358. 1923; Middleton in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 7(1): 151. 1999.

ชื่อท้องถิ่น ส้มเย็น

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถา ลำต้นสีน้ำตาลเลื้อยพันไม้อื่น มีน้ำยางสีขาว กิ่งสีน้ำตาลเข้ม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม หรือเป็นวงรอบ 3 ใบ รูปขอบขนานหรือรูปใบหอก กว้าง 5-7 เซนติเมตร ยาว 10-12 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบบาง แผ่นใบด้านบนสีเข้มกว่า ด้านล่าง เห็นเส้นใบชัดเจน เส้นแขนงใบข้างละ 5-7 เส้น ก้านใบสั้น ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุก ช้อน ออกตามซอกใบและปลายกิ่ง ยาว 3-10 เซนติเมตร ดอกมีขนาดเล็กสีขาว จำนวนมาก มีกลิ่นหอม ก้านดอกยาว 2-4 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5 เล็กมาก โคนเชื่อมกันเป็นหลอด กว้าง 0.4-0.7 มิลลิเมตร ยาว 0.5-1.1 มิลลิเมตร กลีบดอก 5 กลีบ ขอบกลีบซ้อนเหลื่อมกันเป็นเกลียว โคนกลีบเชื่อมติดกันเป็นรูปกรวย ยาว 1.6-2.3 มิลลิเมตร สีขาว มีขนประปราย เกสรเพศผู้มี 5

อัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มีขน มี 2 ช่อง เกสรเพศเมีย ยาว 0.7-1.2 มิลลิเมตร ผลเป็นฝัก กว้าง 0.5-1 เซนติเมตร ยาว 12-25 เซนติเมตร หักคอดระหว่างเมล็ด เมื่อแก่จะแตกออกจากกันด้านเดียว เมล็ดรูปคล้ายเรือ ยาว 1-1.2 เซนติเมตร โคนมีปีกขนยาวคล้ายไหม ช่วยในการลอยลม

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในจีน เมียนมา ฟิลิปปินส์ กัมพูชา เวียดนาม ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น
ระยะเวลาออกดอกออกผล	สิงหาคม - เมษายน
การใช้ประโยชน์	ราก ลำต้น ต้มน้ำดื่มบำรุงร่างกาย
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	L. Taing 14, U.Hathairatn 39 (PSU)

Aristolochaiceae

Thottea parviflora Ridl., J. Straits Branch Roy. Asiat. Soc. 57 : 89. 1991; Fl. Malay Penins. 3: 17. 1927; Maxwell, Fl. Ko Hong: 254. 2006.

ชื่อท้องถิ่น หูหมี

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก สูง 10-30 เซนติเมตร มีขนสาปกคลุมที่บริเวณกิ่ง ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปหัวใจ กว้าง 5-11 เซนติเมตร ยาว 7- 15 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบรูปหัวใจ ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ผิวใบด้านล่างมีขนเล็ก ๆ ปกคลุมบริเวณเส้นกลางใบ สีเขียวเข้ม เป็นมัน เส้นใบเห็นชัดเจน เส้นแขนงใบมีข้างละ 7-9 เส้น ก้านใบยาว 4-8 มิลลิเมตร มีขนนุ่ม ๆ ปกคลุม ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกที่ซอกใบและตามลำต้น ช่อดอกยาว 1-2.5 เซนติเมตร แกนช่อดอกสีเขียวเข้มมีขนแข็งปกคลุม ใบประดับรูปแถบ ยาว 1-2 มิลลิเมตร ดอกสมบูรณ์เพศ กลีบรวมมี 2 ชั้น ด้านนอกสีม่วงเข้มถึงน้ำตาล ด้านในมีสีน้ำตาล เชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็นกลีบรูปไข่ หรือรูปสามเหลี่ยม ยาวประมาณ 3.5 มิลลิเมตร มีขนบริเวณผิวด้านนอก เกสรเพศผู้มี 6 อัน เชื่อมติดกันกับยอดเกสรเพศเมีย

ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 0.25 มิลลิเมตร อับเรณูรูปแถบ ยาวประมาณ 1.25 มิลลิเมตร สีเหลือง มีขน เกสรเพศเมียเป็นพู่ 3-4 พู่ ยาวประมาณ 1.25 มิลลิเมตร รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ มีเขี้ยวเข้ม มีขนปกคลุม ยาว 5-6 มิลลิเมตร มี 4 ช่อง แต่ละช่องมีอวูลจำนวนมาก ผลแห้งแตกทรงกระบอก ยาว 6-10 เซนติเมตร ปลายเรียว ผิวมีขนปกคลุม เมื่อสุกมีสีดำ เมล็ดรูปรี กว้างประมาณ 3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร มีจำนวนมาก

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์ และเส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย พบได้ในป่าหรือพื้นที่ที่เป็นภูเขา
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	นำมาสกัดเป็นยาหอม
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 84-180, U.Hathairatn 159 (PSU)

Asteraceae

Eupatorium odoratum L., Syst. ed. 10. 1205. 1759; Hook.f., Fl. Br. Ind. 3: 244. 1881; Handb. Fl. Ceyl. 1: 143. 1980; Craib, Fl. Sm. Enum. 2: 249. 1932; Henderson, Malayan Wild. Fls. Dicots: 234. 1974; Maxwell, Fl. Ko Hong: 184. 2006.

ชื่อท้องถิ่น สาบเสือ

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก อายุ 1 ปี ลำต้นสูง 1-2.5 เมตร มีขนกระจายอยู่ทั่วลำต้น ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่แกมสามเหลี่ยม กว้าง 3-6 เซนติเมตร ยาว 5-10 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบรูปลิ้ม ขอบใบหยักซี่ฟัน แผ่นใบบางมีขนเล็ก ๆ กระจายอยู่ทั้งสองด้าน ก้านใบยาว 3-6 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบเชิงหลั่น รูปทรงกระบอกหรือรูปประฆัง มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 3 มิลลิเมตร กระจุกแน่นอยู่ที่ปลายกิ่ง มีดอกย่อยช่อละ 20-35 ดอก สีม่วงแกมน้ำเงิน พบน้อยที่เป็นสีขาว มีกลิ่นหอม ก้านดอกยาวประมาณ 4 มีใบประดับเรียงกันอยู่ 4-5 ชั้น ยาว

ประมาณ 1 มิลลิเมตร ใบประดับชั้นนอกรูปไข่ ชั้นในรูปแถบปลายแหลม สีขาวมีเส้นสีเขียว 3 เส้น ผลแห้งแตก รูปทรงกระบอก ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร เมล็ดอ่อนรูปรียาวยาว สีดำ มีเหลี่ยม

แหล่งที่พบ	พบได้ทั่วไปในพื้นที่ศึกษา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในทวีปแอฟริกา อินเดีย จีน เวียดนาม กัมพูชา ลาว เมียนมา ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ออสเตรเลีย พบได้ทั่วไปทุกที่
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	ใบ นำมาขยี้แล้วโปะที่ผิวหนังบริเวณที่เป็นแผล
ตัวอย่างพรรณไม้แห้ง	JRC 212, U.Hathairatn 154 (PSU)

Elephantopus scaber L., Sp. Pl. 814. 1753; Handb. Fl. Ceyl. 1: 143. 1980; Handb. Fl. Ceyl. 3: 12. 1895; Hook.f., Fl. Br. Ind. 3: 242. 1881; Craib, Fl. Sm. Enum. 2: 245. 1932; Backer & Bakh.f., Fl. Java 2:374. 1965; Ridl., Fl. Malay Penins. 2: 180. 1967; Henderson, Malayan Wild Fls. Dicots: 235, fig. 215. 1974; Maxwell, Fl. Ko Hong: 182. 2006.

ชื่อท้องถิ่น โต้ไม่รู้ล้ม

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก ลำต้นสั้น กลม สูง 10-20 เซนติเมตร ลำต้นมีขนสีขาวตรงละเอียดห่าง สาก ปกคลุมอยู่ ใบเดี่ยว ติดเป็นวงกลมเรียงสลับชิดกัน อยู่บริเวณเหนือเหง้า ใบรูปใบหอกกลับ หรือรูปไข่ กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 8-20 เซนติเมตร ปลายใบผายกว้าง สอบ โคนใบสอบแคบจนถึงก้านใบ ขอบใบหยักมนหรือจักฟันเลื่อยห่างๆ แผ่นใบหนาสาาก ผิวใบมีขนสีขาวทั้งสองด้าน ผิวใบด้านบนมีขนมากกว่าผิวใบด้านล่าง เส้นแขนงใบมีข้างละ 12-15 เส้น ใบแผ่ราบไปกับพื้นดิน ก้านใบยาว 0.5-1.5 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อรูปช่อขนาน มี 4 ดอกย่อย แทรงออกจากกลางต้น ก้านช่อดอกยาว 8 เซนติเมตรมีขน ฐานรองดอกแบน กลี้ยง เส้นผ่าน

ศูนย์กลาง 0.5-0.7 มิลลิเมตร ดอกย่อยมีขนาดเล็ก รูปหลอด สีม่วง ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้สั้นเหลือ ก้านชูอับเรณูยาว 1.5-1.7 มิลลิเมตร อับเรณูยาว 2.2-2.3 มิลลิเมตร ปลายแหลม ฐานเป็นติ่งแหลม เกสรเพศเมียมีก้านเกสรยาว 7-8 มิลลิเมตร ยอดเกสรยาว 0.5-0.6 มิลลิเมตร มีขนที่ปลายยอดและสิ้นสุดที่รอยแยก แต่ละช่อย่อยมาอยู่รวมกันเป็นช่อกระจุกกลมที่ปลายก้านดอก มีใบประดับแข็งรูปสามเหลี่ยม บริเวณโคนกระจุกดอก แขนอยู่ 3 ใบ กว้าง 0.5-1.5 เซนติเมตร ยาว 1-2 เซนติเมตร ปลายเรียวแหลม ขอบเรียบ ผิวใบทั้งสองด้านมีขนสีขาวปกคลุม ผลแบบแห้งไม่แตก มีขนาดเล็กรูปกรวยแคบ ผิวด้านนอกมีขนหนาแน่น ยาว 2.5-3 มิลลิเมตร กว้าง 0.4-0.5 มิลลิเมตร ไม่มีสัน

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 1 บริเวณทางขึ้นก่อนถึงเส้นทางศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์และเส้นทางที่ 3 บริเวณหน้าตกโตนหญ้าปล้อง

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในทวีปแอฟริกา อินเดีย บังกลาเทศ จีน เวียดนาม กัมพูชา ลาว ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย พบได้ทั่วไปในป่าโปร่งที่มีดินค่อนข้างเป็นทราย ป่าเต็งรัง ป่าดิบและป่าสนเขา

ระยะเวลาการออกดอกออกผล สิงหาคม-มกราคม

การใช้ประโยชน์ ใช้ทั้งต้น เป็นยาบำรุงกำลัง

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา J.F. Maxwell 86-47, U.Hathairatn 81 (PSU)

Celastraceae

Salacia grandiflora Kurz, J. Asiat. Soc. Bengal. 41: 300. 1872, non Peyritsch 1878; Hook.f., Fl. Br. Ind. 1: 626. 1875; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 458, fig. 45. 1922; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 290. 1929; Maxwell, Fl. Ko Hong: 79. 2006; Hua *et al.*, in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 10(2): 191. 2010.

ชื่อท้องถิ่น ขอบนางขาว

ชื่ออื่น ขอบนางแย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มรอเลื้อย สูงประมาณ 3 เมตร ลำต้นเรียบ เปลือกต้นมีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลเทา ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอก กว้าง 2-5 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ผิวใบด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 5-8 มิลลิเมตร เกี้ยง ดอกเดี่ยวออกรวมกันเป็นกลุ่มที่ซอกใบ ดอกมีสีขาวหรือเหลือง มี 3-6 ดอก หรือมากกว่านั้น ก้านดอกยาวประมาณ 6 มิลลิเมตร เกี้ยง กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายแยกออก 5 กลีบ 2 ชั้น กลีบชั้นนอก 3 กลีบ รูปขอบขนาน กว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร กลีบชั้นใน 2 กลีบ รูปค่อนข้างกลม กว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร ยาว 2.5 มิลลิเมตร ขอบเรียบ อาจมีขนครุย สีเขียว ผิวเรียบ ยาวประมาณ 2.5 มิลลิเมตร กลีบดอก 5 กลีบ รูปไข่กลับ ปลายมน โคนกลีบกว้าง ผิวเรียบ สีเหลืองอ่อน กว้างประมาณ 6 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร ฐานดอกรูปร่างกลมแบน หนา มีขนเล็ก ๆ อยู่ที่โคน เกสรเพศผู้มี 3 อัน ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร อับเรณูสีขาว เกสรเพศเมียสั้นกว่าเกสรเพศผู้ รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ โดยมีฐานดอกหุ้มอยู่ มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีออวุล 2 เม็ด ผลแบบแข็ง รูปร่างกลม ข้างในฉ่ำน้ำ เมื่อสุกมีสีส้มหรือแดง ผิวเรียบ เมล็ดรูปรี กว้างประมาณ 2 เซนติเมตร ยาว 1.5 เซนติเมตร เรียบ แต่ละผลมี 2 เมล็ด หรือมากกว่านั้น

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าริมทางขึ้นใกล้กับสถานีโทรทัศน์บนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย เมียนมา มาเลเซีย อินโดนีเซีย สามารถพบได้ทั่วไปในพื้นที่ที่มีระดับความสูง 50 – 1200 เมตร จากระดับทะเล
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มกราคม – มีนาคมปีหน้า
การใช้ประโยชน์	เถา นำมาใช้เป็นส่วนประกอบในตำรับยารักษาโรคผิวหนัง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 86-800, U.Hathairatn 151 (PSU)

Clusiaceae

Calophyllum calaba L., Sp. Pl., ed. 2, 2 : 732. 1762 (excl. cit. Jacquin & Rheede); Handb, Fl. Ceyl. 1: 95. 1980; Maxwell, Fl. Ko Hong: 40. 2006. — *C. curtisii* Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 185. 1967; Whitmore, Tree Fl. Malaya 2: 177. 1973.

ชื่อท้องถิ่น ตังหน

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 40 เมตร เปลือกต้นสีเทา ผิวลำต้นแตกเป็นร่องลึก มียางสีเหลืองใส กิ่งมีขนมีขนปกคลุม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง 2.5-5 เซนติเมตร ยาว 4-13 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบ ผิวใบเกลี้ยงด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอ่อน แผ่นใบหนา เส้นกลางใบมีขน เส้นแขนงใบตรงมีจำนวนมาก เห็นไม่ค่อยชัด ก้านใบยาว 7-12 มิลลิเมตร มีขนประปราย ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกหรือเป็นกระจุกตามซอกใบ ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร แกนช่อดอกสีเขียวอ่อนถึงสีเขียวอมขาว มีขนนุ่มปกคลุม ก้านดอกย่อยสีขาว ยาว 5-7 เซนติเมตร ดอกสีขาว มีกลิ่นหอม มี 5-10 ดอก มีกลีบเลี้ยง 4 กลีบ สีขาว รูปรี เว้าเข้าด้านใน กว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ปลายมน ผิวด้านนอกมีขน ด้านในเกลี้ยง กลีบดอก 4 กลีบ สีขาว รูปขอบขนาน กว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร ปลายแหลม เกลี้ยง เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก แยกกันเป็นอิสระ สีขาว ก้านชูอับเรณูสีขาว ยาว 2-2.5 มิลลิเมตร อับเรณูรูปขอบขนาน สีขาวเหลืองถึงน้ำตาล ยาวประมาณ 0.75 มิลลิเมตร มี 2 ช่องเปิดตามยาว เกสรเพศเมียสีเหลือง ก้านชูเกสรเพศเมียยาวกว่าเกสรเพศผู้ รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปไข่ สีเขียว มี 1 ช่อง มีออวุล 1 เม็ด ผลแบบผลเมล็ดเดี่ยวแข็ง รูปร่างค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 8 มิลลิเมตร ตรงปลายมีติ่ง ผิวเกลี้ยง ผลสีเขียวเมื่อสุกมีสีน้ำตาล

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 2 ในป่าริมทางขึ้นใกล้กับสถานีโทรทัศน์บนเขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในทวีปแอฟริกา อินเดีย ไทย เมียนมา กัมพูชา มาเลเซีย พบได้ทั่วไปในป่า ป่าเบญจพรรณ หรือพื้นที่ที่มีความสูง 1400 เมตรจากระดับทะเล

ระยะเวลาการออกดอกออกผล กันยายน – มิถุนายน

การใช้ประโยชน์ เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้าง

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา P. Sirirugsa 835, U.Hathairatn 152 (PSU)

Garcinia cowa Roxb., Fl. Ind. 2: 622. 1832; Whitmore, Tree Fl. Malaya 2: 208. 1937; Hook.f., Fl. Br. Ind. 1: 262. 1875; Maxwell, Fl. Ko Hong: 41. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ชะมวง

ชื่ออื่น ส้มมวง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 10-20 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลถึงเทา แตกเป็นสะเก็ด ลำต้นมีน้ำยางสีเหลือง ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามหรือตรงข้ามสลับตั้งฉาก รูปไข่แกมขอบขนาน กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 10-15 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเรียบหรือขึ้น แผ่นใบหนาและแข็ง ผิวใบด้านบนเกลี้ยง สีเขียวเข้มเป็นมัน ผิวใบด้านล่างเกลี้ยง สีเขียวอ่อน เส้นกลางใบเห็นชัดด้านหลังใบ เส้นแขนงใบมีจำนวนมาก เส้นแขนงใบย่อยสานกันเป็นร่างแห ก้านใบยาว 5-15 มิลลิเมตร ไม่มีขน ที่โคนก้านใบเป็นปล้อง ดอกแยกเพศต่างต้น ดอกเดี่ยวหรือออกเป็นช่อแบบกระจุกที่ด้านข้างกิ่งและปลายกิ่งที่ไม่มีใบ ดอกย่อยมี 3-8 ดอก ก้านดอกย่อยสีเขียว เกลี้ยง ดอกเพศผู้ กลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปค่อนข้างกลมหรือรี กว้าง 3-4.5 มิลลิเมตร ยาว 4-5 มิลลิเมตร ปลายมน สีเขียว ผิวเกลี้ยง กลีบดอก 4 กลีบ รูปขอบขนาน กว้างประมาณ 8 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ปลายมน สีชมพูอมส้ม ด้านนอกสีอ่อนกว่าด้านใน ผิวเกลี้ยง เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก เชื่อมติดกันเป็นก้อนยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร อับเรณูยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร มี 4 ช่อง ไม่มีเกสรเพศเมีย ดอกเพศเมียเป็นดอกเดี่ยว กลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปรีหรือกลม กว้าง 5-6 มิลลิเมตร ยาว 7-8 มิลลิเมตร ปลายมน ผิวเกลี้ยง สีเขียวถึงเหลือง กลีบดอก 4 กลีบ รูปขอบขนาน กว้างประมาณ 9 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ปลายมน สีเขียวถึงเหลือง ที่โคนดอกด้านในสีแดง มีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน 4 อัน เกสรเพศเมียติดกันเป็นกลุ่มก้อน สีเหลืองอ่อน เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 3 มิลลิเมตร รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปรางรี กว้างประมาณ 4 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร สีเขียว เกลี้ยง ผลสดแบบมีเนื้อหลายเมล็ด รูปรางกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 2.5-3.5 เซนติเมตร ผิวเรียบมีร่อง 5-8 ร่อง มีกลีบเลี้ยงติดอยู่ ผลมีสีเขียวเมื่อสุกสีเหลือง มี 8 เมล็ดต่อผล

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขาและในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย จีน บังคลาเทศ กัมพูชา ลาว เวียดนาม เมียนมา อินเดีย ไทย พบได้ตามพื้นที่ป่าดงดิบและพื้นที่ที่ความสูง 600 เมตรจากระดับทะเล
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	กุมภาพันธ์ – กรกฎาคม
การใช้ประโยชน์	ยอดอ่อน รับประทานเป็นผักสดหรือใส่ในแกง/ใบ ช่วยถ่ายท้อง แก้ไข้ตัวร้อน
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 86-54, U.Hathairatn 68 (PSU)

Garcinia hombroniana Pierre, Fl. Forest. Cochinch 1(5): 12. 1883; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 115. 1931; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 171. 1967; Whitmore, Tree Fl. Malaya 2: 212. 1937; Maxwell, Fl. Ko Hong: 42. 2006.

ชื่อท้องถิ่น พะวา

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูง 7-10 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลเข้ม เรียบ แตกเป็นร่องตื้นๆ ตามยาวของลำต้น มียางสีขาว ใบเดี่ยว ออกเรียงสลับตรงข้ามกันเป็นคู่ๆ ใบรูปใบหอกแกมรูปขอบขนาน กว้างประมาณ 8-12 เซนติเมตร ยาว 15-25 เซนติเมตร ปลายใบสอบเรียว โคนใบกว้างมน เว้าเล็กน้อยคล้ายกับรูปหัวใจและค่อยๆ ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนาเป็นคลื่นเล็กน้อย ผิวใบด้านบนเรียบลื่นเป็นมัน สีเขียวเข้ม ผิวใบด้านล่างมีขนละเอียด เส้นแขนงใบมีจำนวนมาก ก้านใบยาว 1.5-2 เซนติเมตร มีขนบางๆ ขึ้นปกคลุม ดอกออกดอกเป็นช่อที่ซอกใบและตามกิ่งก้าน ยาว 2-2.5 เซนติเมตร ดอกสีขาวอมเหลือง ดอกแยกเพศอยู่ในต้นเดียวกัน ดอกเพศผู้มี 4-6 ดอก ดอกเพศเมียมี 1 ดอก ก้านดอกยาวประมาณ 10 มิลลิเมตร สีแดง เกสรตัวผู้ 4 กลีบ รูปรีหนา กว้างประมาณ 5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร ปลายมน สีน้ำตาลแดงหรือสีเขียวอ่อน กลีบดอก 4 กลีบ เหมือนกับกลีบเลี้ยงแต่หนาและมีขนาดใหญ่กว่า สีเหลืองอ่อน ดอกเพศผู้มีเกสรเพศผู้จำนวนมาก เชื่อมติดกันมีลักษณะเป็นเว้าตื้นๆ 4 เว้า อับเรณู

มี 2 ช่อง เกสรเพศเมียมีลักษณะคล้ายดอกเห็ด รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปขอบขนาน มีจุดแบน ขอบมีเว้าตื้นๆประมาณ 8-10 เว้า ผลแบบมีเนื้อ มีลักษณะเป็นรูปทรงกลมหรือเป็นรูปไข่ มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 5-6 เซนติเมตร มีกลีบเลี้ยงติดทน หนาประมาณ 4 มิลลิเมตร ติดอยู่ ผิวผลเรียบและเป็นมัน ผลอ่อนสีเขียว เมื่อสุกจะเป็นสีเหลืองสดอมสีส้ม เนื้อในผลเป็นสีเหลืองและมีรสเปรี้ยวอมหวาน เมล็ดรูปไข่ กว้างประมาณ 10 มิลลิเมตร ยาว 8 มิลลิเมตร ภายในมีเมล็ด 2-5 เมล็ด

แหล่งที่พบ	ในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาทองส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในทวีปแอฟริกา อินเดีย ลาว กัมพูชา มาเลเซีย ออสเตรเลีย ไทย พบได้ตามพื้นที่ป่าดงดิบ และพื้นที่ที่ความสูง 600 เมตร จากระดับทะเล
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มีนาคม – มิถุนายน
การใช้ประโยชน์	ผลสุกนำมารับประทาน หรือนำมาต้มน้ำดื่ม เป็นยา ขับถ่าย ช่วยฟอกเลือด/เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้าง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 86-68, U.Hathairatn 84 (PSU)

Garcinia nervosa Miq., Ann. Mus. Bot. Lugduno-Batavi 1: 208. 1864; Whitmore, Tree Fl. Malaya 2: 217. 1937; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 179. 1967.

ชื่อท้องถิ่น มะพูด

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นสูง 40-80 เมตร ลำต้นมียางขาว เมื่อถูกอากาศเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ใบเป็นใบเดี่ยว ออกตรงข้ามกันเป็นคู่ ๆ ก้านใบสั้น รูปขอบขนานยาวและมีขนาดใหญ่ กว้าง 14-20 เซนติเมตร ยาว 60-90 เซนติเมตร ปลายใบหู่ โคนใบกลมกว้าง แผ่นใบหนา ผิวใบด้านบนสีเขียวเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอ่อน เส้นใบเห็นชัดเจน มีเส้นแขนงใบข้างละ 15-20 เส้น ก้านใบยาวประมาณ 3 เซนติเมตร ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้สีขาวเหลืองออกที่ซอกใบ ดอกเพศผู้เล็กกว่าดอกเพศเมีย ก้านดอกยาว 3-4 เซนติเมตร มีขนประปราย กลีบเลี้ยงมี 5 กลีบ ผิวมีขน กลีบ

ดอกมี 5 กลีบ รูปร่างกลม เกสรเพศผู้เชื่อมติดกันเป็นกลุ่ม มี 5 กลุ่ม ติดที่ฐานรองดอก รังไข่รูปไข่ ยอดเกสรเพศเมียแยกเป็น 5 แฉก ไม่มีก้านชู ผลแบบมีเนื้อ รูปไข่ สีเหลือง บริเวณปลายผลมียอดเกสรเพศเมีย 5 แฉกติดอยู่ เปลือกผลมียางสีเหลือง เมล็ดมีจำนวน 4-5 เมล็ด สีน้ำตาล มีเนื้อเยื่อหุ้มเมล็ด เมื่อสุกมีสีเหลืองหรือสีส้มแดง มีรสเปรี้ยวหวาน

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ในป่าริมทางขึ้นก่อนถึงสถานีโทรทัศน์บนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ลาว กัมพูชา ไทย พบได้ในป่าดิบชื้น บนเขา หรือบริเวณพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำ

ระยะเวลาการออกดอกออกผล เมษายน – มิถุนายน

การใช้ประโยชน์ ผล คั้นน้ำดื่มแก้ไอ แก้เจ็บคอ รากแก้ร้อนใน เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องใช้

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา Katesarin Maneenoon & Narong Srimok KM 698, U.Hathairatn 96 (PSU)

Mesua kunstleri (King) Kosterm., Reinwardtia 7: 427.1969; Whitmore, Tree Fl. Malaya. 2: 228. 1973; Maxwell, Fl. Ko Hong: 43. 2006. — *Kayea rivulorum* Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 191. 1922.

ชื่อท้องถิ่น บุนนาค

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม สูงประมาณ 5 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาล แตกเป็นร่องลึก ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอก กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 6-14 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา ผิวใบเรียบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน เส้นกลางใบหนูนทั้งด้านบนและด้านล่างของผิวใบ ผิวใบด้านล่างมีเส้นแขนงใบที่หนูนขึ้นบางๆ ก้านใบยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ดอกเดี่ยวหรือออกเป็นช่อแบบกระจุกที่ปลายใบ ยาวประมาณ 2

เซนติเมตร เป็นดอกสมบูรณ์เพศ แกนช่อดอกคล้ายกิ่ง ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 8 มิลลิเมตร มีใบประดับรูปแถบหรือรูปรี ยาวประมาณ 6 มิลลิเมตร 3-5 ดอก กลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปค่อนข้างกลม หนา เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 10 มิลลิเมตร ปลายมน สีเขียวอ่อน กลีบดอก 4 กลีบ รูปขอบขนาน กว้าง 6-7 มิลลิเมตร ยาว 14-17 มิลลิเมตร ค่อนข้างบาง ปลายมน โคนคอด สีขาว เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก แยกกันเป็นอิสระ ก้านชูเกสรเพศผู้สีครีม ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร อับเรณูรูปร่างค่อนข้างกลม สีเหลือง เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ก้านชูเกสรเพศเมียยาวประมาณ 2 เซนติเมตร บางครั้งบริเวณปลายจะแยกออกเป็นง่าม 3-4 ง่าม รั้งไข้อยู่เหนือวงกลีบ สีเหลือง ขาว รูปร่างกลม มี 1 ช่อง มีออวุล 4 เม็ด ผลแบบเปลือกแข็ง ทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 3.5-4 เซนติเมตร สีเหลืองหรือเขียว มีกลีบเลี้ยงที่ติดทนบาง ๆ หุ้มอยู่ที่โคน บางครั้งตรงปลายแยกออก ตอนที่เป็ผลอ่อนจะมีขนสีน้ำตาลปกคลุม เมื่อผลสุกขนก็จะหายไป เมล็ดรูปร่างค่อนข้างกลม แบน เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร มี 2-4 เมล็ดในหนึ่งผล

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 บริเวณพื้นที่ศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในเนปาล อินเดีย พบได้ในป่าดิบชื้นพื้นที่ที่เป็นภูเขา พื้นที่ที่มีความสูง 700 เมตรจากระดับทะเล
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	กันยายน – พฤษภาคม
การใช้ประโยชน์	ดอก ใช้ประกอบในตำรับยาหอม แก้ลมวิงเวียน บำรุงหัวใจ แก้อ่อนใน เปลือก ต้มน้ำดื่มแก้เสมหะในลำคอ เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้างหรือเครื่องใช้
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 84-179, U.Hathairatn 128 (PSU)

Crypteroniaceae

Crypteronia paniculata Blume, Bijdr.: 1151. 1826; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 821. 1922; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 729. 1931; Maxwell, Fl. Ko Hong: 144. 2006.

ชื่อท้องถิ่น กะอาม

ชื่ออื่น ซีมัด กระทงลอย สีดาป่า

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ สูง 20-30 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลอมเทา แตกเป็นแนวยาว เปลือกในสีแดงอ่อนอมน้ำตาล ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่หรือรูปรี กว้าง 3.5-7 เซนติเมตร ยาว 4-16 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมนแล้วสอบเรียวเข้าหาก้านใบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบบาง ผิวใบด้านบนเรียบ สีเขียวเป็นมัน ด้านล่างมีขนเล็กน้อย สีอ่อนกว่า เส้นกลางใบเห็นชัดเจน มีเส้นแขนงใบข้างละ 5-7 เส้น ก้านใบยาว 1 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนง ออกที่ซอกใบและปลายกิ่ง ช่อดอกมีความยาว 5-10 เซนติเมตร เรียงคู่หรือสลั้ตั้งฉาก ก้านช่อดอกยาว 12-16 เซนติเมตร แกนช่อดอกสีเขียว มีขนปกคลุม ดอกย่อยมีจำนวนมาก ขนาดเล็ก สีเขียวอ่อนจนถึงเหลืองอ่อน ดอกแยกเพศต่างต้น ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนกลีบเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ด้านนอกเกลี้ยง ด้านในมีขนประปราย ปลายแยกเป็น 5 แฉก ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ไม่มีขนทั้งด้านนอกและด้านใน ไม่มีกลีบดอก ดอกเพศผู้เกสรเพศผู้มี 5 อัน แยกกันเป็นอิสระ เกลี้ยง ติดที่ขอบของหลอดกลีบเลี้ยง ก้านชูอับเรณูสีเหลืองหรือเขียว ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียเล็ก ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ไม่มีก้านชูเกสรเพศเมีย ดอกเพศเมียมีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน 5 อัน ยาวประมาณ 0.2 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียสีเหลือง ก้านชูเกสรเพศเมียสีเขียว ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร มีขน เรียงสลั้กับกลีบ รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 มิลลิเมตร สีเขียว มีขนประปราย มี 3-4 ช่อง แต่ละช่องมีออวุลจำนวนมาก ผลแบบแห้งแตก ค่อนข้างกลมมีรอยบุ๋ม มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 มิลลิเมตร สีเหลืองหรือเขียวอ่อน ผิวแข็ง ไม่มีขนประปราย แตกเป็น 2 ซีก มีส่วนของก้านชูเกสรเพศเมียที่ติดทนยื่นออกมา เมล็ดมีจำนวนมาก เรียวยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณทางขึ้นเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในอินเดี ย อินดามัน เมียนมา อินโดจีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ พบทั่วไปในป่าเบญจพรรณ

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

ธันวาคม – เมษายน

การใช้ประโยชน์

เนื้อไม้ใช้ในงานก่อสร้าง

ตัวอย่างพรรณไม้แห้ง

J.F. Maxwell 85-79, U.Hathairatn 136 (PSU)

Dilleniaceae

Tetracera indica (Christm. & Panz.) Merr., Int. Rumph.: 367. 1917; Hook.f., Fl. Br. Ind. 1: 31. 1872; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 5. 1922; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 19. 1925; Hoogland in Smitinand & Larsen, Fl. Thailand 2(2): 108. 1972; Maxwell, Fl. Ko Hong: 28. 2006.

ชื่อท้องถิ่น อรสุคน พดแดง

ชื่ออื่น รสสุคน เครือปด ย่านเปล้า

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเนื้อแข็ง ยาว 10 เมตร เถาสีน้ำตาลแดง ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนานแกมรูปรีหรือรูปไข่กลับ กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 6-10 เซนติเมตร ปลายใบมนหรือแหลม โคนใบแหลม ขอบใบจักเป็นซี่ห่างๆ แผ่นใบเรียบ มีขนตามเส้นใบด้านล่าง ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 2-4 มิลลิเมตร เกี้ยง ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนงออกที่ซอกใบใกล้ปลายยอด ยาวประมาณ 5 เซนติเมตร มีประมาณ 8 ดอก มีกลิ่นหอม ก้านช่อดอกมีขนคล้ายกำมะหยี่ปกคลุม ก้านดอกยาว 12-15 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปรีแกมรูปไข่กลับ กว้างประมาณ 7 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ผิวเกลี้ยงหรือบางครั้งมีขนครุยที่บริเวณขอบ สีเขียวแกมแดง ติดทน กลีบดอก 4 กลีบ บาง รูปไข่กลับ มีขนาดใหญ่กว่ากลีบเลี้ยง มีกลิ่นหอม สีขาวอมชมพู เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก สีขาว ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียมีจำนวนมาก ก้านชูเกสรเพศเมียสีขาว มีความยาวเท่ากับเกสรเพศผู้ ปลายก้านชูอับเรณูสีแดง ส่วนโคนก้านสีขาว ผลแบบแคปซูลแห้งแตกแนวเดียว รูปขอบขนาน กว้าง 8 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 10 มิลลิเมตร ปลายผลมีจะงอยแหลมยาว 2-6 มิลลิเมตร ผลมักอยู่รวมกันประมาณ 3 ผล สีส้มหรือแดง เมล็ดรูปไข่สีดำ มี 2 เมล็ดหรือมากกว่า มีเยื่อสีแดงคล้ายขนหุ้มเมล็ดอยู่

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 1 บริเวณทางเดินศึกษาธรรมชาติบึงเขาควง

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย เมียนมา ภูมิภาคอินโดจีน จีน มาเลเซีย สามารถพบได้ทั่วไปในป่า หรือพื้นที่ที่มีความสูง 100 เมตร จากระดับทะเล
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	เถา นำไปดองเหล้าดื่มช่วยรักษาโรคตับ
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell s.n., U.Hathairatn 146 (PSU)

Dipterocarpaceae

Dipterocarpus alatus Roxb. ex G. Don, Gen. Hist. 1: 813. 1831; Hook.f., Fl. Br. Ind. 1: 298. 1875.

ชื่อท้องถิ่น ยางนา

ชื่ออื่น ยางขาว ยางแม่น้ำ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ สูงประมาณ 40 เมตร เปลือกลำต้นสีเทาอ่อนข้างเรียบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง 8-15 เซนติเมตร ยาว 20-35 เซนติเมตร ปลายใบสอบ โคนใบกว้าง ขอบใบเป็นคลื่น แผ่นใบหนา เป็นลอน มีเส้นแขนงใบข้างละ 15 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ผิวใบด้านล่างมีขนประปราย ก้านใบยาวประมาณ 3 เซนติเมตร มีขนประปราย หูใบมีขนนุ่ม ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกที่ซอกใบตรงปลายกิ่ง ดอกย่อยมี 4-5 ดอก สีแดง กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 3 มิลลิเมตร ผิวกลีบเลี้ยง ตรงปลายแยกเป็น 5 แฉกรูปแถบแกมรูปไข่ หรือรูปประฆัง ยาว 2 อัน สั้น 3 อัน กลีบดอก 5 กลีบ โคนกลีบติดกัน ปลายกลีบบิดเวียน เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก ผลแห้ง รูปกระสวย มีครีบตามยาว 5 ครีบ มีปีกที่พัฒนามาจากกลีบเลี้ยง 2 ปีก สีแดงอ่อน เมื่อสุกจะมีสีน้ำตาล มี 1 เมล็ดต่อหนึ่งผล

แหล่งที่พบ

ในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่เขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในลาว เมียนมา กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดงดิบหรือตามที่ราบ บริเวณใกล้แหล่งน้ำ

ระยะเวลาการออกดอกออกผล มีนาคม – กรกฎาคม

การใช้ประโยชน์ ไม้ใช้ในงานก่อสร้าง ทำเครื่องมือเครื่องใช้

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา P. sirirugsa 1282, U.Hathairatn 150 (PSU)

Parashorea stellata Kurz, J. Asiat. Soc. Bengal. 33(2): 66. 1870; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 144. 1931; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 234. 1967.

ชื่อท้องถิ่น ไช้เขี้ยว

ชื่ออื่น เคียนชวย ไก่เขี้ยว

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ สูง 20 - 40 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาล แตกเป็นร่องตามยาว โคนต้นมีพูพอน มีช่องอากาศและขนสีเหลืองอ่อนกระจายทั่วไป ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่หรือรูปไข่แกมรูปใบหอก กว้าง 2-6 เซนติเมตร ยาว 7-17 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมนหรือสอบเล็กน้อย แผ่นใบหนา ด้านบนเป็นมัน ด้านล่างมีก้านขนสั้น เส้นแขนงใบข้างละ 8-11 เส้น เส้นใบย่อยแบบชั้นบันได เห็นชัดทางด้านล่าง ก้านใบยาว 1-3 เซนติเมตร หูใบรูปแถบแกมรูปใบหอก ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร ร่วงง่าย ดอกเป็นดอกช่อแบบแยกแขนงออกที่ซอกใบหรือปลายกิ่ง ยาว 5-15 เซนติเมตร ดอกมีกลิ่นหอม กลีบเลี้ยงโคนติดกันเป็นรูปถ้วย ปลายแยกเป็น 5 แฉก ยาวใกล้เคียงกัน กลีบดอก 5 กลีบ สีขาวหรือสีเหลืองอ่อน รูปไข่ กว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร ยาว 3-4 มิลลิเมตร โคนกลีบมีจุดประสีม่วง เกสรเพศผู้มี 15 อัน มีความยาวใกล้เคียงกัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปรี มีขนแน่น มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีออวูล 2 เม็ด ก้านยอดเกสรเพศเมียยาว ปลายแยกเป็น 3 แฉก ผลเป็นผลเดี่ยว รูปไข่ปลายแหลม กว้างประมาณ 1.5 เซนติเมตร ยาว 2 เซนติเมตร ปลายผลยังมีก้านเกสรเพศเมียติดอยู่ มีปีกขนาดเดียวกัน 5 ปีก กว้าง 1.5-1.8 เซนติเมตร ยาว 8-12 เซนติเมตร ที่พัฒนามาจากกลีบเลี้ยง มีเส้นตามยาวปีก 5 เส้น

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในเมียนมา กัมพูชา เวียดนาม ลาว ไทย มาเลเซีย พบได้ในป่าดิบชื้น

ระยะเวลาการออกดอกออกผล พฤษภาคม – กรกฎาคม

การใช้ประโยชน์ ลำต้น ใช้ทำเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา J.F. Maxwell 85-1022, U.Hathairatn 129 (PSU)

***Shorea assamica* Dyer, Fl. Br. Ind. 1(2): 307. 1874; Maxwell, Fl. Ko Hong: 48. 2006.**

ชื่อท้องถิ่น สยา

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงประมาณ 40 เมตร มีพุ่มสูงประมาณ 1.5 เมตร เปลือก ลำต้น เรียบ หลุดลอกเป็นแผ่นขนาดเล็ก ลำต้นสีน้ำตาลเข้ม ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรี กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 4-6 เซนติเมตร ปลายใบหยักเป็นติ่งสั้น โคนใบมน หรือกลม ขอบเรียบ แผ่นใบ หนาปานกลาง ผิวใบด้านบนเกลี้ยงสีเขียวเข้ม เป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอ่อน มีขนสั้นนุ่มกระจาย อยู่ เส้นกลางใบเป็นร่องตื้นและมีขนสั้นอยู่ด้านบน เส้นแขนงใบข้างละ 12-15 เส้น ปลายเส้นโค้ง เรียว เส้นใบแบบขนันบันได ก้านใบยาวประมาณ 8 มิลลิเมตร มีขนคล้ายกำมะหยี่ปกคลุม มีใบ ประดับย่อย รูปไข่ ปลายแหลม หรือมน ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนง 1-2 ชั้น แกนช่อดอกมี ขนประปราย มีช่อดอกย่อยเป็นแบบช่อกระจุก-ช่อกระจุกออกตามปลายกิ่งหรือใกล้ยอด ยาว ประมาณ 10 เซนติเมตร ก้านช่อย่อยชั้นที่หนึ่งเรียงสลับ มี 3-6 คู่ ช่อดอกย่อยชั้นที่สองแบบ กระจุก ยาว 1-2 เซนติเมตร ก้านดอกยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร มีดอก 2 ดอก กลีบเลี้ยง มี 5 กลีบ แบ่งเป็นกลีบใหญ่ 3 กลีบ รูปใบหอกแกมรูปไข่ ปลายมน ขนาด กว้างประมาณ 2.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร กลีบเล็ก 2 กลีบ รูปกลมแบน ปลายเรียวแหลม กว้าง ประมาณ 2.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ด้านนอกมีขนสั้นหนานุ่ม ด้านในมีขนสั้น หนานุ่ม ปลายโคนเกลี้ยง กลีบดอก 5 กลีบ สีขาว เชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็นแฉกรูปขอบขนาน ขนาด กว้าง 5-6 มิลลิเมตร ยาว 10-11 มิลลิเมตร ปลายมน และบิดเล็กน้อย ผิวด้านนอกเรียบลื่น มีขนยาวหนาแน่นด้านนอก เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก เรียงเป็นวง มี 1 อันที่เล็กที่สุด ก้านชูอับเรณูแบน ปลายมีติ่งแหลม ยาวประมาณ 1.25

มิลลิเมตร อับเรณูมี 4 อัน ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร และมีส่วนที่ยื่นออกมาประมาณ 3 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียบางครั้งมีรอยเว้า 3 เว้า ก้านชูเกสรเพศเมียเกลี้ยง ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปไข่ ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร บางครั้งมีขนประปราย ผลแบบเปลือกแข็ง ทรงค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร มีขนประปราย มีจะงอยแหลมยื่นออกมา มีกลีบเลี้ยงคล้ายปีกรูปขอบขนาน ปลายมน กว้างประมาณ 1.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 6 เซนติเมตร มี 3 ปีกยาว และ 2 ปีกสั้น ไม่เชื่อมติดกับผล

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในจีน อินเดีย เมียนมา ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ พบได้ในป่าดงดิบ ขึ้นอยู่ตามไหล่เขา และบนเขา
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มิถุนายน – ตุลาคม
การใช้ประโยชน์	ลำต้น ใช้ทำเครื่องเรือน วงกบประตู
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	C. Leeratiwong 2002-127, U.Hathairatn 27 (PSU)

Vatica harmandiana Pierre, Laness. Pl. util. Colon. Franc: 239. 1886; Maxwell, Fl. Ko Hong: 49. 2006.

ชื่อท้องถิ่น สักหิน

ชื่ออื่น ยางหนู

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 20 เมตร เปลือกลำต้นเรียบ สีน้ำตาลเทา โคนต้นเป็นพุ่ม ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปใบหอกหรือรูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง 2-4 เซนติเมตร ยาว 5-15 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม แผ่นใบหนาปานกลาง ผิวใบด้านบนเกลี้ยง สีเขียวเข้ม ผิวใบด้านล่างสีเขียวอ่อน เส้นใบเห็นค่อนข้างชัดเจน ก้านใบยาว 9-12 มิลลิเมตร มีขนประปราย ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนงที่ซอกใบหรือปลายกิ่ง ยาว 4-6 เซนติเมตร แกนช่อดอกมีขนสีน้ำตาลปกคลุม ดอกสีขาว มีกลิ่นหอม ก้านดอกยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ แบ่งเป็น 2 ชั้น โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปประมง ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร กลีบหนา

รูปขอบขนานหรือรูปไข่ มีขนสีน้ำตาลคล้ายกำมะหยี่อยู่หนาแน่น กลีบชั้นนอก 2 กลีบ ปลายมน กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร กลีบชั้นใน 3 กลีบ ปลายแหลมบาง กลีบดอก 5 กลีบ บาง รูปหอก ปลายมน เกสรเพศผู้มี 15 อัน รูปขอบขนาน สีขาว อับเรณูมี 4 อัน ปลายมีติ่งแหลม แยกกันเป็นอิสระ เกสรเพศเมียยาวประมาณ 1.25 มิลลิเมตร รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปร่างค่อนข้างกลม กว้างประมาณ 1.25 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร มีขนประปราย ผลแบบเปลือกแข็ง ทรงค่อนข้างกลม กว้างประมาณ 3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร มีกลีบเลี้ยงที่ติดทนคล้ายปีก 5 ปีก รูปหอกกลับ ปลายมน แบ่งเป็น 2 ชั้น ชั้นนอกมี 2 ปีก กว้างประมาณ 1.5 เซนติเมตร ยาว 4.5-6 เซนติเมตร ชั้นในมี 3 ปีก กว้างประมาณ 5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 15 มิลลิเมตร สีแดงเข้มหรือเหลืองแกมเขียว ติดอยู่ที่โคนผล

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ไทย พบได้ในป่าดิบแล้งพบกระจายทั่วไปตามที่ราบเชิงเขา ไร่เขาและหุบเขา
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มกราคม – เมษายน
การใช้ประโยชน์	เนื้อไม้ ต้มน้ำดื่มแก้โรคพยาธิ
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	C. Leeratiwong 2002-77, U.Hathairatn 52 (PSU)

Ebenaceae

Diospyros buxifolia (Blume) Hiern, Trans. Camb. Phil. Soc. 12. 1: 218. 1873; Ridl., Fl. Malay Penins. 2: 283. 1923; Craib, Fl. Sm. Enum. 2: 365. 1938; Maxwell, Fl. Ko Hong: 196. 2006.

ชื่อท้องถิ่น สั่งท่า

ชื่ออื่น ลิเกา สั่งท่า

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 20 เมตร เปลือกลำต้นเทาถึงสีดำ มีขนประปรายบริเวณกิ่ง ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีหรือรูปรีเหลี่ยมขนมเปี้ยกปุน กว้าง 0.5-2 เซนติเมตร ยาว 1-4 เซนติเมตร

ปลายใบเป็นดิ่งแหลมหรือมน โคนใบสอบ แผ่นใบบาง ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม มีขนบาง มีมากตามแนวเส้นกลางใบ มีเส้นแขนงใบมากในแต่ละข้าง เส้นแขนงใบย่อยเห็นไม่ชัด ด้านล่างสีเขียวอ่อน มีขนคล้ายกำมะหยี่ปกคลุม ก้านใบยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร มีขนปกคลุม ดอกแยกเพศอยู่ต่างต้น ดอกเพศผู้ออกเป็นช่อเล็กๆมี 2-3 ดอก แกนช่อดอกสีเขียว กลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูประฆัง ยาว 2-3 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 4 แฉก ผิวด้านนอกมีขนประปราย ด้านในเกลี้ยง กลีบดอก 4 กลีบ รูประฆัง ยาว 2-4 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 4 แฉก ผิวด้านนอกมีขน ด้านในเกลี้ยง ดอกเพศเมียออกเป็นดอกเดี่ยวที่ซอกใบ ลักษณะเหมือนกันกับดอกเพศผู้แต่มีขนาดใหญ่กว่าดอกเพศผู้เล็กน้อย เกสรเพศผู้มี 8-20 อัน ติดที่หลอดกลีบดอก ก้านชูอับเรณูมีขนปกคลุม อับเรณูเกลี้ยง เกสรเพศเมียมีขนปกคลุม ดอกเพศเมียไม่มีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน ก้านชูเกสรเพศเมียมี 2 อัน ฝังไขอยู่เหนือวงกลีบ รูปกรวย ผิวเรียบ มี 4 ช่อง ผลแบบมีเนื้อ รูปทรงกลมคล้ายรูปกระสวย กว้าง 0.5-1 เซนติเมตร ยาว 1-1.5 เซนติเมตร หลอดกลีบเลี้ยงติดอยู่ที่โคนไปจนถึงกลางผล ปลายแบน เรียบ

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขาและในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าของเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สามารถพบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้นและป่าดิบแล้ง
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มกราคม – มิถุนายน
การใช้ประโยชน์	นำไปปลูกเป็นไม้ประดับ
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	Song see 25, U.Hathairatn 122 (PSU)

Diospyros wallichii King & Gamble ex King, Bull. Herb. Boiss. Ser. 2. 5: 429. 1905; Ridl., Fl. Malay Penins. 2: 291. 1923; Craib, Fl. Sm. Enu. 2: 283. 1938; Maxwell, Fl. Ko Hong: 197. 2006.

ชื่อท้องถิ่น หม้ายไหม้

ชื่ออื่น คำตะโก เนียนป่า เข้าไหม้

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 15-20 เมตร เปลือกลำต้นเรียบสีน้ำตาลถึงดำ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนานถึงรูปใบหอก กว้าง 4-15 เซนติเมตร ยาว 10-40 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบถึงมนกลม แผ่นใบหนา มีเส้นแขนงใบข้างละ 12-14 เส้น เส้นแขนงใบย่อยเรียงกันเป็นร่างแห ผิวใบเกลี้ยงทั้งด้านบนและด้านล่าง ก้านใบยาว 8-12 มิลลิเมตร ดอกเพศผู้ออกเป็นช่อแบบกระจุกสั้นที่ซอกใบ สีเขียวอ่อน เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5-2 เซนติเมตร เกสรช่อดอกมีขน ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยงดอก 4 กลีบ โคนกลีบเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 4 แฉก รูปสามเหลี่ยม ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ปลายแหลม มีขนนุ่ม กลีบดอกรูปดอกเข็ม ยาวประมาณ 7 มิลลิเมตร ผิวด้านนอกมีขนนุ่มสีเทาปกคลุม ด้านในเกลี้ยง ปลายแยกเป็น 4 กลีบ รูปรี กว้างประมาณ 3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ปลายมน ผิวด้านนอกมีขนนุ่ม เกสรเพศผู้มี 10-12 อัน ติดที่โคนหลอดกลีบดอก มีขนเล็ก ๆ อยู่ เกสรเพศเมียมีขนคล้ายกำมะหยี่ปกคลุม ดอกเพศเมียออกเป็นช่อแบบกระจุกสั้นๆ ที่ซอกใบ กลีบเลี้ยงและกลีบดอกเหมือนกับดอกเพศผู้ แต่มีขนาดใหญ่กว่าเล็กน้อย เกสรเพศผู้ที่เป็นหมันมีหลายอัน ก้านชูเกสรเพศเมียมี 4 อัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มีขนนุ่มสั้น มี 8 ช่อง ผลแบบมีเนื้อ รูปไข่หรือค่อนข้างกลม กว้าง 2-3 เซนติเมตร ยาว 3-4 เซนติเมตร มีขนสีน้ำตาลหนาแน่นปกคลุม มีกลีบเลี้ยงปิดขั้วผล หนาและแข็ง สีเขียวอ่อนหรือน้ำตาลอ่อน บริเวณขอบมีลักษณะเป็นคลื่นเล็กปรากฏอยู่

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้องและเส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย มาเลเซีย อินโดนีเซีย สามารถพบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	กุมภาพันธ์ – มิถุนายน
การใช้ประโยชน์	ราก นำมาต้มน้ำดื่มแก้พิษทำให้อาเจียน
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 84-395, U.Hathairatn 9 (PSU)

Euphorbiaceae

Antidesma montanum Blume, Bijdr.: 1124. 1826; Chayamarit & Welzen in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 8(1): 71. 2005.

ชื่อท้องถิ่น มะเม่า

ชื่ออื่น เม่า ก่อเตี้ย ส้มเม่าพรุ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้น สูง 5-20 เมตร หนูปรูปแถบ กว้าง 0.5-1.5 มิลลิเมตร ยาว 2-7 มิลลิเมตร ใบเดี่ยว รูปรีถึงขอบขนาน กว้าง 5-7 เซนติเมตร ยาว 17-20 เซนติเมตร ปลายใบเป็นติ่งแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบเกลี้ยงยกเว้นบริเวณเส้นใบทั้งสองด้านมีขนนุ่มประปราย มีเส้นแขนงใบข้างละ 8-10 เส้น จรดกันที่ขอบใบ ดอกแยกเพศ ดอกออกเป็นช่อ เรียวยาวที่ชอกหรือปลายกิ่ง ช่อดอกเพศผู้ยาวประมาณ 13 เซนติเมตร มีกาบรองดอกแคบแหลม กลีบเลี้ยง 3 กลีบ กลม ค่อนข้างเกลี้ยงทั้ง 2 ด้าน ดอกเพศผู้ มีเกสร 3-4 อัน ยาว 1-5 มิลลิเมตร ติดที่หลอดกลีบดอก รังไข่เป็นหมัน ช่อดอกเพศเมียยาวประมาณ 4-10 เซนติเมตร มียอดเกสรเพศเมียแยกออกเป็น 3-4 แฉก รังไข่ เกลี้ยง ผลกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 3-5 มิลลิเมตร มีรอยปุ่มเล็ก

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในอินเดียนันตามน ภูฏาน บังคลาเทศ จีน ญี่ปุ่น ไต้หวัน ลาว เวียดนาม กัมพูชา มาเลเซีย อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย เกาะนิวกินี สามารถพบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น ป่าปฐมภูมิ

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

กุมภาพันธ์ – มิถุนายน

การใช้ประโยชน์

ผลสุกนำมารับประทาน

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

J.F. Maxwell 87-572, U.Hathairatn 80 (PSU)

Aporosa aurea Hook.f., Fl. Br. Ind. 5: 351. 1887; Whitmore., Tree. Fl. Malaya 2: 59. 1973; Chayamarit & Welzen in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 8(1): 71. 2005; Maxwell, Fl. Ko Hong: 280. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ขอบนาง

ชื่ออื่น กระดุกค่าง ขี้หนอน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นสูงประมาณ 20 เมตร เปลือกลำต้นบาง เรียบ สีเหลืองเขียว หรือเทา ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนาน หรือรูปหอก กว้าง 2-7 เซนติเมตร ยาว 10-18 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา มีเส้นแขนงใบข้างละ 6-7 เส้น เส้นแขนงใบย่อยเรียงกันเป็นร่างแห ผิวใบเรียบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบหนา ยาว 11-20 มิลลิเมตร เกี้ยง ดอกออกเป็นช่อแบบเชิงลดดอกที่ชอกใบ ดอกแยกเพศ มี 10-20 ดอก ดอกเพศผู้มีจำนวนมาก กลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปไข่กลับหรือรูปช้อน กว้างประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร สีเหลือง เกี้ยง เกสรเพศผู้มี 2 อัน แยกกัน ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร เกี้ยง อับเรณูกลม ติดกัน 2 ช่อ ไม่มีเกสรเพศเมียที่เป็นหมันและฐานรองดอก ดอกเพศเมียมี 1 ดอก มีกลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปไข่กว้าง กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ไม่มีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมันและฐานรองดอก เกสรเพศเมีย อยู่บริเวณด้านบนของรังไข่ รังไข่รูปไข่ กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาว 1.5-2 มิลลิเมตร สีเหลืองเขียว เกี้ยง มี 2 ช่อ แต่ละช่อมีออวูล 2 เม็ด ผลแบบแห้งแตก ทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 10-12 มิลลิเมตร ผิวเรียบ เปลือกหนา เมื่อแก่มีสีน้ำตาลเข้ม มีจะงอยติดอยู่ที่ขั้วผล มี 1-2 เมล็ดต่อผล มีเยื่อใสมันเมล็ดอยู่

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 1 บริเวณเส้นทางศึกษารวมชาติบนเขาคอหงส์และในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย พบได้ในป่าปฐมภูมิและทุติยภูมิ

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

ช่วงระยะเวลาที่ศึกษาไม่พบดอกและผล

การใช้ประโยชน์

ลำต้น ราก ต้มน้ำดื่มบำรุงกระดูก

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

J.F. Maxwell 85-278, U.Hathairatn 131 (PSU)

Baccaurea parviflora Mull., Arg. in DC., Prodr. 15(2): 462. 1866; Hook.f., Fl. Br. Ind. 5: 368. 1887; Whitmore., Tree. Fl. Malaya 2: 64. 1973; Haegens & Welzen in Welzen *et al.*, Thai Forest Bull. (Bot.) 28: 72. 2000; Chayamarit & Welzen in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 8(1): 113. 2005; Maxwell, Fl. Ko Hong: 281. 2006.

ชื่อท้องถิ่น มะไฟกา

ชื่ออื่น มะไฟเต่า ส้มไฟป่า

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นสูงประมาณ 4-5 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลแดง หนา ขรุขระ ใบเดี่ยว เรียงเวียนเป็นกระจุกบริเวณปลายกิ่ง รูปรีหรือรูปไข่กลับ กว้าง 3.5-6 เซนติเมตร ยาว 8.5-13.5 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา ผิวใบเรียบ เกลี้ยง เส้นแขนงใบมีข้างละ 6-7 เส้นเส้นแขนงใบย่อยเรียงกันเป็นร่างแห ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 0.5-3 เซนติเมตร เกลี้ยง ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกบริเวณลำต้นข้างใต้ใบ ดอกแยกเพศ ช่อดอกเพศผู้ยาว 8-16 เซนติเมตร ช่อดอกเพศเมียยาว 22-35 เซนติเมตร ช่อดอกเพศผู้และช่อดอกเพศเมียมีแกนช่อดอกมีขนแข็งปกคลุม มีใบประดับรูปไข่ กว้าง ร่วงง่าย ยาวประมาณ 0.75 มิลลิเมตร มีขนแข็งปกคลุม ดอกเพศผู้มีจำนวนมาก ก้านดอกยาว 1-1.5 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปไข่ หรือรูปหอก กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ปลายแหลม ผิวด้านนอกสีแดงเข้ม หรือชมพูเข้ม ด้านในสีครีมหรือชมพู มีขนปกคลุมทั้งด้านนอกด้านใน เกสรเพศผู้มี 6 อัน แยกกัน ยาวประมาณ 0.3 มิลลิเมตร ก้านชูอับเรณูสีแดง อับเรณูมี 2 ช่อง สีครีมหรือเหลือง ดอกเพศเมียมีจำนวนมาก ก้านดอกยาว 3-4 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปแถบ กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาว 6-7 มิลลิเมตร สีแดง มีขนประปรายทั้งด้านนอกและด้านใน ไม่มีเกสรเพศผู้ เกสรเพศเมียสีขาว โคนเชื่อมติดกัน ปลายแยกออกเป็น 3 แฉก รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ สีแดงเข้ม กว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2.5 มิลลิเมตร มีสันนูนขึ้นตามแนวยาว 6 สัน มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีออวุล 2 เม็ด ผลแบบเมล็ดแข็ง รูปกระสวยหรือรูปขอบขนาน กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาว 1.5-2 เซนติเมตร เมล็ดรูปขอบขนาน ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ปลายแหลมทั้งสองด้าน

แหล่งที่พบ

ในสวนของชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่บนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในฟิลิปปินส์ เมียนมา มาเลเซีย พบได้ในป่าดิบชื้นทั่วไป ที่ระดับความสูง 400 เมตร

ระยะเวลาการออกดอกออกผล กุมภาพันธ์

การใช้ประโยชน์ ผลสุกนำมารับประทาน

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา T. Mudsub 54, U.Hathairatn 1 (PSU)

Baccaurea polyneura Hook.f., Fl. Br. Ind. 5: 369. 1887; Whitmore, Tree. Fl. Malaya 2: 67. 1973; Haegens & Welzen in Welzen *et al.*, Thai Forest Bull. (Bot.) 28: 72. 2000; Chayamarit & Welzen in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 8(1): 114. 2005.

ชื่อท้องถิ่น จำปูริง

ชื่ออื่น มะไฟลิง ลำไยเขา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูง 15-30 เมตร เปลือกต้นสีน้ำตาล มีหูใบ กว้าง 0.5-2 มิลลิเมตร ยาว 2.2-10 มิลลิเมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีหรือรูปไข่ กว้าง 5-10 เซนติเมตร ยาว 9-18 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา เกือบทั้งสองด้าน ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน เส้นกลางใบเห็นชัดเจน มีเส้นแขนงใบข้างละ 7-14 เส้น ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกตามกิ่งที่มีขนาดใหญ่ ดอกแยกเพศมีขนาดเล็ก กลุ่มดอกเพศผู้ออกบริเวณใต้ใบ มี 1-5 ช่อ ยาวประมาณ 7 เซนติเมตร มีใบประดับยาว 0.2-1.3 มิลลิเมตร ดอกมีขนาดเล็ก มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.1-3.3 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 4-6 กลีบ รูปไข่ กว้าง 0.5-1.5 มิลลิเมตร ยาว 0.7-1.5 มิลลิเมตร สีขาวหรือเหลืองอ่อน ไม่มีกลีบดอก มีเกสรเพศผู้ 4-8 อัน ยาว 0.3-0.7 มิลลิเมตร กลุ่มดอกเพศเมียมี 1-3 ช่อ ยาวประมาณ 34 เซนติเมตร ดอกเพศเมียมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 2.5-6.5 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 4-5 กลีบ รูปไข่ กว้าง 0.3-3.5 มิลลิเมตร ยาว 0.5-5.9 มิลลิเมตร ไม่มีกลีบดอก ก้านดอกยาว 2-5.8 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียยาว 0.6-0.9 มิลลิเมตร รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 3 ช่อง ผลเดี่ยว รูปทรงกลม ตรงปลายมีติ่ง ผลอ่อนสีเขียว เมื่อสุกสีเหลือง เปลือกแข็ง ภายในมี 3 เมล็ด มีเยื่อหุ้มสีส้มหุ้มเมล็ดอยู่

แหล่งที่พบ ในสวนของชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่บนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย อินโดนีเซีย สามารถพบได้ในพื้นที่ป่าปฐมภูมิและทุติยภูมิ

ระยะเวลาการออกดอกออกผล -

การใช้ประโยชน์ ผลสุกนำมารับประทาน

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา U. Hathairatn 95

***Chaetocarpus castanocarpus* (Roxb.) Thwaites, Enum. Pl. Zeyl. [Thwaites] 275. 1861; Whitmore, Tree Fl. Malaya. 2: 76. 1973; Maxwell, Fl. Ko Hong: 283. 2006.**

ชื่อท้องถิ่น ชีहनอน

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มถึงไม้ยืนต้น สูงประมาณ 45 เมตร เปลือกลำต้นเรียบ บาง สีน้ำตาล ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่ กว้าง 4-8 เซนติเมตร ยาว 4-18 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เรียบเป็นคลื่น เส้นแขนงใบมีข้างละ 5-7 เส้น เส้นแขนงใบย่อยเรียงกันเป็นร่างแหบางๆ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีเขียว ก้านใบยาว 5-7 มิลลิเมตร มีขนประปราย ดอกมีจำนวนมากออกเป็นช่อที่ซอกใบ ก้านดอกยาว 2-3 มิลลิเมตร มีขนหนาแน่น ดอกเพศผู้มีกลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปร่างค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 2-2.5 มิลลิเมตร ปลายมน ผิวด้านนอกมีขน ด้านในเกลี้ยง สีเหลือง ไม่มีกลีบดอก ฐานรองดอกสีเหลือง เป็นวงหนา ก้านชูเกสรเพศผู้ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร มีขน เกสรเพศผู้มี 8 อัน ก้านชูอับเรณูแยกกัน ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร มีขนนุ่มสั้นปกคลุม อับเรณูสีเหลืองอ่อน มี 2 ช่อง ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียแยกออกเป็น 2 แฉก ดอกเพศผู้มีกลีบเลี้ยงเหมือนกับดอกเพศผู้ ไม่มีกลีบดอก ฐานรองดอกเป็นวงหนา ขอบจักลึก เกสรเพศเมียมี 3 พู ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร มีขน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปร่างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 มิลลิเมตร มีขน ประปราย มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีออวูล 1 เม็ด ผลแบบแห้งแตก รูปร่างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 เซนติเมตร แตกออกเป็น 3 ซีก เมื่อผลแก่จะมีสีน้ำตาล เมล็ดมี 3 เม็ด รูปไข่กลับแบนและบาง กว้างประมาณ 4 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 6 มิลลิเมตร สีดำเป็นมัน เยื่อสีแดงหุ้มอยู่

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ริมทางเดินบริเวณสันเขาเลยจาก สถานีโทรทัศน์บนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย ศรีลังกา เมียนมา มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้นและป่าดิบ แล้ง
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	กุมภาพันธ์ – กันยายน
การใช้ประโยชน์	ใบอ่อน ยอดอ่อน นำมารับประทานสด ๆ จิ้มกับ น้ำพริก
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 84-28, U.Hathairatn 44 (PSU)

Galearia fulva (Tul.) Miq., Fl. Ind. Bat. 1: 430. 1859; Hook.f., Fl. Br. Ind. 5: 378. 1885; Whitmore, Tree. Fl. Malaya 2: 67. 1973; Chayamarit & Welzen in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 8(2): 306. 2005; Maxwell, Fl. Ko Hong: 290. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ลิ้นกระบือ

ชื่ออื่น รวงข้าว แมงแม่ควาย ลิ้นควาย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นสูงประมาณ 10 เมตร ลำต้นสีน้ำตาล มีหูใบลักษณะเป็นเกล็ดออกด้านข้างของกิ่ง ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีหรือขอบขนาน กว้าง 5-10 เซนติเมตร ยาว 15-30 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเบี้ยว ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา มีเส้นแขนงใบข้างละ 5-9 เส้น เส้นแขนงใบย่อยเรียงกันเป็นร่างแห ผิวใบเรียบ เกลี้ยง ผิวใบด้านสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 6-8 มิลลิเมตร มีขนปกคลุม ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกที่ปลายกิ่ง ดอกแยกเพศและแยกต้น ก้านช่อดอกยาว 15-50 เซนติเมตร แกนช่อดอกสีเขียวถึงเขียวเข้ม มีขนแข็งปกคลุม ก้านดอกย่อย ยาว 3-4 มิลลิเมตร สีเขียวอ่อนหรือเหลือง มีขนสั้นปกคลุม ดอกเพศผู้มีจำนวนมาก กลีบเลี้ยงยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปสามเหลี่ยม ยาวประมาณ 0.75 มิลลิเมตร สีเขียวหรือเหลืองอมเขียว มีขนสั้น กลีบดอกมี 5 กลีบ หนา รูปขอบขนานหรือรูปรี กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาว 1.5 มิลลิเมตร ไม่มีฐานรองดอก เกสรเพศผู้มี 10 อัน แยกกัน มี 1 อัน ที่ยาวกว่าทุกอัน เรียงสลับกับกลีบดอก ก้านชูอับเรณูเกลี้ยง อับเรณูมี

2 ช่อ เกสรเพศเมียเป็นหมันมีลักษณะเป็นปล้อง มีขนนุ่มปกคลุม ดอกเพศเมียมีกลีบเลี้ยงและกลีบดอกเหมือนดอกเพศผู้ ไม่มีฐานรองดอกและเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน ก้านช่อดอกเกสรเพศเมีย มี 2 อัน เป็นแฉกเล็ก รั้งไข้อยู่เหนือวงกลีบมีขนบาง ๆ ปกคลุม มี 2 ช่อ แต่ละช่อมีอวูล 1 เม็ด ผลแบบเมล็ดแข็ง รูปขอบขนาน แบน แยกเป็น 2 พู กว้าง 5-6 มิลลิเมตร ยาว 11-13 มิลลิเมตร มีขน ก้านผลยาว 3-5 มิลลิเมตร สีเขียวอ่อนถึงสีเขียวเข้ม เมื่อสุกสีขาว เมล็ด กว้าง 4-5 มิลลิเมตร ยาว 10-12 มิลลิเมตร มี 1 เมล็ดต่อหนึ่งพู

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 1 บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติบนเขาอควองส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในเมียนมา ภูมิภาคอินโดจีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สามารถ พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้นที่ระดับความสูง 900 เมตรจากระดับทะเล

ระยะเวลาการออกดอกออกผล ตลอดทั้งปี

การใช้ประโยชน์ ราก ต้มน้ำดื่มช่วยลดไข้ บำรุงกำลัง

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา J.F. Maxwell 85-908, U.Hathairatn 74 (PSU)

Phyllanthus emblica L., Sp. Pl.: 982. 1753; Hook.f., Fl.Br. Ind. 5: 289. 1887; Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 8(2): 488. 2005.

ชื่อท้องถิ่น มะขามป้อม

ชื่ออื่น สันยาสา กันโตด

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 13-20 เมตร เปลือกลำต้นเรียบสีเขียวอมเทาออกออกเป็นแผ่น ๆ มีหูใบรูปสามเหลี่ยม ยาว 0.3-0.7 มิลลิเมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเรียงชิดกันเหมือนใบประกอบ ใบรูปแถบหรือรูปขอบขนาน กว้าง 0.25-0.5 เซนติเมตร ยาว 0.8-1 เซนติเมตร ปลายมน โคนไม่เท่ากัน ขอบใบเรียบโค้งขึ้นเล็กน้อย แผ่นใบบาง เรียบ มีเส้นแขนงใบข้างละ 4-6 เส้น ก้านใบยาว 0.2-0.8 มิลลิเมตร ดอกมีขนาดเล็กสีขาว ดอกแยกเพศเกิดบนต้นเดียวกัน ออกตามซอกใบ มี 3 - 5 ดอก ดอกเพศผู้มีกลีบเลี้ยง 6 กลีบ รูปขอบขนานแกมรูปไข่ กว้าง

0.4-1 มิลลิเมตร ยาว 1.2-2 มิลลิเมตร ไม่มีก้านดอก ก้านดอกยาว 1.5-3 มิลลิเมตร ดอกเพศผู้มีเกสรผู้ 3 อัน เชื่อมติดกันเป็นกลุ่ม ยาว 0.5-1 มิลลิเมตร ดอกเพศเมียมีกลีบเลี้ยง 6 กลีบ รูปขอบขนานหรือรูปถ้วย กว้าง 0.7-1 มิลลิเมตร ยาว 1.8-2.5 มิลลิเมตร ไม่มีก้านดอก ดอกเพศเมียมีฐานรองดอกเป็นรูปถ้วย ก้านดอกยาว 0.5-0.7 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียยาว 1-1.9 มิลลิเมตร ผลมีรูปร่างกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 2-3 มิลลิเมตร ก้านผลยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร มีเนื้อหนา ผลอ่อนสีเขียวอ่อน เมื่อแก่สีเขียวอมเหลือง มีรสฝาดเปรี้ยว ขม และอมหวาน เปลือกหุ้มเมล็ดแข็ง มีสันตามยาว 6 สัน ภายในมี 6 เมล็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 บริเวณทางขึ้นไปยังเส้นทางศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย ศรีลังกา เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จีน พบได้ทั่วไปในป่าดิบแล้ง พื้นที่ที่ระดับความสูง 10-1450 เมตรจากระดับทะเล
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	กันยายน – กุมภาพันธ์
การใช้ประโยชน์	ผลแห้งนำมารับประทานช่วยลดไข้ ใบนำมาต้มน้ำใช้อาบลดไข้ รากนำมาต้มน้ำดื่ม ลดไข้และฟอกเลือด
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F.Maxwell 86-158, U.Hathairatn 47 (PSU)

Phyllanthus oxyphyllus Miq., Fl. Ind. Bat., Suppl.: 179,448. 1860; Hook.f., Fl. Br. Ind, 5: 292. 1887; Ridl., Fl. Malay Penins. 3: 202. 1924(excl. var. *rigidus* Ridl.); Maxwell, Fl. Ko Hong: 300. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ยายจูงหลาน

ชื่ออื่น ยมหิน ยายถีบหลาน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้น สูงประมาณ 3 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาล บาง แตกเป็นสะเก็ด หูใบบาง ร่วงง่าย รูปสามเหลี่ยม กว้างประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปใบหอกหรือรูปไข่ กว้าง 7-22 มิลลิเมตร ยาว 23-65 มิลลิเมตร

ปลายใบแหลม โคนใบกว้าง ขอบใบเรียบ แผ่นใบบาง มีเส้นแขนงใบข้างละ 6-7 เส้น เส้นแขนงใบย่อยบาง ผิวใบเรียบ เกือบเรียบ ใบอ่อนมีสีม่วงทั้งสองด้าน ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร มีขนแข็งปกคลุม ดอกออกเป็นกระจุกตามซอกใบทางด้านหลัง ดอกเพศผู้ออกเป็นกระจุกที่ก้านช่อดอกขึ้นไปประมาณ 1 มิลลิเมตร กลีบรวม 6 กลีบ รูปขอบขนาน กว้างประมาณ 0.75 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1.25 มิลลิเมตร ปลายมน สีเขียวอ่อน เกือบเรียบ มีฐานรองดอกเป็นต่อมเล็ก ๆ 6 อัน สลับกับกลีบดอก ก้านชูเกสรเพศผู้ยาวประมาณ 0.75 มิลลิเมตร อับเรณูมี 3 อัน ยาวประมาณ 0.75 มิลลิเมตร ไม่มีเกสรเพศเมียที่เป็นหมัน แยกกัน มีช่องปิดตามแนวยาว 2 ช่อง ดอกเพศเมียออกเป็นดอกเดี่ยวที่ก้านช่อดอกขึ้นไปประมาณ 1 มิลลิเมตร มีกลีบรวมเหมือนกับดอกเพศผู้ กลีบบางทำหน้าที่หุ้มส่วนของผล ฐานรองดอกเป็นวง เว้าเล็กน้อย ก้านชูยอดเกสรเพศเมียมี 3 อัน สีเหลือง โคนเชื่อมติดกัน ปลายแยกออกเป็น 2 แฉก รั้งไข่อ้อยู่เหนือวงกลีบ รูปร่างค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ผิวเกือบเรียบ มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีออวูล 2 เม็ด ผลแบบแห้งแตก รูปร่างกลม กว้าง 8-9 มิลลิเมตร ยาว 4-5 มิลลิเมตร แตกออกเป็น 3 พู สีเขียว แตกออกเป็น 6 ซีก เมล็ดมี 6 อัน มี 3 มุม กว้างประมาณ 3.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร สีน้ำตาล มีขน

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

-

การใช้ประโยชน์

เปลือก ต้มน้ำดื่มแก้ท้องเสีย

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

J.F. Maxwell 85-770, U.Hathairatn 19 (PSU)

Fabaceae

Albizia myriophylla Benth., London J. Bot. 3: 90. 1844; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 658. 1967; Maxwell, Fl. Ko Hong: 96. 2006.

ชื่อท้องถิ่น อ้อยช้าง

ชื่ออื่น ชะเอม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 5-8 เมตร มีหนามตามลำต้นและกิ่งก้าน เปลือกลำต้นสีน้ำตาลเทา ใบมีขนาดเล็กละเอียดเป็นฝอย ใบประกอบแบบขนนก 2 ชั้น ยาว 10-15 เซนติเมตร เรียงสลับ ก้านใบยาว 1-2 เซนติเมตร มีขนหนาแน่น มีต่อมที่โคนก้านใบ ใบย่อยมี 12-20 คู่ เรียงตรงข้าม ใบย่อยรูปขอบขนาน มีขนที่ขอบใบ ผิวค่อนข้างเกลี้ยง ไม่มีก้านใบย่อย ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ช่อดอก มีลักษณะเป็นพู่ กลีบดอกสีขาว มีกลิ่นหอม ก้านช่อดอกยาว 1.3-2.3 เซนติเมตร มีขนยาวกระจายทั่วไป มี 7-12 ดอก ดอกรวมเป็นกระจุกที่ปลายก้าน กลีบเลี้ยง 5 กลีบ เชื่อมกันเป็นหลอดรูปประฆัง ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปสามเหลี่ยม ยาวประมาณ 0.25 มิลลิเมตร สีเขียวอ่อน กลีบดอก 5 กลีบ มีขนาดเล็ก เชื่อมกันเป็นหลอดรูปดอกเข็ม ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก กว้างประมาณ 0.75 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2.5 มิลลิเมตร สีขาวอมเหลือง เกสรเพศผู้มี 15-18 อัน สีขาว ก้านชูอับเรณูเชื่อมกันปลายแยกกัน ยาว 6-8 มิลลิเมตร อับเรณูมี 2 ช่อง เกสรเพศเมียมีขนาดเล็ก ก้านและยอดเกสรเพศเมีย ยาว 8-9 สีขาว รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร มี 1 ช่อง แต่ละช่องมีออวูลจำนวนมาก ผลเป็นฝักแบน กว้าง 2-3 เซนติเมตร ยาว 7-15 เซนติเมตร โคนและปลายแหลม ก้านผลยาว 2.5 เซนติเมตร มีขนหนาแน่น ผลอ่อนมีสีเขียว ผลแก่มีสีเหลืองถึงน้ำตาล เมล็ดกลมแบน เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 6 มิลลิเมตร มีเมล็ด 3-10 เมล็ดต่อฝัก หนุนเห็นได้ชัด

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 1 บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์และในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในอินเดีย จีน เมียนมา กัมพูชา มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย พบได้ในป่าดิบแล้ง ป่าดงดิบเขา และพื้นที่เปิดโล่งทั่วไป

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

เมษายน - สิงหาคม

การใช้ประโยชน์

เปลือก ต้มน้ำดื่มช่วยให้ชุ่มคอ

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

P. sirirugsa 747, U.Hathairatn 98 (PSU)

Archidendron jiringa (jack) I.C Nielsen, Adansonia, ser. 2, 19 : 32. 1979; Hook.f., Fl. Br. Ind. 2: 305. 1878; Craib, Fl. Sm. Enum. 1 : 559. 1928; Whitmore, Tree Fl. Malaya 1: 286. 1972; Nielsen in Smitinand & Larsen, Fl. Thailand 4(2): 218. 1985; Maxwell, Fl. Ko Hong: 97. 2006.

ชื่อท้องถิ่น เนียง

ชื่ออื่น เนียง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 8-10 เมตร เปลือกลำต้นเรียบ สีเทา ใบประกอบแบบขนนก 2 ชั้น ยาว 25-30 เซนติเมตร เรียงเวียนสลับ ใบย่อยรูปไข่หรือรูปรี เรียงตรงข้าม มี 2-3 คู่ กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 6-11 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ โคนใบแหลม แผ่นใบบาง เรียบ เกลี้ยง ผิวใบสีเขียวทั้งด้านบนด้านล่าง แกนใบย่อยเกลี้ยง โคนหนา ก้านใบยาว 2-2.5 เซนติเมตร ก้านใบย่อยยาว 4-10 มิลลิเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนงที่ซอกใบและหลังข้อใบย่อย ช่อดอกยาว 10-15 เซนติเมตร แกนช่อดอกสีเขียวอ่อน มีขนประปราย ดอกสมบูรณ์เพศ เป็นกระจุกแน่น มี 3-6 ดอก เส้นผ่านศูนย์กลาง 7-9 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกันยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก ยาวประมาณ 0.2 มิลลิเมตร มีขนประปราย กลีบดอก 5 กลีบ โคนเชื่อมกันยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก ปลายแหลม สีขาว เกลี้ยง มีใบประดับรูปแถบ กว้างประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก เชื่อมติดกันที่โคน ก้านชูอับเรณูยาว 5-7 มิลลิเมตร สีขาว อับเรณู เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.25 มิลลิเมตร สีเหลือง เกสรเพศเมียมีขนาดเล็ก ก้านชูยอดเกสรเพศเมียยาว 6-7 มิลลิเมตร ฝังไข่อู่อันหนึ่งวงกลีบ รูปไข่ ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร สีครีม ม 1 ช่อ มีอวูลหลายอัน ผลเป็นฝักเป็นเกลียว รูปทรงกลม กว้าง 4-5 เซนติเมตร ยาว 11-14 เซนติเมตร แบน แข็ง สีน้ำตาล เมล็ดกลมแบน สีเขียวเหลือง

แหล่งที่พบ

ในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาและเส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย เมียนมา สามารถพบได้ทั่วไปใน ป่าดิบชื้นและป่าทุติยภูมิ

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

ช่วงเดือนกุมภาพันธ์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในเมียนมา มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	กุมภาพันธ์ – มิถุนายน
การใช้ประโยชน์	ยอดอ่อน นำมารับประทานสดๆ กับขนมจีน
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	S. Phansawat 44, U.Hathairatn 42 (PSU)

Entada spiralis Ridl., J. Asiat. Soc. Bengal 67(2): 305. 1898; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 655. 1922; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 545. 1928; Nielsen, Fl. Thailand 4(2): 421. 1985; Maxwell, Fl. Ko Hong: 97. 2006.

ชื่อท้องถิ่น สะบ้า

ชื่ออื่น เกาสะบ้า บันไคลิง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเนื้อแข็ง ขนาดใหญ่ เถาบิดเป็นเกลียว เปลือกเถาสีน้ำตาล ขรุขระ กิ่งสีเขียวเข้ม มีขน ใบประกอบแบบขนนก 2 ชั้น เรียงเวียนสลับ ยาว 15-25 เซนติเมตร แกนใบสีเขียวเข้ม มีขน ก้านใบยาว 4-5.5 มิลลิเมตร ใบประกอบย่อยชั้นที่ 2 มี 4 ใบย่อย เรียงตรงข้ามหรือสลับ แกนใบยาว 10-15 เซนติเมตร ก้านใบยาว 2-2.5 มิลลิเมตร ใบย่อยรูปรี ปลายใบมนและหยักเว้า ขอบใบเรียบ แผ่นใบเรียบ เกลี้ยง เส้นแขนงใบบางมีข้างละ 8-10 เส้น เส้นแขนงใบย่อยเรียงกันเป็นร่างแห ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียว ก้านใบย่อยยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร มีมือเกาะแยกออกเป็น 2 อัน ขดยาว 8-15 เซนติเมตร อยู่ด้านบน ดอกช่อออกแบบกระจุกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง รูปทรงกระบอก ยาว 15-20 เซนติเมตร แกนช่อดอกเกลี้ยง ก้านดอกยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร มีใบประดับรูปแถบ ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ดอกย่อยขนาดเล็กจำนวนมาก แยกเพศและสมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปถ้วยยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร สีเขียวอ่อนถึงเหลือง เกลี้ยง มีจุดเล็กๆ 5 จุด ที่ขอบกลีบเลี้ยง กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอด ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปหอก กว้างประมาณ 0.75 ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้มี 10 อัน โคนเชื่อมติดกัน ติดที่หลอดกลีบดอก ก้านชูเกสรเพศผู้ยาว 6-7 มิลลิเมตร มีขน อับเรณูมี 2 ช่อง ยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ดอกเพศผู้มีเกสรเพศเมียที่เป็นหมันเล็กมาก รั้งไข่อ้อยู่เหนือวงกลีบ มี 1 ช่อง มีอวุลจำนวนมาก ผลเป็นแบบฝักแบน เกลียว มี

ขนาดใหญ่ เส้นผ่านศูนย์กลาง 22-28 เซนติเมตร หนา 8-12 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน ผิวเกลี้ยง ขอบมีรอยยุบ เมล็ดรูปร่างค่อนข้างกลม บิดเล็กน้อย เส้นผ่านศูนย์กลาง 6-8 เซนติเมตร หนา ประมาณ 4 เซนติเมตร สีน้ำตาล มีจำนวนมาก

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 1 บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์และเส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย พบได้ในป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง

ระยะเวลาการออกดอกออกผล มีนาคม – พฤษภาคม

การใช้ประโยชน์ เมล็ด นำมาฝนกับน้ำข้าวข้าว ทาแก้โรคผิวหนัง ผื่นคัน กลากเกลื้อนและฝี หรือใช้ในตำรายาแก้โรคผิวหนัง แก่น้ำเหลืองเสีย เนื้อไม้ สามารถดับกลิ่นสาปได้

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา J.F. Maxwell 86-164, U.Hathairatn 141 (PSU)

Intsia palembanica Miq., Fl. Ind. Bat. Suppl. 1: 107,289. 1860; Santisuk & Kai, Fl. Thai. 4(1): 126. 1985. — *Afzelia palembanica* (Miq.) Hook.f., Fl. Br. Ind. 2: 275. 1879; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 640. 1922. — *I. bakeri* (Prain) Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 532. 1928.

ชื่อท้องถิ่น หลุมพอ

ชื่ออื่น กลุ่มพอ สะหลุมพอ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ สูงประมาณ 40 เมตร โคนต้นมักจะเป็นพูพอนสูงใหญ่ เปลือกลำต้นเรียบ หรือตกระเกิดเป็นแผ่นกลมบางๆ สีน้ำตาลหรือเทา ใบประกอบ แกนกลางใบยาว 10-15 เซนติเมตร ใบย่อยรูปใบหอกแกมรูปไข่ กว้าง 5 เซนติเมตร ยาว 9 เซนติเมตร ปลายใบแหลม สอบ โคนกลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบบาง เกลี้ยง ผิวใบด้านบนสีเขียวเป็นมัน ด้านล่างสีเขียว ก้านใบยาว 1.5-2 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อ สีเหลืองเทา ช่อดอก ยาว 5-10 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 3-9 มิลลิเมตร ฐานรองดอกสั้นกว่ากลีบเลี้ยง กลีบเลี้ยงโคนเชื่อม

ติดกันเป็นหลอดรูปทรงกระบอก ยาว 3-6 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 4 แฉก รูปขอบขนาน กว้าง 3-4 มิลลิเมตร ยาว 4-8 มิลลิเมตร ผิวด้านนอกมีขนประปราย กลีบดอก 4 กลีบ รูปรี ยาว 6-9 มิลลิเมตร สีเหลือง เกสรเพศผู้ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร รังไข่มีขนปกคลุม ผลแบบ แห้งแตก เป็นฝัก กว้าง 6-8 เซนติเมตร ยาว 15-40 เซนติเมตร เมล็ดรูปรางกลมแบน คล้าย ลูกสะบ้า เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 3 เซนติเมตร ยาว 5 เซนติเมตร หนา 0.8 เซนติเมตร เปลือกเมล็ดแข็ง หนามาก ผิวด้านนอกเรียบเกลี้ยงเป็นมัน

แหล่งที่พบ	ในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาทอง
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในเมียนมา มาเลเซีย พื้นที่ที่มีความสูง 800 เมตร จากระดับทะเล
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	-
การใช้ประโยชน์	เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน
ตัวอย่างพรรณไม้แห้ง	U. Hathairatn 91

Leucaena leucocephala (Lam.) de Wit, Taxon 10: 53. 1961; Hook.f., Fl. Br. Ind. 2: 290. 1878; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 655. 1922; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 546. 1928; Nielsen in Smitinand & Larsen, Fl. Thailand 4(2): 155. 1985; Maxwell, Fl. Ko Hong: 98. 2006.

ชื่อท้องถิ่น กระถิน

ชื่ออื่น กระถินไทย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มยืนต้นขนาดเล็ก ลำต้นสูง 3-5 เมตร ต้นแก่เปลือกสีน้ำตาล ขรุขระ และมักหลุดเป็นขุยออกมา ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้น เรียงสลับ มีขน แกนใบยาว 15-30 เซนติเมตร ก้านใบยาว 2.5-3 เซนติเมตร แตกออกเป็นก้านย่อย 3-10 คู่ ใบย่อยมีขนาดเล็ก จำนวน 5-10 คู่ เรียงตรงข้าม ใบรูปขอบขนาน กว้าง 1.5-5 มิลลิเมตร ยาว 6-21 มิลลิเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเบี้ยว ขอบใบมีขน แผ่นใบบาง ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน มีขน ก้านใบย่อยยาวประมาณ 0.25 มิลลิเมตร ดอกเป็นช่อแบบกระจุกแน่น ออกตามซอก

ใบ 1-3 ช่อ ช่อดอกยาว 2-5 เซนติเมตร ดอกสมบูรณ์เพศ มีขนาดเล็กเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5-2 เซนติเมตร กลมฟู ดอกสีเหลืองอ่อน กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนติดกันเป็นรูปประฆังยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็นรูปสามเหลี่ยมเล็กๆ สีเขียว มีขน กลีบดอกมี 5 กลีบ รูปช้อน กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร มีขน มีกลิ่นหอมเล็กน้อย เกสรเพศผู้มี 10 อัน แยกกัน อับเรณูรูปขอบขนาน ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 1 เซนติเมตร เกสรเพศผู้แบน ก้านชูยอดเกสรเพศเมียโค้งมน ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปแถบ ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ด้านบนมีขน มี 1 ช่องมีออวุลจำนวนมาก ก้านชูเกสรเพศเมียยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ผลเป็นฝักแบน กว้างประมาณ 2 เซนติเมตร ยาว 12-18 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ก้านยาวประมาณ 1 เซนติเมตร เมล็ดมีผิวเรียบ สีเขียว และเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเมื่อแก่จัด แตกตามยาว มี 15-30 เมล็ดต่อฝัก สีน้ำตาล เป็นมัน รูปไข่ แบน กว้าง 3-5 มิลลิเมตร ยาว 6-7 เซนติเมตร

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 บริเวณทางขึ้นเขาใกล้สถานีโทรทัศน์บนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ทั่วไปในทวีปเอเชียและอเมริกา สามารถพบได้ทั่วไป
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	เมล็ดและฝักอ่อน นำมารับประทานสดๆ ใบ นำมาผสมน้ำใช้อาบช่วยแก้ไข้
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	Warawsahnee Masahmah 22, U.Hathairatn 135 (PSU)

Mimosa pudica L., Sp. Pl.: 518. 1753; Hook.f., Fl. Br. Ind. 2: 291. 1878; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 656. 1922; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 545. 1928; Maxwell, Fl. Ko Hong: 100. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ไผ่ยราบ

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุกแผ่คลุมตามพื้นดิน สูงประมาณ 1 เมตร ลำต้นมีหนามแหลม หนา กระจายอยู่ทั่วไป ใบประกอบแบบขนนก 2 ชั้น ยาว 5-9 เซนติเมตร ไรต่อการตอบสนอง แกน ใบมีขนแข็ง ไม่มีหนาม ใบย่อยชั้นที่ 1 มี 1-2 คู่ ยาว 3-6 เซนติเมตร เรียงตรงข้ามชิดกัน คู่ที่อยู่ ด้านล่างสุดสั้นที่สุด ใบย่อยชั้นที่ 2 มี 12-25 คู่ เรียงตรงข้ามอยู่ด้านบนของแกนใบ รูปขอบ ขนานโค้ง กว้าง 1.3-2 มิลลิเมตร ยาว 5-11 มิลลิเมตร มีขนแข็ง ก้านใบยาว 2-4 เซนติเมตร หู ใบรูปแถบ ยาว 5-6 มิลลิเมตร บาง ดอกเดี่ยว หรือออกเป็นช่อที่ซอกใบ ยาว 3-4 เซนติเมตร ก้านช่อดอกสีเขียวอ่อน มีขนแข็ง ดอกสมบูรณ์เพศหรือแยกเพศ กลีบเลี้ยง 4 กลีบ โคนเชื่อม ติดกันเป็นรูปถ้วยยาวประมาณ 0.25 มิลลิเมตร กลีบดอก 4 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 4 แฉก ปลายแหลม สีม่วงแกมชมพู ขนาด 1 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 2.5-3.8 เซนติเมตร เกสรเพศผู้มี 8 อัน เกสรตัวเมีย ก้านชูอับเรณูยาว 8-9 มิลลิเมตร สีชมพู อับเรณูเล็ก สีครีม เกสรเพศเมียมีขนาดเล็ก ก้านชูยอดเกสรเพศเมียยาว 8-9 มิลลิเมตร สีขาวถึงชมพูอ่อน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปไข่ ยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร มี 1 ช่อง มีออวุลจำนวนมาก ผลเป็นแบบฝัก ยาว 1-2 เซนติเมตร ตรงขอบมีหนามแหลม

แหล่งที่พบ	พบทุกที่ในพื้นที่ศึกษา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ทั่วไปในทวีปอเมริกาใต้และเอเชีย พบทั่วไปในเขตร้อน เป็นวัชพืชขึ้นได้ในที่ชื้นแฉะ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	ทั้งต้น ต้มน้ำดื่มช่วยลดความดันโลหิต
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	Thidarat Noiraksa 54, U.Hathairatn 145 (PSU)

Parkia speciosa Hassk., Flora 25. 2. Beibl.: 55. 1842; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 652. 1923; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 541. 1928; Back & Bakh.f., Fl. Java 1: 565. 1963; Whitmore, Tree. Fl. Malaya 1: 281. 1972; Nielsen in Smitinand & Larsen, Fl. Thailand 4(2): 136. 1985; Maxwell, Fl. Ko Hong: 100. 2006.

ชื่อท้องถิ่น สะตอ

ชื่ออื่น สะตอ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ สูงประมาณ 35 เมตร เปลือกลำต้นเรียบ สีน้ำตาลอมแดง ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น เรียงเวียนสลับ ยาว 20-30 เซนติเมตร แกนมีขน ก้านใบย่อยชั้นที่ 1 ยาว 4-6 เซนติเมตร มีใบย่อย 24-40 คู่ ใบย่อยรูปแถบ กว้าง 1-2 มิลลิเมตร ยาว 5-10 มิลลิเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม แผ่นใบค่อนข้างหนา เส้นใบกลางเจียงเล็กน้อย ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 3.5-6 เซนติเมตร บริเวณโคนหนา ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกแน่นบริเวณกิ่ง ก้านช่อดอกยาว 25-40 เซนติเมตร ก้านดอกยาว 20-35 เซนติเมตร สีเขียว เกสรตัวผู้ ดอกย่อยเรียงกันแน่นเป็นรูปร่างกลม สีเหลืองอ่อน มีใบประดับรูปช้อน ยาวประมาณ 8 มิลลิเมตร ปลายเว้าหนา ฐานดอกจะอยู่ใกล้กับก้านดอก ตรงกลางเป็นดอกเพศผู้ ด้านบนเป็นดอกสมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ เชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 7 มิลลิเมตร เกสรตัวผู้ สีขาว ปลายแยกเป็น 5 แฉก ขนาดไม่เท่ากัน มี 3 กลีบ รูปไข่ กว้างประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร และมี 2 กลีบที่มีขนาดใหญ่กว่า รูปช้อน ผิวด้านนอกไม่ขนประปราย ด้านในเกือบเกลี้ยง กลีบดอก 5 กลีบ เชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 7 มิลลิเมตร เกสรตัวเมีย สีขาว ปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปรี ขนาดไม่เท่ากัน ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร มีขนนุ่ม เกสรเพศผู้มี 10 อัน เชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว 7-8 มิลลิเมตร สีขาว เกสรตัวเมีย ก้านชูอับเรณูยาว 4-5 มิลลิเมตร ก้านชูเกสรเพศเมียยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียมีขนาดเล็ก ก้านชูยอดเกสรเพศเมียยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปไข่ ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร มี 1 ช่อง มีออวุล 2 เมล็ด ผลแบบฝักตรง รูปแถบ อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ยาว 30-40 ซม. ห้อยลงบนฐานรองดอกที่พวงออก สีเขียวเป็นมัน เมื่อสุกสีดำเป็นมัน เมล็ดมีจำนวนมาก รูปร่างกลมแบน เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 เซนติเมตร เรียงเป็นแถวตามความยาวของฝัก เห็นเมล็ดชัดเจนจากภายนอก

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 1 บริเวณทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์ ในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขา และเส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย สามารถพบได้ในป่าดิบชื้นทั่วไป

ระยะเวลาการออกดอกออกผล	สิงหาคม – กันยายน
การใช้ประโยชน์	เมล็ด นำมารับประทานสดๆ หรือจิ้มน้ำพริก นำมาประกอบอาหาร เช่น ผัดสะตอใส่กุ้ง เมล็ด เป็นยาขับประจำเดือน ช่วยทำให้เจริญอาหาร ช่วยลดความดันโลหิต เป็นยาระบายช่วยในการขับถ่าย เปลือกต้นและเปลือกผล ต้มน้ำดื่มรักษาโรคเบาหวานได้ เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องใช้

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา J.F. Maxwell 85-431, U.Hathairatn 67 (PSU)

Parkia timoriana (DC.) Merr., Philip. J. Sci (Bot.) 5: 33. 1910; Hook.f., Fl. Br. Ind. 2: 289. 1878; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 652. 1923; Whitmore, Tree Fl. Malaya 1: 281. 1972; Nielsen in Smitinand & Larsen, Fl. Thailand 4(2): 138. 1985.

ชื่อท้องถิ่น เหริยง

ชื่ออื่น กะเหริยง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ สูง 30-50 เมตร โคนต้นเป็นพูพอนสูงๆ ลำต้นเกลี้ยง เปลือกลำต้นเรียบและหนาสีเทา มีกลิ่นฉุน ลักษณะทั่วไปคล้ายกับต้นสะตอ ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ยาว 25-40 เซนติเมตร ใบย่อยมี 18-33 คู่ ใบรูปแถบ ยาว 6-12 มิลลิเมตร ปลายใบแหลมโค้งไปข้างหน้า โคนใบยื่นเป็นติ่งเล็กน้อย มีต่อมอยู่บริเวณโคนทั้งสองด้าน แผ่นใบหนา ใบอ่อนสีเขียวใบแก่จะเป็นสีเหลืองร่วงเกือบหมดต้นและผลิใบใหม่แทน ดอกออกเป็นช่อที่ปลายยอดคล้ายสะตอออก กลีบเลี้ยงเชื่อมกันเป็นหลอด ยาว 7-9 มิลลิเมตร กลีบดอกโคนเชื่อมกันเป็นหลอดยาว 8.5-11 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็นแฉกรูปขอบขนาน ปลายแหลม ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร เป็นก้านยาวสีเขียวสลับน้ำตาล กว้าง 2 เซนติเมตร ยาว 5 เซนติเมตร เกสรเพศผู้เป็นหลอดยาวประมาณ 12 มิลลิเมตร รังไข่ผิวเรียบ ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ผลแบบแห้งแตก เป็นฝักตรง กว้าง 2-4 เซนติเมตร ยาว 20-30 เซนติเมตร ฝักแก่จัดมีสีดำเปลือกฝักแข็ง เมล็ดรูปไข่ ใน 1 ฝัก มีเมล็ดอยู่ประมาณ 15-20 เมล็ด รูปรี กว้าง 4.5-11 มิลลิเมตร ยาว 18.5-20 มิลลิเมตร เปลือกเมล็ดหนาสีดำ เนื้อในเมล็ดมีสีเขียวเข้ม มีกลิ่นฉุน

แหล่งที่พบ	ในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาคองหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย อินโดนีเซีย ติมอร์ตะวันออก ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น ป่าเบญจพรรณและป่าดงดิบ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	พฤศจิกายน – กุมภาพันธ์
การใช้ประโยชน์	เมล็ด นำมารับประทานสดๆ เปลือก ใช้เป็นยาสมานแผล
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	U. Hathairatn 33

Sindora echinoclayx Prain, J. Asiat. Soc. Bengal. 66(2): 204. 1897; Whitmore, Tree Fl. Malaya 1: 272. 1972; Nielsen in Smitinand & Larsen, Fl. Thailand 4(1): 99. 1985. — S. *wallichii*. Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 637. 1922.

ชื่อท้องถิ่น มะค่าแต้

ชื่ออื่น มะคะ กะแต

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 10-40 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลปนเทา เมื่อยังเป็นต้นอ่อนลำต้นมีขนสีน้ำตาลปกคลุม ใบประกอบ แกนใบยาว 2-4 เซนติเมตร มีใบย่อย 3-4 คู่ รูปไข่กว้าง กว้าง 3-8 เซนติเมตร ยาว 6-15 เซนติเมตร ปลายใบเว้าตื้น โคนใบรูปปลีมน ขอบใบเรียบเป็นคลื่น แผ่นใบหนา เรียบ เส้นกลางใบสีเหลือง เห็นชัดเจน ผิวใบด้านบนสีเขียวเป็นมัน ด้านล่างมีขนประปราย ดอกออกเป็นช่อ ยาว 10-15 เซนติเมตร มีใบประดับติดทนรูปวงกลมและมีขนปกคลุม ก้านดอก ยาว 0.2-0.4 เซนติเมตร มีขนปกคลุมยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยงด้านนอกบริเวณโคนมีหนามอยู่ ด้านในมีหนามเรียวแหลมยาว 6-7 มิลลิเมตร กลีบดอกรูปหอก ยาว 7-8 มิลลิเมตร สีเหลืองแกมแดง เกสรเพศผู้มี 10 อัน มี 2 อันที่ใหญ่กว่าอันอื่น ก้านชูอับเรณูยาว 1-1.5 เซนติเมตร อับเรณูยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ผิวด้านนอกของรังไข่มีขนปกคลุม ผลเป็นฝักเดี่ยว แห้งแตกสีดำ รูปไข่กว้าง โคนเบี้ยวและมีติ่งแหลม มีหนามแหลมที่ผิวทั่วผล เส้นผ่านศูนย์กลาง 5-10 เซนติเมตร ภายในมี 1-3 เมล็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขาเลยจาก สถานีโทรทัศน์บนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย ไทย สามารถพบได้ทั่วไปในป่า ดิบชื้น
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มีนาคม – กันยายน
การใช้ประโยชน์	เมล็ด เป็นส่วนประกอบในตำรับยารักษาโรคผิวหนัง ได้ เปลือก ต้มน้ำดื่มแก้โรคพยาธิ เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้าง และทำเครื่องใช้
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	Song see 15, U.Hathairatn 127 (PSU)

Uraria crinita (L.) Desv., Journ. Bot., i.: 123. 1813; Craib, Fl. Siam. Enum. 1: 425. 1931; Backer & Bakh., Fl. Java 1: 611. 1963; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 602. 1967; Maxwell, Fl. Ko Hong: 123. 2006.

ชื่อท้องถิ่น หางหมาจอก

ชื่ออื่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก สูง 0.3-1 เมตร เปลือกลำต้นเรียบ สีน้ำตาลเข้ม ใบประกอบแบบขนนกหนึ่งชั้น เรียงเวียนสลับ แกนกลางใบยาว 12-30 เซนติเมตร มีขนปกคลุมที่โคนก้านใบ ใบย่อยเรียงตรงข้ามมี 1-3 ใบ รูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง 1.5-5.5 เซนติเมตร ยาว 4-12 เซนติเมตร ปลายใบมนหรือแหลม โคนใบมน แผ่นใบค่อนข้างหนา ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ผิวใบด้านล่างสีเขียวอ่อน มีขนปกคลุมทั้งสองด้าน ก้านใบยาว 1-9 เซนติเมตร ก้านใบย่อยยาวประมาณ 2 เซนติเมตร มีขนสั้นปกคลุม หูใบบางรูปไข่แกมรูปขอบขนานหรือรูปไข่แกมรูปหอก กว้าง 5-7 มิลลิเมตร ยาว 10-15 มิลลิเมตร ร่วงง่าย ตรงปลายมีขนแข็งอยู่ ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุก กว้าง 2-3 เซนติเมตร ยาว 6-23 เซนติเมตร แกนช่อหลักมีขนยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร และหนามสีชมพูยาวประมาณ 10 มิลลิเมตร ปกคลุมอยู่ มีใบประดับร่วงง่าย สีชมพู สีครีม และสี

เขี้ยวอ่อน รูปร่างคล้ายหุใบ กว้าง 4-7 มิลลิเมตร ยาว 12-15 มิลลิเมตร ดอกสมบูรณ์เพศ มีจำนวนมาก กลีบเลี้ยง 5 กลีบ ไม่เท่ากัน ด้านบน 2 กลีบ ด้านล่าง 3 กลีบ กลีบด้านนอกสีน้ำตาลเงิน เข้มหรือม่วงอมน้ำเงิน ด้านในสีน้ำตาลเงิน มีจุดสีเหลือง 2 จุด โคนกลีบเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร กลีบดอกเชื่อมติดกันคล้ายรูปท่อนเรือ (Keel) กว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 7 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้มี 10 อัน แยกออกเป็น 2 กลุ่ม (9+1) ก้านชูอับเรณูสีขาวเชื่อมติดกันตรงปลายแยกออก เกสรเพศเมียมีขนาดเล็ก ฝังไข่อุอยู่ในอวงกลีบ มีออวุลจำนวนมาก ผลแบบแห้งแตก สีเขียว มีลักษณะเป็นข้อปล้อง ภายในข้อแต่ละข้อมีเมล็ดรูปร่างแบน 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ	ในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาคองหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย จีน เมียนมา ลาว เวียดนาม กัมพูชา ไทย สามารถพบได้ในป่าดงดิบ ป่าเบญจพรรณ พื้นที่ร่มหรือพื้นที่เปิดโล่งในป่าทุติยภูมิ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	ทั้งต้น นำมาฝนแล้วเอาแต่น้ำหรือจะเอาไปเผาแล้วเอาเถ้านมาแปะบริเวณที่เป็นแผล/สามารถปลูกเป็นไม้ประดับได้
ตัวอย่างพรรณไม้แห่งที่ศึกษา	U. Hathairatn 49

Fagaceae

Castanopsis schefferiana Hance, J. Bot. 16: 200. 1878; Maxwell, Fl. Ko Hong: 317.

2006; Phengkhai in Santisuk & Lersen, Fl. Thailand 9(3): 233. 2008.

ชื่อท้องถิ่น ก่อเขี้ยวหมู

ชื่ออื่น ก่อหมู มักก่อหนาม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 10-15 เมตร เปลือกลำต้นเหนียวสีน้ำตาลแตกเป็นร่องลึก ใบเดี่ยว เรียงสลับกัน รูปรีหรือรูปขอบขนาน กว้าง 4-12 เซนติเมตร ยาว 8-24 เซนติเมตร ปลายใบ

แหลม โคนใบเบี้ยว ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา ผิวใบเรียบ สีเขียว เป็นมัน มีขนเล็กๆ บริเวณเส้นกลางใบ เส้นใบลึกลงจากผิวใบและเห็นได้ชัดเจน มีเส้นใบข้างละ 10-14 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียว ผิวใบด้านล่างมีขนเล็กๆ กระจายห่าง มีเกล็ดสีน้ำตาลหรือสีน้ำเงิน ก้านใบยาว 15-20 มิลลิเมตร ดอกออกเป็นช่อเชิงลดตั้งตรงออกที่ซอกใบ ยาว 13-15 เซนติเมตร แกนช่อดอกสีขาว มีขนนุ่ม ดอกย่อยติดเป็นกระจุก กระจุกละ 2-3 ดอก เป็นดอกแยกเพศต่างช่อ ดอกเพศผู้ วงกลีบรวม 6 กลีบ รูปไข่ กว้าง 0.25-0.75 มิลลิเมตร ยาว 1-1.25 มิลลิเมตร สีขาวหรือเหลืองอ่อน ด้านนอกมีขนนุ่ม ดอกเพศผู้มีเกสร 12 อัน แยกกัน เกลี้ยง ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร สีขาว อับเรณูสีขาว มี 2 ช่อง เกสรเพศเมียเป็นหมันอยู่ตรงกลางดอก มีขนรุงรัง ดอกเพศเมียมีวงกลีบรวมเหมือนดอกเพศผู้ มีเกสรเพศผู้ 12 อัน เป็นหมัน ก้านชูยอดเกสรเพศเมียมี 3 อัน ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ มี 3 ช่อง มีออวูล 2 เม็ด ผลแบบแห้งแตก รูปร่างค่อนข้างกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2.5-4.0 เซนติเมตร กาบผลมีหนามแหลมเหยียดตรงขนาดต่างๆกัน ปกคลุมหนาแน่น ผลอ่อนสีเขียว เมื่อแก่สีน้ำตาลอมส้ม ผลด้านในเปลือกแข็งรูปไข่ ขนาด 0.6-1.3 เซนติเมตร มี 1 เม็ดต่อหนึ่งผล มีขนละเอียดปกคลุมเล็กน้อย บริเวณปลาย

แหล่งที่พบ	ในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย สิงคโปร์ ไทย สามารถพบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้นที่ระดับความสูง 100-400 เมตรจากระดับทะเล
ระยะเวลาออกดอกออกผล	กุมภาพันธ์ – ธันวาคม
การใช้ประโยชน์	ผลนำไปต้มรับประทาน
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 84-562, U.Hathairatn 126 (PSU)

Lithocarpus elegans (Blume) Hatus. ex Soepadmo, Reinwardtia. 8 : 236. 1970; Ridl., Fl. Malay Penins. 3: 376.1924; Backer & Bakh.f., Fl. Java 2: 7. 1965; Maxwell, Fl. Kho Hong: 318. 2006; Phengkai in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 9(3): 279. 2008. — *Quercus spicatus* Sm. Var. *Collettii* King ex Hook.f., Fl. Br. Ind. 5: 609. 1888.

ชื่อท้องถิ่น ก่อหนู

ชื่ออื่น ก่อเหน่ง ก่อหิน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 20 เมตร ลำต้นสีน้ำตาลปนเทา เป็นร่องตื้นตามยาว ใบเดี่ยว เรียงแบบบันไดเวียน รูปขอบขนาน กว้าง 4-6 เซนติเมตร ยาว 8.5-15 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบหรือรูปรี ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา มีเส้นแขนงใบข้างละ 10-13 เส้น เส้นแขนงใบย่อยเรียงกันเป็นร่างแห ผิวใบด้านสีเขียวเข้ม เกือบดำ ด้านล่างสีเขียวอ่อน มีขนประปราย ก้านใบยาว 4-6 มิลลิเมตร มีขนประปราย ดอกออกเป็นช่อแบบเชิงลดซ้อนที่ซอกใบและปลายกิ่ง ยาว 10-15 เซนติเมตร มี 1 ช่ออยู่บนแกนใบ แกนช่อดอกสีเหลืองอ่อน มีขน ดอกแยกเพศ มีจำนวนมาก ดอกเพศผู้มีกลีบรวม 6 กลีบ สีเหลือง ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร กลีบรูปสามเหลี่ยม ปลายแหลม เกสรเพศผู้มี 12 อัน แยกกัน เกือบดำ ก้านชูอับเรณูสีขาว ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร อับเรณูสีเทา มี 2 ช่อง เกสรเพศเมียเป็นหมันอยู่ตรงกลาง ดอกเพศเมียมีกลีบรวม 6 กลีบ ยาวประมาณ 0.75 มิลลิเมตร มีขนนุ่ม เกสรเพศผู้มี 12 อัน ขนาดเล็กมากและเป็นหมัน ก้านชูยอดเกสรเพศเมียมี 3 อัน ฝังไขอยู่ใต้วงกลีบ ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร มีขนนุ่ม มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีออวุล 2 เม็ด ผลแบบแห้งแตก ทรงกลม ปลายหยักเว้าอยู่ติดกันบนช่อแยกกัน หรือติดกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2-3 ผล ผิวเรียบ มีเปลือกแข็ง มีกาบหุ้มผลรูปถ้วยหุ้มส่วนของผลครึ่งหนึ่ง เกิดหนาเรียงกันเป็นชั้นๆ ซิดกัน เส้นผ่านศูนย์กลาง 2-3 เซนติเมตร ในหนึ่งผลมี 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ

ในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาคองหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในอินเดีย ภูฏาน เมียนมา ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีน มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย สามารถพบได้ในป่าดิบชื้น

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

มีนาคม – ธันวาคม

การใช้ประโยชน์

ผลนำไปต้มรับประทาน

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

J.F. Maxwell 85-1089, U.Hathairatn 43 (PSU)

Hypericaceae

Cratoxylum cochinchinense (Lour.) Blume, Mus. Bot. 2: 17. 1852; Backer & Bakh.f., Fl. Java 1: 383. 1963; Whitmore, Tree Fl. Malaya 2: 251. 1973; Maxwell, Fl. Ko Hong: 39. 2006. — *C. polyanthum* Hook.f., Fl. Br. Ind. 1: 257. 1875; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 152. 1967; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 133. 1931.

ชื่อท้องถิ่น ติว

ชื่ออื่น ติวเกลี้ยง แต้ว

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้น สูงประมาณ 30 เมตร เปลือกสีเทาอมน้ำตาล เรียบ แตกเป็นสะเก็ด เปลือกต้นด้านในสีเหลืองอ่อน มีน้ำยางสีเหลืองแกมแดง มีหนามแหลมแข็งเป็นเนื้อ ไม้ดอกตามลำต้น ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่กลับ กว้าง 2-4 เซนติเมตร ยาว 4.5-10 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบหรือมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบบาง ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน ด้านล่างมักมีขน เส้นแขนงใบข้างละ 10-18 เส้น ปลายเชื่อม กันก่อนถึงขอบใบ ก้านใบยาว 2-4 มิลลิเมตร ดอกออกเป็นดอกเดี่ยว หรือออกเป็นกระจุก 2-5 ดอก ที่ซอกใบหรือปลายกิ่ง ดอกสมบูรณ์เพศ มีใบประดับขนาดเล็กอยู่ ดอกมีกลิ่นหอม ร่วงง่าย เส้นผ่านศูนย์กลาง 1-1.2 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ แยกเป็น 2 วง วงนอก 3 กลีบ บริเวณตรงกลางกลีบมีสีม่วงแดง ขอบสีเขียว ขนาดกลีบใหญ่กว่าวงในเล็กน้อย กลีบวงในมี 2 กลีบ สีเขียว รูปไข่ หรือรูปไข่กลับ กว้าง 4-5 เซนติเมตร ยาว 5-7 เซนติเมตร กลีบดอก 5 กลีบ แยกจากกัน สีส้มแดง รูปไข่กลับ กว้าง 3-4 มิลลิเมตร ยาว 6-7 มิลลิเมตร ผิวกลีบเกลี้ยง มีเส้นสีม่วงแดง ถึงดำ ตามยาว เกสรเพศผู้จำนวนมาก เชื่อมติดกันเป็น 3 กลุ่ม สลับกับกลุ่มเกสรเพศผู้ที่ไม่สมบูรณ์ 3 อัน ลักษณะเป็นก้อน อวบน้ำ สีเหลือง ฝังไข้อยู่เหนือวงกลีบเกลี้ยง มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีอวุลจำนวนมาก ก้านเกสรเพศเมีย 3 อัน แยกจากกัน ผล แบบผลแห้งแตก รูปรีขนาดเล็ก แข็ง ผิวเกลี้ยงเป็นมัน แข็ง กว้าง 7-8 มิลลิเมตร ยาว 10-12 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยงติดทน หุ้ม 2 ใน 3 ของความยาวผล ผลแก่แตกตามรอยประสาน เป็น 3 พู เมล็ดมี 6-8 เมล็ด ต่อช่อง เมล็ดมีปีกแบนๆติดอยู่

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 2 ในป่าริมทางขึ้นเขาก่อนถึงสถานีโทรทัศน์ และบริเวณสันเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	จีน เมียนมา ลาว มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่าเต็งรังและป่าเบญจพรรณ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มกราคม - สิงหาคม
การใช้ประโยชน์	เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องมือเครื่องใช้ ใช้ในงานก่อสร้าง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	Rattana kiattansakul 11, U.Hathairatn 63 (PSU)

Lamiaceae

Callicarpa longifolia Lam., Encycl. 1(2): 563. 1785; Maxwell, Fl. Ko Hong: 243. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ดอกขาว

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม สูงประมาณ 4 เมตร เปลือกลำต้นเรียบ บาง สีน้ำตาล ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่ กว้าง 6-10 เซนติเมตร ยาว 9-23 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบ ขอบใบจักฟันเลื่อย แผ่นบาง เส้นแขนงใบมีข้างละ 8-10 เส้น เส้นแขนงใบเรียงกันเป็นร่างแห ผิวใบด้านบนสีเขียวอ่อนมีขนปกคลุมเช่นเดียวกับเส้นกลางใบ ผิวใบด้านล่างสีเขียวอ่อน มีขนปกคลุม ก้านใบยาว 7-21 มิลลิเมตร มีขนประปราย ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกซ้อนที่ซอกใบ ยาว 2-3 เซนติเมตร แกนช่อดอกมีมีขนปกคลุม ก้านดอกยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ดอกสมบูรณ์เพศ มีจำนวนมาก กลีบเลี้ยง 4 กลีบ เชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ปลายแยกมีสีเขียว มีต่อมขน กลีบดอก 4 กลีบ เชื่อมติดเป็นรูปกรวย ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 4 กลีบ เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ปลายมน สีชมพูม่วง ผิวด้านนอกมีขน ด้านในเกลี้ยง เกสรเพศผู้มี 4 อัน แยกกัน ติดที่โคนใกล้หลอดกลีบดอก ผิวเกลี้ยง ก้านชูอับเรณูสีม่วง ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร อับเรณูติดที่ฐาน สีเหลือง ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร มี 2 ช่อง เกสรเพศเมียปลายแยก ก้านชูยอดเกสรเพศเมียเกลี้ยงสีม่วง ยาวประมาณ 7 มิลลิเมตร รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.75 มิลลิเมตร มีขนนุ่มคล้ายกำมะหยี่ปกคลุม มี 2 ช่อง แต่ละช่องมีออวุล 2 เม็ด ผลแบบเมล็ดแข็ง ทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 3 มิลลิเมตร เปลือกเป็นมัน สีขาว มีขน ผลอ่อนมีสีเขียว ผลแก่มีสีขาว มี 1-4 เมล็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขาและริมทางขึ้นเขาคอหงส์ใกล้กับสถานีโทรทัศน์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในไต้หวัน จีน อินเดีย ลาว เมียนมา มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย พบได้ในป่าดิบแล้ง หรือบริเวณเขา
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	ใช้เป็นส่วนผสมในตำรับยารักษาโรคมะเร็ง เนื้อไม้ใช้ก่อสร้างใช้ทำเครื่องมือเครื่องใช้
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	C. Leeratiwong 06-339, U.Hathairatn 121 (PSU)

Gmelina elliptica J.E. Sm., Cycl. 16: 2. 1810; Maxwell, Fl. Ko Hong: 246. 2006.

ชื่อท้องถิ่น จิงจ่าย

ชื่ออื่น ช้องแมว

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ 4 เมตร เปลือกลำต้นบาง สีน้ำตาลอ่อน มีหนามแข็ง ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก มีหนามแหลมแข็งอยู่ที่ซอกใบ ยาวประมาณ 10 มิลลิเมตร ใบรูปไข่หรือรูปวงรีแกมสี่เหลี่ยมขนมเป็ยกปุน กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 3-10 เซนติเมตร ปลายแหลม โคนมน ขอบเรียบหรือหยักไม่ชัดเจน แผ่นใบค่อนข้างหนา เรียบ มีเส้นแขนงใบข้างละ 3-4 เส้น เส้นแขนงใบย่อยเรียงกันเป็นร่างแหไม่ชัดเจน ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม มีขนสั้นนุ่ม ด้านล่างสีเขียว มีขน ก้านใบยาว 0.8-5 มิลลิเมตร มีขน ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนงขนาดเล็กออกที่ปลายกิ่ง ยาว 3-6 เซนติเมตร แกนช่อดอกมีขนบางๆ ก้านดอกยาว 2-3 มิลลิเมตร มีใบประดับคล้ายใบ สีเขียวอ่อน กว้าง 6-8 มิลลิเมตร ยาว 10-20 มิลลิเมตร ร่วงง่าย ดอกสมบูรณ์เพศ มีจำนวนมาก กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปถ้วย ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร มีขนหนาแน่น กลีบดอก 5 กลีบ รูปกรวยหรือรูปปากเปิด ยาว 3.5-4 เซนติเมตร สีเหลือง ผิวด้านนอกมีขนหนาแน่น ด้านในเกลี้ยง ปลายแยกเป็น 2 ชั้นมี 4 กลีบ กลีบด้านบน 1 กลีบ รูปรี ปลายแหลม เรียบ กลีบล่าง 3 กลีบ มีขนาดเล็กกว่า เกสรเพศผู้มี 4 อัน แบ่งเป็น 2 คู่ ยาวไม่เท่ากัน ติดบนหลอดกลีบดอกบริเวณกึ่งกลางหลอด อับเรณูติดที่ฐาน รูปรี มี 2 พู เกลี้ยง ก้านชู

อับเรณูยาวประมาณ 9 มิลลิเมตร มีตุ่มขนคล้ายดอกเห็ดกระจายทั่วไป รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ เกสรตัวผู้ มี 4 ช่อ แต่ละช่อมีอวุล 1 เม็ด ก้านเกสรเพศเมียเรียวยาว 3-5 เซนติเมตร ยอดเกสรเพศเมียแยกเป็น 2 แฉก ผลสดแบบมีเนื้อ ผั้ชั้นในแข็ง รูปกระสวยแกมรูปไข่กลับ กว้าง 1 เซนติเมตร ยาว 1-2 เซนติเมตร โคนมน ปลายกลม ผิวเกลี้ยง ผลอ่อนเขียว เมื่อสุกสีเหลือง ฉ่ำน้ำ มีกลีบเลี้ยงติดคงทน สีเขียว ก้านผลสั้น มี 1 เมล็ดต่อหนึ่งผล รูปขอบขนานหรือไข่กลับ กว้าง 0.8 เซนติเมตร ยาว 1.5-2 เซนติเมตร เกสรตัวผู้

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ริมทางขึ้นเขาคอหงส์ใกล้กับ สถานีโทรทัศน์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในบังคลาเทศ ศรีลังกา กัมพูชา จีน อินเดีย เมียนมา เวียดนาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย พบทั่วไปในป่าเต็งรังและพื้นที่ที่เป็นภูเขา

ระยะเวลาการออกดอกออกผล เมษายน - สิงหาคม

การใช้ประโยชน์ เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องใช้

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา P. Sirirugsa s.n., U.Hathairatn 48 (PSU)

Vitex pinnata L., Sp.Pl., ed. 1, 638. 1753; Hook.f., Fl. Br. Ind. 4: 585. 1885; Handb. Fl. Ceyl 6: 232. 1931; Back & Bakh., Fl. Java 2: 606. 1965.

ชื่อท้องถิ่น ตีนนก

ชื่ออื่น ไม้หน้

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 8 - 15 เมตร ใบออกเป็นช่อ ช่อใบจะออกตรงข้ามกันเป็นคู่ ๆ ช่อหนึ่งๆจะมีใบย่อยออกจากปลายก้านใบ จำนวน 3 - 5 ใบ ใบย่อยรูปรี ๆ กว้าง 4-7 เซนติเมตร ยาว 8-20 เซนติเมตร มีใบขนาดเล็กกว่ามาก 2 ใบ ปลายใบสอบ โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา ผิวใบทั้งสองด้านมีขน เส้นใบเห็นชัด เส้นแขนงใบ มี 8 - 14 คู่ ก้านช่อใบ ยาว 5-15 เซนติเมตร ดอกเล็กสีน้ำเงินแกมขาวออกเป็นช่อโตที่ปลายกิ่ง ช่อยาว 15 เซนติเมตร กว้าง 10 เซนติเมตร แขนงช่อย่อยจะออกเป็นคู่ๆ มีใบประดับรูปรียาวแหลมรองรับทุกส่วนของช่อทั้งโคน

ช่อย่อยและโคนก้านดอก โคนกลีบดอกติดกันเป็นรูปจาน ขอบจะแยกเป็น 5 ลอน มีขนแน่นทั้งสองด้าน โคนกลีบดอกติดกันเป็นรูปกรวย ปลายแยกเป็นสองส่วนคล้ายปาก ริมบนมีสองแฉก ริมล่างมี 3 แฉก มีขนาดกว่าและห้อยย้อยลงเล็กน้อย เกสรเพศผู้ มี 4 อัน สั้น 2 ยาว 2 ผลกลมเล็ก ผลแก่สีดำ ภายในมี 1-2 เมล็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าริมทางเดินขึ้นเขาคอหงส์ใกล้กับสถานีโทรทัศน์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดี๋ย มาเลเซีย ไทย พบได้ในป่าดิบชื้นและดิบแล้ง
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มีนาคม – ตุลาคม
การใช้ประโยชน์	ยอดอ่อน นำมารับประทาน เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องมือเครื่องใช้ และยังนำไปเผาเป็นถ่านได้อย่างดี
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J. Inuthai 548, U.Hathairatn 22 (PSU)

Lauraceae

Cinnamomum iners Reinw. ex Blume, Bijdr. Fl. Ned. Ind. 11: 570. 1825; Backer & Bakh.f., Fl. Java 1: 121. 1963; Kochummen in Ng, Tree Fl. Malaya 4: 126. 1989; Maxwell, Fl. Ko Hong: 260. 2006.

ชื่อท้องถิ่น เขียด

ชื่ออื่น เขียด

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 10 เมตร ลำต้นเรียบ สีน้ำตาลเทา ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม หรือเรียงสลับหรือเยื้องกันเล็กน้อย ใบรูปไข่แกมรูปใบหอก กว้าง 5-6 เซนติเมตร ยาว 18-26 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ โคนใบแหลม แผ่นใบหนา เรียบ เกือบเกลี้ยง เส้นใบเด่นชัดทั้งสองด้าน มี 3 เส้น ยาวจากโคนใบถึงปลายใบ เส้นใบย่อยบาง ผิวใบด้านบนสีเขียวเป็นมัน ด้านล่างสีขาวมีขนปกคลุม ก้านใบยาว 7-9 มิลลิเมตร มีขนปกคลุมเล็กน้อย ใบมีกลิ่นหอม ดอกออกเป็นช่อแยกแขนงที่ซอกใบและปลายกิ่ง ยาว 6-15 เซนติเมตร แกนช่อดอกสีเหลือง มีขนปก

กลุ่ม ก้านดอกยาว 5-6 มิลลิเมตร ดอกสมบูรณ์เพศ มีจำนวนมาก กลิ่นหอม กลีบรวม 6 กลีบ แบ่งเป็น 2 ชั้น ด้านนอก 3 กลีบ รูปขอบขนาน กว้าง 1.5-2 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ปลายแหลม สีเหลือง ผิวมีขนนุ่มทั้งสองด้าน กลีบด้านใน 3 กลีบ บาง และมีขนาดเล็กกว่า เกสรเพศผู้มี 9 อัน ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร สีเหลือง ก้านชูอับเรณูมีขน เกสรเพศเมีย รูปโล่ สีเหลือง ก้านชูยอดเกสรเพศเมียยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร สีเหลือง ฝังไข้อยู่เหนือวง กลีบ ผิวเกลี้ยง ยาวประมาณ 0.75 มิลลิเมตร มี 1 ช่อง มีอวุล 1 เม็ด เกสรผลสดแบบมีเนื้อขนาดเล็ก รูปร่างกลม กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาว 0.75-1.5 เซนติเมตร สีเขียว เมื่อสุกสีน้ำตาลเงินเข้ม เมล็ดมี 1 เมล็ด มีฐานรองผลรูปถ้วย

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ในป่าริมทางขึ้นเขาคอหงส์ใกล้กับ สถานีโทรทัศน์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น

ระยะเวลาออกดอกออกผล มกราคม – กรกฎาคม

การใช้ประโยชน์ เปลือก นำมาต้มน้ำดื่มแก้ไข้ ราก ต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง หรือใช้ดองเหล้า

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา J.F. Maxwell 85-11, U.Hathairatn 89 (PSU)

Litsea grandis (Nees.) Hook.f., Fl. Br. Ind. 5: 162. 1886; Kochummen in Ng, Tree Fl. Malaya. 4: 158. 1989; Maxwell, Fl. Ko Hong: 262. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ทังใบใหญ่

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 8-20 เมตร ลำต้นสีน้ำตาลถึงเทา มีตุ่มขรุขระ กิ่งอ่อนมีขนนุ่มสีน้ำตาลอมเหลืองหนาแน่น ใบเดี่ยว เรียวเวียนกลับ รูปรี รูปไข่ หรือรูปรีแกมรูปไข่กลับ กว้าง 6-15 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร ปลายใบมนมีติ่งสั้นๆ โคนใบมน ขอบเรียบ แผ่นใบหนาและแข็ง ผิวด้านบนสีเขียวเข้ม มีนประปรายตามเส้นกลางใบ ด้านล่างสีจางกว่า มีขนนุ่มสี

น้ำตาลอมเหลืองทั่วไป มีเส้นแขนงใบข้างละ 8-14 เส้น ระหว่างเส้นแขนงใบมีเส้นชั้นบันไดถี่ เห็นชัดทางด้านล่าง ก้านใบยาว 1.6-3.4 เซนติเมตร มีขนนุ่มประปราย ดอกออกเป็นช่อแบบ แยกแขนงสั้นๆ ออกเหนือรอยแผลใบตามกิ่งด้านข้างและตามซอกใบ ก้านช่อดอกยาว 0.5-1 เซนติเมตร มีใบประดับรูปรางค์ก่อนข้างกลม สีน้ำตาล เส้นผ่านศูนย์กลาง 8-9 มิลลิเมตร ปลายมน ผิวด้านนอกมีขน ด้านในเกลี้ยง ก้านดอกยาว 1-2 มิลลิเมตร แต่ละช่อมี 8-12 ดอก ดอกแยกเพศต่างต้น สีเหลืองอ่อน เมื่อบานกว้าง 7-9 มิลลิเมตร มีใบประดับล้อมรอบ กลีบรวม 3 กลีบ โคนติดกันคล้ายรูปถ้วย กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็นกลีบๆ เกสรเพศผู้มี 12 อัน เรียงเป็นวง 2 ชั้น ชั้นนอกใหญ่กว่า ก้านชูอับเรณูมีขนปกคลุมที่บริเวณโคน อับเรณูมี 4 ช่อง มีฝาเปิด สีเหลือง ดอกเพศเมีย รั้งไข้อยู่เหนือวงกลีบ มี 1 ช่อง มีออวูล 1 เม็ด ผลเป็นแบบเมล็ดเดี่ยวแข็ง ผลออกเป็นกลุ่มบนช่อมี 3-8 ผล สีเขียว เมื่อแก่สีดำ รูปไข่หรือรูปรีปลายมน ยาว 0.8-1.4 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.6-1 เซนติเมตร ติดอยู่บนฐานรูปถ้วยซึ่งเจริญมาจากกลีบรวม มีเมล็ดแข็ง 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ	ในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย ภูมิภาคอินโดจีน เมียนมา อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เกาะนิวกินี มาเลเซีย ไทย พบในพื้นที่บริเวณป่าทุติยภูมิ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	กุมภาพันธ์ – มีนาคม
การใช้ประโยชน์	เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้าง
ตัวอย่างพรรณไม้ศึกษา	J.F. Maxwell 84-555, U.Hathairatn 82 (PSU)

Lecythidaceae

Barringtonia acutangula (L.) Gaertn., Fruct. Sem. Pl. 2: 97, pl. 101. 1791; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 667. 1931; Handb. Fl. Ceyl. 3: 199. 1981.

ชื่อท้องถิ่น จิกนา

ชื่ออื่น จิกน้ำ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 5-15 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลแตกเป็นร่อง ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปใบหอกหรือรูปไข่กลับ กว้าง 10-12 เซนติเมตร ยาว 20-30 เซนติเมตร ปลายใบมนหรือมีติ่งแหลม โคนใบสอบหรือเป็นรูปลิ้ม ขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่น แผ่นใบบาง เกลี้ยง ผิวใบด้านบนสีเขียว ด้านล่างสีเขียวอ่อน ดอกออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกที่ปลายกิ่ง ช่อดอกห้อยลง ยาว 0.3-1 เมตร ก้านช่อดอกยาว 30-50 เซนติเมตร ดอกมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 2-3 เซนติเมตร สีชมพู มีกลิ่นหอมอ่อนๆ กลีบเลี้ยง 4 กลีบ สีเขียว โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย กลีบดอก 4-5 กลีบ ปลายกลีบม้วนออก กลีบดอกบิด ดอกร่วงง่าย เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก เรียงกันเป็นวง 3 แถว ด้านในเป็นเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน รังไข่มี 2 ช่อง ผลสด รูปช่อขนานกลมหรือรูปไข่ มีสันเป็นเหลี่ยม 4 สัน เรียงตามความยาวผล กว้าง 1-2.5 เซนติเมตร ยาว 2-6 เซนติเมตร เมล็ดรูปไข่ มี 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ	ในสวนยางพาราของชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่เขาคองหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย พบได้ในพื้นที่ทั่วไปโดยเฉพาะบริเวณแหล่งน้ำ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	เมษายน – พฤษภาคม
การใช้ประโยชน์	ยอดอ่อน นำมารับประทานเป็นผักสดจิ้มกับน้ำพริก แก่ท้องร่วง เปลือกใช้เป็นยาเบื่อปลา
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	T. Muadsub 268 (PSU)

Barringtonia macrostachya (Jack) Kurz in Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 670. 1931; Whitmore, Tree Fl. Malaya 2: 260. 1973; Maxwell, Fl. Ko Hong: 134. 2006.

ชื่อท้องถิ่น จิกนม

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 3-7 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลเทา ขรุขระ ใบเดี่ยว เรียงสลับกันไปตามข้อต้น ใบรูปรี กว้าง 6-10 เซนติเมตร ยาว 10-25 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ขอบใบมีจักเล็กๆทั่วทั้งใบ แผ่นใบบาง เกลี้ยง ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียว

ไม้ยืนต้น หรือไม้พุ่ม สูงประมาณ 20 เมตร เปลือกลำต้นสีเทา แตกออกเป็นสะเก็ดบางๆ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีแกมขอบขนานหรือรูปขอบขนานแกมไข่กลับ กว้าง 3-10 เซนติเมตร ยาว 7-19 เซนติเมตร ปลายแหลม โคนสอบมนหรือกลม ขอบหยักฟันเลื่อยไม่เป็นระเบียบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวหม่น มีขนทั้งสองด้าน ด้านล่างมีขนหนาแน่นกว่า ดอกออกเป็นช่อกระจุกแยกแขนงที่ซอกใบหรือปลายกิ่ง ยาว 5-15 เซนติเมตร ดอกอ่อนกลมหรือป้อม ดอกย่อยจำนวนมาก สีเหลือง กลีบเลี้ยง 5 กลีบ แยกจากกันเป็นอิสระ ด้านนอกของกลีบเลี้ยงมีขน ด้านในเกลี้ยง กลีบดอก 5 กลีบ กลีบดอกสั้นกว่ากลีบเลี้ยงประมาณเท่าตัว และร่วงง่าย เมื่อดอกบานเต็มทีกลีบจะแยกจากกันเป็นอิสระ เกสรเพศผู้จำนวนมากและล้อมรอบรังไข่ รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีอวุล 2 เม็ด ก้านและแกนช่อดอก มีขนหนาแน่น มีใบประดับรูปแถบหรือรูปใบหอก มีขนหนาแน่น ผลเป็นแบบมีเนื้อ ทรงกลมแกมไข่กลับ กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร ผลผนังชั้นในแข็ง มีขน ผลแก่สีเขียว ผลสุกสีม่วงดำ มีเมล็ดแข็ง 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ไร่ป่าบริเวณทางขึ้นเขาก่อนถึงสถานีโทรทัศน์บนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย เมียนมา จีน เวียดนาม ลาว มาเลเซีย อินโดนีเซีย พบตามป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าดิบแล้ง ความสูงจากระดับน้ำทะเล 50-300 เมตร
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	เมษายน – ตุลาคม
การใช้ประโยชน์	ผลสุกนำมารับประทาน เนื้อไม้ใช้ในงานก่อสร้าง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	U.Hathairatn 34, 161 (PSU)

Pterosspermum lanceaefolium (Roxb.) Hook.f., Fl. Br. Ind. 1: 368. 1875; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 175. 1931; Whitmore, Tree Fl. Malaya 2: 369. 1972; Maxwell, Fl. KoHong: 56. 2006.

ชื่อท้องถิ่น พลากวาง

ชื่ออื่น พลากวาง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ 15 เมตร เปลือกลำต้นเรียบ สีน้ำตาล ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปใบหอก กว้าง 5-7 เซนติเมตร ยาว 10-15 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเบี้ยว ขอบใบหยักซี่ฟัน แผ่นใบค่อนข้างหนา ผิวใบด้านบนเรียบ สีเขียว ด้านล่างสีเทา มีขนรูปดาวปกคลุม ก้านใบสั้น หูใบรูปหอก ยาวเท่ากับก้านใบ ดอกเดี่ยวรูป ออกที่ซอกใบ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปแถบ ผิวด้านในมีขนนุ่มปกคลุม กลีบดอก 5 กลีบ รูปรีมีขนาดไม่เท่ากัน ยาวกว่ากลีบเลี้ยง มีสีขาว กลิ่นหอม เกสรเพศผู้เชื่อมติดกันเป็นท่อสั้น 5 อัน เรียงตรงข้ามกลีบดอก เกสรเพศเมีย มีลักษณะเป็นร่องลึก 5 ร่อง รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 3-5 ช่อง แต่ละช่องมีออวูลจำนวนมาก ผล เป็นแบบแห้งแตก รูปรี สีเทา เมื่อแห้งแตกออกเป็น 5 ช่อง แต่ละช่องมี 2-4 เมล็ด มีปีกติดอยู่ ทั้งสองข้างของเมล็ด

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ใบป่าบริเวณทางขึ้นเขาก่อนถึง สถานีโทรทัศน์บนเขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในภูมิภาคอินโดจีน เมียนมา มาเลเซีย ไทย สามารถพบได้ในป่าหรือพื้นที่เปิดโล่ง

ระยะเวลาการออกดอกออกผล เมษายน – ตุลาคม

การใช้ประโยชน์ เนื้อไม้ใช้ในงานก่อสร้าง

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา U.Hathairatn 53, 183, 184 (PSU)

Melastomataceae

Melastoma malabathricum L., Sp. Pl. 1: 390. 1753; Ridl, Fl. Malay Penins. 1: 764. 1922; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 680. 1931; Maxwell, Fl. Ko Hong: 136. 2006.

ชื่อท้องถิ่น โคลงเคลง

ชื่ออื่น มังเร มังเคร่

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม สูง 1-3 เมตร กิ่งเป็นเหลี่ยม มีขนแข็งสีแดงปกคลุมใบและก้านใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอกแกมรี ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ โคนใบมน กว้าง 4-4.5 เซนติเมตร ยาว 11-14 เซนติเมตร แผ่นใบค่อนข้างหนา เส้นกลางใบมีขนสีแดงปกคลุม มีเส้นแขนงใบข้างละ 3 เส้น เส้นใบย่อยเรียงกันแบบขนนก มีขนทั้งสองด้าน ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 2-3 เซนติเมตร มีขนแหลมปกคลุม ดอกเดี่ยว หรือ เป็นช่อกระจุกที่ปลายกิ่ง มี 3-5 ดอก แกนช่อดอกมีขน ก้านช่อดอกยาว 1-2 เซนติเมตร ก้านดอกยาว 3-4 มิลลิเมตร ดอกสมบูรณ์เพศ มีใบประดับคล้ายใบ กว้าง 7-13 เซนติเมตร ยาว 15-20 เซนติเมตร ร่วงง่ายรองรับดอกอยู่ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย กว้างประมาณ 6 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 10 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 กลีบ รูปหอก กว้างประมาณ 3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 7 มิลลิเมตร ปลายแหลม มีขนครุยปกคลุมผิวด้านนอก ด้านในเกลี้ยง กลีบดอกมี 5 กลีบ รูปไข่กลับ กว้าง 10-20 มิลลิเมตร ยาว 15-25 มิลลิเมตร ปลายมน บาง สีม่วงอมชมพู เกสรเพศผู้มี 10 อัน แยกกัน สีเหลือง สัน 5 ยาว 5 ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 10 มิลลิเมตร อับเรณูรูปทรงกระบอกยาวประมาณ 10 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียมีขนาดเล็กมาก สีชมพู ก้านชูยอดเกสรเพศเมียยาว 18-26 มิลลิเมตร เกลี้ยง รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ มีขนาดใหญ่ ผิวมีขนแหลมกระจายอยู่ มี 5 ช่อง แต่ละช่องมีอวุลจำนวนมาก ผลแบบมีเนื้อรูปประมง ขนาด 1.5-2.5 เซนติเมตร มีขนแข็งปกคลุม เมื่อสุกมีสีดำ เมล็ดมีขนาดเล็กจำนวนมาก

แหล่งที่พบ	ในสวนยางพาราของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาคอหงส์ เส้นทางที่ 2 ริมทางเดินขึ้นเขาคอหงส์ใกล้กับสถานีโทรทัศน์และเส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโดนหญ้าปล้อง
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ออสเตรเลีย สามารถพบได้ในป่าทั่วไป
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	นารากมาต้มน้ำดื่มแก้ไข้ แก้ปวดเมื่อย
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	T. Muadsub 220, U.Hathairatn 75 (PSU)

Melastoma sanguineum Sims., Bot. Mag. 48: pl. 2241. 1821; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 683. 1931; Maxwell, Fl. Ko Hong: 137. 2006.

ชื่อท้องถิ่น แบลช้าง

ชื่ออื่น มังเคร่ช้าง โคลงเคลงช้าง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม สูง 0.5-3 เมตร บริเวณลำต้นมีขนสีน้ำตาลปกคลุมอยู่ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอก กว้าง 2-4 เซนติเมตร ยาว 8-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบรูปลิ้น ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เรียบ มีเส้นแขนงใบข้างละ 3 เส้น ผิวใบด้านบนเรียบเกลี้ยง สีเขียว ด้านล่างสีเขียวอ่อนมีขนบางปกคลุม ก้านใบยาว 10-17 มิลลิเมตร มีขนแหลมปกคลุม ดอกเดี่ยว หรือออกเป็นช่อแบบแยกแขนงที่ซอกใบและปลายกิ่ง มีประมาณ 3 ดอก ช่อดอกยาว 5.5-6.5 เซนติเมตร ก้านดอกยาว 5-9 มิลลิเมตร ดอกสมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นรูประฆัง กว้างประมาณ 16 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 20 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปหอก ยาวประมาณ 12 มิลลิเมตร ปลายแหลม มีขนสีน้ำตาลหนาปกคลุม กลีบดอก 5 กลีบ สีม่วง รูปกลมหรือรูปไข่ กว้างประมาณ 2 เซนติเมตร ยาว 3-3.5 เซนติเมตร ปลายมน มีขนสีน้ำตาลอ่อนที่ปลายกลีบ เกสรเพศผู้มี 10 อัน สั้น 5 ยาว 5 ก้านชูอับเรณูยาว 10-25 มิลลิเมตร อับเรณูรูปทรงกระบอก แยกออกเป็น 2 พู สีเหลือง เกสรเพศเมียมีขนาดเล็กมาก สีเขียว ก้านชูยอดเกสรเพศเมียยาว 3-3.5 มิลลิเมตร สีชมพู ฝังไข่อ้อยู่ในตัวกลีบ ผิวมีขนนุ่มปกคลุม มี 5 ช่อง แต่ละช่องมีอวุลจำนวนมาก ผลเป็นแบบมีเนื้อแห้งแตก รูปรี กว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร เมล็ดมีขนาดเล็ก จำนวนมาก

แหล่งที่พบ

ในสวนยางพาราของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาคอหงส์ และเส้นทางที่ 1 บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในจีน เมียนมา อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เกาะฮาวาย พบได้ในป่าทั่วไป

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

ตลอดทั้งปี

การใช้ประโยชน์

ผลสุกนำมารับประทาน

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

Mr. Kukeast Phatsri 3, U.Hathairatn 93 (PSU)

Sonerila obliqua Korth., Verh. Net. Gesch. Ned. Bezitt. Bot. 250. 1844; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 683. 1931; Maxwell, Fl. Ko Hong: 142. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ว่านกุมารทอง

ชื่ออื่น สาวสนม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก สูง 4.5-30 เซนติเมตร ลำต้นเป็นสี่เหลี่ยม อวบน้ำ มีขนประปราย ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่ กว้าง 3-4.5 เซนติเมตร ยาว 3.5-6 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเบี้ยว ขอบใบเรียบ แผ่นใบบาง เกือบเรียบ เส้นใบมี 3-5 เส้น ออกรวมกันที่โคนใบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มมีจุดสีขาวกระจายอยู่ทั่วไป ด้านล่างสีเขียวอ่อนขนสีน้ำตาลกระจายอยู่ ก้านใบเป็นสี่เหลี่ยมยาว 7-16 มิลลิเมตร มีขน ดอกออกเป็นช่อแบบซี่ร่มที่ซอกใบและปลายยอด ยาว 2-6 เซนติเมตร แกนช่อดอกมีขนสีน้ำตาลปกคลุม ก้านดอกยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร มีใบประดับรูปหอกบาง กว้าง 1-3 มิลลิเมตร ยาว 4.5-5 มิลลิเมตร ปลายมน รองรับดอกอยู่ ดอกสมบูรณ์เพศ มีดอกย่อย 3-6 ดอก กลีบเลี้ยง 3 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปสามเหลี่ยมยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 3 แฉก รูปค่อนข้างกลม สีแดงเข้มหรือสีน้ำตาลแดง กว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1.25 มิลลิเมตร กลีบดอกบาง มี 3 กลีบ รูปร่างค่อนข้างกลม ปลายกลีบดอกเว้าตื้น กว้างประมาณ 4.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร สีขาวอมม่วง ร่วงง่าย เกสรเพศผู้มี 6 อัน สั้น 3 ยาว 3 ก้านชูอับเรณูสีเหลือง อับเรณูรูปแถบยาว 5 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียรูปโล่ สีขาว ก้านชูยอดเกสรเพศเมียยาวประมาณ 8 มิลลิเมตร สีชมพู ฝังไขอยู่ใต้วงกลีบ มีขนาดใหญ่ มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีอวุลจำนวนมาก ผลเป็นแบบแห้งแตก รูปกรวย กว้างประมาณ 5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 7 มิลลิเมตร ผิวเกลี้ยง ตรงปลายเว้าและบริเวณขอบมีขนสั้นกระจายอยู่ แตกออกเป็น 3 ซีก เมล็ดรูปรีแบน มีขนเล็กน้อย เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.4 มิลลิเมตร เมล็ดมีจำนวนมาก

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 1 บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติบนเขาอหงส์และในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เป็นพืชที่ค่อนข้างพบได้ยาก โดยจะขึ้นอยู่ตามชอกหินและพบได้บ้างในพื้นที่ป่าทุติยภูมิ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ธันวาคม – มกราคม
การใช้ประโยชน์	ราก ผนกับน้ำต้มสุกทาบริเวณผิวที่เป็นลมพิษ ผื่นแพ้
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	V. Kiengear 2, U.Hathairatn 113 (PSU)
*สถานภาพเป็นพืชที่ถูกคุกคาม	

Meliaceae

Sandoricum koetjape (Burm.f.) Merr., Philipp. J. Sci.7(4): 237. 1912; Maxwell, Fl. Ko Hong: 73. 2006. — *Sandoricum indicum.*, Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 253. 1931.

ชื่อท้องถิ่น กระท้อน

ชื่ออื่น สะท้อน เตียน สะโต

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ สูง 20-25 เมตร เรือนยอดทึบ เส้นผ่าศูนย์กลาง 15-40 เซนติเมตร เปลือกนอกสีน้ำตาลเทา เปลือกในสีชมพู ค่อนข้างเรียบและแตกกร่อนเป็นสะเก็ดใหญ่ๆ ใบประกอบแบบขนนกมี 3 ใบย่อย เรียงเวียน ใบย่อยรูปไข่หรือรูปรี กว้าง 8-14 เซนติเมตร ยาว 16-20 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบมน ใบย่อยข้าง โคนใบเบี้ยว เล็กน้อย ขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่นห่างๆ มีก้านยาว 2-8 เซนติเมตร ส่วนใบย่อยใบกลางมีก้านใบยาว 4-6 เซนติเมตร ใบอ่อนมีขนปกคลุมทั้งสองด้าน ใบแก่สีเขียวเข้ม ผิวมันเรียบ ใบแก่เมื่อมีอายุมากจะเปลี่ยนเป็นสีแดง ดอกมีขนาดเล็กจำนวนมาก สีเหลืองอ่อน ออกเป็นช่อแยกแขนง ออกบริเวณชอกใบ ยาว 10-20 เซนติเมตร มีกลิ่นหอมอ่อนๆ แกนช่อดอกสีเขียว มีขนปกคลุม ก้านดอกยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร มีขนปกคลุม กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนติดกันคล้ายรูปประฆัง ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก สีเขียว กลีบดอก 5 กลีบ รูปขอบขนานกว้างประมาณ 7 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 12 มิลลิเมตร ปลายมน ผิวด้านนอกมีขนปกคลุม ด้านในเกลี้ยง สีเหลือง เกสรเพศผู้มี 10 อัน เชื่อมติดกันเป็นหลอด ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร อับเรณู

ติดอยู่ภายในหลอด มี 2 ช่อง เกสรเพศเมียปลายแยกออกเป็น 5 พู สีขาว ก้านชูยอดเกสรเพศเมียยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร เกสรตัวผู้ รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 มิลลิเมตร มี 5 ช่อง แต่ละช่องมีอวุล 2 เม็ด ผลเป็นแบบผลมีเนื้อเมล็ดแข็ง น้ำนม รูปกลม สีเหลือง ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 5-8 เซนติเมตร เปลือกหนามิชนุ่ม เนื้อหนานุ่ม มียางสีขาวเล็กน้อย ผลอ่อนสีเขียว เมื่อแก่เปลี่ยนเป็นสีเหลือง มีรสเปรี้ยวหวาน เมล็ดมีสีขาวเป็นปุยหุ้มจำนวน 2-5 เมล็ด

แหล่งที่พบ	ในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาคองหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย จีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย พบได้ในป่าดิบชื้น
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มีนาคม – กรกฎาคม
การใช้ประโยชน์	ผลสุกนำมารับประทาน หรือนำผลสุกมาดองเป็นกระถอนแช่อิ่ม เปลือกผลนำไปแกงใส่กะทิ ลำต้นแข็งสามารถนำไปใช้ในงานก่อสร้างหรือเครื่องใช้ไม้สอยในครัวเรือน
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	Mark Newman 47, U.Hathairatn 6 (PSU)

Menispermaceae

Cissampelos blumeana Miers. (Ann. Mag. Nag. Hist. ser. 2, 7: 37. 1851, nomen) ex Hook.f., & Thoms., Fl. Br. Ind. 179. 1885; Forman in Smittinand, Fl. Thailand 5(3): 334. 1991; Ridl, Fl. Malay Penins. 1: 106. 1922; Hook.f., Fl. Br. Ind. 1: 99. 1872, Pro Parte; Maxwell, Fl. Ko Hong: 33. 2006.

ชื่อท้องถิ่น กรุงเขมา

ชื่ออื่น กรุงเขมา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เลื้อย ลำต้นมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 เซนติเมตร มีน้ำยางสีเหลืองเข้ม เปลือกลำต้นลอกออกเป็นแผ่นๆ เนื้อไม้สีเหลืองเป็นรูปพรุน ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ใบรูปไข่แกม

รูปขอบขนาน กว้าง 12-18 เซนติเมตร ยาว 22-35 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ โคนใบแบบก้นปิด มีขนปกคลุม แผ่นใบหนา เรียบ เส้นใบมี 7-9 เส้น ออกรวมกันที่บริเวณก้านใบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม เกือบดำ ด้านล่างสีเทาอ่อนหรือนวล มีขนปกคลุม ก้านใบยาว 10-15 เซนติเมตร มีขนปกคลุมหนาแน่นที่โคน ดอกออกเป็นช่อกลมเป็นกระจุกอยู่บริเวณลำต้นใกล้ใบแก่ ก้านช่อดอกยาว 6-11 เซนติเมตร แกนช่อดอกมีขนปกคลุม ดอกแยกเพศ มีใบประดับหนา รูปไข่ยาวประมาณ 1.25 มิลลิเมตร ดอกเพศผู้มี 6 กลีบ รูปขอบขนานแกมรูปไข่ กว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ปลายมน สีเขียวเหลือง ผิวด้านนอกมีขนนุ่ม ด้านในเกลี้ยง กลีบดอก 3 กลีบ รูปขอบขนานคล้ายกับกลีบเลี้ยง เกสรเพศผู้มี 6 อัน แบ่งเป็น 2 ชั้น ด้านนอก 3 อัน แยกกัน ด้านใน 3 อัน เชื่อมติดกันที่โคนจนเกือบถึงปลาย สีเขียวเหลือง ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร อับเรณูมีช่องเปิดตามแนวยาว ไม่มีเกสรเพศเมียที่เป็นหมัน ผลแบบเมล็ดแข็ง ทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5-2 เซนติเมตร ผิวเกลี้ยง

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย สามารถพบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้นและป่าทุติยภูมิทางภาคใต้ของไทย บริเวณที่เป็นไหล่เขา
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ธันวาคม – มกราคม
การใช้ประโยชน์	ใช้เป็นส่วนผสมในตำรับยารักษาโรคมะเร็ง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	U. Hathairatn 120 (PSU)

Fibraurea tinctoria Lour., Fl. Cochinch.: 629. 1790; Hook.f., Fl. Br. Ind. 1: 98. 1872; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 105. 1922; Forman in Smittinand & Larsen, Fl. Thailand 5(3): 343. 1991; Maxwell, Fl. Ko Hong: 34. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ขมิ้นเครือ

ชื่ออื่น ขมิ้นฤาษี กำแพงเจ็ดชั้น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเนื้อแข็ง ลำต้นเรียบสีน้ำตาลเข้ม ใบเดี่ยว เรียงเวียน รูปไข่แกมขอบขนานหรือรูปหัวใจ กว้าง 4-10 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา ผิวใบด้านบนเรียบ สีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีจางกว่า เส้นใบรูปฝ่ามือเห็นชัดเจน มี 3 เส้น ออกจากโคนใบ ก้านใบยาว 4-8 เซนติเมตร โคนก้านและปลายก้านพองเล็กน้อย ดอกแยกเพศต่างต้น ออกเป็นช่อแยกแขนงตามซอกใบหรือตามเถา ช่อดอกยาว 12-30 เซนติเมตร ดอกมีสีเหลืองอ่อน แกนช่อดอกเกลี้ยง ก้านดอกสั้น ดอกเพศผู้กลีบรวมมี 2 วง กลีบนอกเล็กมากมี 2-3 กลีบ กลีบวงในมี 6 กลีบ รูปไข่ป้อม ยาว 1-2 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้ มี 6 อัน แยกกัน มีขนาดเล็กมาก ก้านชูอับเรณูแบนสั้น อับเรณูมี 2 ช่อง ไม่มีเกสรเพศเมียที่เป็นหมัน ดอกเพศเมียคล้ายดอกเพศผู้ มีเกสรเพศผู้เป็นหมัน 6 อัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 3 อัน แยกกัน ผลแบบผนังชั้นในแข็ง ช่อผลยาว 10-50 เซนติเมตร ก้านผลสั้น ผลรูปร่างกลมรี กว้าง 1-1.5 เซนติเมตร ยาว 1.5-2 เซนติเมตร สีเขียว เมื่อสุกมีสีเหลือง เมล็ดแข็ง รูปรี กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร มี 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ทางเดินบริเวณสันเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย เมียนมา อินโดนีเซีย จีน ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สามารถพบได้ในป่าทั่วไปที่ระดับความสูง 100 เมตร จาก ระดับน้ำทะเล และป่าทุติยภูมิ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มีนาคม – พฤษภาคม
การใช้ประโยชน์	ราก ลำต้น ต้มน้ำดื่มบำรุงเลือด รักษาไวรัสลงตับ เป็นยาบำรุงสำหรับสตรี
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	P. Sirirugsa 775, U.Hathairatn 20 (PSU)

Pericampylus glaucus (Lam.) Merr., Int. Rumph.: 219. 1917; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 68. 1925. — *Pericampylus incanus* Hook.f., Fl. Br. Ind. 1 : 102. 1872; Forman in Smittinand & Larsen, Fl. Thailand 5(3): 351. 1991; Ridl, Fl. Malay Penins. 1: 106. 1922; Maxwell, Fl. Ko Hong: 34. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ตับเต่า

ชื่ออื่น ตับเต่า ย่านหูเสือ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เลื้อยยาวประมาณ 2-3 เมตร ลำต้นหนาประมาณ 2 มิลลิเมตร มีขนนุ่มปกคลุม ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปสามเหลี่ยมแกมรูปไข่ กว้าง 5-7 เซนติเมตร ยาว 3.5-5 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบเว้าตื้นๆ โคนใบรูปหัวใจ แผ่นใบบาง บ้างแผ่นค่อนข้างหนา มีเส้นใบ 5 เส้น ออกมาจากโคนใบ ผิวใบด้านสีเขียวมีเส้นขนปกคลุมหนาแน่น ด้านล่างสีเขียวปนเทา มีขนปกคลุม ก้านใบยาว 12-45 มิลลิเมตร มีขนปกคลุม ดอกออกเป็นช่อที่ซอกใบ ยาวประมาณ 3 เซนติเมตร แกนช่อดอกมีขนปกคลุม ก้านดอกสีเขียวเหลืองยาว 1.5-2 มิลลิเมตร ดอกมีจำนวนมาก กลีบ 9 กลีบ เรียงกันเป็นชั้นๆ ชั้นนอก 3 กลีบ รูปร่างคล้ายเกสรตัวผู้ ยาว 0.25-0.5 มิลลิเมตร ชั้นในมี 6 กลีบ รูปไข่ บาง ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร กลีบดอก 6 กลีบ รูปไข่ ขอบกลีบบิดเกลียวเล็กน้อย ยาว 0.25-0.75 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้มี 6 อัน ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร อับเรณูรูปร่างกลม ไม่มีเกสรเพศเมียที่เป็นหมัน ดอกเพศเมียเหมือนกับดอกเพศผู้ มีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน 6 อัน ฝังไข่อ้อยู่เหนือวงกลีบ มี 3 ช่อง ผลแบบเมล็ดแข็ง รูปร่างกลมแบน เส้นผ่านศูนย์กลาง 5-6 มิลลิเมตร สีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีม่วง มีก้านช่อดอกเกสรเพศเมียติดอยู่ที่ยอด

แหล่งที่พบ

ริมทางขึ้นก่อนถึงสถานีโทรทัศน์บนเขาและพื้นที่บริเวณสันเขาและในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในพื้นที่เขตร้อนหรือกึ่งร้อนของทวีปเอเชีย อินเดีย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

สิงหาคม – มกราคม

การใช้ประโยชน์

ลำต้น ใช้ทำเชือก

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

P. Sirirugsa 3483, U.Hathairatn 12 (PSU)

Tiliacora triandra (Colebr.) Diels., Pflanzenr. Menisp: 62. 1910; Hook.f., Fl. Br. Ind. 1: 100. 1872; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 65. 1925; Forman in Smittinand & Larsen, Fl. Thailand 5(3): 364. 1991; Maxwell, Fl. Ko Hong: 35. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ย่านาง

ชื่ออื่น เกววัลเขียว เกาย่านาง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเลื้อย มีเนื้อไม้ ยาว 10-15 เมตร เถาอ่อนสีเขียว เมื่อเถาแก่จะมีสีคล้ำ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่ กว้าง 4-6 เซนติเมตร ยาว 6-12 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมนหรือรูปหัวใจ ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา เส้นใบออกจากโคนใบรูปฝ่ามือ 3-5 เส้น มีเส้นแขนงใบ 2-6 คู่ เชื่อมกันที่ขอบใบ ผิวใบเป็นคลื่นเล็กน้อย ด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีอ่อนกว่า ก้านใบยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร ไม่มีหูใบ ดอกออกเป็นช่อเล็กๆแบบแยกแขนงหรือแบบกระจุกตามข้อและซอกใบ ยาว 4-12 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 0.5 มิลลิเมตร มี 1-3 ดอก สีเหลือง แยกเป็นช่อดอกเพศผู้และช่อดอกเพศเมีย ดอกเพศผู้มีสีเหลือง ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 6-12 กลีบ แบ่งเป็น 2 ชั้น กลีบชั้นนอกมีขนาดเล็ก 5-6 กลีบ ค่อนข้างกลม ยาว 0.5-1 มิลลิเมตร ปลายแหลม ขอบมีขน กลีบชั้นใน 3 กลีบ รูปรี มีขนาดใหญ่และหนากว่าเรียงซ้อนกัน กลีบดอกมี 3-6 กลีบ รูปหอกถึงรูปไข่ ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร บาง เกสรเพศผู้มี 3 อัน เป็นรูปกระบอง ก้านชูอับเรณูแบนยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ไม่มีเกสรเพศเมียที่เป็นหมัน ดอกเพศเมียเหมือนดอกเพศผู้ กลีบเลี้ยงชั้นในรูปกลม ด้านนอกมีขนประปราย กลีบดอก 6 กลีบ รูปรีแกมขอบขนาน เกสรเพศเมียมี 8-9 อัน ติดอยู่บนก้านชูสั้นๆ ยอดเกสรเพศเมียไม่มีก้าน ไม่มีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน ผลเป็นผลกลุ่ม ผลกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 7-8 มิลลิเมตร ผิวเกลี้ยง สีเขียว ฉ่ำน้ำ ออกเป็นพวงตามข้อและซอกใบ เมื่อสุกจะเปลี่ยนเป็นสีส้มและแดงสด เมล็ดแข็งรูปเกือบกลม ผนังผลชั้นในมีสันไม่เป็นระเบียบ

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 1 บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์และในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในเมียนมา กัมพูชา ลาว เวียดนาม ไทย มาเลเซีย สามารถพบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้นป่าเต็งรัง และป่าทุติยภูมิ พบมากในที่รกร้าง
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ธันวาคม – กรกฎาคม
การใช้ประโยชน์	ราก นำมาต้มน้ำดื่มเพื่อแก้พิษเมา แก้วริดสีดวง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	Winit 23, U.Hathairatn 24 (PSU)

Moraceae

Artocarpus elasticus Rienw. ex Blume, Bijdr. Fl. Ned. Ind.: 48. 1825; Ng, Tree Fl. Malaya 3: 124, t. 3. 1978; Ridl., Fl. Malay Penins. 3: 353. 1924; Berg *et al.* in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 10(4): 484. 2011. — *Artocarpus kunstleri* King in Hook.f., Fl. Br. Ind. 5: 540. 1888.

ชื่อท้องถิ่น กะออก

ชื่ออื่น เอะาะ ตื่อเกาะ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ สูง 30-40 เซนติเมตร เปลือกลำต้นเรียบมีสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเทา มียางสีขาว มีพอนขนาดใหญ่ที่โคนต้น ตามปลายกิ่งมีตาขนาดใหญ่ที่มีหูใบหุ้มเป็นรูปสามเหลี่ยมยาว 8-16 เซนติเมตร ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปรี ยาว 15-45 เซนติเมตร กว้าง 12-30 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบสอบ ขอบใบเป็นคลื่นเว้าเป็นแฉกลึกเข้ามาเกือบจรดเส้นกลางใบคล้ายง่ามนิ้วมือ แต่ละแฉกมีขอบเรียบหรือเว้าไม่เป็นระเบียบห่างๆกัน ปลายแฉกแหลม ยาว แผ่นใบเหนียวและหนา สีเขียวเป็นมัน ย่นเป็นลอนระหว่างเส้นแขนงใบที่ขนานกัน ด้านบนมีขนหยาบประปราย ด้านล่างมีขนหนาแน่นและเส้นแขนงใบเห็นได้ชัดเจน ก้านใบยาว 3-7 เซนติเมตร ดอกแยกเพศร่วมต้น ดอกเพศผู้ออกเป็นช่อที่ซอกใบคล้ายห่่างกระรอก กว้าง 1.7-3 เซนติเมตร ยาว 12-20 เซนติเมตร สีเหลือง ก้านช่อดอกยาว 4-8 เซนติเมตร ดอกเพศเมียมีจำนวนมาก ช่อดอกเพศเมียเป็นแบบเชิงลด ตั้งตรง ออกตามซอกใบและปลายกิ่ง รูปทรงกระบอกสั้นๆ กว้าง 6-7 เซนติเมตร ยาว 7-9 เซนติเมตร สีเขียว ก้านช่อดอกยาว 5-9 เซนติเมตร ดอกเพศเมียอัดแน่นอยู่บนแกนมีก้านยอดเกสรเพศเมียยื่นออกมาภายนอกหนาแน่น

ยาว 2-2.5 เซนติเมตร ผลสดแบบมีเนื้อ เป็นผลรวมเปลือกหนามีหนามอ่อนๆติดกันอย่างหนาแน่น รูปร่างกลมรี กว้าง 6-10 เซนติเมตร ยาว 10-15 เซนติเมตร สีเขียวเมื่อสุกจะมีสีน้ำตาลอมเหลือง มีกลิ่นเหม็นเปรี้ยว เมล็ดรูปร่างกลม มีเนื้อสีขาวห่อหุ้มอยู่

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 พื้นที่ศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์ และเส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณทางขึ้นเขาก่อนถึง สถานีโทรทัศน์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้นและป่าปฐมภูมิ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มิถุนายน – กรกฎาคม
การใช้ประโยชน์	ผลสุกนำมารับประทาน เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้าง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	U. Hathairatn 62

Artocarpus integer (Thunb.) Merr., Int. Rumph: 190. 1917; Ng, Tree Fl. Malaya 3: 127. 1978; Backer & Bakh.f., Fl. Java 2: 19. 1965; Maxwell, Fl. Ko Hong: 306. 2006; Berg *et al.* in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 10(4): 487. 2011.

ชื่อท้องถิ่น จำปาตะ

ชื่ออื่น จำปาเตาะ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น ลำต้นสูงประมาณ 10 เมตร เปลือกลำต้นเรียบ บาง สีเทา ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปขอบขนาน กว้าง 6-8 เซนติเมตร ยาว 15-25 เซนติเมตร ปลายใบเป็นติ่งแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบเรียบเป็นมันค่อนข้างหนา มีเส้นแขนงใบข้างละ 6-8 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน มีขนปกคลุมทั้งสองด้าน ก้านใบ ยาว 1-2 เซนติเมตร มีขนปกคลุม ดอกเพศผู้ออกเป็นช่อกระจุกแน่นที่ปลายกิ่ง สีเขียวเหลือง กว้าง 1-1.25 เซนติเมตร ยาว 2-3 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 1.5-2 เซนติเมตร ดอกมีจำนวนมาก ไม่มีกลีบเลี้ยงกลีบดอก เกสรเพศผู้มี 1 อัน ดอกเพศเมียอยู่ด้านบน รูปรีหรือทรงกระบอก มีขนาดใหญ่กว่าดอกเพศผู้ เกสรเพศเมียมี 1 อัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 1 ช่อง มีออวุล 1 เม็ด ผลสดแบบ

มีเนื้อ เป็นผลรวม รูปทรงกลมยาวรี กว้าง 15-20 เซนติเมตร ยาว 30-40 เซนติเมตร มีหนาม เป็นตุ่มๆ สีเขียว เมื่อสุกมีสีเหลือง เมล็ดมีเนื้อสีเหลืองหุ้มอยู่ มีกลิ่นหอมและรสหวาน มี 1 เมล็ด ต่อ 1 ผลย่อย

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง และสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาคลองหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย เป็นพืชปลูก สามารถพบได้ทั่วไป
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ธันวาคม – กรกฎาคม
การใช้ประโยชน์	ผลสุกนำมารับประทาน เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้าง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	K. Larsen, S. Larsen, C. Niyomdham, W. Ueachirakan & P. Sirirugsa 42185, U.Hathairatn 123 (PSU)

Artocarpus lacucha Buch.- Ham., Wern. Nat. Hist. Soc. 5: 333. 1826; Ng, Tree Fl. Malaya 3: 126, t. 1978; Berg *et al.* in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 10(4): 489. 2011. — *Artocarpus lakoocha* Roxb. ver. *malayana* King in Hook.f., Fl. Br. Ind. 5: 543. 1888.

ชื่อท้องถิ่น มะหาด

ชื่ออื่น มะหาดใบใหญ่ ตาแป กาย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 25-40 เมตร เปลือกลำต้นขรุขระและมียางซึมติดอยู่ที่ลำต้น ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง 5-12 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร ปลายใบมนเว้า โคนใบเบี้ยว ขอบใบจักฟันเลื่อยเล็กน้อยเป็นคลื่น แผ่นใบค่อนข้างหนา มีเส้นแขนงใบข้างละ 10-20 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน มีขนสีน้ำตาลปกคลุมโดยเฉพาะบริเวณเส้นกลางใบ ผิวใบด้านล่างมีขนสีน้ำตาลปกคลุมเล็กน้อย ก้านใบยาว 2-4 เซนติเมตร หนา 1.5-2.5 มิลลิเมตร มีขนปกคลุม มีหูใบอยู่ด้านข้าง ยาว 0.5-1.2 มิลลิเมตร ร่วงง่าย บางครั้งก็ติดทน มีขน

ปกคลุม ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกแน่นที่ซอกใบ ฝักอยู่บนฐานรองดอก ดอกแยกเพศร่วมต้น ดอกเพศผู้กลีบดอกมีรูปร่างกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.8-1.5 เซนติเมตร มีใบประดับที่ติดทน กลีบดอกมี 2-3 กลีบ ยาวประมาณ 0.3 มิลลิเมตร อยู่ช่วงล่างถัดจากดอกเพศเมีย เกสรเพศผู้ ยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ดอกเพศเมียรูปไข่หรือรูปขอบขนาน ตรงปลายกลีบดอกจะหยัก ก้านช่อดอกยาว 1-4 เซนติเมตร มีขนปกคลุม เกสรเพศเมียมี 1 อัน ผลสดแบบมีเนื้อ เป็นผลรวมรูปร่างกลมรี ยาว 1-1.2 เซนติเมตร เปลือกนอกขรุขระสีเขียวเหลือง เมื่อสุกจะมีสีน้ำตาล เหลือง เมล็ดสีน้ำตาลรูปขอบขนาน มี 1 เมล็ดต่อหนึ่งผลย่อย

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขาและในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในภูฏาน อินเดีย บังกลาเทศ จีน เมียนมา มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เกาะนิวกินี
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ธันวาคม – กรกฎาคม
การใช้ประโยชน์	ราก ต้มน้ำดื่มแก้ไข้ เปลือกเป็นยาแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 85-219, U.Hathairatn 50 (PSU)

Artocarpus rigidus Blume, Bijdr. Fl. Ned. Ind.: 482. 1825; Maxwell, Fl. Ko Hong: 306. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ขนุนปาน

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ สูง 15-30 เมตร ลำต้นเรียบมีน้ำยางสีขาว มีรอยแตกตื้นๆ หรือเป็นสะเก็ด มีช่องอากาศทั่วไป เปลือกต้นสีน้ำตาลแดงถึงเทาคล้ำ มีขนสีน้ำตาลปกคลุม โคนต้นมีพอนตำ มีหูใบ รูปใบหอก ปลายแหลม กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาวประมาณ 4 เซนติเมตร ร่วงง่าย ใบเดี่ยว เรียงเวียน รูปรีแกมรูไข่กลับ กว้าง 10-13 เซนติเมตร ยาว 19-25

เซนติเมตร ปลายใบแหลม หรือมน ขอบใบเรียบ ยกเว้นต้นอ่อนที่ขอบใบเว้าลึก แผ่นใบหนา คล้ายแผ่นหนัง ผิวใบด้านบนสีเขียวเกลี้ยงหรือมีขนประปรายเฉพาะตามเส้นกลางใบและเส้นใบ ด้านล่างมีขน เส้นแขนงใบ 6-11 คู่ ก้านใบยาว 3-5 เซนติเมตร เห็นชัดเจนทางด้านล่าง มีขนปกคลุมหนาแน่น ก้านใบยาว 1-3 เซนติเมตร ดอกแยกเพศร่วมต้นต่างช่อ ช่อดอกออกเดี่ยวๆ ตามซอกใบ ช่อดอกเพศผู้เป็นแบบช่อกระจุกแน่น รูปกลมหรือรูปไข่กลับ กว้าง 1.2-2.5 เซนติเมตร ประกอบด้วยดอกย่อยขนาดเล็กอัดกันแน่น สีเหลือง ก้านช่อดอกยาว 2-4 มิลลิเมตร ช่อดอกเพศเมียแบบช่อกระจุกแน่น กลม มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 4-5 เซนติเมตร รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 1 ช่อง มีออวูล 1 เม็ด ผลเป็นผลรวม อวบน้ำ รูปร่างค่อนข้างกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง 10-15 ซม. สีเขียวอมเหลือง เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีส้ม ประกอบด้วยผลย่อยแบบผลแห้งเมล็ดล่อน รูปไข่ ขนาดเล็กจำนวนมากอัดแน่นกันบนแกนเป็นช่อกลม มีหนามยาวแหลมอยู่โดยรอบ ก้านผลยาว 1-2 เซนติเมตร เม็ดมีเยื่อสีเหลืองผิวเป็นมันหุ้ม

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในเมียนมา มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบเขา
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	กุมภาพันธ์ – เมษายนปีหน้า
การใช้ประโยชน์	ใบ นำมาชงยี้แก้อาการคัน เปลือกนำมาต้มน้ำดื่มถอนพิษในกระตุก
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	Song see 39, U.Hathairatn 40 (PSU)

Ficus fistulosa Reinw. ex Blume, Bijdr. Fl. Ned. Ind.: 470. 1825; Ridl., Fl. Malay Penins. 3: 343.1924; Kochummen in Ng, Tree Fl. Malaya 3: 146. 1978; Berg *et al.* in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 10(4): 562. 2011; Maxwell, Fl. Ko Hong: 309. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ลูกขี้

ชื่ออื่น มะเดื่อขี้

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 4-7 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาล ขรุขระ ลอกออกเป็นแผ่นบางๆ มีน้ำยางสีขาว มีหูใบยาว 1-2.5 เซนติเมตร ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปไข่กลับแกมรูปขอบขนานแกมรูปหอก กว้าง 3-15 เซนติเมตร ยาว 8-33 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบแหลม กลม หรือมน ขอบเรียบ หรือจักเป็นฟันเลื่อยตื้นๆ แผ่นใบค่อนข้างหนาคล้ายหนัง เกลี้ยง เส้นแขนงใบมีข้างละ 7-9 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอ่อน หรือสีเขียวอมเหลือง ด้านบนเป็นเงา ก้านใบยาว 1-6 เซนติเมตร เกลี้ยง ดอกมีลักษณะคล้ายผล จะเจริญเป็นผลที่เกิดจากฐานดอกที่บวมพองขึ้น ภายในกลวง ที่ปลายมีช่องเปิดที่มีใบประดับปิดอยู่ ภายใน มีดอก 3 ประเภทคือ ดอกเพศผู้ ดอกเพศเมีย และดอกปุ่มหู เกิดตามซอกใบหรือตามที่มีใบร่วงหลุดไป หรืออาจเป็นกระจุกอยู่บนลำต้นและกิ่งใหญ่ รูปกลม หรือรูปรีกว้าง ปลายเรียบ มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 1-3 ซม. ผิวเกลี้ยง มีขนเล็กน้อย สีเขียวหรือเขียวอมเหลือง ที่โคนมีใบประดับอยู่ ดอกเพศผู้กลีบรวม 2-3 กลีบ เกลี้ยง เกสรเพศผู้มี 1 อัน ดอกเพศเมียกลีบรวม 2-3 กลีบ สัน เกสรเพศเมียมี 1 อัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 1 ช่อง มีออวูล 1 เม็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขาและในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย จีน มาเลเซีย เกาะนิวกินี ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบเขาและป่าชายหาด
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	ช่อดอก รับประทานสดๆ จิ้มกับน้ำพริก ช่วยให้อาหารเปลี่ยนและรากแก้ท้องเสีย
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 85-21, U.Hathairatn 76 (PSU)

Streblus taxoides (Roth.) Kurz, Forest Fl. Burma 2: 465. 1877; Backer & Bakh.f., Fl. Java 2: 16. 1965; Maxwell, Fl. Ko Hong: 314. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ชีแรด ข่อยน้ำ

ชื่ออื่น ชีแรด ข่อยน้ำ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 4-5 เมตร มีหนามปกคลุมบริเวณลำต้นและกิ่งยาวประมาณ 1 เซนติเมตร มียางขาว ลำต้นสีเทาเข้ม เกือบขาว ใบเดี่ยว เรียงเวียน รูปรีหรือรูปไข่ กว้าง 1-4 เซนติเมตร ยาว 3-9 เซนติเมตร ปลายใบแหลมมีรอยหยักเว้า โคนใบแหลมมีรอยหยักเว้า เล็กน้อย ขอบใบจักฟันเลื่อยโดยเฉพาะจากกลางใบถึงปลายใบ ผิวใบเรียบ มีเส้นแขนงใบข้างละ 8-9 เส้น ปลายโค้งจรดกันที่ปลายใบ ก้านใบยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร มีหูใบ 1 คู่ รูปสามเหลี่ยม ปลายแหลม หรือเรียวแหลม ยาว 2-5 มิลลิเมตร ดอกแยกเพศต่างต้น มีแต่กลีบเลี้ยง ไม่มีกลีบดอก ช่อดอกเพศผู้ออกเป็นกระจุกบริเวณซอกใบ 1-4 ช่อ แต่ละช่อกว้าง 2-5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ดอกย่อยไม่มีก้านดอกยกเว้นดอกตรงกลางช่อ ช่อดอกมีใบประดับขนาดเล็กยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร กลีบรวมสีขาว โคนติดกันเป็นรูปถ้วยยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 4 แฉก รูปหอก ปลายแหลม เกสรเพศผู้ 4 อัน แยกกันสีขาว ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร เกือบขาว เรียงตรงข้ามกับกลีบดอก มีเกสรเพศเมียที่เป็นหมัน ยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ดอกเพศเมียเป็นดอกเดี่ยว ออกตามซอกใบ สีเขียวอมเหลือง ก้านดอกยาว 3-6 มิลลิเมตร กลีบรวม 4 กลีบ รูปไข่ กว้างประมาณ 6 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 15 มิลลิเมตร ปลายแหลม ติดทน ไม่มีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน ก้านชูดอกเกสรเพศเมียยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ยอดเกสรเพศเมียแยกเป็น 2 แฉก ยาว 1-2 มิลลิเมตร ฝังไข่อ้อยู่เหนือวงกลีบ มี 1 ช่อง มีออวุล 1 เม็ด ผลแบบผนังชั้นในแข็ง รูปร่างค่อนข้างป้อม กว้าง 0.5-1 เซนติเมตร มีวงกลีบรวมติดทนขยายใหญ่ขึ้นคล้ายใบ รูปไข่ ปลายเรียวแหลม กว้างประมาณ 2 เซนติเมตร กลุ่มผลอยู่ มีเมล็ด 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดี๋ย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย สามารถพบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มกราคม – พฤษภาคม
การใช้ประโยชน์	ผลสุกนำมารับประทาน ใช้เป็นยาอายุวัฒนะ
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	P. Sirirugsa 64, U.Hathairatn 112 (PSU)

Myristicaceae

Knema globularia (Lam.) Warb., Mon Myrist. 601. 1897; Maxwell, Fl. Ko Hong: 258. 2006. — *Myristica corticosa* Hook.f. & Thoms, Fl. Br. Ind. 1: 158. 1855.

ชื่อท้องถิ่น เลือดแรด

ชื่ออื่น กระเบาะเลือด มะเลือด

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 6-12 เมตร เปลือกลำต้นบางสีน้ำตาล ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนานแกมรูปใบหอก กว้าง 2-5 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เรียบ กว้าง มีเส้นแขนงใบข้างละ 15-17 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 7-11 มิลลิเมตร มีขุยเกล็ด ดอกออกเป็นช่อแบบซี่ร่ม บริเวณซอกใบ ยาว 1-2 เซนติเมตร ก้านช่อดอกแข็ง ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ดอกแยกเพศ ก้านดอกย่อยยาว 3-8 มิลลิเมตร มีใบประดับ 1 ใบ ก้านใบประดับยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร เป็นขุยเกล็ด ดอกเพศผู้กลีบรวมเชื่อมติดกันเป็นหลอด ยาว 4 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 3 แฉก รูปค่อนข้างกลม กว้าง 2-2.5 มิลลิเมตร ยาว 2.5-3 มิลลิเมตร หนา ผิวด้านนอกสีเขียว มีขนขุย ด้านในสีเหลือง กว้าง เกสรเพศผู้มี 9-11 อัน เชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร สีขาว ก้านชูเกสรเพศผู้มีขนกระจายอยู่ ดอกเพศเมียรูปขอบขนานแกมรูปไข่ มีขนาดใหญ่กว่า ดอกเพศผู้ รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปกรวย ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร มีขนขุย มี 1 ช่อง มีออวูล 1 เม็ด เกสรเพศเมียแยกออกเป็น 2 แฉก ก้านช่อดอกเกสรเพศเมียมี 1 อัน ผลรูปรี กว้าง 10-15 มิลลิเมตร ยาว 14-20 มิลลิเมตร มีขนประปรายเกือบเกลี้ยง ผิวสีเขียวเหลือง เมื่อสุกเป็นสีส้มหรือสีชมพู เนื้อชั้นในสีขาว มียางใส แตกออกเป็น 2 ซีก เมล็ดสีดำรูปรี มีขนาดเล็กกว่าผล กว้าง ปกคลุมด้วยเอริลสีแดง

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในอินเดี๋ย จีน เมียนมา เวียดนาม ลาว กัมพูชา มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และสามารถพบได้ในป่าดิบชื้น

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

สิงหาคม – กุมภาพันธ์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในอินเดีย ศรีลังกา จีน ไต้หวัน เมียนมา กัมพูชา เวียดนาม ลาว อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย พบได้ตามบริเวณที่เป็นดินทรายหรือป่าพรุ

ระยะเวลาการออกดอกออกผล ตลอดทั้งปี

การใช้ประโยชน์ ผลสุกนำมารับประทาน เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องใช้

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา T. Jamtsho T. Jamo², U.Hathairatn 90 (PSU)

Syzygium gratum (Wight) S.N. Mitra, Indian Forester 99: 100. 1973; Hook.f., Fl. Br. Ind. 2: 486. 1878; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 739. 1922; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 644. 1931; Chantaranothai & J. Parn., Thai Forest Bull. (Bot.) 21: 70. 1994; Parnell & P. Chantaranothai in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 7(4): 861. 2002. — *Eugenia zeylanica* Maxwell, Fl. Ko Hong: 131. 2006.

ชื่อท้องถิ่น เสม็ดแดง

ชื่ออื่น เม็ก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 35 เมตร เปลือกลำต้นบาง สีน้ำตาลแดง ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปหอก รูปรีถึงรูปไข่ กว้าง 1.5-4.9 เซนติเมตร ยาว 5-11.5 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลมหรือมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เกลี้ยง มีเส้นแขนงใบข้างละ 10-12 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มมันวาว ผิวใบด้านล่างสีเขียว มีจุดโปร่งแสงหนาแน่น ก้านใบยาว 2-10.5 มิลลิเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนงออกที่ซอกใบและปลายยอด ช่อดอกยาว 5-12 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาวประมาณ 20 มิลลิเมตร มีใบประดับรูปขอบขนาน รูปช้อนหรือรูปไข่ ยาว 2.5-4.5 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปกรวย ปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปสามเหลี่ยม กลีบดอก 5 กลีบ รูปรางกลม สีขาว ผิวมีจุดกระจายอยู่ เกสรเพศผู้จำนวนมาก อับเรณูรูปไข่ ก้านชูยอดเกสรเพศเมียยาว 6.8-11.2 มิลลิเมตร รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ มี 2 ช่อง แต่ละช่องมีออวุลจำนวนมาก ผลแบบมีเนื้อ รูปรางกลม สีขาว ฐานผลนูนออกมาและบวม

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ทางเดินบริเวณสันเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในอินเดีย จีน เมียนมา มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย พบได้ในป่าดิบแล้งและริมลำธาร

ระยะเวลาการออกดอกออกผล เมษายน - พฤษภาคม

การใช้ประโยชน์ ใบอ่อน รับประทานเป็นผักสด รากนำมาต้มน้ำดื่มเป็นยาลดไข้ เป็นส่วนผสมในตำรับยารักษาโรคปอด เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้างและทำเครื่องมือเครื่องใช้

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา C. Leeratiwong 09-369, U.Hathairatn 94 (PSU)

***Syzygium lineatum* (DC.) Merr. & L. M. Perry, J. Arnold Arbor. 19: 109. 1938; Chantaranothai & J. Parn., Thai Forest Bull. (Bot.) 21: 83. 1994; Parnell & P. Chantaranothai in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 7(4): 873. 2002.**

ชื่อท้องถิ่น ขวาด

ชื่ออื่น ขี้ไต้

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 20 เมตร เปลือกลำต้นเรียบสีเทาอมขาว ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอกแกมรูปไข่ กว้าง 3-5.5 เซนติเมตร ยาว 5-10 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบรูปปลีมี ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา กลี้ยง เส้นใบเห็นชัดเจน มีเส้นแขนงใบข้างละ 16-20 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกที่ซอกใบและปลายกิ่ง ยาว 2-10 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาวประมาณ 20 มิลลิเมตร มีใบประดับรูปสามเหลี่ยม ดอกมีสีขาวเหลืองหรือสีเขียวอ่อน ก้านดอกยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ดอกที่อยู่ตรงกลางไม่มีก้านดอก มีฐานรองดอกรูปถ้วย กลีบเลี้ยงติดทนมี 4-5 กลีบ รูปรางเกือบกลมโคนเชื่อมติดกันยาว 1.4-2.1 มิลลิเมตร กลีบดอก 4-5 กลีบ รูปรางกลมหรือรูปขอบขนานแกมรูปไข่ ยาว 4-5.7 มิลลิเมตร แต่ละกลีบมีจุดกระจายอยู่เป็นจำนวนมาก เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก ยาว 10-15 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียยาว 11-13 มิลลิเมตร รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ มี 2 ช่อง แต่ละช่องมีออวุลจำนวนมาก ผลแบบมีเนื้อเมล็ดแข็ง รูปไข่หรือรูปขอบขนาน ยาว 1-1.3 เซนติเมตร มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร สีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีขาว

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในจีน เมียนมา ไทย พบได้ในป่าดิบแล้ง และพื้นที่บริเวณที่เป็นภูเขา
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มกราคม – มีนาคม
การใช้ประโยชน์	เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องเรือน
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	C. Leeratiwong 12-396, U.Hathairatn 32 (PSU)

Nyctaginaceae

Boerhavia diffusa L., Sp. Pl.: 3. 1753; Hook.f., Fl. Br. Ind. 4: 709. 1885; Ridl., Fl. Malay Penins. 3: 1. 1924; Maxwell, Fl. Ko Hong: 250. 2006. — *Boerhavia procumbens* Hook.f., Fl. Ind. 1: 148. 1820.

ชื่อท้องถิ่น ผักเบี้ยบ้าน

ชื่ออื่น ผักเบี้ยหิน ปังแป

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก สูงประมาณ 1 เมตร ลำต้นตั้งตรงหรือเลื้อยตามพื้นดินแตกกิ่งมาก ลำต้นเรียบ สีแดงเลือดหมู โคนต้นและรากพองขึ้นและแข็ง บริเวณยอดมีขนอ่อนอยู่ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง 1.5-3 เซนติเมตร ยาว 2-4 เซนติเมตร ปลายใบแหลมถึงทู่ โคนใบกลม ตัดเรียบ หรือเว้ารูปหัวใจ ขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย มีขนสีขาวตามขอบใบอ่อน บางครั้งขอบใบเป็นสีแดง แผ่นใบด้านบนสีเขียว เรียบ เกลี้ยง แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา มีขนประปรายตามเส้นกลางใบและเส้นแขนงใบ เส้นใบเห็นชัดเจน เส้นแขนงใบข้างละ 4-6 เส้น ก้านใบยาว 0.7-4.5 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกออกที่ซอกใบและปลายกิ่ง ยาว 4-20 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 2-5 เซนติเมตร แตกกิ่ง 3-4 ชั้น กิ่งปลายสุดมี 2-12 ดอก ก้านดอกยาว 1-2 มิลลิเมตร มีใบประดับย่อยขนาดเล็กรูปหอก สีเขียว 1-3 ใบรองรับ กลีบรวมขนาดเล็ก ยาว 2.5-3 มิลลิเมตร ติดกันที่โคนและมีรอยคอดที่กึ่งกลาง ปลายแยกเป็น 5 แฉก สีชมพู แดง หรือม่วง แต่ละแฉกปลายตัดและเป็นหยักตื้นๆ มีขนตรงรอยหยัก และด้านนอกของแฉก เกสรเพศผู้มี 3 อัน ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร สีม่วง อับเรณูรูปร่างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.2 มิลลิเมตร สีม่วงเข้ม ยื่นพ้นกลีบดอก รั้งไข้อยู่เหนือวงกลีบ มี 1 ช่อง มีอวูล 1 เม็ด ก้านเกสรเพศเมียรูปโล่ เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.2 มิลลิเมตร ปลายเกสรซึ่ง

เป็นตุ่มกลมสีม่วงขึ้นสูงระดับเดียวกับอับเรณู ก้านช่ยอดเกสรเพศเมียยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร เกลี้ยง รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 1 ช่อง มีออวุล 1 เม็ด ผลเป็นแบบผลแห้ง รูปทรงกระบอก กว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร มีขนอยู่ทั่วผล มีส่วนของกลีบรวมหุ้ม อยู่ มีสัน 5 สัน บนสันมีต่อมเมือกใสเหนียว

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ริมทางเดินบริเวณสันเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในเมียนมา ลาว มาเลเซีย ออสเตรเลีย ไทย พบได้ทั่วไปในพื้นที่เปิดโล่ง หรือที่ระดับความสูง 2,000 เมตรจากระดับทะเล
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	ทั้งต้น ต้มน้ำดื่มเป็นยาบำรุง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	H&C 442, U.Hathairatn 16 (PSU)

Opiliaceae

Lepionurus sylvestris Blume, Bijdr. Fl. Ned. Ind. 17: 1148. 1826; Backer & Bakh.f., Fl. Java 2 : 67. 1965; Ridl, Fl. Malay Penins. 3: 172. 1967; Hiepko, Fl. Malesiana 10(1): 43. 1984; Hiepko in Smittinant & Larsen, Fl. Thailand 5(1): 100. 1987; Maxwell, Fl. Ko Hong: 272. 2006.

ชื่อท้องถิ่น หมากหมก

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม ลำต้นสูงประมาณ 1 เมตร เปลือกลำต้นเรียบสีเขียวแกมเทา มีขนบางๆ ใบดีดียว เรียงสลับ รูปหอกหรือรูปรี กว้าง 4-7 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เรียบ เกลี้ยง มีเส้นแขนงใบมีข้างละ 8-12 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 3-9 มิลลิเมตร เกลี้ยง ดอกออกเป็นช่อแบบกระจับบริเวณซอกใบ ยาว 2-3 เซนติเมตรแกนช่อดอกสีเหลือง บาง ก้านดอก ยาว 1-1.5 มิลลิเมตร มีใบประดับรูปสามเหลี่ยม กว้าง 6-8 มิลลิเมตร ยาว 5-6 มิลลิเมตร ร่วง

ง่าย สีขาวเรียงซ้อนกันรองรับดอกอยู่ มีขนเล็กน้อย ดอกสมบูรณ์เพศ กลีบดอกรวม 4 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปประฆังยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร สีเขียวอมเหลือง ปลายแยกออกเป็น 4 แฉกรูปไข่ กว้าง 1.5-2 มิลลิเมตร ยาว 2-2.5 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้มี 4 อัน เชื่อมติดกันที่โคน สีเหลืองอ่อน อับเรณู สีขาวเหลือง ยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็นแฉกรังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ไม่มีขน มี 1 ช่อง มีออวุล 1 เม็ด ผลแบบเมล็ดแข็ง รูปรี หรือเกือบกลม กว้าง 10-14 มิลลิเมตร ยาว 10-15 มิลลิเมตร สีเขียวเข้ม เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีส้มแดง หรือสีแดงเข้ม ฉ่ำน้ำ เมล็ดหนา ผิวเรียบ มี 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 ในป่าบริเวณสันเขา และเส้นทางที่ 2 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในเนปาล อินโดนีเซีย เมียนมา เวียดนาม จีน มาเลเซีย พบได้ในป่าดิบแล้ง
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ธันวาคม – พฤษภาคม
การใช้ประโยชน์	ยอดอ่อนรับประทานเป็นผักสดจิ้มน้ำพริก ลำต้นไต่ดิน ใช้เป็นยาตองเหล้าบำรุงกำลัง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 85-1170, U.Hathairatn 66 (PSU)

Piperaceae

Peperomia pellucida (L.) Kunth., Nov. Gen. Sp. (quarto ed.) 1: 64. 1815; Ridl., Fl. Malay Penins. 3: 27. 1967; Henderson, Malayan Wild Fsl. Dicots: 436. 1974; Maxwell, Fl. Ko Hong: 256. 2006.

ชื่อท้องถิ่น กระสัง

ชื่ออื่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก สูง 6-30 เซนติเมตร ลำต้นใสอวบน้ำ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปหัวใจ กว้าง 10-30 มิลลิเมตร ยาว 12-35 มิลลิเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเว้าตื้น ขอบใบเรียบ แผ่น

ใบเรียบ อวบน้ำ เส้นใบบางมี 3-5 เส้น ออกจากโคนใบ ผิวใบด้านบนสีเขียวอ่อนถึงเข้มเป็นมัน ผิวใบด้านล่างสีอ่อนกว่า มีต่อมโปร่งแสงกระจายอยู่ริมผิวใบ ก้านใบยาว 2.5-20 มิลลิเมตร เกลี้ยง สีเขียวอ่อน ดอกออกเป็นช่อแบบช่อเชิงลดออกตรงข้ามกับใบ ยาวประมาณ 1-3 เซนติเมตร เรียวโค้งขึ้น แกนช่อดอกสีเขียว เกลี้ยง ดอกสมบูรณ์เพศ มีจำนวนมาก เรียงกันรอบ ก้านช่อดอก มีใบประดับขนาดเล็กสีเขียวอ่อน เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.2 มิลลิเมตร ไม่มี กลีบเลี้ยงกลีบดอก เกสรเพศผู้มี 2 อัน สั้น อยู่ข้าง ๆ รังไข่ อับเรณูสีขาว ก้านชูอับเรณูสั้น รังไข่ อยู่เหนือวงกลีบ รูปร่างค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 มิลลิเมตร สีเขียว มี 1 ช่อง มีอวูล 1 เม็ด ผลแบบมีเนื้อ รูปร่างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 มิลลิเมตร สีเหลือง มี 1 เมล็ด ลักษณะเดียวกับกับผล

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ่าปล้อง
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในบังคลาเทศ มาเลเซีย ออสเตรเลีย ไทย พบได้ทั่วไปตามพื้นที่เปิดโล่ง มักจะขึ้นอยู่ตาม ชอกหิน
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	รับประทานเป็นผักสด
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 85-904, U.Hathairatn 65 (PSU)

Piper ribesoides Wall., Pl. As. Rar. 1 : 79. 1829; Ridl., Fl. Malay Penins. 3: 34. 1924; Hook.f., Fl. Br. Ind. 5: 81. 1887; Henderson, Malay. Wild Fls. Dicots: 436. 1959; Maxwell, Fl. Ko Hong: 257. 2006.

ชื่อท้องถิ่น เถาะสะค่าน

ชื่ออื่น ค่าน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเนื้อแข็ง เปลือกเถาสีเขียว เรียบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง 3.5-9 เซนติเมตร ยาว 13-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบเป็นคลื่น โคนใบเว้า แผ่นใบค่อนข้างหนา เส้นกลางใบด้านล่างมีขน มีเส้นแขนงใบข้างละ 2-5 เส้น มีหูใบ ผิวใบ

เกลี้ยง เรียบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวจืด มีจุดสีดำที่ผิวใบทั้งสองด้าน ก้านใบยาว 14-45 มิลลิเมตร เกลี้ยง สีเขียว ดอกแยกเพศ มีจำนวนมาดอกเพศผู้ออกเป็นช่อเชิงลดตรงปลายยอด ทรงกระบอกยาว 1-3 เซนติเมตร ดอกมีสีขาวอัดแน่นอยู่บนแกนช่อดอกที่มีขนปกคลุม ไม่มีกลีบเลี้ยงและกลีบดอก มีใบประดับรูปขอบขนาน ปลายมน ติดที่ฐาน กลุมดอกอยู่ เกสรเพศผู้มี 2 อัน รูปไข่กลับ ดอกเพศเมียออกเป็นช่อเชิงลดตรงข้ามกับใบ ยาว 6-8 เซนติเมตร แกนช่อดอกมีขน มีใบประดับเหมือนกับดอกเพศผู้ เกสรเพศผู้มี 3 อัน รูปแถบโค้งเข้าหากัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปไข่แกมรูปขอบขนาน มี 1 ช่อ มีออวุล 1 เม็ด ผลออกเป็นช่อ รูปทรงกระบอก รูปร่างกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 6-7 มิลลิเมตร ผิวเกลี้ยง สีเขียวอ่อน เรียงตัวกันอย่างหนาแน่นอยู่บนแกนช่อดอก ก้านผลยาว 5-8 มิลลิเมตร เกลี้ยง มี 1 เมล็ด มีลักษณะเดียวกันกับผล

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดียนีเซีย มา กัมพูชา ลาว มาเลเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มีนาคม – กันยายน
การใช้ประโยชน์	เถา ใช้ประกอบในตำรับยาแก้ลม บำรุงธาตุ แก้อาการพิการ
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 84-350, U.Hathairatn 64 (PSU)

Pittosporaceae

Pittosporum ferrugineum W.T. Aiton, Hortus Kew. (2nd ed.) 2: 27. 1811; Whitmore, Tree Fl. Malaya 1: 310. 1973; Maxwell, Fl. Ko Hong: 37. 2006.

ชื่อท้องถิ่น สุ่มตัน

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 8 เมตร เปลือกลำต้นสีเทาดำ เรียบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนานแกมรูปรีหรือรูปใบหอก กว้าง 2-4 เซนติเมตร ยาว 6.5-10.5 มิลลิเมตร ปลายใบ

แหลม โคนใบสอบ ขอบใบเป็นคลื่น แผ่นใบค่อนข้างหนา ผิวใบเกลี้ยง ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 1.5-2 เซนติเมตร มีขนประปราย ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนงตามซอกใบใกล้ปลายกิ่งและปลายยอด ช่อดอกยาว 2.5-4 เซนติเมตร แกนช่อดอกสีเขียวอ่อน มีขน ก้านดอกยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร มีใบประดับรูปแถบ กว้างประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ปลายแหลม มีขน ร่วงง่าย ดอกมีขนาดเล็ก มีกลิ่นหอม มีกลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปหอก กว้างประมาณ 0.75 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร เกลี้ยง สีขาว กลีบดอก 5 กลีบ รูปแถบ กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 6 มิลลิเมตร ปลายแหลม สีขาว เกสรเพศผู้ 5 อัน ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร สีขาว อับเรณูสีเหลือง ยาวประมาณ 1 ดิจที่กลีบดอก เกสรเพศเมียยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร แยกเป็น 2 แฉก เกลี้ยง ฝังไข่อ้อยู่เหนือวงกลีบ มีขนสีน้ำตาลปกคลุมอย่างหนาแน่น ผลแบบแห้งแตก รูปร่างกลมแบน เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 10 มิลลิเมตร ผิวเกลี้ยง สีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีเหลือง เมล็ดมีจำนวนมาก สีดำ

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณทางขึ้นก่อนถึงสถานีโทรทัศน์และก่อนถึงบ้านพักเจ้าหน้าที่ที่อยู่บนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในออสเตรเลีย มาเลเซีย อินโดนีเซีย เกาะนิวกินี ฟิลิปปินส์ ไทย พบได้ทั่วไปในพื้นที่ป่าทุติยภูมิ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตุลาคม – กุมภาพันธ์ปีหน้า
การใช้ประโยชน์	เนื้อไม้ใช้ทำถ่าน
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	C. Leeratiwong 10-372, U.Hathairatn 83 (PSU)

Primulaceae

Ardisia crenata Sims, Curtis' Bot. Mag. 45 : Pl. 1950. 1818; C.B. Clarke in Hook.f., Fl. Br. Ind. 3: 524. 1882; Ridl., Fl. Malay Penins. 2: 253. 1923; Ng, Tree Fl. Malaya 4: 270. 1989; Craib, Fl. Sm. Enum. 2: 339. 1938; Larsen & C. Hu in Larsen Fl. Thailand 6(2): 135. 1996; Maxwell, Fl. Ko Hong: 190. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ตาเปิดตาไก่

ชื่ออื่น ตาเปิดตาไก่

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มสูง 2-3 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลมีขนเล็กๆเรียงขนานกัน ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปรี กว้าง 1.5-3.5 เซนติเมตร ยาว 4.5-13 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบ เรียบ โคนใบแหลม ขอบใบหยักมน แผ่นใบหนา นุ่มและมีต่อมกระจายอยู่ เส้นแขนงใบแต่ละ ข้างมีจำนวนมาก ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 3-5 มิลลิเมตร เกี้ยง ดอกเป็นช่อแบบซี่ร่มออกที่ซอกใบและปลายยอด ยาว 8-19 เซนติเมตร ก้านช่อดอก ยาว 1-4 มิลลิเมตร ก้านดอกสีเขียวยาว 3.5-12 มิลลิเมตร ดอกสมบูรณ์เพศมีประมาณ 10 ดอก กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปไข่ กว้างประมาณ 1.25 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ปลายแหลม สีเขียวเหลือง ด้านนอกมีต่อมสีดำกระจายอยู่ กลีบดอก 5 กลีบ เรียงซ้อนทับกัน โคนเชื่อม ติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปรี กว้างประมาณ 2.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ปลายแหลม สีชมพู มีต่อมกระจายอยู่ เกสรเพศผู้มี 5 อัน ติดอยู่ที่โคนกลีบดอก ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร อับเรณูติดที่ฐาน ปลายมีรูเปิด เกสรเพศเมียติดอยู่ในกลีบดอก มี 1 อัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 1 ช่อง มีออวุลจำนวนมาก ผล แบบเมล็ดแข็ง ช่วงแรกมีรูปร่างกลม สีเขียว พอสุกเปลี่ยนเป็นรูปร่างกลมแบน กว้าง 9-10 มิลลิเมตร ยาว 6-7 มิลลิเมตร สีแดง ฉ่ำน้ำ เมล็ดรูปร่างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 5 มิลลิเมตร มีขนสั้นเล็ก

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์ และเส้นทางที่ 2 ทางเดินบริเวณสันเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในอินเดีย จีน เมียนมา กัมพูชา มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไทยพบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

กรกฎาคม – เมษายนปีหน้า

การใช้ประโยชน์

ราก นำมาฝนผสมกับน้ำมะนาวช่วยถอนพิษ

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

J. Inuthai 412, U.Hathairatn 100 (PSU)

Maesa ramentacea (Roxb.) A. DC., DC., Prodr. 8: 77. 1844; C.B. Clarke in Hook.f., Fl. Br. Ind. 3: 508. 1882; Ridl., Fl. Malay Penins. 2: 227. 1923; Craib, Fl. Sm. Enum. 2: 327. 1938; Larsen & C. Hu in Larsen, Fl. Thailand 6(2): 135. 1996; Maxwell, Fl. Ko Hong: 193. 2006.

ชื่อท้องถิ่น กระดุกไก่ ข้าวสารหลวง

ชื่ออื่น มะเขือเผือก เสียดนก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นสูง 5-10 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลอ่อนมีรูอากาศหนาแน่น ใบเดี่ยว เรียงสลับ ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบ ขอบใบหยักน้อยถึงเรียบ กว้าง 2-6 เซนติเมตร ยาว 8-17 เซนติเมตร แผ่นใบบาง เกลี้ยง มีเส้นแขนงใบข้างละ 5-7 เส้น โค้งจดขอบใบ ผิวใบด้านบน สีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อนมีต่อมสีเขียวเข้ม ก้านใบยาว 7-12 มิลลิเมตร ดอกออกเป็นช่อ แตกแขนงที่ซอกใบและปลายกิ่ง ยาว 3-8 เซนติเมตร แกนช่อดอกมีขนบางๆ ก้านดอกยาว 1.5-2 มิลลิเมตร ดอกแยกเพศ มีจำนวนมาก กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว ประมาณ 0.3 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 กลีบ ค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.75 มิลลิเมตร ปลายมน สีขาวหรือเขียวอ่อน กลีบดอกสีขาว โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว ประมาณ 0.75 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 กลีบ เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.75 มิลลิเมตร ปลายมน เกสรเพศผู้มี 5 อัน ติดบริเวณตรงกลางของหลอดกลีบดอก ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร อับเรณูมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 มิลลิเมตร มีช่องตามแนวยาวแบบมีฝา เปิด เกสรเพศเมียยาวประมาณ 0.75 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 2-3 แฉก รังไข่ส่วนหนึ่งฝังในฐานรองดอก มี 1 ช่อง มีออวูล 10 เม็ด ผลแบบเมล็ดยาว รูปทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 4-5 มิลลิเมตร สีเขียวอ่อนถึงน้ำตาลอ่อน เนื้อบาง ผลแก่สีน้ำตาลอมเหลือง เมล็ดมีรูปร่างแบน ยาว ประมาณ 1 มิลลิเมตร สีดำ มีหลายเมล็ด

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในอินเดีย เมียนมา จีน อินโดนีเซีย มาเลเซีย สามารถพบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้นและในป่าทุติยภูมิ

ระยะเวลาการออกดอกออกผล ตลอดทั้งปี

การใช้ประโยชน์	ทั้งต้น ต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง ใช้คู่กับปลาไหลเผือก
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J. Inthai 605, U.Hathairatn 3 (PSU)

Rhamnaceae

Zizyphus oenoplia (L.) Mill., Gard. Dict. No. 3; Lawson in Hook.f., Fl. Br. Ind.1: 634. 1875; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 298. 1931; Backer & Bakh.f., Fl. Java 2: 82. 1965; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 462. 1967; Ng, Tree Fl. Malaya 4: 300. 1989; Maxwell, Fl. Ko Hong: 81. 2006.

ชื่อท้องถิ่น เล็บเหยี่ยว

ชื่ออื่น ยับเหยี่ยว

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มรอเลื้อย ยาว 3-10 เมตร เถาและกิ่งมีหนามสั้นแหลมตามลำต้นและกิ่ง ก้าน เปลือกเถาเรียบหรือขรุขระเล็กน้อย สีดำเทา ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีแกมรูปไข่ กว้าง 2.5-3.5 เซนติเมตร ยาว 3-6.5 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเบี้ยว ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เส้นใบมี 3 เส้น ออกจากโคนใบ ผิวใบด้านบนเรียบ สีเขียวเข้ม มีขนเล็กน้อย ผิวใบด้านล่างสีเขียวอ่อน มีขนจำนวนมาก ก้านใบยาว 5-8 มิลลิเมตร มีขนสีขาวนุ่ม ดอกออกเป็นช่อกระจุกขนาดเล็กออกบริเวณซอกใบ ยาว 7-10 มิลลิเมตร แกนช่อดอกมีขนสีขาวนุ่ม ก้านดอกยาว 3-5 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ตรงปลายแยกเป็นแฉก 5 แฉก รูปสามเหลี่ยมปลายแหลม ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร มีขนสีขาวนุ่มด้านนอก ด้านในเกลี้ยง ปลายกลีบด้านนอกมีขนเล็กน้อย มีฐานรองดอกสีเหลืองนารองรับ กลีบดอกมี 5 กลีบ รูปช้อนยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ปลายมน บาง สีเขียว หรือสีเขียวอมเหลือง เกสรตัวผู้ ออกสลับกับกลีบเลี้ยง เกสรเพศผู้ มี 5 อัน สีเขียวอมเหลือง เกสรตัวเมีย ฐานชูเกสรแบน ติดที่ฐานตรงข้ามกลีบดอก เกสรเพศเมียปลายแยกเป็น 2 แฉก เกสรตัวเมีย รังไข่เหนือวงกลีบ ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร เกสรตัวเมีย มี 2 ช่อง แต่ละช่องมีอวุล 1 เม็ด ผลแบบเมล็ดแข็ง รูปกลมหรือรูปไข่ เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5-2 มิลลิเมตร ผลอ่อนสีเขียวพอกเปลือกเปลี่ยนเป็นสีม่วงดำ ก้านผลมีขนกระจายทั่วไป มี 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ริมทางขึ้นก่อนถึงสถานีโทรทัศน์บนเขา คอหงส์
------------	--

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในจีน อินโดนีเซีย เมียนมา มาเลเซีย ไทย พบได้ตามป่าเต็งรังและป่าเบญจพรรณ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	สิงหาคม – ธันวาคม
การใช้ประโยชน์	ผลสุกนำมารับประทาน
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	P. Sirirugsa 198, U.Hathairatn 99 (PSU)

Rhizophoraceae

Carallia brachiata (Lour.) Merr., Philipp. J. Sci. 15: 249. 1919; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 597. 1931; Backer & Bakh.f., Fl. Java 1: 380. 1963; Hou in Smitinand & Larsen, Fl. Thailand 2(1): 13. 1970. — *C. integerrima* DC., Henslow in Hook.f., Fl. Br. Ind. 2: 439. 1878; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 696. 1922; Maxwell, Fl. Ko Hong: 125. 2006.

ชื่อท้องถิ่น สี่พัน

ชื่ออื่น ฉะเชิงพระนางแอ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ สูง 50-70 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลเทา ขรุขระ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามรูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง 2-10 เซนติเมตร ยาว 5-15 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบเป็นคลื่น แผ่นใบบางหรือค่อนข้างหนา ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม เป็นมัน ผิวใบด้านล่างมีจุดสีเข้มกระจายอยู่ มีหูใบยาว 1-2.5 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกแยกแขนงที่ปลายกิ่ง ดอกย่อยมี 3-6 ดอก กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันตรงปลายแยกเป็น 5 แฉก กลีบดอก 5 กลีบ รูปรางค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ผลมีขนาดเล็กรูปรางกลมแป้นสีเขียว เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 7 มิลลิเมตร เมื่อสุกสีแดง มีกลีบเลี้ยงด้านบนติดอยู่คล้ายมงกุฏ

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 1 ทางเดินในพื้นที่ศึกษาธรรมชาติบนเขาอหงส์ และเส้นทางที่ 2 ทางลงเขาหลังค่ายเสนาณรงค์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในมาดากัสการ์ ภูมิภาคอินโดจีน มาเลเซีย เวียดนาม ออสเตรเลีย ไทย พบได้ในป่าดิบชื้นพบบ้าง

	ตามริมแม่น้ำ พื้นที่เปิด โลงและพื้นที่ที่มีระดับความสูง 1,320 เมตร จากระดับน้ำทะเล
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	ดอกรับประทานเป็นผักสด ใช้เป็นยาแก้โรคในปาก เปลือกใช้เป็นยาลดไข้
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	P. Thongtem 1, U.Hathairatn 111 (PSU)

Rosaceae

Prunus grisea (C.Muell.) Kalkman, Blumea 13: 56. 1965; Hou in Smitinand & Larsen, Fl. Thailand 2(1): 70. 1970; Maxwell, Fl. Ko Hong: 124. 2006.

ชื่อท้องถิ่น หนูดั้น

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 6-10 เมตร เปลือกลำต้นบางสีน้ำตาลเข้มถึงดำ ใบเดี่ยว ใบรูปไข่แกมรูปใบหอก กว้าง 2-4.5 เซนติเมตร ยาว 5.5-12 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ โคนใบแหลม แผ่นใบค่อนข้างหนา ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 6-10 มิลลิเมตร มีหูใบรูปแถบยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร เกือบถึง ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกที่ซอกใบ ยาว 1-1.5 เซนติเมตร แกนช่อดอกสีเขียวเหลือง มีขนนุ่มปกคลุม ก้านดอกยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร มีใบประดับที่ร่วงง่าย รูปไข่ มีขนนุ่มปกคลุม ดอกสมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วยยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 8-10 แฉก รูปรี ยาว 0.5-1 มิลลิเมตร มีสีเขียวเหลือง มีขนนุ่มปกคลุม ไม่มีกลีบดอก เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก สีขาว ยาว 2-3 มิลลิเมตร ติดที่ปลายของหลอดกลีบเลี้ยง อับเรณูมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.25 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียแบน ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร สีขาว เกือบถึง ปลายแยกเป็น 2 พู รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 มิลลิเมตร มี 1 ช่อง มีออวูล 2 เม็ด ผลแบบเมล็ดแข็ง แห้งแตก รูปทรงกลมกว้างประมาณ 10 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 8 มิลลิเมตร ผิวเกลี้ยง ผลอ่อนสีเขียว ผลสุกสีเหลือง มี 1 เมล็ด รูปขอบขนานกว้างประมาณ 3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 7 มิลลิเมตร ผิวเมล็ดเรียบ

แหล่งที่พบ	ในพื้นที่สวนของชาวบ้านที่อยู่บนเขา และเส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในเมียนมา มาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย พบได้ในป่าเขา
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มีนาคม – พฤษภาคมปีหน้า
การใช้ประโยชน์	เปลือกเถา ต้มน้ำดื่มแก้ไข้ บำรุงหัวใจ
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	U. Hathairatn 104

Rubiaceae

Chassalia chartacea Craib, in Kew Bull.: 279. 1931; Craib, Fl. Sm. Enum. 2: 202. 1934. — *C. curviflora*, Hook.f., Fl. Br. Ind. 3: 176. 1882; Ridl., Fl. Mala Penins. 2: 142. 1967.

ชื่อท้องถิ่น เข็มพระราม

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม สูง 2-3 เมตร เปลือกลำต้นเรียบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอกหรือรูปรี กว้าง 2-7 เซนติเมตร ยาว 7-21 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ เป็นคลื่น แผ่นใบบาง มีเส้นแขนงใบข้างละ 5-6 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียว ก้านใบยาว 1-2 เซนติเมตร มีหูใบคล้ายหลอดทรงกระบอก ดอกออกเป็นช่อแยกแขนงที่ปลายยอด ยาว 3-6 เซนติเมตร ก้านช่อดอกสีขาว ดอกมีขนาดเล็ก กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายแยกออกเป็น 5 แฉก สีดำ กลีบดอกโคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 3 เซนติเมตร ตรงปลายแยกออกเป็น 5 แฉก ดอกสีขาวอมม่วง เกสรเพศผู้มี 5 อัน ติดที่รอยต่อของกลีบดอก เกสรเพศเมียแยกออกเป็น 2 แฉก ผลรูปทรงกลม หนา สีขาวหรือสีชมพู เมื่อสุกมีสีน้ำตาลหรือดำ มี 2 เมล็ด

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในศรีลังกา จีน ฟิลิปปินส์ พบได้ในป่าดิบ
แล้ง

ระยะเวลาการออกดอกออกผล -

การใช้ประโยชน์ ราก ต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง ทำยาตอง

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา T. Muadsub 65, U.Hathairatn 140 (PSU)

Ixora javanica (Blume) DC., Prodr. 4: 487. 1830; Backer & Bakh.f., Fl. Java 2: 325.
1965; Maxwell, Fl. Ko Hong: 164. 2006.

ชื่อท้องถิ่น เข็มป่า

ชื่ออื่น เข็ม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม สูงประมาณ 0.5-5 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาล ขรุขระ มี หูใบรูป
สามเหลี่ยมยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร 2 มิลลิเมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ใบรูปรีแกมรูปหอก
กว้าง 2.5-5 เซนติเมตร ยาว 8.5-14.5 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ฐานใบรูปลิ้ม
แผ่นใบค่อนข้างหนา เกือบมีเส้นแขนงใบข้างละ 12-18 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่าง
สีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 4.5-5.5 มิลลิเมตร ช่อดอกเชิงสั้นตั้งตรงออกที่ปลายยอด ยาว 8-10
เซนติเมตร แกนช่อดอกมีขนประปราย ก้านดอกยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร มีใบประดับรูปสาม
เหลี่ยม ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ปลายแหลม ดอกสมบูรณ์เพศ มีจำนวนมาก กลีบเลี้ยง 4
กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 4 แฉก ยาวประมาณ
0.5 มิลลิเมตร สีแดง เกือบมีกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว ยาว 3-4 เซนติเมตร ส่วน
ปลายมี 4 แฉกรูปรี กว้างประมาณ 3.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 7 มิลลิเมตร ปลายแหลม สีแดง
อมชมพูหรือสีส้ม เกือบมี เกสรเพศผู้มี 4 อัน ติดที่หลอดกลีบดอก ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 2
มิลลิเมตร เกือบมี อับเรณูติดที่ฐาน รูปแถบยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียปลายแยก
เป็น 2 แฉก ก้านชูยอดเกสรเพศเมียยาวกว่ายอดกลีบดอก รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ มี 2 ช่อง แต่ละ
ช่องมีอวุล 1 เม็ด มีฐานรองดอกขนาดเล็ก ผลแบบเมล็ดแข็ง รูปร่างค่อนข้างกลม กว้าง
ประมาณ 8 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ผิวเกือบมีสีซีเขียวจากนั้นเปลี่ยนเป็นสีแดง
เข้ม และเมื่อสุกเป็นสีดำ มีกลีบเลี้ยงติดทน มี 1 เมล็ด ผิวเมล็ดมีขน

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคองหงส์ เส้นทางที่ 2 ทางเดินบริเวณสันเขา และในพื้นที่ที่ ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย เกาะชวา อินโดนีเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้นและป่าดิบเขา
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ช่วงเดือนกุมภาพันธ์
การใช้ประโยชน์	รากนำมาต้มน้ำดื่มแก้ไข้ บำรุงโลหิต แก้ตาฝ้าฟาง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 84-212, U.Hathairatn 114 (PSU)

ixora nigricans R. Br. ex Wight & Arn. Prodr. Fl. Ind. Orient. 1: 428. 1834; Wong in Ng, Tree Fl. Malaya 4: 359. 1989; Maxwell, Fl. Ko Hong: 165. 2006.

ชื่อท้องถิ่น เข็มปลายสน

ชื่ออื่น เข็มน้ำ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม สูง 1-3 เมตร มีหูใบรูปไข่ ยาว 7-8 มิลลิเมตร ปลายเป็นติ่งแหลม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอกหรือรูปไข่ กว้าง 4-5.5 เซนติเมตร ยาว 10-18 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบรูปลิ้ม ขอบใบเรียบ แผ่นใบบาง มีเส้นแขนงใบข้างละ 11-13 เส้น ผิวใบเรียบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 8-12 มิลลิเมตร ดอกออกเป็นช่อแยกแขนงที่ปลายกิ่ง ยาว 7-10 เซนติเมตร แกนช่อดอกสีเขียวมีขนก้านดอกยาวประมาณ 0.2 มิลลิเมตร มีใบประดับรูปแถบยาว 1-2 มิลลิเมตร เกสรตัวผู้ ดอกสมบูรณ์เพศมีจำนวนมาก กลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปถ้วยยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ตรงปลายแยกเป็น 4 แฉก รูปถ้วยยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร สีเขียวหรือสีเหลือง เกสรตัวผู้ 4 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว 10-12 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 4 แฉก รูปถ้วย กว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 6 มิลลิเมตร สีขาว เกสรเพศผู้ 4 อัน ติดที่หลอดกลีบดอก ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร อับเรณูรูปแถบ ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร สีนํ้าตาลถึงสีดำ เกสรเพศเมียรูปแถบแยกเป็น 2 พู ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร สีขาวหรือชมพู ก้านชูยอดเกสรเพศเมียยาว 10-12 มิลลิเมตร สีขาว

รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ มี 2 ช่อง แต่ละช่องมีอวูล 1 เม็ด ผลแบบเมล็ดแข็ง รูปร่างกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 7-8 มิลลิเมตร ปลายมีติ่ง ผิวเกลี้ยง สีเขียว มีกลีบเลี้ยงติดอยู่ มี 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้ापปล้อง

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในอินเดีย กัมพูชา ลาว มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่า

ระยะเวลาออกดอกออกผล เมษายน – พฤศจิกายน

การใช้ประโยชน์ รากต้มน้ำดื่มแก้ไข้

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา J.F. Maxwell 85-1132, U.Hathairatn 55 (PSU)

Lasianthus cyanocarpus Jack, Trans. Linn. Soc. London 14(1): 125. 1823; Hook.f., Fl. Br. Ind. 3: 179. 1882; Craib, Fl. Sm. Enum. 2: 210. 1932; Backer & Bakh.f., Fl. Java 2: 338. 1965; Ridl., Fl. Malay Penins. 2: 153. 1967; Henderson, Malayan Wild Fls. Dicots: 224. 1974.

ชื่อท้องถิ่น ปาวขน

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มขนาดเล็ก ลำต้นมีสีน้ำตาล สูง 2-3 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนานหรือรูปวงรีแกมขอบขนาน กว้าง 2-5 เซนติเมตร ยาว 4-12 เซนติเมตร มีหูใบอยู่ระหว่างก้านใบและหลอดรวงได้ง่าย ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ มีขน แผ่นใบหนา สีเขียวเข้ม มีขนปกคลุมผิวใบทั้งสองด้าน ออกดอกเป็นช่อกระจุกบริเวณซอกใบ 2-3 ดอก กลีบดอกเป็นสีขาวเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว กลีบดอกด้านบนทั้งสองด้านมีขนยาวสีขาว ด้านล่างเกือบเรียบ ผลเป็นผลสดสีน้ำเงิน มีขน ตรงปลายผลมีกลีบเลี้ยงติดอยู่

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้ापปล้อง

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในเมียนมา มาเลเซีย อินโดนีเซีย
ฟิลิปปินส์ นิวกินี ไทย พบได้ในป่าดิบชื้นและพื้นที่
บริเวณใกล้แหล่งน้ำ

ระยะเวลาการออกดอกออกผล -

การใช้ประโยชน์ ใบสด นำมาขยี้แกอากการคั้นตามผิวหนังได้

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา Phunida & Wallaya 96-008, U.Hathairatn 8
(PSU)

Metadina trichotoma (Zoll. & Merr.) Taxon 19(3): 472. 1970; Maxwell, Fl. Ko Hong:
168. 2006.

ชื่อท้องถิ่น รังบวบ

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นสูง 15-20 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาล ขรุขระ มีหูใบรูปแถบยาว 1-1.5 มิลลิเมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนานแกมรูปใบหอก กว้าง 2-3.5 เซนติเมตร ยาว 5.5-9.5 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบบาง เรียบ เกลี้ยง มีเส้นแขนงใบข้างละ 6-8 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 4-11 มิลลิเมตร เกลี้ยง ดอกออกเป็นช่อกระจุกอยู่ที่ปลายกิ่ง ยาว 6-8 เซนติเมตร แกนช่อดอกมีขน มีใบประดับคล้ายใบยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ดอกสมบูรณ์เพศ อยู่รวมกันเป็นกลุ่มทรงกลม มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 0.75 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5-6 แฉก รูปแถบยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ปลายแหลม เกลี้ยง กลีบดอกโคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 2.5 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5-6 แฉก รูปสามเหลี่ยม ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ปลายแหลม ผิวด้านนอกมีขนปกคลุม ด้านในเกลี้ยง เกสรเพศผู้มี 5-6 อัน ติดที่บริเวณปลายหลอดกลีบดอก ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 0.25 มิลลิเมตร อับเรณูยาวประมาณ 0.75 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียรูปทรงกระบอก หนา ก้านชูยอดเกสรเพศเมียยาวประมาณ 8 มิลลิเมตร สีขาว เกลี้ยง รังไข่แยกกัน มี 2 ช่อง แต่ละช่องมีอวุลหลายเม็ด ผลแบบแห้งแตก รูปไข่หรือรูปทรงกระบอก กว้างประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ผิว

เรียบ เกลี้ยง แตกกออกเป็น 2 ชีก มีหลายเมล็ด แบน ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ปลายแหลมทั้งสองข้าง

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ริมทางขึ้นก่อนถึงสถานีโทรทัศน์บนเขาคอหงส์และในป่าบริเวณสันเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในบังคลาเทศ จีน อินเดีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย พบได้ในพื้นที่ป่าทุติยภูมิและบนภูเขา

ระยะเวลาการออกดอกออกผล เมษายน – พฤศจิกายน

การใช้ประโยชน์ ลำต้นใช้ก่อสร้าง

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา H&C 439, U.Hathairatn 77 (PSU)

Morinda elliptica Ridl., J. Straits Branch Roy. Asiat. Soc. 79: 86. 1918; Ridl., Fl. Malay Penins. 2: 118. 1967; Maxwell, Fl. Ko Hong: 169. 2006. — *M. citrifolia* Backer & Bakh.f., Fl. Java 2: 351. 1965; Hook.f., Fl. Br. Ind. 3: 155. 1822.

ชื่อท้องถิ่น ยอป่า

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูง 3-6 เมตร เปลือกลำต้นขรุขระสีน้ำตาล แตกเป็นร่อง มีขนปกคลุม มีหูใบรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม กว้างประมาณ 4 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ใบเดี่ยว รูปหอกแกมรูปขอบขนาน กว้าง 3-7 เซนติเมตร ยาว 10.5-18.5 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เกลี้ยง มีเส้นแขนงใบข้างละ 5-7 เส้น แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 7-13 มิลลิเมตร เกลี้ยง ดอกเดี่ยวหรือออกเป็นช่อตามซอกใบ ยาว 2.5-5 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 1.5-3 เซนติเมตร ดอกสมบูรณ์เพศมีจำนวนมาก รูปรีอัดกันแน่นเป็นทรงกลม กว้าง 8-10 มิลลิเมตร ยาว 10-15 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็นแฉกสั้นๆ 3-5 แฉก สีเขียว กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 7 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น

3-5 แฉก ยาว 5-6 มิลลิเมตร ปลายมน สีขาวอมเขียว เกสรเพศผู้มีจำนวนเท่ากับกลีบดอก ติดที่บริเวณปลายหลอดกลีบดอก สีขาวอมชมพู ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร เกสรตัวผู้ อับเรณูรูปแถบ ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ติดที่ฐาน โคนแยกเป็น 2 แฉกลึก เกสรเพศเมียปลายแยกเป็น 2 แฉก ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร สีเขียว ก้านชูยอดเกสรเพศเมียยาวประมาณ 6 มิลลิเมตร เกสรตัวเมีย รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 2 ช่อง แต่ละช่องมีออวุล 1 เม็ด ผลแบบผลรวม มีรูปร่างกลมรี กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร สีเขียว มีตาเป็นตุ่มรอบผล มี 1 เมล็ด รูปรี กว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2.5 มิลลิเมตร

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 3 ในป่าบริเวณทางขึ้นสถานีโทรทัศน์บนเขาคอหงส์ และในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในพื้นที่เปิดโล่ง บางครั้งพบในพื้นที่ป่าทุติยภูมิ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	ผลสด นำมาตากแห้งต้มน้ำดื่มแก้ร้อนใน แก้อาเจียน
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	Nillaman K. 5, U.Hathairatn 25 (PSU)

Rutaceae

Glycosmis pentaphylla CD., Prodr. 1: 538. 1824; Hook.f., Fl. Br. Ind. 1: 499. 1875; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 224. 1931.

ชื่อท้องถิ่น เขยตาย

ชื่ออื่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม สูงประมาณ 6 เมตร เปลือกลำต้นเรียบสีน้ำตาลเทา ผิวลำต้นเป็นวงสีขาว ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอกแกมวงรี กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 12-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลมเกือบกลม โคนสอบเรียว ขอบใบเรียบ อาจมีรอยจักตื้น แผ่นใบเรียบ

มีเส้นแขนงใบข้างละ 3-5 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ผิวใบทั้งสองด้านมีจุดต่อม ดอก ออกเป็นช่อเชิงลดแยกแขนง ยาว 10-20 เซนติเมตร ดอกย่อยสีขาว มีขนาดเล็ก ออกเป็น กระจุกตามซอกใบหรือที่ปลายกิ่ง มี 12-15 ดอก กลีบดอก 5 กลีบ สีขาว กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคน เชื่อมติดกัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก มีใบประดับหุ้ม ชั้นบนมี 5 กลีบใหญ่ และมีส่วนย่อยเล็กๆ หลายอัน ตรงกลางแกนดอกมีเกสรตัวผู้เป็นแท่ง 8-10 อัน เกสรตัวเมียเรียงเป็นวง ก้านชูดอก เกสรเพศเมียสั้น ติดทน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 5 ช่อง แต่ละช่องมีออวุล 1 เม็ด ผลสดแบบมี เนื้อ ฉ่ำน้ำ ขนาดเล็ก รูปทรงกลม กว้าง 1 เซนติเมตร ยาว 1-2 เซนติเมตร สีเขียว เมื่อสุกเป็นสี ชมพูใส มีรสหวาน เมล็ดรูปขอบขนาน มี 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขา และเส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดียน อินโดจีน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย พบได้ทั่วไปตามป่าโปร่ง
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	กุมภาพันธ์ - เมษายน
การใช้ประโยชน์	รากและผล มาผสมกับน้ำและข้าวสาร แก้วโรครีม แก้วโรคนุสวัส
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 87-330, U.Hathairatn 115 (PSU)

Luvunga scandens (Roxb.) Wight, Prodr. Fl. Ind. Orient: 90. 1834; Maxwell, Fl. Ko Hong: 67. 2006.

ชื่อท้องถิ่น หนามเกี่ยวไก่

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มเลื้อย เลื้อยได้ 20-30 เมตร เปลือกลำต้นสีเขียวเข้ม มีหนามยาว 1-1.5 เซนติเมตร กระจายรอบลำต้น ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ใบอ่อนรูปรียาว ยาว กว้างประมาณ 2 เซนติเมตร ยาว 10-12 เซนติเมตร ใบแก่เปลี่ยนเป็นใบประกอบแบบนิ้วมือ มี 3 ใบย่อย รูปไข่ หรือรูปขอบขนาน กว้าง 3-6 เซนติเมตร ยาว 6-18 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม

ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 5-13 เซนติเมตร ก้านใบย่อยยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร เกี้ยง ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกที่ซอกใบ ยาว 3-4 เซนติเมตร ดอกสมบูรณ์เพศมีจำนวนมาก มีกลิ่นหอม กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็น รูปถ้วยยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 4 แฉก สีเขียว กลีบดอกรูปขอบขนาน กว้าง 1-2 มิลลิเมตร ยาว 8-9 มิลลิเมตร ปลายมน สีขาว ร่วงง่าย เกสรเพศผู้มี 8 อัน โคนเชื่อมติดกัน เป็นหลอดสั้นกว่ากลีบดอก สีขาว อับเรณูรูปแถบ สีเหลือง มี 2 ช่อง เกสรเพศเมียรูปโล่ ก้านชู ยอดเกสรเพศเมียเรียวยาว ยาวกว่ากลีบดอก รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปร่างค่อนข้างกลม วางอยู่ บนก้านชูเกสรเพศเมียยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร มี 2 ช่อง แต่ละช่องมีอวุล 2 เม็ด ผลแบบมี เนื้อ รูปร่างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 3 เซนติเมตร สีเหลืองอ่อน เมล็ดมี 1-3 เมล็ด รูป ไข่ ปลายแหลมทั้งสองข้าง

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย จีน เวียดนาม มาเลเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น และบริเวณใกล้แหล่งน้ำ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	-
การใช้ประโยชน์	ราก นำไปฝนทาบริเวณผิวหนังแก้อาการคัน
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	C. Leeratiwong 2002-22, U.Hathairatn 56 (PSU)

Micromelum minutum (G. Forst.) Wight & Arn., Prodr. Fl. Ind. Orient: 448. 1834; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 228. 1931. — *M. pubescens* Hook.f., Fl. Br. Ind. 1: 501. 1875; Ridl., Fl. Malay Penins. 1: 352. 1967.

ชื่อท้องถิ่น หมุย

ชื่ออื่น จิก สมุย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มขนาดเล็ก สูงประมาณ 10 เมตร ลำต้นเรียบสีน้ำตาล ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงสลับกัน แกนใบยาว 18-50 เซนติเมตร ใบย่อยมี 7-14 ใบ สีเขียว รูปไข่หรือรูปใบหอก กว้าง 2-4 เซนติเมตร ยาว 3-7 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเบี้ยว ขอบใบหยัก

เป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบบาง มีเส้นแขนงใบข้างละ 9-12 เส้น มีต่อมน้ำมันเล็กๆ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มมีขนสั้นๆ ด้านล่างสีเขียวมีขนบางๆ มีกลิ่นหอม ก้านใบยาวประมาณ 9 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อเชิงล้นขนาดเล็กออกที่ปลายกิ่ง ยาว 18-25 เซนติเมตร มีดอกย่อยจำนวนมาก กลีบเลี้ยง 5 กลีบ กลีบดอก 5 กลีบ สีเขียวอ่อนหรือเหลือง รั้งไข้อยู่เหนือวงกลีบ มีขนปกคลุม ผลเป็นแบบมีเนื้อ รูปไข่ถึงรูปขอบขนาน ยาว 1-1.2 เซนติเมตร สีเขียวอ่อนผิวเกลี้ยง ฉ่ำน้ำ เมื่อสุกมีสีแดง

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 2 ทางเดินบริเวณสันเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในออสเตรเลีย อินเดีย ศรีลังกา เมียนมา กัมพูชา เวียดนาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย เกาะนิวกินี ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบเขาหรือตามพื้นที่เปิดโล่งริมแหล่งน้ำ

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

-

การใช้ประโยชน์

ยอดอ่อนรับประทานสดๆ กับขนมจีน

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

P. Sirirugsa 965, U.Hathairatn 54 (PSU)

Toddalia asiatica (L.) Lam., Tabl. Encycl. 2: 116. 1797; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 220. 1925; Handb, Fl. Ceyl. 5: 472. 1985; Maxwell, Fl. Ko Hong: 68. 2006.

ชื่อท้องถิ่น เล็บรอก

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเลื้อย เปลือกสีน้ำตาล มีหนามโค้งงอกระจายอยู่ตามกิ่ง ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ใบประกอบแบบนิ้วมือ มี 3 ใบย่อย รูปใบหอกแกมรูปไข่กลับ กว้าง 2.5-4 เซนติเมตร ยาว 5-9.5 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบ ขอบใบหยักเล็กน้อย ผิวใบมีต่อมน้ำมันกระจายอยู่ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 2-3 เซนติเมตร เกลี้ยง ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนงที่บริเวณซอกใบ ยาว 3.5-6.5 เซนติเมตร แกนช่อดอกสีเขียว เหลือง มีขน ก้านดอกยาว 6-7 มิลลิเมตร ดอกแยกเพศเพศ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกัน

เป็นหลอดยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็นแฉกรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม ยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร สีเขียวเหลือง เกี้ยง กลีบดอกรูปแถบปลายแหลม กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร สีเขียวเหลือง มีต่อมกระจายอยู่ ดอกเพศผู้มีเกสรเพศผู้ 5 อัน แยกกัน เรียงสลับกับกลีบดอก ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร เกี้ยง อับเรณูรูปขอบขนาน มีเกสรเพศเมียที่เป็นหมัน ดอกเพศเมียมีเกสรเพศผู้รูปปลียาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียกลมหนา เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ฝังไข้อยู่เหนือวงกลีบ รูปร่างค่อนข้างกลมหนา กว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร สีเขียว มี 5 ช่อง แต่ละช่องมีอวูล 2 เม็ด ผลแบบมีเนื้อ รูปร่างกลม ผิวเรียบ ผลอ่อนสีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีเหลือง มีต่อมน้ำมันที่ผิว เมล็ดรูปไต มีหลายเมล็ด ผิวเรียบ กว้างประมาณ 3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 บริเวณริมทางขึ้นก่อนถึงบ้านพัก เจ้าหน้าที่อยู่บนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในจีน บังคลาเทศ ภูฏาน อินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น ลาว มาเลเซีย เมียนมา เนปาล ฟิลิปปินส์ ศรีลังกา เวียดนาม เกาะมาดากัสการ์ พบที่ ป่าดิบแล้งหรือป่าดิบเขา
ระยะเวลาออกดอกออกผล	สิงหาคม – ธันวาคม
การใช้ประโยชน์	ใบอ่อนนำมารับประทานเป็นผักสด เป็นยาบำรุง ร่างกาย
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 84-178, U.Hathairatn 31 (PSU)

Santalaceae

Dendrotrophe buxifolia (Blume) Miq., Fl. Ind. Bot. 1: 781. 1856; Hook.f., Fl. Br. Ind. 5: 234. 1886; Macklin & J. Parnell in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 9(1): 59. 2005; Maxwell, Fl. Kho Hong: 271. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ตีเมียเปื้อยง

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

พืชเบียนแล้วเจริญกลายเป็นไม้เลื้อย เพราะและห้อยง่าย เปลือกลำต้นสีเหลืองอ่อนจากนั้นเปลี่ยนเป็นสีเขียว ใบเดี่ยว เรียงแบบบันไดเวียน รูปขอบขนาน กว้าง 5-10 เซนติเมตร ยาว 10-25 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบรูปลิ้ม ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา มีเส้นแขนงใบข้างละ 3 เส้น เกือบผิวน้ำใบสีเขียวเข้มทั้งสองด้าน ก้านใบยาว 2-4 มิลลิเมตร เกือบผิวน้ำ ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกที่ซอกใบ ยาว 3-10 มิลลิเมตร แกนช่อดอกสีเขียวอ่อน เกือบผิวน้ำ ก้านดอกยาวประมาณ 0.2 มิลลิเมตร มีใบประดับแบบเกล็ดติดทน 3-4 อัน ยาวประมาณ 0.25 มิลลิเมตร ดอกสมบูรณ์เพศ กลีบรวม มี 5 กลีบ รูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร สีเขียวอ่อน เกือบผิวน้ำ เกสรเพศผู้มี 5 อัน ติดตรงกลางของกลีบดอก อับเรณูกลม มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.2 มิลลิเมตร เกสรเพศเมีย 5 แฉก มีขนปกคลุม รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ รูปรี กว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร สีเขียว เกือบผิวน้ำ มี 1 ช่อง มีออวูล 2-3 เม็ด ผลแบบเม็ดแข็ง รูปร่างค่อนข้างกลม กว้างประมาณ 3.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร ผิวเกือบผิวน้ำ สีเขียว เมื่อแก่เป็นสีดำ มี 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์ และเส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

เวียดนาม มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้นและป่าปฐมภูมิ

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

สิงหาคม – ธันวาคม

การใช้ประโยชน์

ยอดอ่อนรับประทานเป็นผักสด บำรุงกำลัง ถေးต้มน้ำดื่มแก้ปวดเมื่อยแก้โรคสตรี

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

J.F. Maxwell 84-505, U.Hathairatn 60 (PSU)

Sapindaceae

Arfeuillea arborescens Pierre, Fl. For. Cochinch. 21: t. 322B. 1895; Craib, Fl. Sm. Enum.1: 336. 1973; Welzen in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 7(1): 185. 1999.

ชื่อท้องถิ่น คงคาเดียด

ชื่ออื่น ช้างเผือก ตะไลคงคา หมากเล็กหมากน้อย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 20 เมตร เปลือกลำต้นสีเทา มีรอยแตกตามยาว ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ใบย่อยแตกออกจากจุดเดียวกัน เรียงตรงข้ามกัน ใบรูปไข่ กว้าง 2-4 เซนติเมตร ยาว 2-7 เซนติเมตร ปลายใบมนมีติ่งเล็กน้อย โคนใบเรียวแหลม แผ่นใบบางและเหนียว มีขนบางๆ ตรงเส้นกลางใบทั้งสองด้าน ดอกออกเป็นช่อแบบเชิงสั้น ออกที่ปลายกิ่งหรือซอกใบ ช่อดอกยาวประมาณ 15 เซนติเมตร ดอกมีกลิ่นหอมหวาน กลีบเลี้ยงสีเขียว รูปไข่ถึงรูปรี กว้าง 1.7-4.5 มิลลิเมตร ยาว 5.5-9 มิลลิเมตร กลีบดอกมีสีขาว รูปไข่กลับ กว้าง 0.7-1.2 มิลลิเมตร ยาว 3-3.3 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้ยาว 6.3-9.1 มิลลิเมตร สีเขียว อับเรณูสีส้ม กว้าง 0.5-0.8 มิลลิเมตร ยาว 1-1.2 มิลลิเมตร ผลแห้งแตก กว้าง 3-4.3 เซนติเมตร ยาว 3.2-5.5 เซนติเมตร มีลักษณะที่เป็นปีก 3 อัน แต่ละอันกว้างประมาณ 2 เซนติเมตร เมล็ดมีสีดำ รูปร่างค่อนข้างกลม กว้าง 5.5-6.5 เซนติเมตร ยาว 5-5.5 เซนติเมตร มีขนสีน้ำตาลปกคลุม

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์เฉพาะในประเทศลาวและไทย สามารถพบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น, ป่าเบญจพรรณและบริเวณที่เป็นเขาหินปูน หรือบริเวณที่มีความสูงอยู่ที่ 50-600 เมตรจากระดับทะเล

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

พฤศจิกายน – เมษายน

การใช้ประโยชน์

เนื้อไม้ นำมาฝนเป็นยาฆ่าพยาธิ เปลือกกินเป็นยาแก้พิษร้อนในกระหายน้ำ

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

C.Phengklai 4032, U.Hathairatn 69 (PSU)

Lepisanthes rubiginosa (Roxb.) Leenh., Blumea 17 : 82. 1969; Yap in Ng, Tree Fl. Malaya 4: 446. 1989; Welzen in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 7(1): 214. 1999; Maxwell, Fl. Ko Hong: 87. 2006.

ชื่อท้องถิ่น มะหวด

ชื่ออื่น กำขำ มะหวดลิง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูง 1-10 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลถึงเทาแตกสะเก็ดและหลุดออกเป็นแผ่นบางๆ ใบประกอบแบบขนนกปลายคู่ เรียงเวียนสลับ แกนกลางใบยาวประมาณ 50-65 เซนติเมตร ใบย่อย 5-7 คู่ เรียงแบบตรงข้าม รูปไข่แกมขอบขนาน กว้าง 4-6 เซนติเมตร ยาว 10-22 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ แผ่นใบบางและย่น มีเส้นแขนงใบข้างละ 10-16 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน มีขนปกคลุมทั้งสองด้านเล็กน้อย ก้านใบยาว 8-13 เซนติเมตร ก้านใบย่อยยาว 5-12 มิลลิเมตร ดอกออกเป็นช่อแยกแขนงที่ซอกใบและปลายกิ่ง ยาว 20-35 เซนติเมตร ก้านดอกยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ดอกแยกเพศ มีจำนวนมาก กลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปร่างค่อนข้างกลม กว้าง 2-2.5 มิลลิเมตร ยาว 2-3 มิลลิเมตร ปลายมน สีเขียวถึงเหลือง ผิวด้านบนมีขนปกคลุม ด้านในเกลี้ยง กลีบดอก 4 กลีบ รูปไข่ กว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 3.5 มิลลิเมตร ปลายแหลม สีขาว บริเวณโคนกลีบมีขนปกคลุม ฐานรองดอกหนา เกลี้ยง เกสรเพศผู้มี 8 อัน แยกกัน สีขาว ก้านชูอับเรณูยาว 2-3 มิลลิเมตร อับเรณูยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร มี 2 ช่อง ดอกเพศเมียมีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน 8 อัน เกสรเพศเมียมี 1 อัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มีขนนุ่มปกคลุม มี 2-3 ช่อง แต่ละช่องมีออวุล 1 เม็ด ดอกเพศผู้มีเกสรเพศเมียที่เป็นหมันขนาดเล็ก ผลแบบเมล็ดแข็ง ทรงกลมรี กว้าง 10-13 มิลลิเมตร ยาว 12-15 มิลลิเมตร มีขน ผลอ่อนสีเขียว เมื่อสุกจะมีสีแดงถึงม่วง มี 1 เมล็ด รูปรี กว้าง 7-9 มิลลิเมตร ยาว 8-10 มิลลิเมตร

แหล่งที่พบ

ในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ที่ทวีปเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อินเดี ย จีน ออสเตรเลีย พบได้ในพื้นที่ป่าเต็งรัง ป่าทุติยภูมิ ป่าชายเลน หรือพื้นที่ที่มีความสูง 300-1200 เมตร จากระดับทะเล

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

พฤศจิกายน – เมษายนปีหน้า

การใช้ประโยชน์ ผลสุกนำมารับประทานสามารถแก้อาการท้องร่วง
เมลิ็ด ต้มน้ำดื่มแก้ไอกรน

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา J.F. Maxwell 86-167, U.Hathairatn 101 (PSU)

Xerospermum noronhianum (Blume) Blume, Rumphia 3: 100. 1847; Welzen in
Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 7(1): 246. 1999.

ชื่อท้องถิ่น คอแลน

ชื่ออื่น คอแลนเขา ไม้ไผ่แดง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 25-40 เมตร เปลือกลำต้นเรียบสีน้ำตาลเข้มหรือสีเทา ใบประกอบ
แบบขนนก เรียงสลับ มีใบย่อย 1-3 ใบ ออกจากจุดเดียวกันเรียงตรงข้ามกัน ใบย่อยรูปรี กว้าง
ประมาณ 30 เซนติเมตร ยาวประมาณ 50 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมน แผ่นใบหนา
และเหนียว ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน ดอกออกเป็นช่อที่ปลายกิ่งหรือซอกใบ ช่อดอกยาว
ประมาณ 25 เซนติเมตร ดอกมีขนาดเล็กสีขาวหรือเหลือง กลิ่นหอม กลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปไข่
กว้าง 1-2.4 มิลลิเมตร ยาว 1-3 มิลลิเมตร กลีบดอก 4 กลีบ รูปไข่หรือรูปถ้วย กว้าง 0.5-1.7
มิลลิเมตร ยาว 1-2.8 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้สีส้มสวยงาม มี 8-9 อัน ยาว 1.5-2.5 มิลลิเมตร ก้าน
ชูอับเรณูสีเขียวอ่อน อับเรณูสีม่วงเข้ม ผลสดแบบมีเนื้อรูปรางรี กว้าง 1.25-5 เซนติเมตร ยาว
1.8-5 เซนติเมตร เมื่อสุกมีสีเหลืองถึงแดงหรือน้ำตาลเข้ม เปลือกผลเหนียวและหนาประมาณ
2.5 มิลลิเมตร ผิวเปลือกมีลักษณะเป็นตุ่มทั่วทั้งผล เมล็ดสีเหลือง มีเยื่อหุ้มอยู่

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ในป่าที่เป็นทางขึ้นก่อนถึงสถานีโทรทัศน์
ที่อยู่บนเขาคอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในอินเดียน บังคลาเทศ เมียนมา ไทย
มาเลเซีย อินโดนีเซีย สามารถพบได้ในป่าดิบเขา ป่า
พรุ หรือพื้นที่ที่มีระดับความสูง 300-1500 เมตร จาก
ระดับทะเล

ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ดอกจะออกตลอดทั้งปี ส่วนผลจะออกช่วงเดือนมกราคม-สิงหาคม
การใช้ประโยชน์	ผลสุกนำมารับประทาน
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	C. Leeratiwong 2002-57, U.Hathairatn 110 (PSU)

Sapotaceae

Palaquium obovatum (C.B.Clarke) King & Gamble, J. Asiat. Soc. Bengal 74(2): 190. 1906; Craib, Fl. Sm. Enum. 2: 356. 1939; Maxwell, Fl. Ko Hong: 194. 2006.

ชื่อท้องถิ่น จิกนม

ชื่ออื่น ขนุนนก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 20-40 เซนติเมตร เปลือกลำต้นสีเทาอมดำ มีรอยแตกตามยาวไม่เป็นระเบียบ มียางสีขาว ที่โคนมีพู่พอนแผ่กว้าง หูใบรูปแถบยาวประมาณ 6 มิลลิเมตร ใบเดี่ยว เรียงเวียนถี่เป็นกลุ่มตามปลายกิ่ง รูปขอบขนานหรือรูปไข่กลับ กว้าง 4-7.5 เซนติเมตร ยาว 13-15 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบสอบ ขอบใบเป็นคลื่น แผ่นใบหนาและหยาบ เกลี้ยง มีเส้นแขนงใบข้างละ 13-15 เส้น ฐานเป็นโครงคล้ายกางปลาทางด้านล่าง ปลายโค้งขึ้นจรดกันใกล้ขอบใบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างมีนวล ก้านใบยาว 1.5-2 เซนติเมตร บริเวณโคนหนาและมีขนปกคลุม ก้านดอกยาว 7-9 มิลลิเมตร มีขนประปราย ดอกเป็นช่อแบบกระจุกที่รอบกิ่งเหนือรอยแผลใบและอยู่ใต้กลุ่มใบ มี 3-7 ดอก มีกลิ่นหอม กลีบเลี้ยง 6 กลีบ แบ่งเป็น 2 ชั้น ชั้นละ 3 กลีบ รูปไข่ ปลายมน หนา ขอบกลีบวงนอกจรดกัน ส่วนขอบกลีบวงในแยกซ้อนกัน กลีบด้านนอกมีขนประปราย ด้านในเกลี้ยง กลีบดอก 6 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 6 แฉก รูปรีแกมรูปขอบขนานปลายมน กว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ขอบแยกซ้อนกัน สีเหลืองอ่อน เกสรตัวผู้มี 12 อัน ติดอยู่บริเวณโคนหลอดกลีบดอก ล้อมรอบเกสรเพศเมีย เกสรเพศเมียมีขนาดเล็กยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มีขน มี 6 ช่อง แต่ละช่องมีออวูล 1 ผลเดี่ยวแบบมีเนื้อ รูปร่างค่อนข้างกลม กว้าง 1.5-2 เซนติเมตร ยาว 2.5-3 เซนติเมตร ปลายผลมีก้านชูยอดเกสรเพศเมีย ติดอยู่ ฐานผลมีกลีบเลี้ยงติดทน ผลอ่อนสีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล มี 1-2 เมล็ด รูปขอบขนาน กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาว 1.5-2 เซนติเมตร มีเนื้อนุ่มหนาหุ้ม

แหล่งที่พบ	ในพื้นที่สวนยางพาราของชาวบ้านที่อยู่บนเขา และ เส้นทางที่ 2 ทางเดินบริเวณสันเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย เมียนมา อินโดจีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย พบขึ้นทั่วไปในป่าดิบชื้นและป่าพรุ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มิถุนายน – กรกฎาคม
การใช้ประโยชน์	เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้าง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	P. Sirirugsa 1275, U.Hathairatn 124 (PSU)

Pouteria obovata (R. Br.) Baehni., Candollea 9: 324. 1942; Maxwell, Fl. Ko Hong: 194. 2006.

ชื่อท้องถิ่น งามไทร

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 4-15 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลลอกเป็นแผ่นบางๆ มีน้ำยางสีขาว หูใบรูปแถบยาวประมาณ 6 มิลลิเมตร มีขน ใบเดี่ยว เรียงแบบบันไดเวียน รูปใบหอกแกมขอบขนาน กว้าง 3-6.5 เซนติเมตร ยาว 6-15 เซนติเมตร ปลายใบกลม โคนใบรูปปลีมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนาเรียบ มีเส้นแขนงใบข้างละ 6-8 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอ่อนมีขนประปราย ก้านใบบาง ยาว 7-16 มิลลิเมตร มีขน ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบ ก้านช่อดอกเป็นเหลี่ยม ยาว 3-4 มิลลิเมตร สีเขียวหรือสีน้ำตาล มีขน ดอกสมบูรณ์เพศ มีจำนวนมาก กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปรางกลมหรือรี กว้าง 2-2.5 มิลลิเมตร ยาว 1.5-2 มิลลิเมตร ปลายมน สีเขียว กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปรี กว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ปลายมน สีเขียวอ่อนถึงสีขาว เกสรเพศผู้มี 5 อัน ติดที่บริเวณปลายของหลอดกลีบดอก ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 1.25 มิลลิเมตร เกสรเพศเมีย อับเรณูรูปรางกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.75 มิลลิเมตร มี 2 ช่อง มีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมันเรียงสลับกับกลีบดอก ก้านชูอับเรณูคล้ายเกล็ดยาวประมาณ 1.25 มิลลิเมตร ไม่มีอับเรณู ฐานรองดอกรูปจาน มีขน เกสรเพศเมียเชื่อมติดกันเป็นทรงกระบอกยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 5 ช่อง แต่ละช่องมีออวูล 1 เม็ด ผลแบบมีเนื้อ

รูปร่างรูปไข่หรือกลม กว้าง 7-9 มิลลิเมตร ยาว 9-12 มิลลิเมตร ผิวเกลี้ยง สีเขียว เมื่อผลสุกจะเปลี่ยนเป็นสีม่วง เมล็ดรูปแบน สีน้ำตาล มีหลายเมล็ด รูปร่างกลมรี กว้างประมาณ 5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 10 มิลลิเมตร ผิวเรียบสีน้ำตาลเป็นมัน

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ่าปล้อง
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในออสเตรเลีย อินเดีย มาเลเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่าทุติยภูมิ บริเวณเขา
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	เมษายน – ธันวาคม
การใช้ประโยชน์	เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องเรือน
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 85-538, U.Hathairatn 92 (PSU)

Simaroubaceae

Eurycoma longifolia Jack, Mal. Misc. 2: 45. 1822; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 242. 1926; Nootboom in Smitinand & Larsen, Fl. Thailand 2(4): 444. 1981; Maxwell, Fl. Ko Hong: 69. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ปลาไหลเผือก

ชื่ออื่น ตรึงบาดาล ไหลเผือก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 5-7 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาล ตามลำต้นเกล็ดขี้ผึ้งออกมา ใบประกอบ เรียงเวียนสลับ ออกเป็นกระจุกที่ปลายยอด ยาว 35-70 เซนติเมตร แกนใบมีขนปกคลุม ใบย่อยมีประมาณ 30-40 คู่ เรียงตรงข้าม รูปใบหอกแกมรูปไข่ กว้าง 1.5-2.5 เซนติเมตร ยาว 5-10 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบไม่เท่ากัน ขอบใบเรียบ แผ่นใบบางเรียบ เกลี้ยง เส้นใบเห็นไม่ชัดทั้งสองด้าน ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ผิวใบด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาวประมาณ 15-25 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนงที่ซอกใบ แกนช่อดอกมีขนสั้นปกคลุม ก้านช่อดอกยาว 3-4 มิลลิเมตร สีน้ำตาลแดงหรือสีชมพู ดอกแยกเพศ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกันยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็นแฉกรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร สีน้ำตาลแดงหรือเหลือง กลีบดอก 5 กลีบ รูปขอบขนาน กว้างประมาณ 2

มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร สีน้ำตาลแดง ผิวด้านนอกมีขนปกคลุม ดอกเพศผู้ มีเกสรเพศผู้ 5 อัน แยกกัน ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 2.5 มิลลิเมตร สีน้ำตาลแดง มีขน อับเรณูค่อนข้างกลม สีน้ำตาล มี 2 ช่อง เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.3 มิลลิเมตร มีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน 5 อัน เรียงสลับกับเกสรเพศผู้ รูปขอบขนาน ยาวประมาณ 0.25 มิลลิเมตร มีขน เกสรเพศเมียที่เป็นหมันมีลักษณะเป็นจุดเล็ก 5 จุด ดอกเพศเมียมีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน 5 อัน มีขนาดเล็ก มีขน เกสรเพศเมียมี 5 อัน รังไข่มี 5 ช่อง แต่ละช่องมีอวูล 1 เม็ด ผลแบบเมล็ดแข็ง รูปรี กว้าง 8-10 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 15 มิลลิเมตร ผิวเกลี้ยง สีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีส้มเหลืองหรือสีน้ำตาลแดง

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 ทางเดินในพื้นที่ศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์ และเส้นทางที่ 2 บริเวณริมทางขึ้นไปยังสถานีโทรทัศน์บนเขาคอหงส์ ในป่าบริเวณที่เป็นสันเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในเมียนมา ลาว กัมพูชา ภูมิภาคอินโดจีน มาเลเซีย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น ป่าปฐมภูมิและทุติยภูมิ ป่าเต็งรัง
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม
การใช้ประโยชน์	รากนำมาต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง แก้ไข้ และใช้เป็น ส่วนประกอบในตำรับยาแก้ไข้
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 86-260, U.Hathairatn 21 (PSU)

Theaceae

Adinandra integerrima T. And. ex Dyer in Hook.f., Fl. Br. Ind. 1: 282. 1875; Craib., Fl. Sm. Enum. 1: 125. 1931; Ridl., Fl. Malay. Penins. 1: 196. 1967; Maxwell, Fl. Ko Hong: 53. 1986.

ชื่อท้องถิ่น โทะดง
ชื่ออื่น พิกุลป่า

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้นสูง 4-5 เมตร เปลือกลำต้นเรียบมีสีดำ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนาน กว้าง 2-4 เซนติเมตร ยาว 5.5-11 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ขอบใบหยักเป็นซี่ฟัน มีขนนุ่มประปราย แผ่นใบหนาและเหนียว ผิวใบด้านบนเกลี้ยง สีเขียวเข้ม ด้านสีเขียวอ่อน มีขนนุ่มประปรายโดยเฉพาะบริเวณเส้นกลางใบ ก้านใบยาว 4-5 มิลลิเมตร มีขนปกคลุมดอกเดี่ยว สมบูรณ์เพศ ออกที่ซอกใบ ก้านดอกยาว 2.5-3 เซนติเมตร สีเขียวเหลือง มีใบประดับ 2 ใบรองรับกลีบดอก กลีบดอกสีเขียวเหลือง แบ่งเป็นชั้นขนาดไม่เท่ากัน กลีบชั้นนอกติดทน รูปไข่ ปลายมน มีขนประปราย มีขนาดใหญ่และหนากว่ากลีบชั้นใน โคนกลีบเชื่อมติดกันเป็นหลอด เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก เรียงกันเป็นวงติดที่โคนกลีบดอก รังไข่อยู่เหนือวงกลีบมีขนนุ่มสีน้ำตาลปกคลุม มี 3-5 ช่อง แต่ละช่องมีออวูลหลายเม็ด ผลแบบผลสดมีเนื้อ รูปไข่ กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร มีก้านชูเกสรเพศเมียที่ติดทนยาวประมาณ 2 เซนติเมตร ติดอยู่ เมล็ดสีแดงมีหลายอันรูปร่างกลมแบน กว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2.5 มิลลิเมตร

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขา และเส้นทางที่ 3 ในพื้นที่น้ำตกโตนหญ้าปล้อง
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย กัมพูชา มาเลเซีย ไทย สามารถพบได้ทั่วไปในพื้นที่เปิดโล่งในป่าทุติยภูมิ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	สิงหาคม-มกราคม
การใช้ประโยชน์	เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องเรือน
ตัวอย่างพรรณไม้แห้งที่ศึกษา	C. Leeratiwong 2002-63, U.Hathairatn 117 (PSU)

Schima wallichii (DC.) Korth. in Temminck, Verh. Nat. Gesch. Bot. 3: 143. 1840; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 130. 1925; Keng in Smitinand & Larsen, Fl. Thailand 2(2): 144. 1972; Maxwell, Fl. Ko Hong: 47. 2006.

ชื่อท้องถิ่น มังตาล

ชื่ออื่น พันต้น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 5-12 เมตร เปลือกลำต้นสีเทา หนา ขรุขระ แตกเป็นร่องลึกตามยาว มีเสี้ยนละเอียดสีขาวอยู่ตามลำต้น ใบเดี่ยว ออกตามปลายกิ่งสลับกันไปและกระจุกตามปลายกิ่ง รูปใบหอก กว้าง 3.5-6.5 เซนติเมตร ยาว 11-17 เซนติเมตร ปลายใบเรียว โคนใบสอบเรียว ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เส้นกลางใบมีขนขึ้นประปราย ผิวด้านบนสีเขียวเข้ม ผิวใบด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 2-2.5 เซนติเมตร มีขนปกคลุม ดอกเดี่ยวออกตามซอกใบ เป็นดอกสมบูรณ์เพศ ยาว 1.5-2 เซนติเมตร ก้านดอกยาว 4-5 เซนติเมตร หนา ประมาณ 1.5 มิลลิเมตร มีขนสั้นปกคลุม มีใบประดับ 2 ใบ รูปรีถึงรูปช้อน กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ปลายมน ผิวด้านบนมีขนนุ่มปกคลุม ร่วงง่าย กลีบเลี้ยง 5 กลีบ หนา รูปรีค่อนข้างกลม กว้างประมาณ 4 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ปลายมน สีเขียว กลีบดอก 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร มีขนนุ่มปกคลุม ปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปรี กว้าง 10-12 มิลลิเมตร ยาว 14-16 มิลลิเมตร ปลายมน สีขาวนวล เกสรเพศผู้จำนวนมาก เรียงกันเป็นวงรอบโคนหลอดกลีบดอก สีเหลือง ก้านชูอับเรณูหนา เกสรเพศผู้ ยาว 3-6 มิลลิเมตร อับเรณูรูปขอบขนาน กว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร เกสรเมียรูปโล่ มี 1 อัน ปลายแยกเป็นเว้า 5 เว้า ก้านชูยอดเกสรเพศเมียเกสรเพศผู้ ยาว 6-8 มิลลิเมตร ฝังไข่อุณหภูมิของกลีบ รูปทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 3 มิลลิเมตร มี 5 ช่อง มีขนนุ่มปกคลุม ผลแบบแห้งแตก รูปทรงกลม กว้าง 9-11 มิลลิเมตร ยาว 10-12 มิลลิเมตร เปลือกแข็ง มีขนนุ่มปกคลุม แตกออกตามรอยประสาน 5-7 ซีกหนาๆ เมล็ดรูปไตแบน กว้างประมาณ 7 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 3.5 มิลลิเมตร สีน้ำตาล ขอบมีเยื่อบางๆ แต่ละซีกมีเมล็ด 4-5 เมล็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ริมทางขึ้นก่อนถึงสถานีโทรทัศน์บนเขา คอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดี๋ย เมียนมา มาเลเซีย พบได้ ทั่วไปในป่าดิบแล้งหรือป่าดิบชื้น
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี

การใช้ประโยชน์	ยอดอ่อนรับประทานเป็นผักสด ดอกนำมาต้มน้ำดื่ม บำรุงหัวใจ เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องเรือน
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	T. Jamo7, U.Hathairatn 116(PSU)

Thymelaeaceae

Aquilaria malaccensis Lam., Enc. 1: 49. 1786; Ridl., Fl. Malay Penins. 3: 147. 1924; Whitmore, Tree Fl. Malaya. 2: 385, *f.l.* 1973; Hook.f., Fl. Br. Ind. 5: 199. 1866; Peterson in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 6(3): 227. 1997.

ชื่อท้องถิ่น กฤษณา

ชื่ออื่น ไม้หอม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 40 เมตร ลำต้นเรียบ มีพูพอนที่โคนต้น เปลือกลำต้นเรียบ สีขาวหรือเทา ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนานแกมรูปมน กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 6-12 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบรูปปลีมี ขอบใบเป็นคลื่นม้วนลงเล็กน้อย แผ่นใบเรียบเป็นมันเลื่อม ใบแก่สีเขียวเข้ม ดอกออกเป็นช่อซี่ร่มเล็กๆ ตามซอกใบ ออกที่ปลายกิ่ง ดอกมี 4-6 ดอก ดอกมีขนาดเล็ก สีเขียวอมเหลือง กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นหลอด สีเขียว ยาว 3-5 มิลลิเมตร ด้านนอกมีขนประปราย ด้านในค่อนข้างเกลี้ยง ตรงปลายแยกออกเป็น 5 แฉก กว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร ยาว 2-3 มิลลิเมตร มีขนประปรายทั้งสองด้าน กลีบดอก 10 กลีบ มีขนยาวห่างๆ ติดอยู่ที่คอของหลอดกลีบเลี้ยง สลับกับแฉกกลีบเลี้ยง เกสรเพศผู้มี 10 อัน ฝังอยู่ในเนื้อของกลีบ มีขน มี 2 ช่อ ยอกเกสรเพศเมียกลม ผลแบบแห้งแตก แตกกกลางพู ผลรูปโล่หรือตลับ เปลือกแข็ง มีขนนุ่มสีน้ำตาลเหลืองหนาแน่นตามผิวผล ผลแตกตามรอยประสาน เมล็ดสีดำเป็นมันฝังอยู่ในเปลือกผล จำนวน 2 เมล็ด รูปไข่ กว้างประมาณ 6 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร มีขนสีแดง ปลายเป็นจะงอย ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณทางขึ้นไปยังสถานีโทรทัศน์บนเขาคอหงส์ และเส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ่าปล้อง
------------	--

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในอินเดีย เมียนมา มาเลเซีย อินโดนีเซีย
ฟิลิปปินส์ พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น

ระยะเวลาการออกดอกออกผล -

การใช้ประโยชน์ เนื้อไม้ มีกลิ่นหอม ใช้ประกอบตำรับยาบำรุงหัวใจ ยา
หอม แก้ลมวิงเวียน โรคความดันโลหิตสูง
โรคเบาหวาน เนื้อไม้ต้มน้ำดื่มขับปัสสาวะ ลดอาการ
บวมเนื่องจากโรคไต และนำมาทำเครื่องใช้

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา U. Hathairatn 133 (PSU)

Linostoma pauciflorum Griff., Calcutta J. Nat. Hist. 4: 234. 1844; Ridl., Fl. Malay
Penins. 3: 146. 1924; Peterson in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 6(3): 227. 1997;
Maxwell, Fl. Ko Hong: 265. 2006.

ชื่อท้องถิ่น พাহมี

ชื่ออื่น ตูบาลูลี พันไสน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เลื้อย เปลือกลำต้นบางสีน้ำตาลเข้ม แตกเป็นร่องเล็กน้อย ใบเดี่ยว เรียงตรง
ข้าม ใบรูปกลม หรือขอบขนานกว้าง กว้าง 6-25 มิลลิเมตร ยาว 14-15 มิลลิเมตร ปลายใบตัด
หรือกลม มีติ่งแหลม โคนใบกลม ขอบใบค่อนข้างหนาเรียบ แผ่นใบบาง เส้นแขนงใบแต่ละข้างมี
จำนวนมาก ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 2-3 มิลลิเมตร เกือบ
ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกที่ปลายกิ่งและตามซอกกิ่ง ยาว 2-4 เซนติเมตร แกนช่อดอกสีเขียว
ผิวเกลี้ยง ก้านดอกยาว 4-5 มิลลิเมตร มีใบประดับเรียงสลับ 2 ใบ คล้ายใบ รูปขอบขนาน กว้าง
5-14 มิลลิเมตร ยาว 12-25 มิลลิเมตร ปลายแหลม โคนสอบ ผิวเกลี้ยง สีเขียวอ่อน ก้านใบ
ประดับยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ดอกสมบูรณ์เพศ มีจำนวนมาก กลีบรวม 5 กลีบ โคนเชื่อม
ติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 12 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปแถบแกมรูปช้อน ยาว
ประมาณ 10 มิลลิเมตร สีเขียวอ่อน เกือบ กว้าง 10 อัน แยกกัน ติดที่กลีบดอก ก้านชู
อับเรณูสีขาว เกือบ ยาว 8-9 มิลลิเมตร อับเรณูมี 2 ช่องเปิดตามยาว สีส้ม ยาวประมาณ 1
มิลลิเมตร มีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน ลักษณะเป็นเส้น สีขาว ยาว 5.5-6.5 มิลลิเมตร มีฐานรอง

ดอกรูปจาน สูงประมาณ 0.5 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียรูปโล่ ก้านชูยอดเกสรเพศเมียสีขาว ยาวประมาณ 15 มิลลิเมตร ก้านชูเกสรเพศเมียวาวประมาณ 4 มิลลิเมตร มีขนนุ่มปกคลุม รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ผิวมีขนนุ่มปกคลุม มี 1 ช่อง มีออวุล 1 เม็ด ผลแบบเมล็ดแข็ง รูปร่างรี ยาวประมาณ 12 มิลลิเมตร บริเวณปลายแคบ ผิวเกลี้ยง มีฐานวงกลีบล้อมรอบอยู่ มี 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ ในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่ที่อยู่บนเขาคองหงส์ เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขา และเส้นทางที่ 3 บริเวณทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคองหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในเมียนมา มาเลเซีย อินโดนีเซีย พบได้ทั่วไปในพื้นที่เปิดโล่งในสวนยางพารา และป่าดิบชื้น

ระยะเวลาการออกดอกออกผล สิงหาคม – มกราคม

การใช้ประโยชน์ เถาและราก ใช้ประกอบตำรับยาแก้ริดสีดวงจมูก แก้โรคคั้น รักษาอาการอัมพาต เถาสามารถนำมาใช้เป็นยาเบื่อปลาและโรคหนอนในสัตว์เลี้ยง นอกจากนี้ยังมีการนำเถามาทำสายเชือกคล้องคอเด็กเล็กเพราะมีความเชื่อว่าเป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา J.F. Maxwell 84-38, U.Hathairatn 118 (PSU)

Vitaceae

Cissus hastata Miq., Fl. Ned. Ind., Eerste Bijv. 3: 517. 1861; Backer & Bakh.f., Fl. Java 2: 92. 1965; Maxwell, Fl. Ko Hong: 83. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ส้มเค่า

ชื่ออื่น ส้มสันดาน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เลื้อยเนื้ออ่อน ลำต้นเป็นเหลี่ยมสีเขียว มีมือเกาะยาว 4-8 เซนติเมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่แกมรูปใบหอก กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 4-10 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเว้าลึก ขอบใบจักฟันเลื่อย แผ่นใบค่อนข้างหนา เกลี้ยง ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม

ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 7-23 มิลลิเมตร ดอกออกเป็นช่อซี่ร่มตรงข้ามกับใบ ยาว 2-3 เซนติเมตร แกนช่อดอกเป็นสีเขียวเกลี้ยง ก้านดอกยาว 3-4 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปประฆัง ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 4 แฉก สีเขียว เกลี้ยง กลีบดอก 4 กลีบ รูปไข่ กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ปลายมน สีเหลือง เกลี้ยง เกสรเพศผู้มี 4 อัน เรียงตรงข้ามกับกลีบดอก สั้นกว่ากลีบดอก มีฐานรองดอกสีเหลือง ผิวเกลี้ยง สูงประมาณ 0.75 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียกลม ก้านช่อดอกเกสรเพศเมียเชื่อมติดกับรังไข่ ยาวประมาณ 1.25 มิลลิเมตร รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 2 ช่อง มีออวุล 2 เม็ด ผลแบบมีเนื้อ รูปร่างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 5 มิลลิเมตร ผิวเกลี้ยง สีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีม่วง เมล็ดรูปไข่ กว้างประมาณ 3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร เมล็ดปกติมี 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดี๋ย เมียนมา เวียดนาม มาเลเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่าเต็งรัง
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	-
การใช้ประโยชน์	ใบและลำต้น นำไปประกอบอาหารใส่ในแกงกะทิ หรือแกงส้ม
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	Onouma Srijong 3, U.Hathairatn 7 (PSU)

Leea indica (Burm.f.) Merr., Philip. J. Sc. 14 : 245. 1919; Craib, Fl. Sm. Enum. 1: 318. 1926; Maxwell, Fl. Ko Hong: 84. 2006; Welzen in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 10(2): 220. 2010.

ชื่อท้องถิ่น	กระตังใบ
ชื่ออื่น	คะนางใบ บังบายต้น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มหรือไม้ต้น ลำต้นสูง 3-5 เมตร ลำต้นเกลี้ยงหรือมีขนเล็กน้อย ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้นถึงสามชั้น ขนาดใหญ่ เรียงสลับ แกนกลางเกลี้ยง ยาว 20-50 เซนติเมตร ก้านใบย่อยยาว 10-25 เซนติเมตร มีหูใบรูปไข่กลับ กว้าง 2-4 เซนติเมตร ยาว

ประมาณ 6 เซนติเมตร เห็นชัดเจนในขณะที่ใบยังอ่อน และร่วงง่ายเมื่อใบแก่เหลืองไว้เฉพาะรอยแผลรูปสามเหลี่ยม มีใบย่อย 3-5 ใบ รูปขอบขนานแกมรูปไข่หรือรูปรี กว้าง 7-10 เซนติเมตร ยาว 8-12 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบหรือเว้าเล็กน้อย ขอบใบหยักซี่ฟัน หูใบเป็นแผ่นหนา รูปขอบขนาน กว้างประมาณ 2.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร ปลายมน สีเขียวมีจุดสีแดง ร่วงง่าย ใบอ่อนมีสีแดงส้ม ใบแก่สีเขียว เส้นใบแตกเป็นร่างแห เส้นกลางใบเห็นชัดเจน ก้านใบยาวประมาณ 2.5 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแยกแขนงออกตรงข้ามกับใบ แกนช่อดอกเกลี้ยง ช่อดอกยาว 15-20 เซนติเมตร ดอกมีขนาดเล็ก จำนวนมาก สีขาวอมเขียวหรือขาวอมเหลือง กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันที่โคนเป็นรูประฆัง ยาว 0.2-0.3 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปสามเหลี่ยมยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ปลายแหลม กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นรูปกรวย ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปขอบขนาน กว้างประมาณ 1.75 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร ด้านในเชื่อมติดกับเกสรเพศผู้ ส่วนบนแยกเป็นแฉกเรียวยาว เกสรเพศผู้เชื่อมติดเป็นหลอดยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก ติดที่กลีบดอก เกสรเพศเมียรูปโล่ ก้านชูยอดเกสรเพศเมียเกลี้ยง ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 6 ช่อง แต่ละช่องมีออวูล 1 เม็ด ผลเป็นแบบมีเนื้อ มีรูปกลมแป้น กว้าง 0.5-1 เซนติเมตร ผิวบาง มีเนื้อนุ่ม สีม่วงดำ ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีม่วงถึงดำ มี 1 เมล็ด รูปไข่

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์ และในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย เนปาล บังคลาเทศ เมียนมา จีน กัมพูชา ลาว เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ออสเตรเลีย สามารถพบได้ทั่วไปในป่าปฐมภูมิ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	ยอดอ่อน รับประทานเป็นผักเนาะ หรือผักลาว
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 85-107, U.Hathairatn 5 (PSU)

กลุ่มพืชใบเลี้ยงเดี่ยว

Araceae

Aglaonema simplex (Blume) Blume, Rumphia 1: 152. 1837; Boyce *et al* in Santisuk & Lersen, Fl. Thailand 11(2): 117. 2012. — *A. birmanicum* Hook.f., Fl. Br. Ind 6: 529. 1893. — *A. nicobaricum* Hook.f., Fl. Br. Ind 6: 530. 1893.

ชื่อท้องถิ่น หม้ายขันหมาก

ชื่ออื่น ว่านขันหมาก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุกอายุหลายปี สูง 15-120 เซนติเมตร ลำต้นเกลี้ยง ใบเดี่ยว เรียงเวียน รูปใบหอกหรือรูปไข่ กว้าง 3-15 เซนติเมตร ยาว 10-25 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมนหรือเบี้ยว ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เรียบ สีเขียวเข้ม เส้นกลางใบชัดเจนจากด้านล่าง เส้นแขนงใบข้างละ 5 เส้น เส้นแขนงใบย่อยบางสานเป็นร่างแห ก้านใบสีเขียวยาว 5-10 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบเชิงลดดอกที่ปลายยอดใกล้โคนต้น ยาว 5-7 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 4-12 เซนติเมตร มีกาบรูปขอบขนาน เรียบ สีเขียวปนเหลือง ยาว 2-3 เซนติเมตร รองรับช่อดอกอยู่ ดอกมีขนาดเล็กจำนวนมากเป็นดอกแยกเพศร่วมต้น ไม่มีกลีบเลี้ยงกลีบดอก ดอกเพศผู้สีขาวอัดกันแน่นอยู่ด้านบน 3 ใน 4 ส่วนของช่อดอก ยาว 1.5-3.8 เซนติเมตร ดอกเพศเมียอยู่ด้านล่างและมีจำนวนน้อยกว่า สีเหลืองอ่อน ยาว 3-10 มิลลิเมตร ยอดเกสรเพศเมีย รูปสามเหลี่ยมแบน เรียบ ฝังอยู่เหนือวงกลีบ มี 1 ช่อง มีออวุล 1 เม็ด ผลแบบมีเนื้อ รูปรี ผิวเรียบ ฉ่ำน้ำ กว้าง 5-6 มิลลิเมตร ยาว 10-12 มิลลิเมตร สีเขียว เมื่อสุกจะมีสีแดง มี 1 เมล็ดต่อ 1 ผล เมล็ดรูปรี กว้างประมาณ 5 มิลลิเมตร ยาว 8 มิลลิเมตร

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในอินเดี ย จีน เมียนมา กัมพูชา เวียดนาม ไทย มาเลเซียอินโดนีเซีย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง หรือ พื้นที่ที่มีระดับความสูง 700 เมตร จากระดับทะเล

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

เมษายน – มิถุนายน

การใช้ประโยชน์

ผลรับประทานเป็นยาอายุวัฒนะ

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

J.F. Maxwell 84-336, U.Hathairatn 132 (PSU)

Alocasia longiloba Miq., Fl. Ned. Ind. 3: 207. 1856; P.C. Boyce *et al.*, in Santisuk & Lersen, Fl. Thailand 11(2): 125. 2012.

ชื่อท้องถิ่น เอาะนก

ชื่ออื่น กระเจาะนก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก มีเหง้า ลำต้นตรง สูง 50-70 เซนติเมตร ใบเดี่ยว ออกจากลำต้น รูปหัวใจแกมรูปใบหอก กว้าง 20-25 เซนติเมตร ยาว 20-40 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเว้าลึก ขอบใบเรียบ แผ่นใบเกลี้ยง มีเส้นแขนงใบข้างละ 4-8 เส้น แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอมม่วง ก้านใบยาว 25-55 เซนติเมตร ไม่มีลวดลาย ดอกออกเป็นช่อลักษณะเป็นแท่งปลายแหลมยาว 6-13 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 8-18 เซนติเมตร มีกาบใบรูปไข่หรือรูปหอก สีเหลืองอมเขียวหุ้มดอกอยู่ ยาว 7-17 เซนติเมตร โดยมีส่วนโคนรองรับช่อดอก ดอกมีขนาดเล็กจำนวนมากเป็นดอกแยกเพศร่วมต้น ไม่มีกลีบเลี้ยงกลีบดอก ดอกเพศผู้สีขาวอัดกันแน่นอยู่ด้านบน 3 ใน 4 ของช่อดอก กลุ่มดอกเพศผู้ยาว 4.5-8 มิลลิเมตร ดอกเพศผู้มีเกสรเพศผู้มี 4 อัน เชื่อมติดเป็นส่วนเดียวกับกับอับเรณู เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 มิลลิเมตร ดอกเพศเมียสีเขียว กลุ่มดอกเพศเมียยาว 1-1.5 เซนติเมตร รังไข่รูปรางค์ค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5-2 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ผลแบบมีเนื้อ นุ่ม รูปทรงกลม มีจำนวนมาก ผิวเรียบเป็นมัน สีส้มแดง มีกาบที่เปลี่ยนมาจากกาบหุ้มดอกหุ้มส่วนของผลไว้ เมล็ดค่อนข้างกลม มี 1-3 เมล็ด

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขาและในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในจีน กัมพูชา ลาว เวียดนาม ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย พบได้ในป่าดิบแล้งหรือพื้นที่ที่มีความชื้น

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

มีนาคม – สิงหาคม

การใช้ประโยชน์

เหง้า ต้มน้ำดื่มรักษาโรคริดสีดวง

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

H. Soh 1, U.Hathairatn 59 (PSU)

Alocasia macrorrhizos (L.) G. Don in R. Sweet, Hort. Brit., ed.3: 631. 1839; Hook.f., Fl. Br. Ind 6:526. 1893; Ridl., Fl. Malay Penins. 5: 99. 1925; Henderson, Malayan. Wild. Fls. Monocots: 226. 1954; P.C. Boyce, Thai Forest Bull. (Bot.) 36: 13. 2008; Boyce *et al.*, in Santisuk & Lersen, Fl. Thailand 11(2): 126. 2012.

ชื่อท้องถิ่น เอาะลาย

ชื่ออื่น กระเจาะลาย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุกจำพวกบอน สูงประมาณ 1 เมตร ลำต้นตั้งตรง ใบเดี่ยว ออกมาจากลำต้น ต้นหนึ่งมี 2-3 ใบ แผ่นใบรูปสามเหลี่ยม กว้าง 20-30 ยาว 30-60 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเป็นแฉกรูปสามเหลี่ยม 2 แฉก ผิวใบด้านบนมีสีเขียวเข้มกว่าด้านล่าง ก้านใบยาว 30-60 เซนติเมตร เป็นลายสววย ดอกออกเป็นช่อรูปทรงกระบอก สีส้ม ตั้งตรงเป็นแท่งยาว 8-17 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 25-50 เซนติเมตร มีใบประดับโอบหุ้มรอบโคนช่อดอก ยาว 10-15 เซนติเมตร ปลายกาบแหลม ดอกมีขนาดเล็ก กลิ่นหอม ดอกแยกเพศร่วมช่อ ไม่มีกลีบดอก กลุ่มดอกเพศเมียสีขาวอยู่บริเวณโคนช่อ ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร เมื่อบานยาว 2-3 เซนติเมตร เมื่อเป็นผลยาว 4-5 เซนติเมตร มีดอกน้อยกว่าดอกเพศผู้ ดอกเพศเมียมีเกสรเพศเมีย 3-5 อัน สีเหลือง กลุ่มดอกเพศผู้ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร สีขาว ระหว่างกลุ่มดอกเพศผู้ และกลุ่มดอกเพศเมียคอดยาวประมาณ 1 เซนติเมตร ปลายสุดค่อนข้างใหญ่ สีขาวนวลหรือสีเหลืองอ่อนยาว 4-12 เซนติเมตร ปลายมน เป็นส่วนที่ไม่มีดอก ดอกเพศผู้มีอับริณขนาดเล็ก 3-8 อัน รูปแถบ เชื่อมติดกันคล้ายรูปกรวย ผลแบบมีเนื้อ รูปรี ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ผิวบาง สีเขียว มีหนึ่งหรือหลายเมล็ด เมื่อผลแก่จะมีสีส้มแดง

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณสันเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย อินโดจีน เมียนมา อินเดีย จีน พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้นพื้นที่รกร้าง

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

กุมภาพันธ์ – เมษายน

การใช้ประโยชน์ ไบอ่อน นำมาต้มรับประทานจิ้มกับน้ำพริก หรือนำมาประกอบอาหาร

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา U. Hathairatn 36 (PSU)

Colocasia gigantea (Blume) Hook.f., Fl. Br. Ind 6: 524. 1893; Ridl., Fl. Malay Penins. 5: 96. 1925; Henderson, Malayan Wild Fls. Monocots: 224. 1954; Boyce *et al.*, in Santisuk & Lersen, Fl. Thailand 11(2): 216. 2012.

ชื่อท้องถิ่น บอนกระดาด

ชื่ออื่น บอน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุกหลายปี สูงประมาณ 3.5 เมตร มีเหง้าอยู่ใต้ดิน ลำต้นสีขาวย ก้านใบแทงออกจากเหง้า ยาวประมาณ 1.5 เมตร ก้านใบอวบน้ำสีเขียว มีไขเคลือบสีขาวนวล เนื้อของก้านใบจืด และมียูคาทาสแทรกอยู่ ใบเดี่ยวขนาดใหญ่ เรียงแบบเวียนสลับเป็นกระจุกที่ลำต้น รูปหัวใจ กว้าง 35-40 เซนติเมตร ยาว 20-40 เซนติเมตร ปลายใบมนและแหลม โคนใบปิด ขอบใบเรียบเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบหนาเป็นมัน เส้นใบแบบนิ้วมือ เส้นกลางใบเห็นชัดเจน มีไขเคลือบสีขาวย แผ่นใบสีเขียวอ่อน ดอกออกเป็นช่อตรงซอกใบเป็นแท่งเดี่ยว ก้านช่อดอกยาว 30-80 เซนติเมตร ดอกย่อยแยกเพศอยู่ในช่อเดียวกัน สีขาวนวล มีก้านยาว 11-25 เซนติเมตร สีขาวนวลหุ้มช่อดอกอยู่ โคนป่องมีช่องเปิดมองเห็นช่อดอกเป็นกระเปาะตรงกลาง คล้ายดอกหน้าวัว กลุ่มดอกเพศเมีย มีรังไข่รูปทรงกลม สีเขียว เกสรเพศเมียสีเขียว รูปร่างกลม ยาว 3-4.5 เซนติเมตร กลุ่มดอกเพศผู้ยาว 5-14 เซนติเมตร เกสรเพศผู้เชื่อมติดกับอับเรณู ยาวประมาณ 2.5 มิลลิเมตร ผลแบบมีเนื้อ ทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 3 มิลลิเมตร สีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ก้านผลยาวประมาณ 3 เซนติเมตร

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ในสวนยางพาราของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาคอหงส์และในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในจีน เมียนมา กัมพูชา ลาว เวียดนาม ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น หรือบริเวณที่แดดไม่จัดมาก
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	ใบและลำต้นนำมาประกอบอาหาร เช่น แกงส้ม
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	U. Hathairatn 139 (PSU)

Homalomena griffithii (Schott.) Hook.f., Fl. Br. Ind 6: 534. 1893; Ridl., Fl. Malay Penins. 5: 106. 1925; Henderson., Malayan. Wild. Fls. Monocots: 230. 1954. — *Homalomena obliquata* (Schott.) Hook.f., Fl. Br. Ind 6: 535. 1893. — *H. trapezifolia* Hook.f., Fl. Br. Ind 6: 534. 1893. — *H. kingii* Hook.f., Fl. Br. Ind 6: 535. 1893. — *H. ovata* (Schott) Hook.f., Fl. Br. Ind 6: 536. 1893; Boyce *et al.*, in Santisuk & Lersen, Fl. Thailand 11(2): 243. 2012.

ชื่อท้องถิ่น บอนส้ม

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุกสูงประมาณ 35 เซนติเมตร ลำต้นสั้น มีกาบหุ้มคล้ายบอน ใบเดี่ยว รูปหอกกลับ กว้าง 5-15 เซนติเมตร ยาว 20-60 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบกลม ขอบใบเรียบ แผ่นหนาใบสีเขียวเป็นมัน ก้านใบยาวประมาณ 10-13 เซนติเมตร สีน้ำตาลแดง ดอกออกเป็นช่อลักษณะเป็นแท่งยาว 2-2.5 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 3-3.5 เซนติเมตร สีเขียว หรือสีน้ำตาลแดง ก้านดอกยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ดอกแยกเพศ กลุ่มดอกเพศเมียกว้างประมาณ 3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 15 มิลลิเมตร ดอกเพศเมียสีขาว มีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมันสีขาว เกสรเพศเมียรูปรางกลม ก้านช่อดอกเกสรเพศเมียสั้น รั้งไข่อุปกลม สีเขียว เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 มิลลิเมตร กลุ่มดอกเพศผู้กว้างประมาณ 3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร ดอกเพศผู้แต่ละดอกจะมีเกสรเพศผู้ 2 อัน สีขาว มีกาบหุ้มดอกสีเขียวหรือเขียวอมส้ม รูปไข่แกมรูปหอก กว้างประมาณ 0.75 เซนติเมตร ยาว 10-15 เซนติเมตร ผลทรงกลม มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 มิลลิเมตร สีเขียวอ่อน

แหล่งที่พบ	ในสวนยางพาราของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาอหังส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย พบได้ในป่าดิบชื้น
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	-
การใช้ประโยชน์	ใบและลำต้นนำมาประกอบอาหาร เช่น แกงส้ม
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	Sudkhanung Pinjom S.P.2, U.Hathairatn 137 (PSU)

Lasia spinosa (L.) Thwaites, Enum. Pl. Zeyl.:336. 1864; Boyce *et al.*, in Santisuk & Lersen, Fl. Thailand 11(2): 249. 2012.

ชื่อท้องถิ่น ผักหนาม

ชื่ออื่น กะลี

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุกอายุหลายปี ลำต้นเป็นเหง้าแข็งอยู่ใต้ ลำต้นตั้งตรงและโค้งงอเล็กน้อย ลำต้นมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 4-5 เซนติเมตร สูงประมาณ 75 เซนติเมตร มีหนามแหลมอยู่โดยรอบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปห้วลูกศร ใบกว้าง 20-25 เซนติเมตร ยาว 35-40 เซนติเมตร ปลายแหลม ขอบใบเรียบหรือหยักเว้าลึก 9 พู เส้นใบด้านล่างมีหนาม ใบอ่อนมีขนเป็นแท่งกลม ปลายแหลม ก้านใบรูปทรงกระบอก แข็ง ยาว 40-120 เซนติเมตร ตามก้านใบมีหนาม ดอกออกเป็นช่อแบบเชิงลด ทรงกระบอกเป็นแท่งยาวประมาณ 4 เซนติเมตร แทงออกมาจากกาบใบ ช่อดอกสีน้ำตาล ก้านช่อดอกยาวประมาณ 70 เซนติเมตร มีหนาม ดอกย่อยอัดกันแน่น เป็นดอกสมบูรณ์เพศ มีใบประดับเป็นกาบสีน้ำตาลแกมเขียวถึงสีม่วง หุ้มม้วนบิดเป็นเกลียวตามความยาวของกาบ ยาวประมาณ 55 เซนติเมตร ดอกเพศผู้อยู่ด้านบนมีจำนวนมาก ดอกตัวเมียอยู่ตอนล่างมีจำนวนน้อยกว่า ผลสดหนาและเหนียว รูปร่างกลม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 มิลลิเมตร เรียงชิดกันแน่นเป็นแท่งรูปทรงกระบอก ผลอ่อนสีเขียวมีเนื้อนุ่ม ผลแก่สีเหลืองแกมแดง

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดี๋ย ศรีลังกา จีน ไทย เกาะนิวกินี พบตามบริเวณริมคูคลอง หนอง บึง
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	พฤษภาคม – สิงหาคม
การใช้ประโยชน์	ใบอ่อนและยอดอ่อนนำมาต้มรับประทานจิ้มน้ำพริก
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	R. Vongraverakhun 002, U.Hathairatn 30 (PSU)

Arecaceae

Calamus viridispinus Becc., Fl. Br. Ind. 6: 458. 1893; Maxwell, Fl. Ko Hong: 341. 2006. Barfod *et al.*, in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 11(3): 385. 2013.

ชื่อท้องถิ่น หวายข้อดำ

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เลื้อย แตกกิ่งก้าน ลำต้นมีสีเขียว ยาว 4-6 เมตร หนา 3-4 เซนติเมตร มีหนามแหลม ยาว 2.5-4 เซนติเมตร สีดำปกคลุมอยู่ทั่วลำต้น ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ กระจุกอยู่ที่โคนต้น ยาวประมาณ 1 เมตร ใบย่อยออกเป็นคู่หรือสามใบ เรียงตรงข้าม รูปขอบขนานหรือรูปรี กว้าง 3-6 เซนติเมตร ยาว 12-16 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบรูปลิ้น ขอบใบมีหนาม กระจายอยู่ แผ่นใบบาง เรียบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนงบริเวณซอกใบ ยาว 30-40 เซนติเมตร แขนงช่อดอกยาว 14-18 เซนติเมตร ดอกแยกเพศ มีจำนวนมาก ดอกเพศผู้ กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ปลายแยกเป็น 3 แฉก กลีบดอก 3 กลีบ เกสรเพศผู้มี 6 อัน เกสรเพศเมียที่เป็นหมันมีขนาดเล็ก ดอกเพศเมียมีขนาดใหญ่กว่าดอกเพศผู้ กลีบเลี้ยง 3 กลีบ กลีบดอก 3 กลีบ มีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน 6 อัน เชื่อมติดกัน เกสรเพศเมียปลายแยกเป็น 3 แฉก รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีออวุล 1 เม็ด ผลแบบเมล็ดแข็ง รูปทรงค่อนข้างกลม ปลายมีติ่งแหลม กว้างประมาณ 9 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 12 มิลลิเมตร สีน้ำตาล มีขนแข็งอยู่ทั่วผล มี 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย พบได้ทั่วไปในพื้นที่ป่าทุติยภูมิและในพื้นที่สวนยางพารา
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ธันวาคม – ตุลาคมปีหน้า
การใช้ประโยชน์	ราก ต้มน้ำดื่มแก้ไข้ตัวร้อน
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 85-917, U.Hathairatn 143 (PSU)

Caryota mitis Lour., Fl. Cochinch. 2: 569. 1790; Maxwell, Fl. Ko Hong: 342. 2006. Barfod *et al.*, in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 11(3): 389. 2013.

ชื่อท้องถิ่น เต่าร้าง

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูง 2-4 เมตร ลำต้นตั้งตรงไม่แตกกิ่ง ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ออกบริเวณปลายยอด ยาว 20-40 เซนติเมตร เรียงสลับ ใบรูปกลม กว้าง 2.5-8 เซนติเมตร ยาว 3-20 เซนติเมตร ปลายใบจักเว้า โคนใบสอบ เบี้ยว ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน แกนใบมีหนามกระจายอยู่ด้านล่าง ก้านใบยาว 0.5-1 เมตร มีขน ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนงห้อยอยู่ที่บริเวณซอกใบ ยาว 20-40 เซนติเมตร กลีบรองดอกมีลักษณะเป็นรูปโล่เรียงซ้อนกัน กว้าง 20-30 เซนติเมตร ยาว 30-60 ร่วงง่าย ดอกมีจำนวนมาก ช่อดอกเพศผู้จะเกิดสลับกับช่อดอกเพศเมียในต้นเดียวกัน ดอกเพศเมียจะอยู่ตรงกลาง ดอกเพศผู้ด้านข้างทั้งสองข้าง ช่อดอกเพศผู้จะมีขนาดใหญ่กว่าช่อดอกเพศเมีย ดอกเพศผู้ กลีบเลี้ยง 3 กลีบ รูปร่างค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 4 มิลลิเมตร กลีบดอก 3 กลีบ รูปขอบขนาน กว้าง 3-4 มิลลิเมตร ยาว 5-6 มิลลิเมตร สีขาว เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก แยกกัน อับเรณูมี 2 ช่อง ไม่มีเกสรเพศเมียที่เป็นหมัน ดอกเพศเมีย กลีบเลี้ยงกับกลีบดอกเหมือนกัน ยาว 2-3 มิลลิเมตร มีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน 3 อัน เกสรเพศเมีย 3 อัน ฝังไข่อู้อยู่เหนือวงกลีบ รูปร่างกลม มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีอวูล 1 เม็ด ผลแบบเมล็ดแข็ง รูปร่างกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 1-1.5 เซนติเมตร สีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีแดง ผิวเกลี้ยง มี 1 เมล็ดต่อผล

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ริมทางขึ้นเขาคอหงส์ และในป่าบริเวณทางขึ้นเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในจีน เวียดนาม ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย พบได้ในพื้นที่ป่าทุติยภูมิ หรือบริเวณที่มีความชื้นสูง
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	ยอดอ่อนนำมาประกอบอาหาร รากนำมาต้มน้ำดื่ม บำรุงกำลัง สามารถปลูกเป็นไม้ประดับ
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	JRC 226, U.Hathairatn 144 (PSU)

Daemonorops sepal Becc., Fl. Br. Ind. 6: 465. 1893; Maxwell, Fl. Ko Hong: 342. 2006; Barfod *et al.*, in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 11(3): 410. 2013. — *D. aciculata* Ridl., Fl. Malay Penins. 2: 176.1907.

ชื่อท้องถิ่น หวายเคี่ยม

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เลื้อยเนื้อแข็ง สูง 5-6 เมตร หรือมากกว่านั้น มีหนามตามลำต้นยาวประมาณ 3.5 เซนติเมตร สีดำ ใบประกอบแบบขนนกหนึ่งชั้น เรียงเวียนสลับ ยาวประมาณ 2 เมตร ตรงปลายเป็นหนามยาว 0.5-1 เมตร ใบย่อยมี 50-100 ใบ รูปแถบหรือรูปขอบขนาน กว้าง 9-18 เซนติเมตร ยาว 20-33 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบมน ขอบใบมีหนาม แผ่นใบหนา ผิวใบเรียบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน แกนใบมีหนามกระจายอยู่ ก้านใบยาว 30-40 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนงห้อยอยู่บริเวณลำต้นใกล้ใบ ยาว 20-40 เซนติเมตร ดอกแยกเพศมีจำนวนมาก มีกลีบรองดอกรูปทรงกระบอก ร่วงง่าย ดอกเพศผู้ กลีบเลี้ยง 3 กลีบ รูปถ้วย ปลายแยกเป็น 3 แฉก มีขนปกคลุม กลีบดอกรูปแถบยาวประมาณ 3.5 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 3 แฉก กลีบดอกมีขนาดใหญ่กว่ากลีบรองดอก เกสรเพศผู้มี 6 อัน เชื่อมติดกันที่โคน ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร อับเรณูมี 2 ช่อง ไม่มีเกสรเพศเมียที่เป็นหมัน ดอกเพศเมียกลีบเลี้ยงกลีบดอกเหมือนดอกเพศผู้แต่มีขนาดใหญ่กว่า ยาว 5-7 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียปลายแยกเป็น 3 อัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปรางกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 3

มิลลิเมตร มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีอวูล 1 เม็ด ผลมีขนาดเล็กทรงรูปร่างกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 12-15 มิลลิเมตร มีขนหนาแข็ง ผลอ่อนมีสีเขียวเมื่อสุกมีสีแดงดำ มี 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์ และเส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในอินเดี๋ย ไทย มาเลเซีย พบได้ทั่วไปในป่าทุติยภูมิ และในพื้นที่สวนยางพารา

ระยะเวลาการออกดอกออกผล ตลอดทั้งปี

การใช้ประโยชน์ ราก นำมาต้มน้ำดื่ม แก้ไข้ตัวร้อน ก้านใบใช้ทำเป็นเชือกมัดของใช้

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา J.F. Maxwell 85-646, U.Hathairatn 149 (PSU)

Licuala spinosa Thunb., Kongl. Vetensk. A.cad. Nya Handl. 3: 287. 1782; Hook.f., Fl. Br. Ind. 6: 431. 1892; Ridl., Fl. Malay Pennis. 5: 25. 1925; Maxwell, Fl. Ko Hong: 343. 2006; Barfod *et al.*, in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 11(3): 443. 2013.

ชื่อท้องถิ่น กะป้อ

ชื่ออื่น กะป้อ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้นเดี่ยวหรือแตกกอขนาดเล็ก ลำต้นมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 4-5 เซนติเมตร สูง 2-3 เซนติเมตร เปลือกลำต้นเรียบ สีเทา ใบประกอบรูปฝ่ามือ เรียงแบบเวียน ใบย่อยรูปรีมี 12-15 ใบ กว้าง 4-7 เซนติเมตร ยาว 40-60 เซนติเมตร ปลายใบหยักเป็นซี่ ขอบกาบใบมีเส้นใย สีน้ำตาลหุ้มลำต้น ก้านใบแบนยาว 0.75-1 เมตร ดอกออกเป็นช่อแบบเชิงลดบริเวณซอกกาบใบ มี 1 หรือ 2 ช่อต่อต้น ยาว 1.5-2 เมตร แกนช่อดอกสีเขียว ดอกสมบูรณ์เพศ มีจำนวนมาก กลีบเลี้ยง 3 กลีบ โคนเชื่อมติดกันยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 3 แฉก ปลายมน แต่ละแฉกยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร สีเขียว มีขนปกคลุม กลีบดอก 4 กลีบ โคนเชื่อมติดกันยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 4 แฉก ปลายแหลม แต่ละแฉกยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้มี 6 อัน เชื่อมติดกันเป็นวงที่หลอดกลีบเลี้ยง ก้านชูอับเรณูแยกกัน ยาวประมาณ 1

มิลลิเมตร อับเรณูมี 2 ช่อง เกสรเพศเมียมีขนาดเล็ก ก้านชูยอดเกสรเพศเมียยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปร่างค่อนข้างกลมแบน ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีออวูล 1 เม็ด ผลแบบเมล็ดแข็ง รูปร่างกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 7-9 มิลลิเมตร ผลอ่อนมีสีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีส้มหรือแดง มี 1 เมล็ด

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณทางขึ้นเขาคอหงส์ ในสวนยางพาราของชาวบ้านและในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าของเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในเวียดนาม ไทย ฟิลิปปินส์ พบได้ทั่วไปในป่าและในพื้นที่ป่าทุติยภูมิ

ระยะเวลาการออกดอกออกผล พฤศจิกายน – มิถุนายนปีหน้า

การใช้ประโยชน์ แกนยอดอ่อนนำมารับประทานเป็นผักลวก ใบอ่อนนำมาห่อข้าวเหนียว

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา P. Sirirugsa 690, U.Hathairatn 138 (PSU)

Livistona speciosa Kurz, J. Asiat. Soc. Bengal, Pt. 2, Nat. Hist. 43(2): 240. 1874; Hook.f., Fl. Br. Ind. 6: 435. 1894; Barfod *et al.*, in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 11(3): 448. 2013.

ชื่อท้องถิ่น ซีเหรง

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

พาล์มต้นเดี่ยว ลำต้นสูงประมาณ 25 เมตร มีกาบใบหุ้มลำต้นซ้อนสลับกันเป็นชั้นๆ ยาว 40-50 เซนติเมตร เห็นชัดเจน ใบประกอบแบบนิ้วมือ ใบย่อยมี 30-60 ใบ ออกเป็นกระจุกที่ปลายยอด เรียงสลับ รูปพัด ขอบใบจักเว้าลึกไม่ถึงครึ่งแผ่นใบ ใบเป็นจิบเวียนรอบ ใบอ่อนสีเขียวเข้มเป็นมัน ก้านใบยาว 1.4-1.9 เมตร มีหนาม ดอกออกเป็นช่อขนาดใหญ่ ออกตามซอกกาบใบ ยาว 1-1.50 เมตร กลีบเลี้ยงยาว 0.1-0.2 เซนติเมตร ร่วงง่าย กลีบดอกยาว 0.25-0.4 เซนติเมตร ผลกลุ่ม ออกเป็นพวงขนาดใหญ่ ออกตามซอกกาบใบ ผลย่อยทรงรีหรือกลม

ยาว 2.5-3.5 เซนติเมตร ผลสดสีเขียว เมื่อแก่จะเปลี่ยนสีเขียวคล้ำอมม่วง เนื้อผลสีส้ม เมล็ดเดี่ยว สีเหลือง ทรงกลม

แหล่งที่พบ	ในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย เมียนมา มาเลเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น
ระยะเวลาออกดอกออกผล	กรกฎาคม – พฤศจิกายน
การใช้ประโยชน์	ใบใช้ทำหลังคา ลำต้นใช้ทำเสา
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	U. Hathairatn 109 (PSU)

Asparagaceae

Dracaena sp.

ชื่อท้องถิ่น กำลังหันนุมาน

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

พืชล้มลุกอายุหลายปี ลำต้นสูงประมาณ 1 เมตร ใบเดี่ยว เรียงบิดเวียน รูปใบหอกแกมรูปขอบขนาน กว้าง 4-5 เซนติเมตร ยาว 20-30 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเรียวเล็ก ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา เรียบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีเขียว ก้านใบยาว 1-3 เซนติเมตร หุ้มลำต้น ผิวเรียบ ดอกออกเป็นช่อกระจุกที่ปลายยอด ยาว 20-25 เซนติเมตร มีใบประดับ 2 แผ่น รูปหอก กว้างประมาณ 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 3 เซนติเมตร ปลายแหลม รองรับอยู่บริเวณโคนช่อดอก ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร ใบประดับที่คอยรองรับดอกย่อยเป็นรูปสามเหลี่ยม กว้างประมาณ 0.2 เซนติเมตร ยาวประมาณ 0.3 เซนติเมตร ซึ่งแต่ละอันจะรองรับดอกย่อย 1-3 ดอก กลีบดอกโคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว 0.5-0.7 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก เกสรเพศผู้มี 6 อัน ติดที่กลีบดอก ด้านล่าง ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียมี 1 อัน ก้านชูเกสรเพศเมียยาวประมาณ 7 มิลลิเมตร บริเวณปลายกลีบ รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 3 ช่อง ผลรูปทรงกลม มี 2 พู สีเขียว มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.7-1 เซนติเมตร

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย สิงคโปร์ สามารถพบทั่วไปในป่าดิบชื้น หรือบริเวณใกล้แหล่งน้ำ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม
การใช้ประโยชน์	รากใช้แก้พิษงู
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	U. Hathairatn 125 (PSU)

Peliosanthes teta Andrews, Bot. Repos. 10: pl. 605. 1808; Hook.f., Fl. Br. Ind. 6: 265. 1894; Ridl., Fl. Malay Penins. 4: 323. 1924; Jessop., Fl. Malesiana 9(1): 228. 1979; Maxwell, Fl. Kho Hong: 331. 2006.

ชื่อท้องถิ่น เหล็กนึ่งยอง

ชื่ออื่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก สูง 30-50 เซนติเมตร มีเหง้าอยู่ใต้ดิน ใบเดี่ยว เรียงแบบบันไดเวียน รูปขอบขนาน กว้าง 3-9 เซนติเมตร ยาว 10-30 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบรูปลิ้น ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เรียบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน เส้นแขนงใบขนเล็กน้อยมี 8-10 เส้น เห็นชัดเจน ก้านใบเรียบ สีเขียว ยาว 9-40 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกที่โคนต้น ช่อดอกยาวประมาณ 20 เซนติเมตร แกนช่อดอกสีเขียวผิวเกลี้ยง ก้านดอกยาว 2-5 มิลลิเมตร มีใบประดับรูปไข่แกมรูปหอก สีขาว กว้าง 4-5 มิลลิเมตร ยาว 9-10 มิลลิเมตร ดอกดอกสมบูรณ์เพศ มีจำนวนมาก กลีบดอก 6 กลีบ เรียงซ้อนกันเป็นชั้น 2 ชั้น ชั้นละ 3 กลีบ รูปขอบขนานถึงรูปรี ปลายมน กลีบด้านล่างสีเขียวอ่อน ด้านบนสีเขียวเข้ม เมื่อดอกบานจะเปลี่ยนเป็นสีเขียวเหลือง เกสรเพศผู้มี 6 อัน สีเขียวเหลือง อับเรณูมี 2 ช่องเปิดตามแนวยาว เกสรเพศเมียมีรังไข่รูปสามเหลี่ยม รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีออวุลหลายเม็ด ผลรูปไข่ กว้าง 7-10 มิลลิเมตร ยาว 10-15 มิลลิเมตร สีเขียวอ่อน เมื่อสุกสีฟ้า เมล็ดรูปรีข้างกลมถึงรูปรี มีเนื้ออยู่ที่เปลือกเมล็ดชั้นนอก

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์ และเส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย บังคลาเทศ จีน เวียดนาม ลาว เมียนมา มาเลเซีย ไทย พบได้ในป่าหรือบริเวณที่เป็น ภูเขา
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มีนาคม – มกราคมปีหน้า
การใช้ประโยชน์	ราก ต้มน้ำดื่มรักษาอาการปวดเมื่อย บำรุงกำลัง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 86-176, U.Hathairatn 15 (PSU)

Costaceae

Costus speciosus (J. Koen) Sm., Trans. Linn. Soc. 1 :249. 1791; Baker in Hook.f., Fl. Br. Ind. 6: 249. 1892; Ridl., Fl. Malay Penins. 4: 256. 1924; Maxwell, Fl. Ko Hong: 325. 2006; Larsen in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 9(2): 106. 2008.

ชื่อท้องถิ่น เอื้องหมายนา

ชื่ออื่น เอื้องร้าง เอื้องตัน บันไดสวรรค์

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุกสูง 1.8-3 เมตร ลำต้นอวบน้ำมีขนและมีส่วนหุ้มรอบลำต้น ส่วนของ รากมีขนาดใหญ่ ใบเดี่ยว ออกเรียงกันคล้ายกันหอย ใบรูปไข่หรือรูปหอก กว้าง 6-7 เซนติเมตร ยาว 15-20 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา ผิวใบเรียบทั้งสองด้าน ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 5-6 เซนติเมตร มีใบประดับรูปไข่ สีแดง ยาว 12-15 มิลลิเมตร รองรับดอกอยู่ ก้านใบประดับยาวประมาณ 10 มิลลิเมตร ดอกออกเป็นช่อตรงยอด ดอกย่อยจะอยู่รวมกันอย่างหนาแน่น กลีบเลี้ยง 3 กลีบ สีแดงเป็นแผ่นแบน ยาว 3-5 เซนติเมตร กลีบดอกจะติดเป็นหลอดยาวประมาณ 6 เซนติเมตร ส่วนปลายจะแยกเป็นกลีบ 2 กลีบ สีขาว ยาว 3-5 เซนติเมตร ส่วนอิกกลีบจะมีลักษณะคล้ายลิ้นขนาดใหญ่ ยาว 5.5-7.5 เซนติเมตร สีขาวตรงกลางเป็นจุดสีเหลือง แต่ละใบประดับจะมี 1 ดอก เกสรเพศผู้

1 อัน ยาวประมาณ 2.5 เซนติเมตร อับเรณูเป็นแท่งยาว สีส้ม ผลแบบแห้งแตก ทรงกลม สีแดง มีกลิ่นเลี่ยนติดอยู่ ภายในมีเมล็ดสีดำ

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณริมทางขึ้นเขาก่อนถึง สถานีโทรทัศน์ที่อยู่บนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในอินเดีย เนปาล ภูฏาน เมียนมา จีน กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ออสเตรเลีย เกาะนิวกินี สามารถพบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้นและเขตร้อนบริเวณเชิงเขา ตามน้ำตกและริมทางน้ำ

ระยะเวลาการออกดอกออกผล พฤษภาคม – ตุลาคม

การใช้ประโยชน์ ลำต้น นำมาคั้นน้ำดื่มรักษาอาการเป็นไข้ สามารถปลูกเป็นไม้ประดับ

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา P. Sirirugsa 17, U.Hathairatn 70 (PSU)

Dioscoreaceae

Dioscorea glabra Prain [Hort. Beng. 72. 1814, nom. Nud.], Fl. Ind. 3: 804. 1832; Hook.f., Fl. Br. Ind. 6: 294. 1892; Ridl., Fl. Malay Penins. 2: 83. 1907; Wilkin & C. Thapayai in Santisuk & Larsen, Fl. Thailand 10(1): 71. 2009.

ชื่อท้องถิ่น มั่นนก

ชื่ออื่น มั่นลอย มั่นดำ มั่นตามราก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เลื้อยมีเถายาวประมาณ 4 เมตร ลำต้นมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 1-3 มิลลิเมตร มีขนปกคลุมลำต้นอย่างหนาแน่น ใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปหัวใจหรือรูปไข่ ปลายใบแหลม โคนใบเป็นติ่ง ขอบใบเรียบ แผ่นใบเรียบ มีเส้นใบ 5-7 เส้นเห็นชัดเจน ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอ่อน มีใบที่มีลักษณะเป็นเกล็ด รูปไข่ กว้าง 2-3.5 มิลลิเมตร ยาว 3-3.6 มิลลิเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุก ดอกแยกเพศ ช่อดอกเพศผู้ออกเป็นช่อเดี่ยวๆหรือ

ออกเป็นกลุ่มมี 1-2 ช่อ แกนช่อดอกยาว 0.7-2.6 มิลลิเมตร ก้านช่อดอกยาว 0.8-1.2 มิลลิเมตร ดอกเพศผู้มีกลีบรวมเรียงกันเป็นชั้น กลีบชั้นนอกรูปไข่หรือรูปหอก กว้าง 0.6-1.1 มิลลิเมตร ยาว 1.5-1.9 มิลลิเมตร กลีบชั้นในรูปรีแกมรูปขอบขนาน ปลายแหลม กว้าง 0.4-0.5 มิลลิเมตร ยาว 1.4-1.8 มิลลิเมตร ดอกเพศผู้มีเกสรเพศผู้ 6 อัน ช่อดอกเพศเมียยาวไม่เกิน 8 เซนติเมตร ผลแห้งแตกเป็นฝัก มีลักษณะแบนกว้าง 18-21 มิลลิเมตร ยาว 25-30 มิลลิเมตร เมล็ดรูปไข่ กว้าง 3.5-5.5 มิลลิเมตร ยาว 4.5-6 มิลลิเมตร มีปีกบางๆ กว้าง 14-16 มิลลิเมตร ยาว 13-14 มิลลิเมตร ติดอยู่โดยรอบ

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนปาล ทางตอนเหนือของอินเดีย จีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	-
การใช้ประโยชน์	ราก นำมาต้มน้ำรับประทาน
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	U. Hathairatn 147 (PSU)

Tacca integrifolia Ker Gawl., Bot. Mag. 35: t. 1488. 1812; Hook.f., Fl. Br. Ind. 6: 287. 1892; Ridl., Fl. Malay Penins. 4: 310. 1924; Wilkin & C. Thapayai in, Fl. Thailand 6(1): 1. 1993; Maxwell, Fl. Ko Hong: 347. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ว่านค่างคาวดำ ว่านนางครวญ

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

พืชล้มลุก ลำต้นใต้ดิน ใบเดี่ยว ออกเวียนสลับบริเวณโคนต้น รูปใบหอก รูปขอบขนานแกมรูปรี กว้าง 5-16 เซนติเมตร ยาว 20-65 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบไม่เท่ากัน ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เรียบ เกลี้ยง มีเส้นแขนงใบข้างละ 11-14 เส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 5-38 เซนติเมตร เกลี้ยง ดอกออกเป็นช่อแบบช่อบริเวณเหง้าที่อยู่ใต้ดิน ยาว 20-35 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 15-22 เซนติเมตร สีม่วงเข้ม ใบประดับมี 2 คู่ บาง รูปไข่กลับ คู่ด้านนอกกว้าง 2-3 เซนติเมตร ยาว 5-7 เซนติเมตร

คู่ข้างในมีขนาดใหญ่กว่าเล็กน้อย สีม่วงเข้ม ออกเยื้องกัน ดอกย่อยมีหลายดอก สีม่วงเข้ม มีใบประดับที่เป็นเส้นๆ ยาว 3-5 เซนติเมตร มีก้านดอกยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร กลีบรวมมี 6 กลีบ รูปกรวยยาว 1.5-2.5 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 6 กลีบ บาง แบ่งออกเป็น 2 ชั้นๆ ละ 3 กลีบ กลีบชั้นนอกรูปขอบขนานถึงรูปรี กว้าง 5-10 มิลลิเมตร ยาว 10-15 มิลลิเมตร ปลายแหลม กลีบชั้นในแผ่ออกเล็กน้อย เกสรเพศผู้มี 6 อัน ติดที่หลอดกลีบดอก ก้านชูอับเรณูแบน ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร อับเรณูมี 2 ช่อง สีขาว เกสรเพศเมีย 1 อัน ปลายแยกเป็น 3 แฉก ยาว 1-2 มิลลิเมตร รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ รูปสามเหลี่ยม มี 1 ช่อง มีออวุลหลายเม็ด ผลแบบมีเนื้อ รูปไข่ กว้าง 1-2 เซนติเมตร ยาว 2-5 เซนติเมตร สีม่วงเข้มถึงดำ เมล็ดรูปขอบขนาน กว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร มีหลายเมล็ด

แหล่งที่พบ	ในสวนยางพาราของชาวบ้านที่อยู่บนเขาคอหงส์ และเส้นทางที่ 1 พื้นที่ศึกษารวมชาติบนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย จีน เมียนมา ลาว สามารถพบทั่วไปในป่าดิบชื้นและป่าทุติยภูมิ
ระยะเวลาการออกดอก	กุมภาพันธ์ – มีนาคม
การใช้ประโยชน์	ลำต้น ตากแห้งต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 85-546, U.Hathairatn 28 (PSU)

Hypoxidaceae

Molineria latifolia Herb. ex Kurz, Natuurk. Tijdschr. Ned.-Indie 27: 232. 1864; Clarke in Hook.f., Fl. Br. Ind. 4: 570. 1885; Maxwell., Fl. Ko Hong: 346. 2006.

ชื่อท้องถิ่น มะพร้าวนกคุ้ม

ชื่ออื่น มะพร้าวนกคุ้ม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก ลำต้นสั้น มีเหง้าตั้งตรงอยู่ใต้ดินยาว 2-3 เซนติเมตร รากหนา ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับชิดกันที่โคน ใบรูปขอบขนาน ปลายเป็นร่องตามยาว กว้าง 4-6 เซนติเมตร ยาว 30-40 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เส้นใบมีหลายเส้นเรียง

ขนานกัน ผิวใบเรียบ เกลี้ยง ด้านบนสีเขียว ด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบยาว 13-50 เซนติเมตร รูปตัววี สีเขียว มีขน มีกาบใบอยู่ที่โคน ดอกออกเป็นช่อรูปทรงกระบอกบริเวณโคนต้น กว้าง 2-5 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 2-4 เซนติเมตร มีขนนุ่มสั้นปกคลุม มีใบประกอบรูปไข่ หรือรูปหอก สีขาว กว้าง 6-7 มิลลิเมตร ยาว 17-20 มิลลิเมตร 1 ใบ ต่อ 1 ดอก ดอกสมบูรณ์เพศและแยกเพศ ดอกเพศผู้กลีบรวม 6 กลีบ สีเหลือง รูปหอก กว้างประมาณ 3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 8 มิลลิเมตร ปลายแหลม ผิวด้านนอกมีขนนุ่ม เกสรเพศผู้มี 6 อัน แยกกัน สีเหลือง เกลี้ยง เรียงตรงข้ามกับกลีบดอก ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร อับเรณูติดที่ฐาน มี 2 ช่อง รังไข่ไม่สมบูรณ์ สีเหลือง มีขนนุ่มปกคลุม ดอกสมบูรณ์เพศมีกลีบรวม 6 กลีบ เหมือนดอกเพศผู้ เกสรเพศเมียปลายแยกเป็น 3 แฉก รังไข่อยู่ใต้วงกลีบคล้ายก้านดอก ยาว 15-20 มิลลิเมตร สีขาว มีขนนุ่ม มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีออวูลจำนวนมาก ผลแบบมีเนื้อ รูปไข่ กว้างประมาณ 2 เซนติเมตร ยาวประมาณ 2.5 เซนติเมตร ผลแก่มีสีขาวถึงแดง เมล็ดมีจำนวนมาก

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ริมทางขึ้นเขาคอหงส์ก่อนถึง สถานีโทรทัศน์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย จีน มาเลเซีย ไทย พบได้ใน พื้นที่ที่มีความชื้นสูง
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตุลาคม – มกราคม
การใช้ประโยชน์	ผลสุกนำมารับประทาน ปลูกเป็นไม้ประดับ
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	F. Naohong 1, U.Hathairatn 107 (PSU)

Marantaceae

Stachyphrynium repens (Korn.) Suksathan & Borchs., Taxon 54(4): 1086. —

Phrynium repens Backer & Bakh.f., Fl. Java 3: 79. 1965.

ชื่อท้องถิ่น แรดหนู

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก มีเหง้าใต้ดิน สูง 60 เซนติเมตร ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ใบรูปขอบขนาน กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 10-15 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบ ขอบเรียบเป็นคลื่นเล็กน้อย ผิวใบด้านบนสีเขียวเป็นมัน เส้นกลางใบสีเขียวอ่อน เส้นใบย่อยเป็นรอยนูนและมีรีียวแหลมสีเขียวเข้มตามรอยนูนเรียงสลับกันทั้งสองด้านของแผ่นใบ ผิวใบด้านล่างสีเขียวอ่อน ก้านใบมีลักษณะกลมเล็ก ยาว 10-20 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบช่อเชิงลดที่ปลายกิ่ง สีขาว ช่อตั้งตรง มีกาบรองดอกย่อยเรียงซ้อนกันเป็นแถวในแนวระนาบเดียวกัน ดอกย่อยมี 1-5 คู่ กลีบเลี้ยงไม่เชื่อมติดกัน มีขนาดเท่ากัน กลีบดอกเป็นท่อนสั้นสีขาว โดยเชื่อมกับชั้นของกลีบเลี้ยงซึ่งมีขนาดใหญ่กว่า ผลแห้งแตก ภายในแบ่งเป็นสองซีก มี 2-3 เมล็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในจีน เวียดนาม มาเลเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้นและเจริญได้ดีภายใต้ร่มเงาต้นไม้อื่น
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตุลาคม – มีนาคม
การใช้ประโยชน์	ราก ต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	Plee.s SP012, U.Hathairatn 156 (PSU)

Musaceae

Musa acuminata Colla, Mem. Reale Accad. Sci. Torino 25: 394–395. 1820; Backer & Bakh.f., Fl. Java 3: 39. 1965. — *Musa malaccensis* Hook.f., Fl. Br. Ind. 4: 294. 1967.

ชื่อท้องถิ่น กล้วยป่า

ชื่ออื่น กล้วยป่า

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

พืชล้มลุก ลำต้นอยู่ใต้ดิน มีกาบใบเรียงซ้อนกันเป็นลำต้นเทียม สูง 2.5-3.5 เมตร กาบลำต้นด้านนอกมีนวลและป็นดำเล็กน้อย ส่วนด้านในสีแดง ใบเดี่ยว รูปขอบขนาน ปลายใบป้านมน โคนใบมน ใบกว้าง 40-60 เซนติเมตร ยาว 180-250 เซนติเมตร ขอบใบเรียบ แผ่นใบยาว ใบชูขึ้นค่อนข้างตรง ก้านใบสีเขียวเข้มมีจุดดำ ผิวใบเรียบเป็นมันทั้งสองด้าน

ท้องใบมีคราบหนวลาขาวปกคลุม เส้นใบขนานตั้งฉากกับเส้นกลางใบ เส้นกลางใบเป็นเส้นใหญ่ ด้านบนเป็นร่อง ด้านล่างโค้งนูนเป็นสัน ดอกออกเป็นช่อคล้ายวง เรียกว่า หัวปลี มีขนาดใหญ่ ออกที่ยอด ทรงกระสวย มีกาบรองดอกขนาดใหญ่รองดอกย่อยและกลุ่มดอกย่อย กาบรองดอกมีสีม่วงอมแดง มีนวลด้านล่าง เมื่อใบกางตั้งขึ้นจะเอนไปด้านหลังและม้วนงอเห็นได้ชัดเจน การเรียงของกาบรองดอกบนช่อดอกไม่ค่อยซ้อนมาก และจะมีลักษณะนูนขึ้นที่โคนเห็นเป็นสันชัดเจนเมื่อใบประดับหลุดออก ดอกย่อยมีก้านช่อดอกสั้น ผลจึงมีก้านสั้นและมีขนาดเล็ก ผลเป็นหวีติดต่อกันเป็นเครือแยกเป็นผลเดี่ยว รูปกลมแกมขอบขนาน โคนผลมน ปลายผลสอบโค้งงอเล็กน้อย ผลอ่อนสีเขียว ผลสุกสีเหลือง เนื้อในสีขาวนวลรสหวาน ภายในมีเมล็ดมากสีดำลักษณะแข็ง

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณทางขึ้นไปยังสถานีโทรทัศน์บนเขาคอหงส์และในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย อินโดนีเซีย เมียนมา ลาว สิงคโปร์ พบได้ทั่วไปในป่า
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	ผลสุกนำมารับประทาน ผลดิบนำมาทอดรับประทานเป็นของว่าง หัวปลีกินเป็นผักเนาะ ผักหลวงจิ้มน้ำพริกหรือเอามายำใส่กะทิ แกงกะทิ,แกงเลียง หยวกกล้วย สามารถนำมาใส่ในแกง ใบนำมาห่ออาหาร
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 85-516, U.Hathairatn 134 (PSU)

Nepenthaceae

Nepenthes mirabilis (Lour.) Merr., Lingnan Sci. J. 5(1–2): 84. 1927; Backer & Bakh.f., Fl. Java 1: 167. 1963. — *N. phyllamphora* Hook.f., Fl. Br. Ind. 5: 69. 1885; Ridl., Fl. Malay Penins. 3: 25. 1967. — *N. gracilis* Henderson. Malayan Wild Fls., Monocots: 430. 1974.

ชื่อท้องถิ่น หม้อข้าวหม้อแกงลิง

ชื่ออื่น หม้อลิง แขนงนายพราน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

พืชกินแมลง ขึ้นรวมกันเป็นกอ ลำต้นสีน้ำตาลอมเขียว เรียว เหนียวแข็งคล้ายเส้นลวด เลื้อยไปตามพื้นดินหรือขึ้นตามต้นไม้อื่น ใบยาว 10-15 เซนติเมตร มีขนประปรายในระยะแรก ใบเดี่ยว เรียงเวียน ออกเป็นกระจุกบริเวณโคนลำต้นแยกเป็น 2 ส่วน ส่วนล่างเป็นแผ่นใบรูปรีหรือรูปขอบขนาน หรือรูปขอบขนานแกมรูปหอกกลับ กว้าง 4-9 เซนติเมตร ยาว 12-25 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบสอบแคบจนเป็นครีบบนไปตามก้านใบ ขอบใบเรียบหรือมีหนามโค้งสั้นๆ โดยเฉพาะตามใบอ่อนแผ่นใบด้านบนเกลี้ยง สีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวจางมีขนประปรายตามเส้นกลางใบและมีจุดประสีน้ำตาล เส้นจากโคนใบตามยาวข้างละ 4-5 เส้น เส้นใบย่อยแบบชั้นบันได ส่วนบนต่อจากปลายเป็นก้านเรียวคล้ายเส้นลวด ยาวประมาณ 20 เซนติเมตร ปลายเส้นจะขมวดเวียนซึ่งทำหน้าที่เป็นมือพันพวงลำต้น หรืออาจขยายยื่นต่อไปเป็นกระเปาะคล้ายเยือกหรือถุงเป็นที่ดักแมลง ยาวประมาณ 10-15 เซนติเมตร สีเขียวหรือสีเขียวอมแดง ก้นสอบ ผิวเรียบ มีเส้นหูสีเข้ม 2 เส้น พาดขนาดตามความยาวด้านข้างของกระเปาะ ปากผายกว้างและมีฝาปิด ภายในกระเปาะมีน้ำขังและขนเพื่อป้องกันเวลาที่แมลงตกลงไปจะไม่สามารถออกมาได้อีก และบริเวณผิวจะมีรูจำนวนมากใช้สำหรับปล่อยน้ำย่อยออกมาเพื่อสลายสารบางอย่างจากแมลงแล้วดูดซึมผ่านทางผิวของกระเปาะไปเลี้ยงต้นพืชต่อไป ก้านใบรวมครีบบนทั้งสองข้างเป็นรูปร่างน้ำ กว้าง 1-1.5 เซนติเมตร ยาว 3-15 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุกตามส่วนยอดของลำต้น ดอกเพศผู้และเพศเมียไม่ได้อยู่ภายในต้นเดียวกัน ช่อรวมทั้งก้านช่อดอกยาว 20-50 เซนติเมตร ดอกสีน้ำตาลอมแดง ก้านดอกยาว 0.5-1 เซนติเมตร ดอกเพศผู้มีกลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง 2-3 มิลลิเมตร ยาว 4-5 มิลลิเมตร ไม่มีกลีบดอก เกสรเพศผู้มี 4-16 อัน ก้านชูอับเรณูเชื่อมติดกันเป็นหลอด ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร อับเรณูติดกันเป็นวง ดอกเพศเมียมีกลีบเลี้ยงคล้ายดอกเพศผู้ รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปรี มีขน มี 4 ช่อง แต่ละช่องมีอวุลจำนวนมาก ผลแห้งแตก รูปรี กว้าง 5-8 มิลลิเมตร ยาว 2-3 เซนติเมตร เกิดจากดอกเพศเมียที่กลายเป็นฝักซึ่งภายในจะมีเมล็ดอยู่จำนวนมาก

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 2 ริมทางเดินขึ้นเขาก่อนถึงสถานีโทรทัศน์
บนขอหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย จีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย พบได้ตามภูเขาหรือบริเวณที่มีความชื้นอยู่บาง
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	พฤษภาคม – สิงหาคม
การใช้ประโยชน์	ใบนำมารับประทาน สามารถปลูกเป็นไม้ประดับ
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	K.K. et al., 50, U.Hathairatn 108 (PSU)

Orchidaceae

Cymbidium finlaysonianum Wall. ex Lindl., Gen. Sp. Orchid. Pl.: 164. 1833; Henderson, Malayan Wild Fls. Monocots: 103(Fig. 56). 1954; Holttum., Fl. Malaya 1: 520. 1964; Ridl., Fl. Malay Penins. 4: 145. 1967; Maxwell, Fl. Ko Hong: 350. 2006.

ชื่อท้องถิ่น กะเรกะร่อนปากเปิด

ชื่ออื่น กล้วยผี

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

กล้วยไม้อาศัยเกาะต้นไม้อื่น ลำต้นเกาะรวมกันเป็นกระจุกแน่น รากแข็งชี้ขึ้นไปในอากาศ ใบเดี่ยว เรียงซ้อนสลับ มีประมาณ 5 ใบ รูปขอบขนาน กว้างประมาณ 4 เซนติเมตร ยาว 65 เซนติเมตร ปลายใบเว้าเล็กน้อย โคนใบสอบ แผ่นใบเรียบหนา แข็ง อวบน้ำ ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุก ห้อยลง ออกบริเวณโคนต้น ช่อดอกยาว 50-100 เซนติเมตร มีดอกหลายดอกออกเป็นระยะ กลีบเลี้ยงและกลีบดอกสีเหลืองอมเขียว มีเส้นสีน้ำตาลตามยาวกลางกลีบ กลีบเลี้ยงรูปแถบ กลีบบนกว้างประมาณ 8 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 3 เซนติเมตร ส่วน 2 กลีบด้านข้างสั้นกว่าเล็กน้อย ปลายมน กลีบดอกตั้งขึ้นและอยู่ใกล้กลีบเลี้ยงกลีบบนแต่ขนาดเล็กกว่า ปลายแหลม กลีบปากกว้างประมาณ 1.2 เซนติเมตร ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร ปลายมนลง ตรงกลางสีขาวมีแต้มเหลืองเป็นหย่อมที่โคนและมีสันสีม่วงแดง 2 สัน หูปาก 2 ข้างแหลมและตั้งขึ้น ยาวกว่าเส้าเกสรเล็กน้อย ด้านนอกสีม่วงแดง ด้านในสีอ่อนกว่า และมีเส้นสีม่วงเข้มตามยาว เส้าเกสรยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร โค้งลง ปลายมีสีเหลืองอมเขียว โคนมีสีม่วง

แหล่งที่พบ

ในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขาคอกหงส์

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในจีน เวียดนาม ลาว มาเลเซีย ไทย พบ ได้ในป่าดิบชื้นป่าดิบแล้ง และบริเวณใกล้แหล่งน้ำ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	-
การใช้ประโยชน์	เป็นไม้ประดับ
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 87-514, U.Hathairatn 71 (PSU)

Pandanaceae

Pandanus ovatus (Gaudich.) Kurz, J. Asiat. Soc. Bengal, Pt. 2, Nat. Hist. 38(2): 147.
1869; Maxwell, Fl. Ko Hong: 345. 2006.

ชื่อท้องถิ่น เตยหนู

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก แตกกิ่งกอ สูง 20-30 เซนติเมตร ใบเดี่ยว มีหลายใบ เรียงสลับเป็น
กระจุกที่โคนต้น รูปขอบขนาน กว้าง 9-14 มิลลิเมตร ยาว 40-80 มิลลิเมตร ปลายใบแหลม
ขอบใบแผ่ออกหุ้มลำต้น มีหนามแหลม แผ่นใบหนา เส้นกลางใบเว้าลึก ผิวใบเรียบ ผิวใบ
ด้านบนสีเขียวเข้ม ผิวใบด้านล่างสีเขียวบริเวณเส้นกลางใบมีขน ดอกออกเป็นช่อที่ปลายยอด มี
ใบประดับสีเขียว ดอกแยกเพศ มีจำนวนมาก ไม่มีกลีบเลี้ยงกลีบดอก ดอกเพศผู้อัดกันแน่น
เป็นรูปทรงกระบอก เกสรเพศผู้จำนวนมาก แยกกัน ดอกเพศเมียอัดกันแน่นเป็นรูปทรงกลม ก้าน
ช่อดอกยาว 1-2 เซนติเมตร เกสรเพศเมียรูปกรวยหรือรูปแถบ คล้ายหนาม รั้งไข่มี 1 ช่อ มี
ออวูล 1 เม็ด ผลรวม รูปกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 3-4 มิลลิเมตร ออกที่ปลายยอด ก้านช่อผลสีเขียว
อมเทา ผลเป็นแบบเมล็ดแข็ง รูปกรวยค่อนข้างกลม ยาว 6-8 มิลลิเมตร เปลือกมีหนาม
กระจายอยู่ทั่วไป มี 1 เมล็ด ออกที่ปลายยอด

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ทางเดินบริเวณสันเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในจีน ลาว อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย
พบได้ในป่าหุบเขาและป่าดิบแล้ง

ระยะเวลาการออกดอกออกผล ตลอดทั้งปี

การใช้ประโยชน์

ราก ต้มน้ำดื่มขับปัสสาวะ

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

J.F. Maxwell 84-255, U.Hathairatn 61 (PSU)

Poaceae

Centotheca lappacea (L.) Desv., Nouv. Bull. Sci. Soc. Philom. Paris 2: 189. 1810;
Maxwell, Fl. Ko Hong: 371. 2006.

ชื่อท้องถิ่น หญ้าฮี้ยม

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

พืชมีอายุหลายปี ลำต้นเกลี้ยง สีเขียว สูง 10-50 เซนติเมตร ใบออกบริเวณลำต้น รูปแถบแกมรูปใบหอก กว้าง 12 - 20 มิลลิเมตร ยาว 6-19 เซนติเมตร ปลายแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ บางครั้งมีคลื่นเล็กๆทั้งสองด้าน มีลิ้นใบเป็นแผ่นบางๆสีน้ำตาล สูง 2-3 มิลลิเมตร กาบใบและตัวใบจะเห็นเส้นใบลายเป็นทางยาว ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน มีขนทั้งสองด้าน ดอกออกเป็นช่อดอกแบบแยกแขนงที่ปลายยอด ยาว 20-30 เซนติเมตร แกนช่อดอกสีเขียวเข้มมีขนปกคลุม ก้านดอกยาว 3-4 มิลลิเมตร ช่อดอกย่อยแต่ละช่อ มี 2-3 ดอก สีเขียว มีใบประดับรองรับดอกย่อย (Glume) ทั้งด้านบนด้านล่าง สีเขียว ใบประดับด้านล่างรูปขอบขนานปลายแหลม ยาวประมาณ 2.5 มิลลิเมตร ด้านบนมีขนาดใหญ่กว่าดอกย่อยด้านล่างสมบูรณ์ ใบประดับด้านนอก (Lemna) เหมือนใบประดับรองรับดอกย่อย ใบประดับด้านใน (Plea) ยาวประมาณ 2.5 มิลลิเมตร ดอกย่อยด้านบนมีลักษณะเป็นก้าน ใบประดับด้านนอกเหมือนใบประดับรองรับดอกย่อย ที่ขอบมีขนแหลมปกคลุมยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ใบประดับด้านในเหมือนกับด้านนอก

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์
และ เส้นทางที่ 3บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในทวีปแอฟริกา ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย
พบได้ทั่วไปในป่า

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

ตลอดทั้งปี

การใช้ประโยชน์ ใช้ทั้งต้น นำไปตากแฉ่ำน้ำดื่มเป็นยาบำรุงสตรีหลังคลอด

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา J.F. Maxwell 14-32, U.Hathairatn 148 (PSU)

Dinochloa scandens (Blume) Kuntze, Revis. Gen. Pl. 1: 773. 1891; Maxwell, Fl. Kho Hong: 387. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ไม้คลาน

ชื่ออื่น ไม้เลื้อย ไม้แคะ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้นมีลักษณะคล้ายเถาวัลย์ เลื้อยไปตามพื้นดิน หรือพาดไปตามต้นไม้ ลำต้นมีสีเขียวเข้ม มีขนปกคลุม มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร หนา 1-1.5 เซนติเมตร บริเวณข้อปล้องมีกาบใบแนบติดอยู่ลักษณะเหนียวคล้ายแผ่นหนังรูปรี กว้างประมาณ 6 เซนติเมตร ยาวประมาณ 10 เซนติเมตร ปลายมน ผิวด้านนอกมีขนปกคลุม ด้านในเรียบ ร่วงง่าย ใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปแถบ กว้าง 3.5-6.5 เซนติเมตร ยาว 15-25 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมน แผ่นใบเรียบ เกลี้ยง มีเส้นใบจำนวนมาก ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อน มีส่วนที่ยื่นออกมาเป็นติ่งยาว 3-6 มิลลิเมตร ก้านใบยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ดอกออกเป็นช่อที่กิ่งใบ ช่อดอกย่อยจะอยู่เป็นกลุ่มบริเวณข้อของก้านช่อดอก กว้างประมาณ 2.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 5 เซนติเมตร แต่ละช่อดอกย่อยมี 1 ดอก มีใบประดับรองรับดอกย่อย (Glume) รูปรี 1 หรือ 2 อัน ใบประดับด้านนอก (Lemna) รูปรีปลายแหลม ใบประดับด้านใน (Palea) รูปรางคล้ายกันแต่มีขนานใหญ่กว่า ขยายพันธุ์โดยการแยกหน่อ

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ริมทางเดินก่อนถึงสถานีโทรทัศน์บนเขาคอหงส์ เส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง และในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย ไทย พบได้ทั่วไปตามป่าดิบชื้น

ระยะเวลาการออกดอกออกผล -

การใช้ประโยชน์

ลำต้น ใช้ทำเครื่องมือ ปลูกเป็นไม้ประดับ

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา

J.F. Maxwell 86-250, U.Hathairatn 157 (PSU)

Gigantochloa ligulata Gamble, Fl. Br. Ind 7(22): 400. 1897 [1896]; Maxwell, Fl. Kho Hong: 387. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ใผ่ป่า

ชื่ออื่น ใผ่ด้ามพร้า

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ใผ่ประเภทเหง้ากอขนาดเล็ก ลำต้นตรงอัดกันเป็นกอแน่น 15-75 อัน สูง 3-8 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางลำ 2-5 เซนติเมตร แต่ละปล้องกว้าง 6.5-14 เซนติเมตร ยาว 20-40 เซนติเมตร มีกาบเหนียวคล้ายแผ่นหนังรูปไข่แกมรูปหอกติดอยู่ มีขนสาปกคลุม ร่วงง่าย บางครั้งอาจมีรากอากาศ ใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปหอก กว้าง 3-7.5 เซนติเมตร ยาว 25-40 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เรียบ เส้นกลางใบเห็นชัดเจน ผิวใบด้านบนสีเขียว ด้านล่างสีเขียวอ่อน มีติ่งหนามยื่นออกมา กว้าง 2.5-3.5 มิลลิเมตร ยาว 9-13 มิลลิเมตร ก้านใบยาวประมาณ 2 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อบริเวณลำ ช่อดอกยาว 0.8-1.4 เซนติเมตร มักโค้งเล็กน้อย รูปทรงกลม มี 2 - 3 อัน สีเขียว ดอกย่อยสมบูรณ์ 2-4 ดอก มีใบประดับรองรับดอกย่อย (Glume) รูปไข่ ปลายแหลม ผิวเรียบ ใบประดับที่อยู่ด้านนอก (Lemna) รูปไข่แกมรูปหอก กว้าง 3-6 มิลลิเมตร ยาว 9-13 มิลลิเมตร ปลายแหลม มีหลายอันเรียงสลับกัน ใบประดับด้านใน (Palea) มีลักษณะบางกว่าใบประดับด้านนอก เกสรเพศผู้มี 6 อัน ก้านเกสรเพศผู้เชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ยอดเกสรเพศเมีย 1 อัน

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณทางขึ้นก่อนถึง สถานีโทรทัศน์และในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

กระจายพันธุ์ในไทย มาเลเซีย พบทั่วไปในป่าดิบชื้นหรือบริเวณที่เป็นภูเขา

ระยะเวลาการออกดอกออกผล

-

การใช้ประโยชน์ ลำต้นใช้ก่อสร้างและทำเครื่องใช้ สามารถปลูกเป็นไม้ประดับและมีความเชื่อว่าปลูกต้นไผ่บริเวณบ้านแล้วงูจะไม่เข้าบ้าน

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา J.F. Maxwell 85-626, U.Hathairatn 158 (PSU)

Smilacaceae

Smilax blumei A. DC. in Hook.f., Fl. Br. Ind. 6: 313. 1894; Koyama in Smitinand & Larsen, Fl. Thailand 2(3): 230. 1975; Maxwell, Fl. Ko Hong: 333. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ส้มกุ้ง

ชื่ออื่น ก้ามกุ้ง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เลื้อยขนาดใหญ่ มีความยาวประมาณ 10 เมตร ลำต้นเกลี้ยง สีเขียว มีหนามหนา ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง 4.5-20 เซนติเมตร ยาว 10-32 เซนติเมตร ปลายมนมีติ่งแหลม โคนสอบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา เรียบ เกลี้ยง มีเส้นแขนงใบข้างละ 2 เส้น ออกจากโคนใบไปจรดปลายใบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวมีนวล ก้านใบยาว 1.5-3 เซนติเมตร มีกาบหุ้มส่วนโคนของก้านใบ รูปขอบขนาน กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาว 2-3 มิลลิเมตร เป็นสันสามเหลี่ยมมน และมีหูใบเป็นรูปไข่กลับแผ่เป็นครีบลายมือเกาะยาว 5-15 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อคู่แบบซี่ร่มหรือกระจุกเป็นทรงกลมที่ซอกใบ เส้นผ่านศูนย์กลาง 2-4 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 4-7 เซนติเมตร สีเขียวเหลือง เกลี้ยง ก้านดอกยาว 8-12 มิลลิเมตร สีเหลืองอ่อน ดอกแยกเพศต่างต้นกัน มีจำนวนมาก ดอกเพศผู้ กลีบรวม 6 กลีบ แยกเป็น 2 ชั้น ชั้นละ 3 กลีบ รูปแถบ สีเหลืองอ่อน กลีบชั้นนอกกว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 3.5 มิลลิเมตร กลีบชั้นในกว้างประมาณ 0.5 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้มี 6 อัน แยกกัน ก้านชูอับเรณูแบน สีเหลืองอ่อน ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร อับเรณูสีเทา กว้างประมาณ 0.75 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร มี 2 ช่อง ไม่มีเกสรเพศเมียที่เป็นหมัน ดอกเพศเมียกลีบรวม 6 กลีบ แยกเป็น 2 ชั้น ชั้นละ 3 กลีบ กลีบชั้นนอกรูปขอบขนาน กว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร กลีบชั้นในรูปแถบ กว้างประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร สีเหลืองอ่อน มีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน 6 อัน เชื่อมติดกัน รั้งไข่อ้อยู่เหนือวงกลีบ รูปสามเหลี่ยม กว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร สีเขียว

เกลี้ยง มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีออวูล 1 เม็ด ผลแบบมีเนื้อ ทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 8-9 มิลลิเมตร ผิวเกลี้ยง สีเขียว เมื่อสุกจะเปลี่ยนเป็นสีม่วงเข้ม เมล็ดมีรูปร่างแบน กว้างประมาณ 4 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 6 มิลลิเมตร มีหลายเมล็ด

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ใน มาเลเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	-
การใช้ประโยชน์	เถา ต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง ฟอกเลือดแก้ริดสีดวงทวาร
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 86-5, U.Hathairatn 103 (PSU)

Smilax extensa [Wall., Cat. n. 5126, 1830, nom. Nud.] ex Hook.f., Fl. Br. Ind. 6: 309. 1892; Ridl., Fl. Malay Penins. 4: 341. 1924; Maxwell, Fl. Ko Hong: 334. 2006.

ชื่อท้องถิ่น คูลาอา

ชื่ออื่น ห้วยยัง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถา เปลือกลำต้นเรียบ สีเขียว ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่หรือรูปรี กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 5-8 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบบาง เกลี้ยง ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียว เส้นใบเห็นชัดเจน มี 3-5 เส้น ออกจากจุดเดียวกันที่โคนใบ ถึงปลายใบ ก้านใบหนา ยาวประมาณ 0.6 เซนติเมตร มีกาบใบหุ้มอยู่ ดอกแยกเพศ ออกเป็นช่อแบบซี่ร่ม ก้านช่อดอกยาว 0.5-1 เซนติเมตร ดอกมีขนาดเล็ก กลีบเลี้ยง 3 กลีบ กลีบดอก 3 กลีบ รูปแถบ สีเขียวหรือสีเหลือง เกสรเพศผู้ มี 6 อัน ก้านชูอับเรณูเชื่อมติดกันอยู่ที่โคนกลีบดอก ดอกเพศเมียมีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน 3-6 อัน เกสรเพศเมีย มี 3 อัน สั้น ผลเป็นแบบมีเนื้อ รูปทรงกลมขนาดเล็ก เมล็ดทรงกลม มี 1-3 เมล็ดต่อผล

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์
------------	--

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดีย มาเลเซีย ไทย พบได้ในป่าดิบชื้น
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	-
การใช้ประโยชน์	เถา ต้มน้ำดื่มบำรุงกำหนดในผู้หญิง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	P. Sirirugsa 665, U.Hathairatn 35 (PSU)

Xanthorrhoeaceae

Dianella ensifolia (L.) DC., Liliac. 1(1): pl. 1. 1802; Backer & Bakh.f., Fl. Java 3: 87. 1967; Ridl., Fl. Malay Penins. 4: 329. 1967; Jessop, Fl. Malesiana 9(1): 207. 1979; Maxwell, Fl. Ko Hong: 331. 2006.

ชื่อท้องถิ่น หญ้าหนูตัน

ชื่ออื่น หญ้าหนูตัน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มขนาดเล็กสูง 10-15 เซนติเมตร ลำต้นแบน ใบเดี่ยว เรียงสลับซ้อนชิดกัน รูปหอกแกมรูปขอบขนาน กว้าง 2-3 เซนติเมตร ยาว 30-50 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ โคนใบห่อหุ้มลำต้นเป็นรูปท้องเรือ (Keel) ไม่มีก้านใบ ดอกออกแบบช่อแยกแขนงยาวประมาณ 18 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 24-60 เซนติเมตร ก้านดอกติดทนยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร มีใบประดับที่มีลักษณะคล้ายใบรองรับอยู่ ใบประดับด้านล่าง กว้าง 2 เซนติเมตร ยาว 22 เซนติเมตร ใบประดับด้านบน กว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาว 2 เซนติเมตร กลีบดอกรวม 6 กลีบ บาง ปลายแหลม รูปขอบขนาน สีขาวแกมม่วง เกสรเพศผู้ 6 สีเหลือง ติดอยู่บนกลีบดอก ก้านชูเกสรเพศผู้มีลักษณะแบน ยาว 0.2 เซนติเมตร เกสรเพศเมียมี 1 อัน ก้านชูเกสรเพศเมียตรงปลายมีลักษณะกลม ยาว 0.5 เซนติเมตร รังไข่อยู่เหนือวงกลีบมี 3 ช่อง ผลแบบมีเนื้อ รูปร่างกลมรี ยาวประมาณ 1.2 เซนติเมตร สีน้ำเงินหรือสีขาว มี 5-6 เมล็ดต่อผล

แหล่งที่พบ

เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์
 เส้นทางที่ 2 ริมทางขึ้นเขาคอหงส์ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ และในสวนของชาวบ้านที่มีพื้นที่อยู่บนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในทวีปแอฟริกา ทัสมาเนีย ออสเตรเลีย มาดากัสการ์ นิวซีแลนด์ หมู่เกาะแปซิฟิก จีน ญี่ปุ่น มาเลเซีย ไทย พบได้ในพื้นที่ป่าทุติยภูมิ และอาจพบบ้างในพื้นที่เปิดโล่ง
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มกราคม – ธันวาคม
การใช้ประโยชน์	ราก ต้มน้ำดื่มรักษาโรคความดันโลหิตสูง
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	S. Dechkub 03, U.Hathairatn 14 (PSU)

Zingiberaceae

Etilingera littoralis (J. Koenig ex Retz.) Giseke., Holttum Gard. Bull. Sing. 13(1): 183.

1950; Maxwell, Fl. Kho Hong: 326. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ปลูกคางคก

ชื่ออื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

พืชล้มลุก มีเหง้าอยู่ใต้ดินสีน้ำตาล ลำต้นสูง 2-6 เมตร สีเขียวและมีขนเล็กน้อย ใบเดี่ยว เรียงสลับอยู่บริเวณปลายยอด ใบรูปหอก กว้าง 13-20 เซนติเมตร ยาว 70-90 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา เรียบ เกลี้ยง เส้นใบมีหลายเส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียว มีขนเล็กน้อยบริเวณเส้นกลางใบด้านหลัง ก้านใบยาว 3.5-4 เซนติเมตร เกลี้ยง กาบใบยาว 1.5-3 เซนติเมตร สีเขียวบาง เกลี้ยง หุ้มบริเวณปลายยอด ดอกออกเป็นช่อบริเวณโคนต้น ยาว 5-20 เซนติเมตร บางส่วนของช่อดอกที่ถูกฝังอยู่ใต้ดิน ส่วนที่อยู่ใต้ดินมีรูปร่างคล้ายกรวย กว้าง 4-6 มิลลิเมตร ยาว 7-11 มิลลิเมตร มีใบประดับรูปใบหอก กว้าง 1-1.5 เซนติเมตร ยาว 3-4 เซนติเมตร ปลายแหลม ผิวด้านนอกเกลี้ยง สีขาวอมชมพูหรือแดง ด้านในสีขาว และแต่ละดอกจะมีใบประดับรูปแถบสีขาว ปลายสีชมพู กว้าง 1-1.5 เซนติเมตร ยาว 4.5-5.5 เซนติเมตร ร่องรับอยู่ ดอกกว้าง 7-8 มิลลิเมตร ยาว 20-25 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 3 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวสีขาว มีขนสั้นปกคลุม ปลายแยกเป็น 3 แฉกรูปสามเหลี่ยมสีชมพู กลีบดอก 3 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดสีขาว ปลายแยกเป็น 3 แฉกสีชมพูหรือแดง มีกลีบที่มีลักษณะเป็นปาก รูปแถบยาว 5-7 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้มี 1 อัน เรียง

ตรงข้ามที่โคนกลีบปาก ก้านชูอับเรณูสีชมพูถึงแดง ยาว 5-6 มิลลิเมตร อับเรณูรูปไข่ค่อนข้างแบน ยาว 7-8 มิลลิเมตร สีแดงเข้ม มี 2 ช่อง ไม่มีเกสรเพศเมียที่เป็นหมัน เกสรเพศเมียรูปโล่ ก้านชูยอดเกสรเพศเมียาว 7-7.5 มิลลิเมตร มีส่วนปลายของอับเรณูหุ้มอยู่ รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร มีขนนุ่มปกคลุม มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีออวูลหลายเม็ด ผลแบบมีเนื้อ รูปทรงกลม มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2.5 มิลลิเมตร มีใบประดับที่คงทนติดอยู่ เมล็ดมีจำนวนมาก

แหล่งที่พบ เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณทางพื้นที่สวนยางพาราของชาวบ้านที่อยู่บนเขาทองและในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา

เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา กระจายพันธุ์ในมาเลเซีย ไทย สามารถพบได้ทั่วไปบริเวณที่เป็นป่าโปร่ง

ระยะเวลาการออกดอกออกผล -

การใช้ประโยชน์ แคนนำไปประกอบอาหาร

ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา J.F. Maxwell 85-525, U.Hathairatn 119 (PSU)

Globba fasciata Ridl., Journ. Roy. As. Soc. S. Br. 56: 101; Ridl., Fl. Malay Penins. 4: 236. 1967; Maxwell, Fl. Ko Hong: 327. 2006.

ชื่อท้องถิ่น ข่าลิง

ชื่ออื่น ปูดใบเงิน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก สูง 50-80 เซนติเมตร ลำต้นมีลักษณะอ่อน สีเขียว เกลี้ยง ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปหอกแกมรูปรี กว้าง 2.5-5.5 เซนติเมตร ยาว 14-25 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนาเรียบ เส้นใบบางมีจำนวนมาก ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อนมีขนนุ่มปกคลุม ก้านใบยาว 2-3 มิลลิเมตร กาบใบยาว 1-3 มิลลิเมตร เกลี้ยง ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนงที่ซอกกาบใบบริเวณปลาย ช่อดอกยาว 8-40 เซนติเมตร แคนช่อดอกยาว 7-20 มิลลิเมตร สีส้มถึงแดง เกลี้ยง มีใบประดับรูปไข่ ยาว 2-

4 มิลลิเมตร สีเขียว ร่วงง่าย ดอกย่อยมีจำนวนมาก กลีบเลี้ยง 3 กลีบ โคนเชื่อมกันเป็นหลอดยาวประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ตรงปลายแยกเป็น 3 แฉก รูปสามเหลี่ยม ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร สีส้มแดง กลีบดอก 3 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว 8-10 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 3 แฉก ทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 3-5 มิลลิเมตร สีส้มแดงถึงน้ำตาล หรือสีส้ม เกสรเพศผู้มี 1 อัน สีส้ม ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 12 มิลลิเมตร อับเรณูเป็นรูปสามเหลี่ยม กว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 2.5 มิลลิเมตร มี 2 ช่อง มีส่วนที่ยื่นออกมาทั้งสองข้างคล้ายปีกยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร มีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน 2 อัน กว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร ยาว 6-7 มิลลิเมตร สีส้ม เกสรเพศเมียรูปโล่ ก้านชูยอดเกสรเพศเมียยาว 3.5-4 มิลลิเมตร ฝังไข่อู้อยู่ใต้วงกลีบ มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีออวูลหลายเม็ด ผลเป็นแบบแห้ง รูปร่างค่อนข้างกลม กว้าง 6-7 มิลลิเมตร ยาว 8-9 มิลลิเมตร สีเขียว

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 1 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์ และเส้นทางที่ 3 บริเวณน้ำตกโตนหญ้าปล้อง
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในบังคลาเทศ เวียดนาม เมียนมา มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย พบได้ทั่วไปในป่าดิบชื้น และป่าทุติยภูมิ บริเวณใกล้แหล่งน้ำ
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	มีนาคม – ตุลาคม
การใช้ประโยชน์	นำมาปลูกเป็นไม้ประดับ
ตัวอย่างพรรณไม้ที่ศึกษา	J.F. Maxwell 84-69, U.Hathairatn 105 (PSU)

Zingiber zerumbet (L.) Rosc. ex Sm., Exot. Bot. 2: 105. 1806; Baker in Hook.f., Fl. Br. Ind. 6: 247. 1894; Handb. Fl. Ceyl. 4: 495. 1983; Keng, The concise Fl. Sing. 2: 59. 1998; Backer & Bahk.f., Fl. Java 3: 45. 1967; Maxwell, Fl. Ko Hong: 328. 2006.

ชื่อท้องถิ่น กระทือ

ชื่ออื่น กะแอน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก สูง 0.5-1 เมตร มีเหง้าอยู่ใต้ดินสีเหลืองอ่อน ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ระบายเดี่ยว รูปใบหอก ยาว 15-27 เซนติเมตร กว้าง 4-5.5 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนาเรียบ เส้นใบมีหลายเส้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน เป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอ่อนมีขนนุ่มสั้นประปราย ก้านใบยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร มีขนปกคลุม กาบใบเรียงสลับซ้อนกันคล้ายลำต้น รอยต่อระหว่างก้านใบและกาบใบเป็นแผ่นบางๆ เรียกว่า ลิ้นใบ ยาว 1.5-2 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อเชิงลด ออกมาจากเหง้า รูปทรงกระบอก กว้าง 4-5 เซนติเมตร ยาว 6-12 เซนติเมตร ปลายและโคนมน มีใบประดับปลายบ้านเรียงซ้อนกันแน่น อย่างเป็นระเบียบ สีค่อนข้างเขียวแล้วเปลี่ยนเป็นแดง ก้านช่อดอกยาว 14-45 เซนติเมตร แต่ละช่อของใบประดับมีดอกสีเหลือง 1 ดอก บานไม่พร้อมกัน กลีบเลี้ยงเป็นหลอดบางใส ยาว 1.2-2 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 3 แฉก รูปแถบ กว้าง 7-8 มิลลิเมตร ยาว 16-18 มิลลิเมตร ปลายแหลม กลีบดอกตรงโคนเป็นหลอดบางยาวประมาณ 2.5 เซนติเมตร ปลายแยกเป็นแฉก 3 แฉก แฉกบนรูปร่างค่อนข้างกลม กว้างประมาณ 1.5 เซนติเมตร ยาว 1.5-2 เซนติเมตร และแฉกข้างรูปไข่กลับ ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ที่สมบูรณ์มี 1 อัน ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ 8 มิลลิเมตร อับเรณูมี 2 ช่อง สีเหลือง ปลายแกนอับเรณูยื่นออกไปเป็นปากนก และหุ้มยอด เกสรเพศเมีย เกสรเพศเมียมีขนาดเล็ก ยาวประมาณ 4.5 มิลลิเมตร ฝังไข่อ้อยู่ในตัวกลีบ มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีออวุลจำนวนมาก ผลเป็นแบบแห้งแตก รูปร่างค่อนข้างกลม กว้าง 7-8 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร เมล็ดรูปรี กว้างประมาณ 4 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 6 มิลลิเมตร สีแดงเมล็ดมีสีดำ

แหล่งที่พบ	เส้นทางที่ 2 ในป่าบริเวณพื้นที่สวนยางพาราของชาวบ้านที่อยู่บนเขาคอหงส์ และในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา
เขตการกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา	กระจายพันธุ์ในอินเดี ย เมียนมา ลาว มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย พบได้ทั่วไปตามป่าดิบชื้น
ระยะเวลาการออกดอกออกผล	ตลอดทั้งปี
การใช้ประโยชน์	ใช้เป็นไม้ประดับ
ตัวอย่างพรรณไม้ศึกษา	J.F. Maxwell 86-189, U.Hathairatn 106 (PSU)

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

ความหลากหลายของพืชบนเขาคองหงส์ที่มีการใช้ประโยชน์

การศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของพืชบนเขาคองหงส์และพื้นที่โดยรอบของคนในชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบเขา จำนวน 6 หมู่บ้าน ตั้งแต่เดือนเดือนตุลาคม พ.ศ. 2556 – เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558 โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างกับคนในชุมชนจำนวน 211 คน (เพศหญิง 114 คน และ เพศชาย 97 คน) พบพืชที่ชาวบ้านนำมาใช้ประโยชน์ทั้งหมด 159 ชนิด 139 สกุล และ 65 วงศ์ โดยวงศ์เด่นที่พบว่ามีคนนำมาใช้ประโยชน์ คือ วงศ์ถั่ว (Fabaceae) วงศ์เปล้า (Euphorbiaceae) และ วงศ์เข็ม (Rubiaceae) (ภาพที่ 2) ให้ผลสอดคล้องกับการศึกษาทางพฤกษศาสตร์พื้นบ้านหรือการศึกษาการใช้ประโยชน์จากพืชในพื้นที่ต่างๆ (คมกริช และ ดวงใจ, 2552; บดินทร, 2553; อัครสิทธิ์, 2553; Puntong and Neamsuvan, 2012) เนื่องจากพืชวงศ์ถั่วเป็นวงศ์ที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดเป็นอันดับ 3 ของพืชดอกและมีการกระจายพันธุ์อย่างกว้างขวางสามารถพบได้ทุกที่ทั่วไป (Simpson, 2006)

เมื่อนำมาจัดกลุ่มพืชตามลักษณะวิสัยพบว่า ไม้อืนต้นเป็นที่มีการนำมาใช้ประโยชน์มากที่สุด รองลงมาคือ ไม้ล้มลุก และ ไม้พุ่ม ตามลำดับ เช่นเดียวกับการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องก่อนหน้านี้ (เกศริน 2544; บดินทร, 2553; อรทัย และคณะ 2555) ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้พบว่ากลุ่มของไม้อืนต้นครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ในทุกประเภทและเป็นพืชมีอายุหลายปีสามารถใช้ประโยชน์จากส่วนต่างๆ ได้ตลอดทั้งปี เมื่อนำมาจัดกลุ่มการใช้ประโยชน์จากพืชสามารถแบ่งได้เป็น 5 กลุ่ม โดยกลุ่มที่มีการนำพืชมาใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ พืชสมุนไพร สอดคล้องการศึกษาด้านพฤกษศาสตร์ที่ผ่านมาที่พบว่ากลุ่มพืชที่มีการนำมาใช้ประโยชน์มากที่สุดคือ พืชสมุนไพร (Upho, 2005; อรทัย, 2546; คมกริช และดวงใจ, 2551; กวีศิลป์, 2552; ปรัชญา และชัยยุทธ, 2555; อัญชลี และคณะ, 2555) และกลุ่มพืชที่มีการใช้ประโยชน์รองลงมา ได้แก่ พืชอาหาร พืชที่ใช้สำหรับงานก่อสร้างและเครื่องมือเครื่องใช้ พืชที่ใช้เป็นไม้ประดับ และ พืชที่ใช้ในพิธีกรรม ความเชื่อต่างๆ ตามลำดับ ส่วนของราก ลำต้น และใบ เป็นส่วนที่มีการ

นำมาใช้มากที่สุดเป็น 3 ลำดับแรกของภาพรวมในการใช้ประโยชน์จากพืชทั้งหมด เนื่องจากส่วนดังกล่าวผู้ให้ข้อมูลนิยมนำมาใช้ประโยชน์ในด้านสมุนไพร ด้านงานก่อสร้าง ทำเครื่องมือเครื่องใช้ และด้านอาหาร เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านทั้งทางด้านของพืชสมุนไพรและพืชกินได้จากหลายพื้นที่ (มุอำหมัดตายุตติน และฉันทนา 2554; อรทัย และคณะ 2555; Chotchoungchatchai *et al.*, 2012; Neamsuvan *et al.*, 2012; Carrio & Valles 2014; อรทัย และศรายุทธ 2558)

รูปแบบการใช้ประโยชน์จากพืชบนเขาคอหงส์

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการใช้ประโยชน์จากพืชของคนในชุมชน หมอสมุนไพรในพื้นที่และหมอสมุนไพรที่มาจากพื้นที่อื่น พบว่าในแต่ละประเภทมีการใช้ที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งได้ตามลักษณะการใช้ประโยชน์ดังนี้

1. พืชสมุนไพร โดยพืชสมุนไพรที่พบมากที่สุดจัดอยู่ในวงศ์ถั่ว วงศ์เปล้า และวงศ์เหงือกปลาหมอ (Acanthaceae) ตามลำดับ สามารถจำแนกตามสรรพคุณในการรักษาหรือบรรเทาอาการป่วยได้ 14 กลุ่ม พบว่าพืชสมุนไพรที่ใช้รักษาโรคทางเดินอาหารและระบบขับถ่ายเป็นกลุ่มที่มีการใช้มากที่สุดจำนวน 25 ชนิด (ตารางที่ 5) เช่น ค้อนตีหมา (*Ancistrocladus tectorius*) โดยเคยมีการศึกษาทางเภสัชวิทยาพบว่าสารสกัดจากใบ เปลือกไม้ และรากของพืชชนิดนี้มีฤทธิ์สามารถต้านเชื้อแบคทีเรีย และเชื้อราได้ (Wiar *et al.*, 2003) กระแตไต่ไม้ (*Drynaria quercifolia*) เช่นเดียวกับหมอสมุนไพรในจังหวัดพัทลุงที่ใช้พืชชนิดนี้ต้มน้ำดื่มขับปัสสาวะ (Maneenoon, 2015) และเตยหนู (*Pandanus ovatus*) สอดคล้องกับการศึกษาความหลากหลายและการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรในพื้นที่ศึกษาธรรมชาติบนเขาคอหงส์ (วารญา และคณะ 2555) เป็นต้น จากการศึกษาครั้งนี้พบพืชสมุนไพรจำนวน 8 ชนิด ที่มีการใช้ซ้ำกันในรักษาอาการดังกล่าวของหมอสมุนไพรในพื้นที่ศึกษาและหมอสมุนไพรที่มาจากพื้นที่อื่น ได้แก่ ยอย่าน (*Morinda umbellate*) มะหาด (*Artocarpus lacucha*) ย่านาง (*Tiliacora triandra*) วา (*Garcinia hombroniana*) สะตอ (*Parkia speciosa*) ลูกขี้ (*Ficus fistulosa*) มะเดื่ออุทุมพร (*Ficus racemosa*) สี่พัน (*Carallia brachiata*) รองลงมา คือ พืชสมุนไพรที่ใช้รักษาอาการใช้จำนวน 22 ชนิด (ตารางที่ 5) เช่น ปลาไหลเผือก (*Eurycoma longifolia*) (ตารางที่ 4) มีการทดสอบฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาพบว่ามีการต้านเชื้อมาลาเรีย (Jiwajinda *et al.*, 2002) บำหยา

(*Asystasia gangetica*) (ตารางที่ 4) มีรายงานว่าสารสกัดจากต้นบาหยาสามารถยับยั้งเชื้อจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคในคนได้ (Hamid *et al.*, 2011) และเชียด (*Cinnamomum iners*) (ตารางที่ 3) ที่พบว่าส่วนเปลือกต้นยังมีสรรพคุณในการบำรุงหัวใจ ขับลม แก้อ่อนเพลีย บำรุงกำลัง แก้ปวดศีรษะ และแก้สันนิบาต (ภานุพงษ์ และคณะ 2550) เป็นต้น จากการศึกษาครั้งนี้ พบพืชสมุนไพรจำนวน 6 ชนิด ที่มีการใช้ซ้ำกันในรักษาอาการดังกล่าวของหอมสมุนไพรในพื้นที่ศึกษาและหอมสมุนไพรที่มาจากพื้นที่อื่น ได้แก่ มะหาด มะเดื่ออุทุมพร สีสัน ปลาไหลเผือก หวายเคี่ยม (*Daemonorops sepal*) และฟ้าทะลายโจร (*Andrographis paniculata*) และพืชสมุนไพรที่ใช้สำหรับบำรุงร่างกายหรือบำรุงกำลังจำนวน 20 ชนิด (ตารางที่ 5) เช่น หมากหมก (*Lepionurus sylvestris*) (ตารางที่ 4) สอดคล้องกับการศึกษาพืชสมุนไพรบำรุงกำลัง จังหวัดกระบี่ ที่รายงานว่าส่วนของรากสามารถนำมาต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง บำรุงกำลัง และเป็นยาอายุวัฒนะ (อรทัย และคณะ 2553) ผักเบี้ยบ้าน (*Boerhavia diffusa*) (ตารางที่ 4) จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าสารสกัดจากใบมีสาร Saponins, Alkaloids และ flavonoids นอกจากนี้ยังอุดมไปด้วย วิตามินซี วิตามินบี3 และ วิตามินบี2 ซึ่งมีประโยชน์ต่อร่างกาย (Ujowundu *et al.*, 2008) และเหล็กนึ่งยง (*Peliosanthes teta*) (ตารางที่ 4) ชาวบังคลาเทศใช้ใบ คั้นเอาแต่น้ำหยดใส่เข้าไปในหู ช่วยลดอาการปวดหู (Rahman *et al.*, 2007) นอกจากนี้พบพืชสมุนไพรจำนวน 11 ชนิด ที่มีการใช้ซ้ำกันในรักษาอาการดังกล่าวของหอมสมุนไพรในพื้นที่ศึกษาและหอมสมุนไพรที่มาจากพื้นที่อื่น ได้แก่ เฒ่าหลังลาย (*Pseuderanthemum graciliflorum*) โดไม่รู้ล้ม (*Elephantopus scaber*) เชียด ผักเบี้ยบ้าน ข้าวสารหลวง (*Maesara mentacea*) เข็มพระราม (*Chasalia chartacea*) ปลาไหลเผือก กำลังหนุมาร (*Dracaena sp.*) เหล็กนึ่งยง ว่านนางครวญ (*Tacca integrifolia*) และแรดหนู (*Stachyphrynium repens*)

จากการศึกษาพบว่าพืชสมุนไพรจำนวน 40 ชนิด ที่มีสรรพคุณในการรักษาโรคหรืออาการต่าง ๆ ได้มากกว่า 1 กลุ่มโรค เช่น มะพูด (*Garcinia nervosa*) สะบ้า (*Entada spiralis*) และขมิ้นเครือ (*Fibraurea tinctoria*) เป็นต้น โดยกฤษณามีสรรพคุณในการรักษาโรคหรืออาการต่าง ๆ ได้หลากหลายที่สุดครอบคลุม 5 กลุ่มโรค (ตารางที่ 4) และยังพบพืชที่ไม่เคยมีรายงานการพบในพื้นที่เขาคอหงส์ จำนวน 3 ชนิด คือ บาหยา ส้มเย็น (*Parameria laevigata*) และจิกนา (*Barringtonia acutangula*) โดยหอมสมุนไพรได้มีการนำไปใช้เป็นยาสมุนไพร นอกจากนี้ยังพบพืชจำนวน 2 ชนิด ที่ไม่เคยมีรายงานการใช้เป็นยาสมุนไพรในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยมาก่อน คือ ลิ้นกระบือ (*Galearia fulva*) ใช้เป็นยาบำรุงกำลัง และนูดต้น (*Prunus*

grisea) ใช้เป็นยาบำรุงหัวใจ (ภาพที่ 2.1 ค.) เนื่องจากหอมสมุนไพรมุแต่ละคนในแต่ละพื้นที่จะมีประสบการณ์และความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษที่แตกต่างกัน หรือเรียนรู้ด้วยตัวเองจากการลองผิดลองถูกจนได้เป็นองค์ความรู้ใหม่ในการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียงที่ไม่มีรายงานการใช้เป็นยาสมุนไพรมุของพืชชนิดนี้ (เกศริน, 2544; อรทัย, 2546; อรทัย และคณะ, 2555; อรทัย และ ศรายุทธ; 2558 Maneenoon et al/ 2015) การศึกษาดังนี้เป็นการรายงานการใช้เป็นยาสมุนไพรมุครั้งแรก ดังนั้นพืชสมุนไพรมุทั้ง 2 ชนิดนี้ ควรที่จะมีการศึกษาด้านสรรพคุณหรือฤทธิ์ทางเภสัชต่อไปเพื่อตรวจสอบสรรพคุณดังกล่าวและวิธีที่ถูกต้องในการใช้แบบพื้นบ้าน

ตารางที่ 5 จำนวนชนิดพืชที่ใช้รักษาโรคและอาการต่างๆ ของหอมสมุนไพรมุในพื้นที่และที่มาจากพื้นที่อื่น

โรค/อาการป่วย	จำนวนชนิดพืช
ระบบทางเดินอาหารและระบบขับถ่าย	31
อาการไข้	29
บำรุงร่างกาย/บำรุงกำลัง	26
ระบบเลือดลมและหัวใจ	18
โรคผิวหนัง	15
ใช้เป็นส่วนผสมในตำรับยาอื่นๆ	5
ระบบทางเดินหายใจ	3
โรคที่เกี่ยวข้องกับสตรี	6
การได้รับพิษต่างๆ	3
ระบบกล้ามเนื้อ	9
โรคเบาหวาน	4
โรคตับ	3
โรคที่เกี่ยวข้องกับหูและตา	1
โรคเกี่ยวกับระบบสืบพันธุ์	1

เมื่อเปรียบเทียบการใช้ซ้ำกันของหมอสุมุไพร พบชนิดพืชสุมุไพรที่มีการใช้ส่วนเดียวกัน วิธีการเตรียมยาเหมือนกันและรักษาอาการเดียวกันจำนวน 42 ชนิด เช่น ว่านนางครวญ ใช้ส่วนของลำต้นตากแห้ง แล้วต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง และ ไม้ไหม้ (*Diospyros wallichii*) ใช้ส่วนของรากต้มน้ำดื่มช่วยแก้พิษ เป็นต้น เนื่องจากหมอสุมุไพรทั้ง 2 กลุ่มอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันองค์ความรู้ในการใช้พืชสุมุไพรจึงไม่แตกต่างกันมาก และพืชสุมุไพรบางชนิดที่พบในพื้นที่เขาคองส์สามารถพบได้ทั่วไปในพื้นที่ใกล้เคียง เช่น โดไม้รู้ล้ม และย่านาง (Neamsuvan *et al.*,2012; Maneenoon *et al.*,2015) ซึ่งพืชทั้ง 2 ชนิดนี้เมื่อพิจารณาส่วนที่ใช้ วิธีการใช้ รวมถึงสรรพคุณในการใช้รักษาอาการป่วยของหมอสุมุไพรในพื้นที่อื่น ๆ นอกเหนือจากจังหวัดสงขลา พบว่ามีการใช้ที่ซ้ำกับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นหมอสุมุไพรทั้งในและนอกพื้นที่ของการศึกษาครั้งนี้ และพืชสุมุไพรจำนวน 11 ชนิด ที่เป็นชนิดเดียวกันแต่มีการนำไปใช้ในการรักษาโรคหรืออาการป่วยที่แตกต่างกันของหมอสุมุไพรในพื้นที่และที่มาจากพื้นที่อื่น เนื่องจากหมอสุมุไพรในแต่ละพื้นที่จะมีความถนัดในการรักษาโรคที่แตกต่างกัน ซึ่งหมอสุมุไพรที่ถนัดในการใช้พืชสุมุไพรในการรักษาโรคใดโรคหนึ่งก็จะรู้จักและมีความรู้เกี่ยวกับพืชกลุ่มดังกล่าวเป็นอย่างดี ซึ่งกลุ่มพืชสุมุไพรดังกล่าวบางชนิดอาจมีการนำมาใช้สำหรับรักษาโรคอื่น ๆ ได้อีกด้วย เช่น ว่านกิดแรด (*Angiopteris evecta*) มะเมื่อย (*Gnetum tenuifolium*) และขนุนปาน (*Artocarpus rigidus*) (ตารางที่ 4) เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบพืชสุมุไพรจำนวน 19 ชนิด ที่มีการนำไปใช้เป็นยาสุมุไพรเฉพาะของหมอสุมุไพรในพื้นที่ เช่น นูดตัน หญ้าหนุตัน (*Dianella ensifolia*) และดอกขาว (*Callicarpa longifolia*) (ตารางที่ 4) เป็นต้น และพืชสุมุไพรจำนวน 20 ชนิด ที่มีการนำไปใช้เป็นยาสุมุไพรเฉพาะของหมอสุมุไพรที่มาจากพื้นที่อื่น เช่น ลิเกาหางไก่ (*Lygodium polystachyum*) ฤาษีผสม (*Artabotrys suaveolens*) และหุหมี (*Thottea parviflora*) (ตารางที่ 3) เป็นต้น ซึ่งจำนวนพืชสุมุไพรที่พบมีการใช้เฉพาะกลุ่มของหมอสุมุไพรทั้งในและนอกพื้นที่นั้น เป็นเพราะการศึกษาครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จริงของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นหมอสุมุไพรทั้ง 2 กลุ่ม ดังนั้นจึงมีพืชสุมุไพรบางชนิดที่หมอสุมุไพรในพื้นที่ที่ทราบถึงสรรพคุณและวิธีการใช้ แต่ไม่เคยนำมาใช้ในการรักษาจริง ในขณะที่พืชสุมุไพรดังกล่าวถูกนำมาใช้ในการรักษาจริงของหมอสุมุไพรที่มาจากพื้นที่อื่น

ส่วนของพืชที่มีการนำมาใช้เป็นยาสุมุไพรมากที่สุดคือ ราก เช่นเดียวกับ การศึกษาการใช้ประโยชน์จากพืชสุมุไพรในพื้นที่อื่น ๆ (อังคณา และคณะ, 2555; อรทัย และ

คณะ, 2555; Maneenoon *et al.*, 2015) รองลงมาเป็นส่วนของลำต้น และใบ โดยออร์ทัย และศรายุทธ (2558) ระบุ ตามหลักสูตรศึกษาทางแพทย์แผนไทย เชื่อว่ารากเป็นส่วนที่มีการดูดซึมสารอาหารและแร่ธาตุจากดิน จึงเป็นส่วนที่มีการสะสมปริมาณตัวยามากที่สุด ในขณะที่มีหลายงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่รายงาน ส่วนอื่นนอกเหนือจากราก เช่นลำต้น ใบ และทั้งต้น เป็นส่วนที่มีการนำมาใช้มากที่สุด (Kashanipou *et al.*, 2004; ชุตินันท์ และคณะ, 2005; Au *et al.*, 2008; Inta, 2008; Srithi *et al.*, 2009 Chotchoungchatchai *et al* 2012; Mahmood *et al.*, 2012) นอกจากนี้ส่วนของราก ใบ และลำต้น จะมีสารเคมีซึ่งเป็นสารออกฤทธิ์ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อป้องกันตัวเองจากเชื้อโรคได้ (Bhattarai *et al.*, 2006) และการเตรียมยาสมุนไพรโดยวิธีการต้ม เป็นวิธีการที่ถูกนำมาใช้มากที่สุด ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในบรรดาหมอสุมุนไพรในภูมิภาคต่างๆของโลก (Steenkamp, 2003; Lamxay *et al.*, 2011) สอดคล้องกับงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับการใช้พืชสมุนไพรของกลุ่มชนเผ่าต่างๆที่ใช้การต้มเป็นวิธีการเตรียมมากที่สุด (Srithi *et al.*, 2009; Musa *et al.*, 2011; Junsongduang *et al.*, 2014; Khuankaew *et al.*, 2014)

2. พืชอาหาร พบ 51 ชนิด โดยพืชอาหารที่พบมากที่สุดจัดอยู่ในวงศ์เปิ้ลล้า วงศ์ถั่ว และวงศ์ขุ่น (Moraceae) เนื่องจากวงศ์ดังกล่าวมีความหลากหลายของชนิดมากและสามารถพบได้ทั่วไปในพื้นที่ศึกษา และพบว่าส่วนของใบและผลถูกนำมาใช้เป็นอาหารมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาพืชกินได้ในพื้นที่ต่างๆ (Addis *et al.*, 2005; Della *et al.*, 2006; Teklehaymanot and Giday 2010) สามารถจำแนกตามลักษณะของการนำมารับประทานได้ ดังนี้

2.1. พืชที่รับประทานเป็นผักจิ้มน้ำพริก ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของการรับประทานอาหารของคนในภาคใต้อยู่แล้ว ผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่ส่วนใหญ่จะนำส่วนของยอดอ่อน เมล็ด และดอก ของพืชดังกล่าวมารับประทานเป็นผักสด หรือจิ้มน้ำพริก เช่น บุก (*Amorphophallus paeoniifolius*) ผักหนาม (*Lasia spinosa*) ขี้หนอน (*Chaetocarpus castanocapus*) เนียง (*Archidendron jiringa*) แซะ (*Callerya atropurpurea*) กระถิน (*Leucaena leucocephala*) จิกนา กระตังบาย (*Leea indica*) ซึ่ง และเหรีียง (*Parkia timoriana*) จากการศึกษาทางเภสัชวิทยาพบว่าเหรีียงมีฤทธิ์สามารถต้านเชื้อแบคทีเรียก่อโรคในระบบทางเดินอาหารได้ (Sakunpaka and Panichayupakaranant, 2012) เป็นต้น

2.2. พืชที่นำไปประกอบอาหารประเภทต่างๆ ส่วนของใบและยอดอ่อนมีการนำมาประกอบอาหารมากที่สุด เช่น บอนส้ม (*Homalomena griffithii*) เต่าร้าง (*Caryota mitis*) บอนกระดาด (*Colocasia gigantea*) เช่นเดียวกับชาวกะเหรี่ยงที่ จ.กาญจนบุรี ที่ใช้ส่วนของไหลใบอ่อน และดอกของบอนกระดาดนำมาประกอบอาหารประเภทแกง (บดินทร, 2553) หลาวชะโอน (*Oncosperma horridum*) (ตารางที่ 4) ในขณะที่ชาวบ้านที่อาศัยอยู่บนเกาะพังงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จะนำส่วนของยอดอ่อนมาใส่ในแกงเผ็ด (Pumtong and Neamsuvan 2012) เป็น

2.3. พืชที่รับประทานเพื่อความเพลิดเพลิน พืชดังกล่าวมักจะพบขึ้นเองในสวนของชาวบ้านและพบในพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยเข้าไปหาของป่าบนเขา เช่น พระเจ้าห้าพระองค์ (*Dracontomelon dao*), มะปริง (*Bouea oppositifolia*), พะวา (*Garcinia hombroniana*) จำปูลิง (*Baccaurea polyneura*), มะไฟกา (*Baccaurea parviflora*), ก่อเขี้ยวหมู (*Castanopsis schefferiana*), ก่อหนู (*Lithocarpus elegans*), กะอออก (*Artocarpus elasticus*), แบลช้าง (*Melastoma malabathricum*), โทะ (*Rhodomyrtus tomentosa*) และมะเเมา (*Antidesma montanum*) เป็นต้น พบว่าส่วนของผลเป็นส่วนที่มีการนำมารับประทานมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับพืชป่ากินได้ที่พบว่า ผล เป็นส่วนที่มีการนำมารับประทานเป็นส่วนใหญ่ (มุฮัมมัดตายุดดีน และ ฉันทนา, 2555; อัญชลี และคณะ, 2012; Pumtong and Neamsuvan, 2012)

3. พืชที่ใช้ก่อสร้าง เครื่องใช้ในครัวเรือน และอื่นๆ พบ 42 ชนิด (ตารางที่ 2) โดยพืชที่พบมากที่สุดจัดอยู่ในวงศ์มังคุด (Clusiaceae) วงศ์ถั่ว และวงศ์ปาล์ม (Arecaceae) ตามลำดับ แบ่งตามส่วนของพืชที่มีการนำมาใช้ได้ดังนี้

3.1. พืชที่ใช้ส่วนของเนื้อไม้หรือลำต้นในงานก่อสร้างและทำเครื่องใช้ในครัวเรือน เช่น ไม้ด้ามพรา (*Gigantochloa ligulata*) แกงเลียง (*Psydrax dicocca*) จิกนม (*Palaquium obovatum*) ขวาด (*Syzygium lineatum*) จึงจาย (*Gmelina eliptica*) สยา (*Shorea assamica*) และตังหน (*Calophyllum calaba*) นอกจากนี้เนื้อไม้จะใช้นในงานก่อสร้างและทำเครื่องใช้แล้วพืชบางชนิดยังสามารถนำไปเผาเป็นถ่านได้อย่างดี ได้แก่ ตีนนก (*Vitex pinnata*) และส้มตัน (*Pittosporum ferrugineum*) (ตารางที่ 4) และพบว่ามีพืชจำนวน 2 ชนิดที่มีรายงานการใช้ส่วนของเนื้อไม้และลำต้นสำหรับงานก่อสร้างเป็นครั้งแรกในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย คือ ส้มตัน และ รั้งบวบ (*Metadina trichotoma*) (ภาพที่ 2 ค.) พืชจำนวน 1 ชนิด ที่มีรายงาน

การใช้เป็นเครื่องใช้ครั้งแรก คือ ตับเต่า (*Pericampylus glaucus*) โดยใช้ส่วนของลำต้นทำเป็น เชือกมัดสิ่งของ

3.2. พืชที่ใช้ส่วนของใบ หรือส่วนอื่นๆ เช่น หญ้าไม้กวาด (*Thysanolaena maxima*) ใช้ส่วนของช่อดอกมาทำเป็นไม้กวาด สิเหรง (*Livistona speciosa*) ชาวบ้านในพื้นที่ ใช้ใบทำหลังคากระท่อมสำหรับสัตว์เลี้ยงและศาลาที่พักเนื่องจากแผ่นใบค่อนข้างแข็งแรงและเหนียวทำให้ชาวบ้านนิยมใช้ หวายเคี่ยม (*Daemonorops sepal*) ก้านใบใช้ทำเชือกมัดของ กล้วยป่า (*Musa acuminata*) และกะพ้อ (*Licuala spinosa*) ที่ใช้ใบห่ออาหารและขนมต่างๆ

4. พืชที่ใช้ในพิธีกรรมหรือความเชื่อต่างๆ พบทั้งหมด 3 ชนิด จัดอยู่ในวงศ์ กฤษณา (*Thymelaeaceae*) วงศ์กล้วย (Musaceae) และ วงศ์หญ้า (Poaceae) วงศ์ละ 1 ชนิด ได้แก่กล้วยป่า โดยใช้ใบและลำต้นเทียมมาทำกระทงใช้ในวันลอยกระทง พาหมี (*Linostoma pauciflorum*) ชาวบ้านใช้ส่วนของลำต้นร้อยเป็นสร้อยใส่ให้เด็กทารกที่ป่วย เพราะมีความเชื่อว่าเป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ (ภาพที่ 2.1 จ.) และไผ่ด้ามพรำ ที่ชาวบ้านนิยมนำมาปลูกในบริเวณบ้าน เพื่อป้องกันไม่ให้เข้ามาในบริเวณบ้าน ความเชื่อดังกล่าวเล่าต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งจะอยู่ในกลุ่มของผู้ให้ข้อมูลที่มีช่วงอายุ 46-60 ปีขึ้นไป

5. พืชที่ใช้ปลูกเป็นไม้ประดับ พบทั้งหมด 13 ชนิด (ตารางที่ 2) โดยวงศ์ที่พบมากที่สุด คือ วงศ์หญ้า และ วงศ์ขิง (*Zingiberaceae*) วงศ์ละ 2 ชนิด เนื่องจากพืชเหล่านี้มีสีสันของดอกและลักษณะรูปทรงของต้นที่สวยงามจึงเป็นที่นิยมของชาวบ้านที่มักจะนำกลับมาปลูกไว้ในบริเวณพื้นที่รอบๆ บ้าน

การศึกษากการใช้ประโยชน์จากพืชบนเขาคอหงส์ของคนในชุมชนและหมอสุมุนไพรที่มาจากนอกพื้นที่อื่นโดยแบ่งกลุ่มตามลักษณะการใช้ประโยชน์พบว่า มีพืชจำนวน 5 ชนิดที่มีรายงานการใช้ประโยชน์ครั้งแรกในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย พืชจำนวน 2 ชนิดถูกนำไปใช้ในด้านสมุนไพรและ 3 ชนิดถูกนำไปใช้ในด้านการก่อสร้างและเครื่องมือเครื่องใช้ นอกจากนี้จากการศึกษาในครั้งนี้ยังพบพืชเพิ่มเติมจากการศึกษาของ Maxwell (1986) จำนวน 27 ชนิด ได้แก่ ผักกูด (*Diplazium esulentum*) บาทยา ส้มเย็น ทุเรียน (*Durio zibethinus*) จิกนา กะออก เข็มพระราม บ่าวชน (*Lasianthus cyanocarpus*) สมุย (*Micromelum minutum*) กฤษณา (*Aquilaria malaccensis*) พระเจ้าห้าพระองค์ มะขามป้อม (*Phyllanthus emblica*) มะพูด จำปูลิง (*Baccaurea polyneura*) เหยียง มะเฒ่า คางคาเดียด (*Arfeuillea arborescens*)

คอแลน (*Xerospermum noronhianum*) ยางนา (*Dipterocarpus alatus*) ไซเขี้ยว (*Parashorea stellata*) สิเหรง แรดหนู กล้วยป่า บุก บอนกระดาด ผักหนาม และหม้อข้าวหม้อแกงลิง เนื่องจากศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตในการสำรวจและเก็บตัวอย่างพืชที่ครอบคลุมกว่าการศึกษาที่ผ่านมาในอดีต และมีพืชบางชนิดที่มีการนำมาปลูกภายหลังในพื้นที่ดังกล่าว รวมทั้งผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้คุ้นเคยกับพื้นที่บนเขาทำให้สามารถเดินสำรวจพืชได้ทุกจุดของพื้นที่บนเขา ประการหนึ่งคือ สภาพของป่าที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากปัจจุบันพื้นที่บนเขาคอหงส์มีการเข้าไปตัดไม้ ถางป่า ทำเหมืองหิน ตลอดจนการรुकคืบของเมือง ส่งผลให้มีพื้นที่เปิดโล่งบนเขาเพิ่มขึ้นจากในอดีต (ประกาศ 2556) จึงมีการพบพืชบางชนิดเช่น บายา ซึ่งพืชชนิดนี้สามารถพบได้ในพื้นที่เปิดโล่งหรือที่รกร้างทั่วไป (Hooker & Clarke 1885)

ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชของคนในพื้นที่

จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านในพื้นที่ จำนวน 6 หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่โดยรอบเขาคอหงส์ และเปรียบเทียบจำนวนชนิดของพืชที่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง พบว่าเพศชายมีความรู้เรื่องการนำพืชมาใช้ประโยชน์มากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (ภาพที่ 3) เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้จะเน้นการใช้ประโยชน์ของพืชป่า ซึ่งผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพศหญิงจะมีหน้าเป็นแม่บ้าน ความรู้ในการใช้ประโยชน์จากพืชส่วนใหญ่เป็นด้านอาหารและคุ้นเคยกับการใช้พืชสวนครัวหรือพืชที่อยู่บริเวณรอบๆ บ้านมากกว่าพืชป่า ซึ่งต่างจากผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพศชายที่มีหน้าที่ทำการเกษตรอยู่บนเขาและหาของป่ามารับประทานหรือใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ ซึ่งคนได้ส่วนมากจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในรูปแบบต่างๆ ขึ้นอยู่กับบริเวณหรือทำเลที่อยู่อาศัย ผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ป่าเขาก็จะทำสวนยางพาราหรือสวนผลไม้ เป็นต้น ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพศชายใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันอยู่บนเขา บางคนมีการสร้างกระท่อมที่พักภายในพื้นที่ทำการเกษตรโดยใช้ส่วนต่างๆ ของพืชป่าที่อยู่บริเวณนั้นมาเป็นส่วนประกอบในการสร้าง เพศชายจึงมีโอกาสนำมาใช้ประโยชน์จากพืชได้หลายด้านมากกว่าเพศหญิงทั้งในด้านที่เป็นพืชสมุนไพร พืชอาหาร และพืชที่ใช้ก่อสร้างหรือทำเครื่องมือเครื่องใช้ เป็นต้น ประกอบกับหม้อพื้นบ้านและปราชญ์ในพื้นที่ก็เป็นเพศชาย ดังนั้นเพศชายจึงมีความรู้เรื่องการนำพืชมาใช้ประโยชน์จากพืชมากกว่าเพศหญิง ในขณะที่การศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชนกลุ่มน้อยที่จังหวัดกาญจนบุรีและนครปฐม พบว่าเพศ

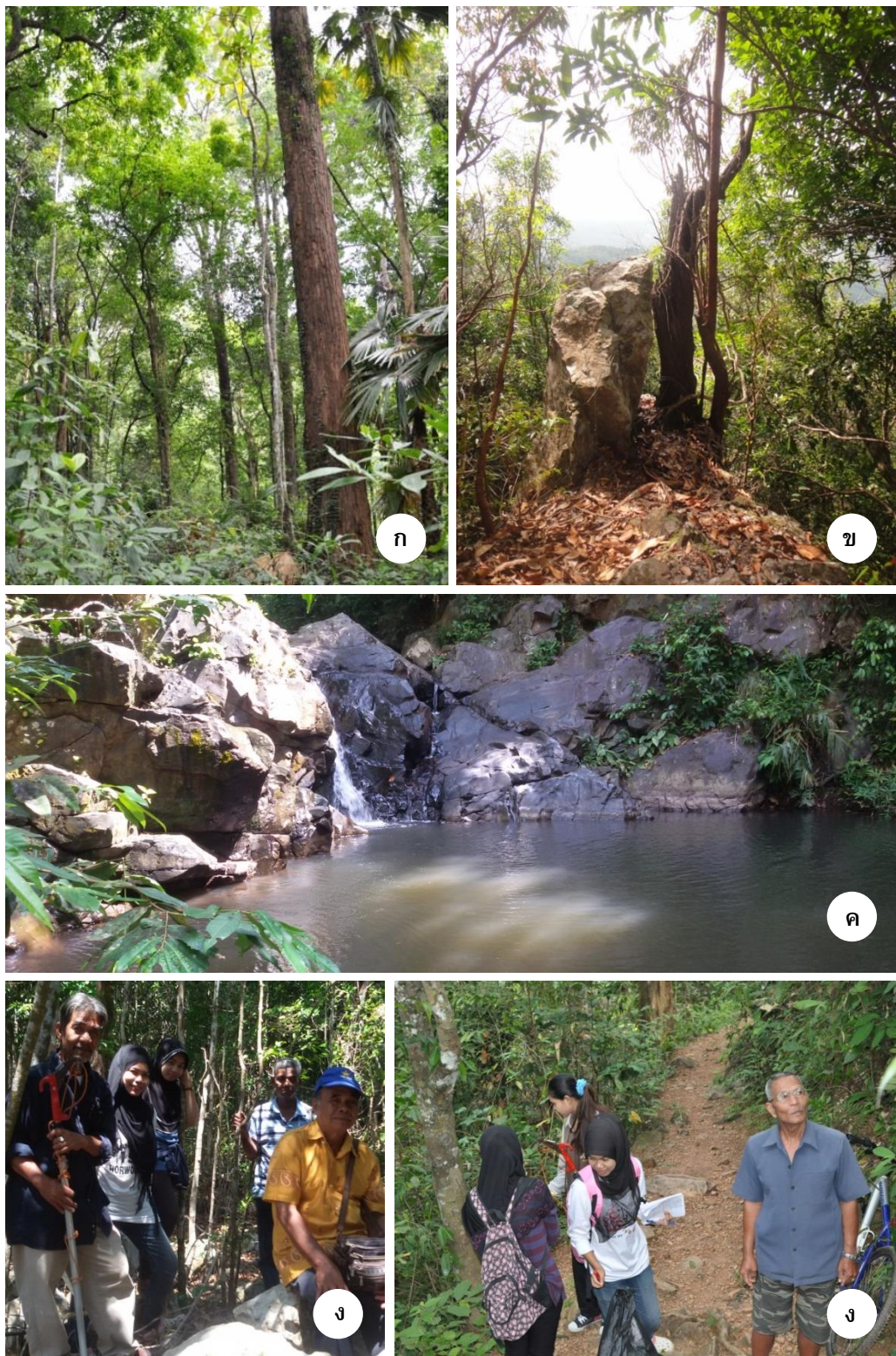
หญิงมีความรู้เรื่องการนำพืชมาใช้ประโยชน์มากกว่าเพศชาย เพราะผู้หญิงจะมีหน้าที่ในการทำอาหารและดูแลคนในครอบครัว ซึ่งนอกจากจะต้องรู้จักการนำพืชมาประกอบอาหารแล้วยังต้องมีความรู้เรื่องสรรพคุณของพืชที่มีอยู่รอบตัวเพื่อดูแลสุขภาพของคนในครอบครัวในยามที่เจ็บป่วย ทำเครื่องใช้ในครัวเรือน และยังมี การนำพืชมาใช้เป็นเครื่องสำอางด้วย ซึ่งความรู้เหล่านี้ก็ได้มาจากพืชหลากหลายชนิดในการใช้ดังกล่าว ซึ่งเพศชายจะมีหน้าที่ทำการเกษตรและสร้างที่อยู่อาศัย (บดินทร 2553; สุมาลี และยิ่งยง 2549)

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุของผู้ให้ข้อมูลกับความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชพบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมากมีความรู้ในการนำพืชมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ มากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุน้อย (ภาพที่ 4) เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุน้อยมีวิถีชีวิตที่ยังสัมพันธ์กับพืชน้อยจึงมีความรู้ในการใช้ประโยชน์จากพืชในด้านต่างไม่มาก ต่างจากผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมากกว่าอยู่ในสถานภาพที่เป็นพ่อแม่ ซึ่งจะมีหน้าที่ในการดูแลไม่ว่าจะเป็นด้านอาหาร ยา รักษาโรค และเครื่องใช้ในครัวเรือน เป็นต้น โดย Estomba *et al.*, (2006) กล่าวว่าปัจจุบันความรู้หรือภูมิปัญญาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชค่อยๆ สูญหายไปจากคนรุ่นหลัง เนื่องจากการดำรงชีวิตในปัจจุบันของคนโดยส่วนใหญ่มีการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติไม่มากเท่าในอดีต ยกตัวอย่างเช่น คนในยุคปัจจุบันส่วนใหญ่เมื่อเจ็บป่วยก็ไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล ซึ่งต่างจากคนสมัยก่อนเวลาเจ็บป่วยก็จะหายาสมุนไพรจากในป่าเพื่อนำมาบรรเทาอาการเจ็บป่วยก่อนที่จะไปโรงพยาบาล เป็นต้น อย่างไรก็ตามจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากพืชได้สูญหายไปจากคนรุ่นหลัง ซึ่งจะต้องเป็นการศึกษาในระยะยาวเกี่ยวกับองค์ความรู้ในการใช้ประโยชน์จากพืช จึงสามารถหาข้อสรุปได้ว่าภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากพืชได้สูญหายไปจากผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุน้อยกลุ่มนี้หรือไม่ เนื่องจากเป็นไปได้ว่าเมื่อเวลาผ่านไปความรู้ในการใช้ประโยชน์จากพืชจะเพิ่มขึ้นตามอายุที่มากขึ้น โดยพืชส่วนใหญ่ที่ผู้ให้ข้อมูลรู้จักจะถูกนำมาใช้ประโยชน์ทางด้านสมุนไพร รองลงมาคือ ด้านอาหาร และเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน เช่นเดียวกับชาวไทใหญ่ที่มีการนำพืชมาใช้ประโยชน์ในด้านของสมุนไพรเป็นส่วนใหญ่ (Khuankaew *et al.* 2014)

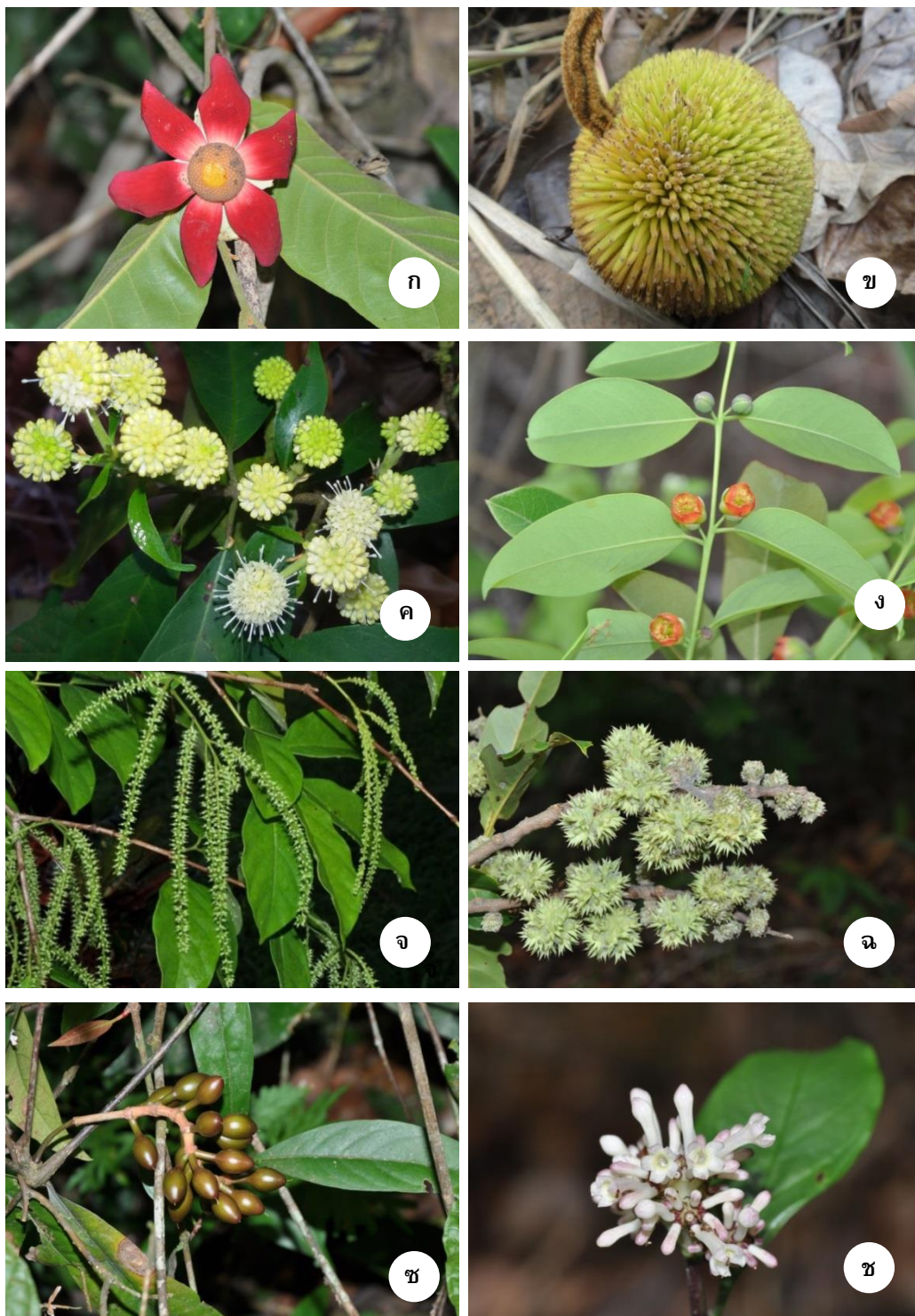
ความสำคัญทางวัฒนธรรมของพืช

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า กล้วยป่า (*Musa acuminata*) (ภาพที่ 2.1 ก.) เป็นพืชที่มีระดับค่า CI ที่สูงที่สุดคือ 1.65 (ตารางที่ 4 และ 6) เนื่องจากกล้วยเป็นพืชที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง และสามารถใช้ประโยชน์ได้จากทุกส่วนไม่ว่าจะเป็นส่วนของลำต้น ใบ ลำต้นเทียม ช่อดอก และผล (เบญจมาศ 2551) โดยชาวบ้านในพื้นที่จะนำผลสุกมารับประทาน ผลดิบนำมาทอดรับประทานเป็นของว่าง ส่วนของดอกหรือที่ชาวบ้านเรียกว่าหัวปลีมาประกอบอาหารและรับประทานเป็นผักต้มจิ้มน้ำพริก ลำต้นเทียมหรือหยวกนำมาประกอบอาหารประเภทแกงต่างๆ ลำต้นเทียมส่วนที่แข็งก็จะนำมาใช้ทำเป็นฐานกระทง และใบที่นอกจากจะใช้ทำกระทงแล้วยังใช้สำหรับห่ออาหารหรือขนมต่างๆ รองลงมา คือ ลูกชิ่ง (ภาพที่ 2.1 ข.) มีระดับค่า CI อยู่ที่ 1.55 ซึ่งหมอสมุนไพร่ทั้งในพื้นที่และที่มาจากพื้นที่อื่นจะใช้ส่วนของราก ต้มน้ำดื่มรักษาอาการท้องเสีย และชาวบ้านในพื้นที่นำส่วนของดอกมารับประทานเป็นผักสดจิ้มน้ำพริกหรือกับขนมจีน โดยชาวบ้านเข้าใจว่าส่วนที่นำมารับประทานเป็นส่วนของผล สะตอ มีระดับค่า CI อยู่ที่ 1.51 ชาวบ้านในพื้นที่นำเมล็ดมารับประทานเป็นผักและประกอบอาหาร หมอสมุนไพร่ทั้งในพื้นที่และที่มาจากพื้นที่อื่นระบุว่าเมล็ดมีสรรพคุณในการเป็นยา ระบายช่วยในการขับถ่าย ขับประจำเดือน ช่วยให้เจริญอาหาร และลดความดัน ส่วนของเปลือก ลำต้นและเปลือกผล นำมาต้มน้ำดื่มมีสรรพคุณในการรักษาโรคเบาหวานได้ นอกจากนี้ชาวบ้านในพื้นที่ยังนำเนื้อไม้มาทำเป็นเครื่องใช้ในการเกษตรด้วย เนียง มีระดับค่า CI อยู่ที่ 1.46 ชาวบ้านในพื้นที่นำส่วนของเมล็ดมารับประทานสดหรือจิ้มน้ำพริก ในขณะที่ชาวบ้านในจังหวัดยะลานั้นนำเมล็ดมาต้มให้สุกแล้วคลุกด้วยมะพร้าวขูดผสมน้ำตาลรับประทานเป็นของว่าง (มุฮัมมัดตายุดดีน และ ฉันทนา 2554) และใช้ส่วนของเนื้อไม้มาทำเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน หมอสมุนไพร่ทั้งในพื้นที่และที่มาจากพื้นที่อื่นระบุว่าเมล็ดมีสรรพคุณในการรักษาโรคเบาหวานได้ และมังตาล (*Schima wallichii*) มีระดับค่า CI อยู่ที่ 1.41 หมอสมุนไพร่ทั้งในพื้นที่และที่มาจากพื้นที่อื่นใช้ส่วนของดอก นำมาต้มน้ำดื่มเป็นชา ช่วยบำรุงหัวใจ ยอดอ่อน ชาวบ้านในพื้นที่นำมารับประทานสดจิ้มน้ำพริกหรือกับขนมจีน ในขณะที่ชาวไทยใหญ่ใช้ส่วนของใบเป็นยาบำรุงกำลัง โดยวิธีการนำมาต้มน้ำแล้วอาบ (Khuankeaw *et al.* 2014) และส่วนของเนื้อไม้จะใช้สำหรับทำเครื่องเรือน นอกจากนี้พบพืชมีจำนวน 42 ชนิด ที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ได้มากกว่าหนึ่งประเภท เช่น พะวา (*Garcinia hombroniana*) ที่มีการนำส่วนของผลสุกมารับประทานสด หรือนำมาต้มน้ำดื่มช่วยในการขับถ่ายและฟอกเลือด และส่วนของเนื้อไม้ที่นำมาสร้างที่อยู่อาศัย

เสมีตแดง (*Syzygium gratum*) ที่มีการนำรากต้มน้ำดื่มเพื่อลดอาการไข้และนำมาเป็นส่วนผสมในตำรับยารักษาโรคปอด ยอดอ่อนนำมารับประทานกับขนมจีน และเนื้อไม้ใช้สร้างที่อยู่อาศัยและของใช้ในครัวเรือน และเต่าร้าง (*Caryota mitis*) ที่มีการนำยอดอ่อนมาประกอบอาหารในรูปแบบต่างๆ รากนำมาต้มน้ำดื่มเพื่อบำรุงกำลัง และนิยมนำมาปลูกเป็นไม้ประดับตามบ้านเรือนเพื่อความสวยงาม เป็นต้น ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพืชกลุ่มนี้ถูกใช้กันอย่างกว้างขวางและมีคุณค่าอย่างมากต่อคนในพื้นที่ในแง่ของการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสมุนไพร ด้านอาหาร ด้านงานก่อสร้าง ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรพืชในพื้นที่เพื่อให้ชาวบ้านเห็นถึงความสำคัญ เกิดความหวงแหนและดูแลรักษาทรัพยากรที่มีค่าในพื้นที่ไว้ให้ลูกหลานได้ใช้ต่อไปในอนาคต

ภาพที่ 6 สภาพทั่วไปในพื้นที่ศึกษา ก. สภาพพื้นที่ป่าบริเวณทางขึ้นเขาคอหงส์ ข. พื้นที่ป่าบริเวณสันเขา ค. พื้นที่น้ำตกโตนหญ้าปล้อง ง.จ. สํารวจและเก็บตัวอย่างพืชบนเขาคอหงส์

ภาพที่ 7 พืชบนพื้นที่เขาคอหงส์ที่มีการนำไปใช้ประโยชน์โดยคนในชุมชน ก. กล้วยหมูสัง (Uvaria grandiflora) ข. ขนุนปาน (Artocarpus rigidus) ค. รังบวบ (Metadina trichotoma) ง. ดี้ว (Cratoxylum cochinchinense) จ. กะอาม (Crypteronia paniculata) ฉ. ก่อเขี้ยวหมู (Castanopsis schefferiana) ช. มะเมื่อย (Gnetum tenuifolium) ซ. เข็มพระราม (Chassalia curviflora)

ภาพที่ 7.1 พืชบนพื้นที่เขาคอหงส์ที่มีการนำไปใช้ประโยชน์โดยคนในชุมชนและหมอสสมุนไพรมานาน
จากพื้นที่อื่น. ก. กล้วยป่า (*Musa acuminata*) ข. ลูกจิ้ง (*Ficus fistulosa*) ค. นุดตัน (*Prunus grisea*)
ง. หม้อข้าวหม้อแกงลิง (*Nepenthes mirabilis*) จ. พาหมี (*Linostoma pauciflorum*)

บรรณานุกรม

- กวีศิลป์ คำวงศ์. 2552. *พจนานุกรมพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่สวรรค์และห้วยปู่ลิง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เกศริน มณีหนู. 2544. *พจนานุกรมพื้นบ้านของชนเผ่าชาวกูในจังหวัดตรัง พัทลุง และยะลา*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพจนานุกรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ขวัญฤทัย คำฝาเชื้อ ปรีทรรศน์ ไตรสนธิ และ ชุศรี ไตรสนธิ. 2553. *พจนานุกรมพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงที่ตำบลบ้านจันทร์และแจ่มหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่*. *วารสารพจนานุกรมไทย 2(ฉบับพิเศษ): 275-297*.
- คมกริช เศรษฐบุบผา และ ดวงใจ สุขเฉลิม. 2551. *พจนานุกรมพื้นบ้านของชาวมูเซอดำ บ้านห้วยปลาหลด ตำบลด่านแม่ละเมา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก*. *วารสารวรรณศาสตร์ 28(1): 29-39*.
- ชุตินันท์ ประสิทธิ์ภูริปรีชา บังอร ศรีพานิชกุลชัย วีรพงศ์ ลุลิตานนท์ และ จรัสพรรณ สงวนเสริมศรี. 2548. *การศึกษาพจนานุกรมพื้นบ้านของการใช้สมุนไพรเพื่อปรับภูมิคุ้มกันของร่างกายใน จังหวัดอุบลราชธานี*. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น 10(1): 31-41*.
- ชูศรี ไตรสนธิ. 2544. *พจนานุกรมพื้นบ้าน*. *ชีวปริทรรศน์ 3(2) มีนาคม-เมษายน: 2-5*.
- ตรีทิพย์ สุขโข. 2551. *การสำรวจพืชสมุนไพรที่ชาวกะเหรี่ยงใช้ ณ ตำบลบ้านจันทร์และแจ่มหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาชีววิทยา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เต็ม สมิตินันท์. 2556. *ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย*. บริษัทประชาชนจำกัด กรุงเทพฯ

- เต็ม สมิตินันท์ และ วีระชัย ณ นคร. 2534. พุทธศาสตร์พื้นบ้าน, ใน รายงานการสัมมนา
ระดับประเทศเรื่อง พุทธศาสตร์พื้นบ้าน. หอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
- ธวัชชัย สันติสุข. 2532. พรรณพฤษชาติของประเทศไทย:อดีต ปัจจุบัน และอนาคต.
กรุงเทพฯ: ประชาชน. 81-90
- น้ำฝน พลอยนิลเพชร. 2555. การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของเนื้อไม้หนุ่ม ลูกไม้และ
กล้าไม้บนเขาคอกหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- บดินทร สอนสุภาพ. 2553. พุทธศาสตร์พื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านไร่ป่า ตำบลห้วย
เขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพืชสวน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เบญจมาศ ศิลาชัย. 2551. กล้วย. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฉบับเสริมการเรียนรู้ 10: 7-
77.
- ประกาศ สว่างโชติ สายใจ คงเอียด จรัล ลีรดิวศ์ ศันสรียา วัງกลางกูร นาวิ หนูอนันต์ อัมพร
พลับปลิง พิพัฒน์ สร้อยสุข บุปผา เพชรรัตน์ เตือนจิต ศรีทองช่วย วุฒิพร ภัคดี และ
อภัย จันชูโต. 2556. คู่มือศึกษารวมชาติเขาคอกหงส์ (ฉบับปรับปรุง). โครงการอนุรักษ์
เขาคอกหงส์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปรัชญา ศรีสง่า และ ชัยยุทธ กล้าแววงศ์. 2555. หนังสือชุดพรรณไม้เมืองไทย: ไม้เลื้อยในสวน
พุทธศาสตร์.องค์การสวนพฤกษศาสตร์. เชียงใหม่.
- วารญา ยาแฝด อามานี ยีขุน คอริเยาะ อะแซ เกศริน มณีหนูน ประกาศ สว่างโชติ. 2555. ความ
หลากหลายและการใช้ประโยชน์ของพืชสมุนไพรในเขตพื้นที่อนุรักษ์พันธุกรรมสิ่งมีชีวิต
เขาคอกหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. รายงานฉบับสมบูรณ์ คณะการแพทย์
แผนไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ภาณุพงษ์ พงษ์ชีวิน ระวีวรรณ แก้วอมตวงศ์ สุदारัตน์ หอมหวล วิรัตน์ จันท์ตรี. 2550.
รายงานผลการดำเนินงาน โครงการศึกษาและสำรวจพืชสมุนไพรท้องถิ่นอีสาน โดย

ความร่วมมือกับหมอพื้นบ้าน. โครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ปี 2550, คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

สุมาลี ทองดอนแอ และ ยິงยง ไพสุขสานติวัฒนา. 2549. *พฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชุมชนไทยทรงดำในจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพืชสวน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สงขลาสร้างสุข. 2550. สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา. เครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพจังหวัดสงขลา. <http://www.sonkhlahealth.org/paper/456> (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556)

สมศรี เจริญเกียรติกุล สิตติมา จิตตินันท์ ครรชิต จุฑประสงค์ มลฤดี สุขประสานทรัพย์ และ ภรณ์ยา ธิยาใจ. 2554. ภูมิปัญญาอาหารพื้นบ้านจากพืชท้องถิ่นต่อสุขภาพ ภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดกาญจนบุรี. ใน *เกษม กุลประดิษฐ์*. 2555. *การถ่ายทอดความรู้ทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์พืชท้องถิ่น จังหวัดกาญจนบุรี*. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.

เสาวลักษณ์ รุ่งตะวันศรี ประกาศ สว่างโชติ และน้ำฝน พลอยนิลเพชร. 2554. *การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของไม้บันเขาคอหงส์ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา*. รายงานการวิจัยฉบับสุดท้าย. สำนักงานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สมหญิง บู่แก้ว เพ็ญแข ธรรมเสนานุภาพ และ ธวัชชัย ธานี. 2554. ความหลากหลายชนิดของพรรณไม้และการใช้ประโยชน์ผลผลิตจากป่า ในป่าชุมชนโคกใหญ่ อำเภอบางขัน จังหวัดมหาสารคาม. *Environment and Natural Resources Journal*. 7(1):36-50.

มูลนิธิสืบาคะเสถียร. 2554. สถานการณ์ป่าไม้ประเทศไทยในวาระ 21 ปี สืบาคะเสถียร. *มูลนิธิสืบาคะเสถียร*. http://seud.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=683:seub&catid=65:2009-11-12-08-43-25&Itemid=80 (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556)

- มูฮำหมัดตายุดิน บาอะคีรี และ ฉันทนา รุ่งพิทักษ์ไชย. 2554. ความหลากหลายของไม้ป่ากินได้ในพื้นที่หุบเขาลำพะยา กรณีศึกษาพืชใบเลี้ยงคู่. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 หน้า 64-72
- อัครสิทธิ์ บุญส่งแท้ กัลทิมา พิชัย และวัชรีย์ หาญใจเมือง. 2553. การศึกษาการใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืชแหล่งอาหารชุมชนในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่สะลวง อำเภอแม่แตง และ อำเภอแม่อิง จังหวัดเชียงใหม่. รายงานวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- อังคณา อินตา พาณี ศิริสะอาด และ วิทยาปองอมรกุล. 2555. พืชสมุนไพรในป่าชุมชนบ้านหัวทุ่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. วารสารพฤกษศาสตร์ไทย 4(2):213-232.
- อัญชลี น่วมมี กนกวรรณ เสรีภาพ สร้อยนภา ญาณวัฒน์ และ ต่อศักดิ์ สีลานันท์. 2555. พฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวม้ง บ้านปางช้าง ตำบลพงษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน. วารสารพฤกษศาสตร์ไทย 4(2): 177-211.
- อรรถัย เนียมสุวรรณ. 2546. พฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, ภาควิชาชีววิทยา, คณะวิทยาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อรรถัย เนียมสุวรรณ, นฤมล เสงี่ยมนทร์, กรกนก ยิ่งเจริญ และพัชรินทร์ สิงห์ดำ. 2555. พฤกษศาสตร์ของพืชกินได้จากป่าชายเลนและป่าชายหาด บริเวณคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา. วารสารวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 40(3),981-991
- อรรถัย เนียมสุวรรณ, พัชรวัลย์ ใจสมุทร, เกศริน มณีนน และสนั่น ศุภธีรสกุล. 2555. การสำรวจพืชสมุนไพรที่ใช้เพื่อบำรุงกำลัง จากชุมชนบ้านทุ่งสูง อ.อ่าวลึก จ.กระบี่. คณะการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อรรถัย เนียมสุวรรณ และ ศรายุทธ ต้นเถียร. 2558. พืชสมุนไพรที่ใช้ดูแลสุขภาพสตรีจากอุทยานแห่งชาติเขานมเบญจา จังหวัดกระบี่. วารสารวิทยาศาสตร์บูรพา ปีที่ 20 (1) 118-132.

- อรุณ แก้วจตุรัส. 2543. พฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวมอแกน อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์
อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Addis, G., Urga, K. & Dikasso, D. 2005. Ethnobotanical Study of Edible Wild Plants
in Some Selected Districts of Ethiopia. *Human Ecology* 33: 1. doi:
10.1007/s10754-005-1656-0
- Au DT, Wu J, Jiang Z, Chen H, Lu G. 2008 Ethnobotanical study of medicinal plants
used by Hakka in Guangdong, China. *Journal of Ethnopharmacology*. 117:41–50.
- Bhattarai, B., Chaudhary, R.P. & Talor, R.S.L. 2006. Ethnomedicinal plants used by
the people of Manang district, central Nepal. *Journal of Ethnobiology and
Ethnomedicine* 2: 41 doi:10.1186/1746-4269-2-41.
- Bridson, D. & Forman, L. 1988. The Herbarium Handbook. 3rd ed. The Royal Botanic
Garden, Kew, Scotland.
- Bumrungsri, S., Sripaoraya, E. & Leelatiwong, C. 2006. A quantitative analysis of
plant community structure in an abandoned rubber plantations on Kho-Hong
Hill, southern Thailand. Songklanakha rind. *Journal of Science and Technology*
28: 479-491.
- Carrio, E. & Valles, J. 2012. Ethnobotany of medicinal plants used in Eastern
Mallorca (Balearic Islands, Mediterranean Sea). *Journal of Ethnopharmacology*
141 1021– 1040.
- Chotchoungchatchai, S., Saralamp, P., Jenjittikul, T., Pornsiripongse, S., &
Prathanturarug, S. 2012 Medicinal plants used with Thai Traditional Medicine
in modern healthcare services: a case study in Kabchoeng hospital, Surin
province, Thailand. *Journal of Ethnopharmacology*. 141:193–205.
- Della, A., Paraskeva-Hadjichambi, D. & Hadjichambis, A. C. 2006. An ethnobotanical
survey of wild edible plants of Paphos and Larnaca countryside of Cyprus.

- Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*. 2:34. doi: 10.1186/1746-4269-2-34.
- Diksha, S. & Amla, B. 2011. Ethnobotany and Ethnopharmacology—past, present and future. *International Journal of Pharmaceutical Innovations* 1: 86-92.
- Estomba, D., Ladio, A., & Lozada, M. 2006. Medicinal wild plant knowledge and gathering patterns in a Mapuche community from North-western Patagonia. *Journal of Ethnopharmacology* 103: 109-119.
- Hamid, A.A., Aiyelaagbe, O. O., Ahmed, R. N., Usman, L. A. & Adebayo, S. A. 2011. Preliminary Phytochemistry, Antibacterial and Antifungal Properties of extracts of *Asystasia gangetica* Linn T. Anderson grown in Nigeria. *Advances in Applied Science Research*. 2(3): 219-226.
- Inta, A. 2008. *Ethnobotany and crop diversity of Tai Lue and Akha communities in the upper northern Thailand and Xishuangbanna Dai autonomous prefecture, China*. Ph.D.Thesis, Chiang Mai University.
- Jiwajinda, S., Santisopasri, V., Murakami, A., Kawanaka, M., Kawanaka, H., Gasquet, M., Eilas, R., Balansard, G., & Ohigashi, H. 2002. In vitro anti-tumor promoting and anti-parasitic activities of the quassinoids from *Eurycoma longifolia*, a medicinal plant in Southeast Asia. *Journal of Ethnopharmacology*. 82(1): 55-58.
- Junsongduang, A., Balslev, H., Inta, A., & Wangpakapattanawong, P. 2014. Karen and Lawa medicinal plant use: Uniformity or ethnic divergence?. *Journal of Ethnopharmacology* 151: 517- 527.
- Kashanipour, RA. & McGee, RJ. 2004 Northern Lacandon Maya medicinal plants use in the communities of Lacanja Chan Sayab and Naha, Chiapas, Mexico. *Journal of Ecological Anthropology*.8:47–66.

- Khuankaew, S., Srithi, K., Tiansawat, P., Jampeetong, A., Inta, A. & Wangpakapattanawong, P. 2014. Ethnobotanical study of medicinal plants used by Tai Yai in Northern Thailand. *Journal of Ethnopharmacology* 151: 829-838
- Lamxay, V., de Boer, H.J. & Björk, L. 2011 Traditions and plant use during pregnancy, childbirth and postpartum recovery by the Kry ethnic group in Lao PDR. *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine* 7: 14.
- Mahmood, A., Mahmood, A., Mujtaba, G., Mumtaz, MS., Kayani, WK. & Khan, MA. 2012 Indigenous medicinal knowledge of common plants from district Kotli Azad Jammu and Kashmir Pakistan. *Journal of Medicinal Plants Research* 6:4961–7.
- Maneenoon, K., Khuniad, C., Teanuan, Y., Saedan, N., Promin, S., Rukleng, N., Kongpool, W., Pinsook, P., & Wongwiwat, W., 2015. Ethnomedicinal plants used by traditional healers in Phatthalung Province, Peninsular Thailand. *Journal of Ethnobiology Ethnomedicine*.
- Martin, G.J. 1995. *Ethnobotany A methods manual Great Britain*: Cambridge University Press.
- Maxwell, J.F. 1986. *The Flora of Kor-hong Hill, Hat Yai District, Songkhla Province, Thailand*. Department of Biology, Prince of Songkla University. Songkhla.
- Maxwell, J.F. 2006. *Vascular Flora of Ko Hong Hill, Songkla Province, Thailand*. Biodiversity Research and Training Program. Printed Urai Graphics, Nontaburi, Thailand.
- Musa, M.S., Fathelrhman, E.A., Elsheikh, E.A., Ahmed, L.A.M.N., Mahmoud, A.L.E.M. & Yagi, M.S. 2011. Ethnobotanical study of medicinal plants in the Blue Nile state. Southeastern Sudan. *Journal of Medicinal Plants Research* 5: 4287-4297.

- Neamsuvan, O., Tuwaemaengae, T., Bensulong, F., Asae, A. & Mosamae, K. 2012. A survey of folk remedies for gastrointestinal diseases from Thailand's three southern border provinces. *Journal of Ethnopharmacology*. 144:11–21.
- Pumtong, I. & Neamsuvan, O. 2012. Ethnobotanical Survey of Edible Wild Plants in Phangn Island, Surat Thani Province, Thailand. *Congress on Science and Technology of Thailand 38th*.
- Rahman A, M., Uddin, SB. & Wilcock, CC. 2007. Medicinal plant used by Chakma tribe in Hill Tracts districts of Bangladesh. *Indian Journal of Traditional Knowledge*. 6(3):508-517.
- Sakunpaka, A. & Panichayupakaranant, P. 2012. Antibacterial activity of Thai edible plants against gastrointestinal pathogenic bacteria and isolation of a new broad spectrum antibacterial polyisoprenylated benzophenone, chamuangone. *Journal of Food Chemistry* 130(4): 826–831.
- Simpson, M. 2006. *Plant Systematics*. Elsevier Academic Press, Canada.
- Srithi, K., Balslev, H., Wangpakapattanawong, P., Srisanga, P. & Trisonthi, C. 2009. Medicinal plant knowledge and its erosion among the Mien (Yao) in northern Thailand. *Journal of Ethnopharmacology* 123: 335-342.
- Steenkamp, V. 2003. Traditional herbal remedies used by South African women for gynaecological complaints. *Journal of ethnopharmacology* 86: 97-108.
- Suksri, S., Premcharoen, S., Thawatphan, C. & Sangthongprow, S. 2005. Ethnobotany in Bung Khong Long Non-Hunting Area Northeast Thailand. *Kasetsart Journal*. 39, 519-533.
- Tardio, J., Pardo-de-Santayana, M. 2008. Cultural importance indexes: a comparative analysis base on the useful wild plants of Southern Cantabria. *Economic Botany* 62, 24-39.

- Teklehaymanot, T. 2009. Ethnobotanical study of knowledge and medicinal plants use by the people in Dek Island in Ethiopia. *Journal of Ethnopharmacology* 124: 69-78.
- Teklehaymanot, T. & Giday, M. 2010. Ethnobotanical study of wild edible plants of Kara and Kwegu semi-pastoralist people in Lower Omo River Valley, Debu Omo Zone, SNNPR, Ethiopia. *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*. 6: 23. doi: 10.1186/1746-4269-6-23.
- Ujowundu C.O., Igwe C.U., Enemor V.H.A., Nwaogu L.A. and Okafor O.E. 2008. Nutritive and Anti-Nutritive Properties of *Boerhavia diffusa* and *Commelina nudiflora* Leaves. *Pakistan Journal of Nutrition* 7(1): 90-92.
- Upho U. 2005. *Ethnobotany of Buddhist and Muslim Thais in some locations in the lower part of Southern Thailand*. PhD Dissertation Chiang Mai University, Chiang Mai, Thailand.
- Wiat, C., Mogana, S., Khalifah, S., Mahan, M., Ismail S., Buckle, M., Narayana, A.K, & Sulaiman, M. 2003. Antimicrobial screening of plants used for traditional medicinal in the state of Perak, Peninsular Malaysia. *Fitoterapia* 75: 68-73.

ภาคผนวก

ตารางที่ 6 แสดงค่าความสำคัญทางวัฒนธรรม (CI) ของพืชแต่ละชนิด

ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น	ลักษณะ วิสัย	จำนวนรายงานการใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท					ค่า CI
				อาหาร	สมุนไพร	เครื่องใช้/ ก่อสร้าง	พิธีกรรม/ ความเชื่อ	ไม้ ประดับ	
เฟิน									
Athyriaceae	<i>Diplazium esulentum</i> (Retz.) Sw.	ผักกูด	ไม้ล้มลุก	179	13				0.90
Lygodiaceae	<i>Lygodium polystachyum</i> Wall.	ลิเกาหางไก่	ไม้ล้มลุก		45				0.21
Marattiaceae	<i>Angiopteris evecta</i> (G. Forst.) Hoffm.	ว่านกีดแรด	ไม้ยืนต้น		51			34	0.40
Polypodiaceae	<i>Drynaria quercifolia</i> (L.) Sm.	กระแตไต่ไม้	ไม้ล้มลุก		43			72	0.54
พืชเมล็ดเปลือย									
Gnetaceae	<i>Gnetum tenuifolium</i> Ridl.	มะเมื่อย	ไม้เลื้อย	41	55				0.45
พืชใบเลี้ยงคู่									
Acanthaceae	<i>Andrographis paniculata</i> (Burm.f.) Wall. Nees.	ฟ้าทะลายโจร	ไม้ล้มลุก		47				0.22
	<i>Asystasia gangetica</i> L.	บาทยา	ไม้ล้มลุก		26				0.12
	<i>Pseuderanthemum graciliflorum</i> (Nees) Ridl.	เฉ่าหลังลาย	ไม้พุ่ม		21				0.09
	<i>Thunbergia laurifolia</i> Lindl.	รางจืด	ไม้เถา		65				0.30
Anacardiaceae	<i>Bouca oppositifolia</i> (Roxb.)	มะปริง	ไม้ยืนต้น	112					0.53
	<i>Dracontomelon dao</i> Blanco	พระเจ้าห้า พระองค์	ไม้ยืนต้น	81					0.38

ตารางที่ 6 แสดงค่าความสำคัญทางวัฒนธรรม (CI) ของพืชแต่ละชนิด (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น	ลักษณะ วิสัย	จำนวนรายการการใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท					ค่า CI
				อาหาร	สมุนไพร	เครื่องใช้/ ก่อสร้าง	พิธีกรรม/ ความเชื่อ	ไม้ ประดับ	
Anacardiaceae	<i>Swintonia schwalichii</i> (T. & B.) T. & B.	เปรียง	ไม้ยืนต้น			97			0.45
Ancistrocladaceae	<i>Ancistrocladus tectorius</i> (Loureiro) Merrill	ค้อนตีหมา	ไม้เลื้อย		17				0.08
Annonaceae	<i>Artabotrys suaveolens</i> Blume.	สาวสะตุง	ไม้เลื้อย		19				0.09
	<i>Uvaria grandiflora</i> Roxb.	กล้วยหมูสัง	ไม้เถา		17	77			0.44
Apocynaceae	<i>Aganosma marginata</i> Brown	เตื่อยดิน	ไม้เถา		21				0.09
	<i>Alastonia rostrata</i> C.E.C. Fisch.	พญาสัตบรรณ	ไม้พุ่ม		31				0.14
Apocynaceae	<i>Parameria laevigata</i> (Juss.) Moldenke.	ส้มเย็น	ไม้เถา		19				0.09
Aristolochiceae	<i>Thottea parviflora</i> Ridl.	หุหมี่	ไม้ล้มลุก		17				0.08
Asteraceae	<i>Elephantopus scaber</i> L.	โตไม่รู้ล้ม	ไม้ล้มลุก		52				0.24
	<i>Eupatorium odoratum</i> (L.) R.M. King & H. Rob.	สาปเสื่อ	ไม้ล้มลุก		138				0.65
Bombacaceae	<i>Durio zibethinus</i> Merr.	ทุเรียน	ไม้ยืนต้น	182					0.86
Celastraceae	<i>Salacia grandiflora</i> Kurz	ขอบนางขาว	ไม้พุ่ม		48				0.22
Clusiaceae	<i>Calophyllum calaba</i> L.	ตั้งหน	ไม้ยืนต้น			74			0.35
	<i>Garcinia cowa</i> Miq	ชะมวง	ไม้ยืนต้น	71	54				0.59
	<i>Garcinia nervosa</i> Miq	มะพุด	ไม้ยืนต้น		37	69			0.50

ตารางที่ 6 แสดงค่าความสำคัญทางวัฒนธรรม (CI) ของพืชแต่ละชนิด(ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น	ลักษณะ วิสัย	จำนวนรายงานการใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท					ค่า CI
				อาหาร	สมุนไพร	เครื่องใช้/ ก่อสร้าง	พิธีกรรม/ ความเชื่อ	ไม้ ประดับ	
Clusiaceae	<i>Garcinia hombroniana</i> Wall.	วา	ไม้ยืนต้น	132	58	90			1.32
	<i>Mesua kunstleri</i> (King) Kosterm.	บุนนาค	ไม้พุ่ม		31	63			0.44
Crypteroniaceae	<i>Crypteronia paniculata</i> Blume	กะอาม	ไม้ยืนต้น			84			0.39
Dilleniaceae	<i>Tetracera indica</i> (Christm. & Panz.) Merr.	พดแดง	ไม้เถา		24				0.11
Dipterocarpaceae	<i>Dipterocarpus alatus</i>	ยางนา	ไม้ยืนต้น			94			0.44
	<i>Parashorea stellata</i> Kurz	ไข่เขี้ยว	ไม้ยืนต้น			113			0.53
Dipterocarpaceae	<i>Shorea assamica</i> Dyer.	स्या	ไม้ยืนต้น			91			0.43
	<i>Vatica harmandiana</i> Pierre	สักหิน	ไม้ยืนต้น		68	81			0.70
Ebenaceae	<i>Diospyros buxifolia</i> (Blume) Hiern	สังทำ	ไม้ยืนต้น					106	0.50
	<i>Diospyros wallichii</i> King & Gamble	หม้ายไม้	ไม้ยืนต้น		15				0.07
Euphorbiaceae	<i>Antidesma montanum</i> Blume	มะเเมา	ไม้ยืนต้น	142		64			0.97
	<i>Aporosa aurea</i> Hook.f.	กระดุกค่าง	ไม้ยืนต้น		55				0.26
	<i>Baccaurea parviflora</i> Mull. Arg	มะไฟกา	ไม้ยืนต้น	84					0.39
	<i>Baccaurea polyneura</i> Hook.f.	จำปูริง	ไม้ยืนต้น	145		79			1.06
	<i>Chaetocarpus castanocapus</i> (Roxb.) Thwaites	ขี้หนอน	ไม้ยืนต้น	131					0.62
	<i>Galearia fulva</i> (Tul.) Miq.	ลิ้นกระบือ	ไม้ยืนต้น		49				0.23

ตารางที่ 6 แสดงค่าความสำคัญทางวัฒนธรรม (CI) ของพืชแต่ละชนิด (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น	ลักษณะ วิสัย	จำนวนรายการการใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท					ค่า CI
				อาหาร	สมุนไพร	เครื่องใช้/ ก่อสร้าง	พิธีกรรม/ ความเชื่อ	ไม้ ประดับ	
Euphorbiaceae	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	มะขามป้อม	ไม้ยืนต้น	130	81				1.00
	<i>Phyllanthus oxyphyllus</i> Miq.	ยายจูงหลาน	ไม้ยืนต้น		55				0.26
Fabaceae	<i>Albizia myriophylla</i> Benth	อ้อยช้าง	ไม้ยืนต้น		50				0.23
	<i>Archidendron jiringa</i> (jack)	เนียง	ไม้ยืนต้น	145	71	94			1.46
	<i>Callerya atropurpurea</i> Wall. A.M. Schot	แซะ	ไม้ยืนต้น	123		45			0.79
	<i>Entada spiralis</i> Ridl.	สะบ้า	ไม้เถา		93				0.44
	<i>Intsia palembanica</i> Miq.	หลุมพอ	ไม้ยืนต้น			127			0.60
	<i>Leucaena leucocephala</i> (Lam.) de Wit	กระถิน	ไม้พุ่ม	146	40				0.88
	<i>Mimosa pudica</i> L.	ไมยราบ	ไม้ล้มลุก		37				0.17
	<i>Parkia speciosa</i> Hassk.	สะตอ	ไม้ยืนต้น	182	62	75			1.51
	<i>Parkia timoriana</i> (DC.) Merr.	เหรีียง	ไม้ยืนต้น	96	55				0.71
	<i>Sindora echinoclayx</i> Prain	มะค่าแต้	ไม้ยืนต้น		24	79			0.46
Fagaceae	<i>Castanopsis schefferiana</i> Hance	ก่อเขี้ยวหมู	ไม้ยืนต้น	73					0.34
	<i>Lithocarpus elegans</i> (Blume) Hatus. ex Soepadmo	ก่อหนู	ไม้ยืนต้น	78				71	0.36

ตารางที่ 6 แสดงค่าความสำคัญทางวัฒนธรรม (CI) ของพืชแต่ละชนิด (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น	ลักษณะ วิสัย	จำนวนรายงานการใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท					ค่า CI
				อาหาร	สมุนไพร	เครื่องใช้/ ก่อสร้าง	พิธีกรรม/ ความเชื่อ	ไม้ ประดับ	
Hypericaceae	<i>Cratoxylum cochinchinense</i> (Lour.) Blume	ตี้ว	ไม้ยืนต้น			92			0.43
Lamiaceae	<i>Callicarpa longifolia</i> Lam.	ดอกขาว	ไม้พุ่ม		15	70			0.40
	<i>Gmelina eliptica</i> Sm.	จิงจาย	ไม้พุ่ม			93			0.44
	<i>Vitex pinnata</i> L.	ตีนนก	ไม้ยืนต้น	49		74			0.58
Lauraceae	<i>Cinnamomum iners</i> Reinw. ex Blume	อบเชย	ไม้ยืนต้น		128				0.60
Lauraceae	<i>Litsea grandis</i> Hook.f.	กะทิงใบใหญ่	ไม้ยืนต้น			77			0.36
Lecythidaceae	<i>Barringtonia acutangula</i> Gaertn. L.	จิกนา	ไม้ยืนต้น	121	73				0.91
	<i>Barringtonia macrostachya</i> (Jack) Kurz	จิกนม	ไม้ยืนต้น		50				0.23
Malvaceae	<i>Microcos tomemtosia</i> Sm.	พลับพลา	ไม้ยืนต้น	59		85			0.68
	<i>Pterospermum lanceaefolium</i> Roxb.	พรากวาง	ไม้ยืนต้น			84			0.39
Melastomataceae	<i>Melastoma malabathricum</i> L.	แบลซ้าง	ไม้พุ่ม	81					0.38
	<i>Melastoma sanguineum</i> Sims.	โคลงเคลง	ไม้พุ่ม		41				0.19
	<i>Memecylon edule</i> Roxb.	ไม้พลอง	ไม้ยืนต้น			78			0.36
	<i>Sonerila obliqua</i> Korth.	ว่านกุมาร ทอง	ไม้ล้มลุก		39				0.18
Meliaceae	<i>Sandoricum koetjape</i> (Burm.f.) Merr.	กระท้อน	ไม้ยืนต้น	182		86			1.27

ตารางที่ 6 แสดงค่าความสำคัญทางวัฒนธรรม (CI) ของพืชแต่ละชนิด (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น	ลักษณะ วิสัย	จำนวนรายงานการใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท					ค่า CI
				อาหาร	สมุนไพร	เครื่องใช้/ ก่อสร้าง	พิธีกรรม/ ความเชื่อ	ไม้ ประดับ	
Menispermaceae	<i>Cissampelos pareira</i> L.	กรูงเขมา	ไม้เลื้อย		33				0.15
	<i>Fibraurea tinctoria</i> Lour.	ขมิ้นเครือ	ไม้เถา		82				0.38
	<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels	ย่านาง	ไม้เลื้อย		64				0.30
	<i>Pericampylus glaucus</i> (Lam.) Merr.	ต๊ับเต่า	ไม้เถา			71			0.33
Moraceae	<i>Artocarpus elasticus</i> Rienw. ex Blume	กระออก	ไม้ยืนต้น	75		100			0.82
	<i>Artocarpus integer</i> (Thunb.) Merr.	จำปาตะ	ไม้ยืนต้น	182					0.86
	<i>Artocarpus lacucha</i> Roxb	มะหาด	ไม้ยืนต้น		62				0.29
	<i>Artocarpus rigidus</i> Blume	ขนุนปาน	ไม้ยืนต้น		65				0.30
	<i>Ficus fistulosa</i> Reinw. ex Blume	ลูกชิง	ไม้ยืนต้น	205	134				1.55
	<i>Ficus racemosa</i> L.	มะเดื่อ อุทุมพร	ไม้ยืนต้น	85	64				0.70
	<i>Streblus taxoides</i> (Roth) Kurz	ซีแรด	ไม้ยืนต้น		24				0.11
Myristicaceae	<i>Knema globularia</i> (Lam.) Warb.	เลือดแรด	ไม้พุ่ม		62				0.29
Myrtaceae	<i>Rhodomyrtus tomentosa</i> (Ait.) Hassk.	โทะ	ไม้ยืนต้น	106		50			0.73
	<i>Syzygium gratum</i> (Wight) S.N. Mitra	เสม็ดแดง	ไม้ยืนต้น	98	57	95			1.18
	<i>Syzygium lineatum</i> (DC.) Merr & L. M. Perry	ขवाद	ไม้ยืนต้น			91			0.43

ตารางที่ 6 แสดงค่าความสำคัญทางวัฒนธรรม (CI) ของพืชแต่ละชนิด (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น	ลักษณะ วิสัย	จำนวนรายงานการใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท					ค่า CI
				อาหาร	สมุนไพร	เครื่องใช้/ ก่อสร้าง	พิธีกรรม/ ความเชื่อ	ไม้ ประดับ	
Nyctaginaceae	<i>Boerhavia diffusa</i> L.	ผักเบี้ยบ้าน	ไม้ล้มลุก		36				0.17
Opliaceae	<i>Lepionurus sylvestris</i> Blume	หมากหมก	ไม้พุ่ม	108	31				0.65
Piperaceae	<i>Piper interruptum</i> Opiz.	สะค้าน	ไม้เถา		65				0.30
	<i>Peperomia pellucida</i> (L.) Humb.	กระสัง	ไม้ล้มลุก	112					0.53
	<i>Piper ribesoides</i> Wall.	สะค้านใบ พริก	ไม้เถา		38				0.18
Pittosporaceae	<i>Pittosporum ferrugineum</i> W.T.Ait.	ส้มตัน	ไม้ยืนต้น			88			0.41
Primulaceae	<i>Ardisia crenata</i> Sims.	ตาเบ็ดตาไก่	ไม้พุ่ม		55				0.26
	<i>Maesa ramentacea</i> (Roxb.) A. DC.	ข้าวสาร หลวง	ไม้ยืนต้น		49				0.23
Rhamnaceae	<i>Zizyphus oenoplia</i> (L.) Mill.	เหล็บเหยี่ยว	ไม้พุ่ม	52					0.24
Rhizophoraceae	<i>Carallia brachiata</i> (Lour.) Merr.	สีฟัน	ไม้ยืนต้น	70	55				0.59
Rosaceae	<i>Prunus grisea</i> (C.Muell.) Kalkman.	นูดตัน	ไม้ยืนต้น		98				0.46
Rubiaceae	<i>Chassalia curviflora</i> Craib	เข็มพระราม	ไม้พุ่ม		24				0.11
	<i>ixora nigricans</i> (R. Br.) ex Wight & Arn.	เข็มปลายสน	ไม้พุ่ม		17				0.08
	<i>Ixora javanica</i> (Blume) DC.	เข็มป่า	ไม้พุ่ม		26			73	0.46
	<i>Lasianthus cyanocarpus</i> Jack	ป่าขน	ไม้พุ่ม		31				0.14

ตารางที่ 6 แสดงค่าความสำคัญทางวัฒนธรรม (CI) ของพืชแต่ละชนิด (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น	ลักษณะ วิสัย	จำนวนรายงานการใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท					ค่า CI
				อาหาร	สมุนไพร	เครื่องใช้ /ก่อสร้าง	พิธีกรรม/ ความเชื่อ	ไม้ ประดับ	
Rubiaceae	<i>Metadina trichotoma</i> (Zoll. & Moritzi) Bakh.f.	รังบวบ	ไม้ยืนต้น			31			0.14
	<i>Morinda elliptica</i> Ridl.	ยอป่า	ไม้ยืนต้น		69				0.32
	<i>Morinda umbellate</i> L.	ยอย่าน	ไม้พุ่ม		54				0.25
	<i>Prismatomeris tetrandra</i> (Roxb.) K.	กระดุกไก่	ไม้ยืนต้น		35				0.16
	<i>Psydrax dicocca</i> Gaertn.	แกงเลียง	ไม้ยืนต้น			76			0.36
Rutaceae	<i>Glycosmis pentaphylla</i> (Blume) Miq.	เขยตาย	ไม้พุ่ม		28				0.13
	<i>Luvunga scandens</i> (Roxb.) Wight.	หนามเกี้ยวไก่	ไม้พุ่ม		62				0.29
	<i>Micromelum minutum</i> (G. Forst.) Wight & Arn.	หมุย	ไม้พุ่ม	114					0.54
	<i>Toddalia asiatica</i> L.	เล็บรอก	ไม้เถา	81	26				0.50
Santalaceae	<i>Dendrotrophe buxifolia</i> (Blume) Miq.	ตีเมียบืออย่าง	ไม้พุ่ม	74	21				0.45
Sapindaceae	<i>Arfeuillea arborescens</i> Pierre	คางคาเดียด	ไม้ยืนต้น		24				0.11
	<i>Lepisanthes rubiginosa</i> (Roxb.) Leenh.	มะหวด	ไม้ยืนต้น	147	45				0.90
	<i>Xerospermum noronhianum</i> (Blume) Blume	คอแลน	ไม้ยืนต้น	85					0.40
Sapotaceae	<i>Palaquium obovatum</i> (C.B. Clarke) King & Gamble	จิกนุ้ม	ไม้ยืนต้น			96			0.45

ตารางที่ 6 แสดงค่าความสำคัญทางวัฒนธรรม (CI) ของพืชแต่ละชนิด (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น	ลักษณะ วิสัย	จำนวนรายการการใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท					ค่า CI
				อาหาร	สมุนไพร	เครื่องใช้ /ก่อสร้าง	พิธีกรรม/ ความเชื่อ	ไม้ ประดับ	
Sapotaceae	<i>Pouteria obovata</i> (R.Br) Baehni	งาไทร	ไม้ยืนต้น			91			0.43
Simaroubaceae	<i>Eurycoma longifolia</i> Jack	ปลาไหลเผือก	ไม้ยืนต้น		165				0.78
Theaceae	<i>Adinandra integerrima</i> T. And. ex Dyer	พิกุลป่า	ไม้ยืนต้น			25			0.11
	<i>Schima wallichii</i> (DC.) Korth	มั่งตาล	ไม้ยืนต้น	126	21	151			1.41
Thymelaeaceae	<i>Aquilaria malaccensis</i> (Lam.)	กฤษณา	ไม้ยืนต้น		81	68			0.70
	<i>Linostoma pauciflorum</i> Griff.	พาทมี	ไม้เลื้อย		89		11		0.47
Vitaceae	<i>Cissus hastata</i> Miq.	ส้มเคี้ยว	ไม้เลื้อย	188					0.89
	<i>Leea indica</i> (Burm.f.) Merr	กระตังใบ	ไม้พุ่ม	168					0.79
พืชใบเลี้ยงเดี่ยว									
Araceae	<i>Aglaonema simplex</i> Blume	หม้าย ขันทมก	ไม้ล้มลุก		112				0.53
	<i>Alocasia longiloba</i> Miq.	เอะลาย	ไม้ล้มลุก		17				0.08
	<i>Alocasia macrorrhizos</i> (L.) G. Don	เอะนก	ไม้ล้มลุก		12				0.05
	<i>Amorphophallus paeoniifolius</i> Nicolson	บุก	ไม้ล้มลุก	101					0.47
	<i>Colocasia gigantea</i> Hook.f.	บอนกระดาด	ไม้ล้มลุก	128					0.60
	<i>homalomena griffithii</i> (Schott) Hook.f.	บอนส้ม	ไม้ล้มลุก	66					0.31

ตารางที่ 6 แสดงค่าความสำคัญทางวัฒนธรรม (CI) ของพืชแต่ละชนิด (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น	ลักษณะ วิสัย	จำนวนรายงานการใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท					ค่า CI
				อาหาร	สมุนไพร	เครื่องใช้ /ก่อสร้าง	พิธีกรรม/ ความเชื่อ	ไม้ ประดับ	
Araceae	<i>Lasia spinosa</i> Thw.	ผักหนาม	ไม้ล้มลุก	134					0.63
Arecaceae	<i>Calamus viridispinus</i> Becc.	หวายข้อดำ	ไม้เลื้อย		45				0.21
	<i>Caryota mitis</i> Lour.	เต่าร้าง	ไม้ยืนต้น	93	50			123	1.26
	<i>Daemonorops sepal</i> Becc.	หวายเคี่ยม	ไม้เลื้อย		48	64			0.53
	<i>Licuala spinosa</i> Thunb.	กะพ้อ	ไม้พุ่ม	73		99			0.81
	<i>Livistona speciosa</i> Kurz	ซีหรั่ง	ไม้ยืนต้น			92			0.43
	<i>Oncosperma horridum</i> (Griff.) Scheff.	หลาวชะโอน	ไม้ยืนต้น	143		121			1.25
Asparagaceae	<i>Dracaena</i> sp.	กำลังหนูमार	ไม้ล้มลุก		55				0.26
	<i>Peliosanthes tetra</i> Andrews	เหล็กนึ่งยอง	ไม้ล้มลุก		69				0.32
Costaceae	<i>Costus speciosus</i> (Koen.) Sm.	เอื้องหมาย นาง	ไม้ล้มลุก		91			167	1.22
Dioscoreaceae	<i>Dioscorea glabra</i> Prain & Burkill	มันนก	ไม้เลื้อย	78					0.36
	<i>Tacca integrifolia</i> Ker Gawl.	วานนาง ครวญ	ไม้ล้มลุก		79				0.37
Hypoxidaceae	<i>Molineria latifolia</i> Herb.	มะพร้าว นกคุ้ม	ไม้ล้มลุก	64				90	0.72

ตารางที่ 6 แสดงค่าความสำคัญทางวัฒนธรรม (CI) ของพืชแต่ละชนิด (ต่อ)

ชื่อวงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น	ลักษณะ วิสัย	จำนวนรายงานการใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท					ค่า CI
				อาหาร	สมุนไพร	เครื่องใช้ /ก่อสร้าง	พิธีกรรม/ ความเชื่อ	ไม้ ประดับ	
Marantaceae	<i>Stachyphrynium repens</i> Korn.	แรตหนู	ไม้ล้มลุก		48			95	0.67
Musaceae	<i>Musa acuminata</i> Colla	กล้วยป่า	ไม้ล้มลุก	175		175			1.65
Nepenthaceae	<i>Nepenthes mirabilis</i> (Lour.) Merr.	หม้อข้าวหม้อ แกงลิง	ไม้ล้มลุก		29			153	0.86
Orchidaceae	<i>Cymbidium finlaysonianum</i> Wall.	กะเรกะร่อน	กล้วยไม้					114	0.54
Pandanaceae	<i>Pandanus ovatus</i> (Gaudich.) Kurz	เตยหนู	ไม้ล้มลุก		24				0.11
Poaceae	<i>Centotheca lappacea</i> (L.)	หญ้ารีแพร์	ไม้ล้มลุก		67				0.31
	<i>Dinochloa scandens</i> (Blume) Kuntze.	ไผ่คลาน	ไม้เลื้อย			94		82	0.83
	<i>Gigantochloa ligulata</i> Gamble	ไผ่ด้ามพรา	ไม้ยืนต้น			134	58	90	1.33
	<i>Thysanolaena maxima</i> Kuntze.	หญ้าไม้กวาด	ไม้ล้มลุก			167			0.79
Smilacaceae	<i>Smilax blumei</i> A. DC.	ส้มกุ้ง	ไม้เลื้อย		148				0.70
	<i>Smilax extensa</i> Wall. ex Hook.f.	คูละอา	ไม้เถา		63				0.29
Xanthorrhoeaceae	<i>Dianella ensifolia</i> (L.) DC.	หญ้าหนุตัน	ไม้ล้มลุก		54				0.25
Zingiberaceae	<i>Etlingera littoralis</i> (J. Koenig ex Retz.) Giseke.	ปุดคางคก	ไม้ล้มลุก	74					0.35
	<i>Globba fasciata</i> Ridl.	ขาลิง	ไม้ล้มลุก					80	0.37
	<i>Zingiber zerumbet</i> Sm.	กระเทียม	ไม้ล้มลุก					95	0.45

ตารางที่ 7-8 วิเคราะห์ความแตกต่างในการนำพืชมาใช้ประโยชน์ระหว่างเพศชายและหญิงโดยใช้ T-Test

ตารางที่ 7 Group Statistics

เพศ	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
จำนวนพืช ชาย	97	44.7526	17.18347	1.74472
หญิง	114	26.5000	9.68828	.90739

ตารางที่ 8 Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances	t-test for Equality of Means								
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
จำนวนพืช	Equal variances assumed	27.496	.000	9.679	209	.000	18.2526	1.88581	14.53493	21.97022
	Equal variances not assumed			9.281	145.888	.000	18.2526	1.96657	14.36593	22.13922

ตารางที่ 9-13 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุกับจำนวนพืชที่มีการใช้ประโยชน์โดยใช้

One-way ANOVA

ตารางที่ 9 Descriptives

จำนวนพืช

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
15-30	69	22.1159	8.09418	.97442	20.1715	24.0604	9.00	42.00
31-45	60	36.8500	13.55069	1.74939	33.3495	40.3505	15.00	68.00
46-60	58	39.6552	9.67643	1.27058	37.1109	42.1995	22.00	61.00
>60	24	55.2083	23.84001	4.86632	45.1416	65.2751	19.00	88.00
Total	211	34.8910	16.38996	1.12833	32.6667	37.1153	9.00	88.00

ตารางที่ 10 ANOVA

จำนวนพืช

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	22714.709	3	7571.570	46.511	.000
Within Groups	33697.784	207	162.791		
Total	56412.493	210			

Post Hoc Tests

ตารางที่ 11 Multiple Comparisons

Dependent Variable: จำนวนพืช

	(I) ช่วงอายุ	(J) ช่วงอายุ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
LSD	15-30	31-45	-14.7341(*)	2.25222	.000	-19.1743	-10.2938
		46-60	-17.5392(*)	2.27289	.000	-22.0202	-13.0582
		>60	-33.0924(*)	3.02362	.000	-39.0534	-27.1314
	31-45	15-30	14.7341(*)	2.25222	.000	10.2938	19.1743
		46-60	-2.8052	2.34945	.234	-7.4371	1.8268
		>60	-18.3583(*)	3.08158	.000	-24.4336	-12.2830
	46-60	15-30	17.5392(*)	2.27289	.000	13.0582	22.0202
		31-45	2.8052	2.34945	.234	-1.8268	7.4371
		>60	-15.5532(*)	3.09673	.000	-21.6583	-9.4480
	>60	15-30	33.0924(*)	3.02362	.000	27.1314	39.0534
		31-45	18.3583(*)	3.08158	.000	12.2830	24.4336
		46-60	15.5532(*)	3.09673	.000	9.4480	21.6583

* The mean difference is significant at the .05 level.

ตารางที่ 12 Homogeneous Subsets

จำนวนพืช

	ช่วงอายุ	N	Subset for alpha = .05		
			1	2	3
Duncan(a,b)	15-30	69	22.1159		
	31-45	60		36.8500	
	46-60	58		39.6552	
	>60	24			55.2083
	Sig.			1.000	.301

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a Uses Harmonic Mean Sample Size = 44.411.

b The group sizes are unequal. The harmonic mean of the group sizes is used. Type I error levels are not guaranteed.

ตารางที่ 13 NPar Tests

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
จำนวนพีช	211	34.8910	16.38996	9.00	88.00
ช่วงอายุ	211	2.18	1.015	1	4

ตารางที่ 14-18 หาขนาดความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุกับจำนวนพีชที่มีการนำมาใช้ประโยชน์โดยใช้

Kruskal-Wallis Test

ตารางที่ 14 Ranks

	ช่วงอายุ	N	Mean Rank
จำนวนพีช	15-30	69	54.73
	31-45	60	117.62
	46-60	58	134.50
	>60	24	155.48
	Total	211	

ตารางที่ 15 Test Statistics (a,b)

	จำนวนพีช
Chi-Square	79.271
Df	3
Asymp. Sig.	.000

a Kruskal Wallis Test

b Grouping Variable: ช่วงอายุ

ตารางที่ 16 Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
จำนวนพีช * ช่วงอายุ	211	100.0%	0	.0%	211	100.0%

ตารางที่ 17 จำนวนพืช * ช่วงอายุ Crosstabulation

Count

		ช่วงอายุ				Total
		15-30	31-45	46-60	>60	
จำนวนพืช	9.00	1	0	0	0	1
	10.00	4	0	0	0	4
	11.00	1	0	0	0	1
	12.00	4	0	0	0	4
	13.00	2	0	0	0	2
	14.00	1	0	0	0	1
	15.00	3	1	0	0	4
	16.00	3	0	0	0	3
	17.00	3	0	0	0	3
	18.00	3	2	0	0	5
	19.00	4	1	0	1	6
	20.00	0	5	0	0	5
	21.00	4	2	0	2	8
	22.00	2	1	2	2	7
	23.00	6	2	1	0	9
	24.00	4	1	0	0	5
	25.00	3	3	2	0	8
	26.00	2	1	1	1	5
	27.00	3	0	1	0	4
	28.00	3	1	2	1	7
	29.00	2	0	0	0	2
	30.00	1	2	0	0	3
	31.00	0	3	1	0	4
	32.00	1	0	3	1	5
	33.00	2	0	3	0	5
	34.00	1	1	3	0	5
	35.00	1	2	3	0	6
	36.00	1	2	1	0	4

Count

	ช่วงอายุ				Total
	15-30	31-45	46-60	>60	
37.00	0	3	3	0	6
38.00	1	0	2	0	3
39.00	1	0	3	0	4
40.00	1	1	1	0	3
41.00	0	2	1	0	3
42.00	1	3	4	0	8
43.00	0	3	0	0	3
44.00	0	0	1	0	1
45.00	0	1	4	0	5
46.00	0	0	2	0	2
47.00	0	1	2	0	3
48.00	0	1	0	0	1
49.00	0	3	3	0	6
50.00	0	1	0	0	1
51.00	0	2	1	0	3
52.00	0	2	0	0	2
53.00	0	0	3	0	3
54.00	0	0	1	0	1
55.00	0	1	0	0	1
56.00	0	1	2	0	3
57.00	0	2	0	1	3
58.00	0	0	1	0	1
59.00	0	0	0	1	1
60.00	0	0	0	1	1
61.00	0	1	1	0	2
64.00	0	1	0	0	1
65.00	0	0	0	2	2
68.00	0	1	0	2	3
69.00	0	0	0	1	1

Count

	ช่วงอายุ				Total
	15-30	31-45	46-60	>60	
71.00	0	0	0	1	1
72.00	0	0	0	1	1
75.00	0	0	0	1	1
76.00	0	0	0	1	1
78.00	0	0	0	1	1
81.00	0	0	0	1	1
82.00	0	0	0	1	1
88.00	0	0	0	1	1
Total	69	60	58	24	211

ตารางที่ 18 Directional Measures

		Value
Nominal by Interval	Eta	.635
	จำนวนพืช Dependent	
	ช่วงอายุ Dependent	.724

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นางสาวหทัยรัตน์ อุเส

รหัสประจำตัวนักศึกษา 5610220096

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
วิทยาศาสตรบัณฑิต (ชีววิทยา)	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	2555

ทุนการศึกษา (ที่ได้รับระหว่างการศึกษ)

ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

หทัยรัตน์ อุเส จรัล ลีรัตวงศ์ เกศริน มณีหนู และ ประกาศ สว่างโชติ. 2559. การศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านในเขาคอหงส์ จังหวัดสงขลา. วารสารพฤกษศาสตร์ไทย (อยู่ระหว่างการตีพิมพ์)